א' כסלו תש"ם, 21.11.1979 | מספר 2203 | 80 עמודים | שנה 44 | המחיר: 30.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

אילון מורה: הממשלה נכנעה

קצובר: הבוס של המדינה

בני קצובר
מזכיר
אילון מורה

"אני לא יכול לסמוך על ניסים. אני סומך רק על פיג'ו 504".

"כשיש לך בבוקר פגישה בירושלים, בצהריים בתל־אביב ואחר הצהריים בפ"ת, אתה לא יכול לסמוך על ניסים. "אני סומך על הפיג'ו 504 שלי. "העבודה מחייבת אותי לנסיעות ארוכות מחוץ לעיר. ובתפקיד כמו שלי חשוב לי להגיע לישיבות רענן, רגוע ונינוח.

"הפיג'ו 504 היא מכונית שנוח וקל לנהוג בה מרחקים. המושב אורטופדי ותומך בגב, ההגה נוח ומדוייק, וכל המחוונים מופעלים במגע אצבע קל.

"ויש עוד מישהו, אשתי. היא לא מוכנה לשמוע על אף מכונית אחרת. היא אומרת שבשבילה הבטיחות היא הדבר החשוב ביותר. ועם ה־504 היא יכולה להיות שקטה. וכשאשתי שקטה אני באמת יכול לנסוע בשקט".

ישראל גנות, פקיד בכיר

העולם הזה
בלי משוא פנים
"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 • מען מברקים: "עולמפרס" • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • ראש המערכת: צבי נאי • עורכת כיתוב: ענת שפיגל • צלמי־מערכת: צבון צפריר וגילה רזין • ראש המינהלה: אברהם פיטוק • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: "העולם הזה" אביגדור • הפצה "גד" בע"מ • גלופות: צינקוגרפיה "כספי" בע"מ.

קריאה יקרה

המאורעות האחרונים באיראן, סביב אחזקתם המתמשכת של בני־הערובה האמריקאים, מיקדו שוב את תשומת־הלב של דעת־הקהל העולמית בדמותו של מנהיג המהפכה האיראנית־מוסלמית, האייתולה חומייני.

מיספר שבועונים בעולם, שגם אחרי הדחתו של השאה ועליית החומייניזם לשלטון באיראן לא התרכזו באישיותו של חומייני ולהשפעתה על פניה החדשות של איראן, עשו זאת עתה. צילומיו של האייתולה פיארו לפני שבוע רבים משערי שבועוני העולם. שערו של אחד מהם, הדר שפיגל הגרמני, הזכיר לרבים, בעת שהתנוסס בדוכני העיתונים בארץ, את שער גיליון השנה האחרון של העולם הזה (2194).

היו כמה קוראים שטרחו להפנות את תשומת ליבנו לכך ואף טענו כי „השפיגל העתיק את שער העולם הזה." השוואה של שני השערים, זה מול זה, פוטלת כמובן מייד אפשרות כזאת. הסעות האופטית יכולה להתרחש כאשר מתבוננים בשער הדר שפיגל בלבד, ומסתמכים רק על תמונת הזיכרון של חומייני בשער העולם הזה. היא נובעת אולי מכך שהצבעים בשני השערים כימעט זהים וכי בשניהם מופיע דיוקנו המצוייר של חומייני ולא תמונתו.

ההתרחשויות האחרונות עשויות אולי לשנות את דעתם של אלה, שביקרו בשעתו את צירורו של חומייני בשער העולם הזה והגדירו אותו כ„גזעני ואנטי־שמי". אנטי־שמי ודאי שאינו יכול להיות היותר אנטי־ארי. ושיני הערפד שהופיעו בציור השער לא צוירו מתוך גישה גזענית, אלא כדי להמחיש את מידת חוסר ההומאניות שמייצג האיש. ההתעללות באנשים חסרי־ישע לשם סחיטה פחדנית, שבמרכזה עומדת התביעה להסגרת אדם גוסס, מעוררת פלצות כשהיא נעשית בחסותה ותמיכתה של מנהיגות דתית ומוסרית מעין זו. מה שקרה בשבועות האחרונים רק מאשר את צורת ההצגה הזאת של האיש המכנה את עצמו רוח־אללה.

היבט נוסף של הזוועה האיראנית, שיש לו אולי השלכה עקיפה לגבינו, קשור במידת מעורבותם של אמצעי־התיקשורת בפרשה זו.

זהו אחד המיקרים הבודדים שבהם ברור גם לאמצעי־התיקשורת, האמריקאים בעיקר, שתפקידם אינו מצטמצם בדיווח בלבד. כך, למשל, הסתבר כי לדיווחי תחנות הטלוויזיה האמריקאיות על התגובות האלימות של אזרחים אמריקאים ברחבי ארצות־הברית, יש השפעה חוזרת על התייחסותם של הסטודנטים האיראנים כלפי בני־הערובה המוחזקים בידיהם. כתוצאה מכך נקט ג'ימי קארטר בצעד חסר תקדים. הוא היפנה בקשה אל אמצעי־התיקשורת האמריקאים להצניע את הדיווח על תגובות אלה, כדי לחוס על חייהם של בני־הערובה.

בקרב אנשי המעצמה השביעית בארצות־הברית התלהט ויכוח מוסרי־מיקצועי, האם יש להיענות לבקשה מעין זו של הנשיא, שאינו יכול להשתמש, כמו בישראל, בצנזורה צבאית לצורך זה.

רק טבעי שוויכוח מעין זה יתקשר בדרך האסוסיאציה לוויכוח שהיה נטוש בארץ סביב הצורך בפירסום פרשות הקציניים־הרוצחים במיבצע ליטאני. כל המנסים לגזור גזירה שווה בין שני המיקרים, עושים טעות חמורה. כל עוד היתה סכנה לחיי שבוי ישראל, שהוחזק בידי אחד מאיר־גוני הפידאיון, נעצמה העיתונות הישראלית על כל גווניה שלא לאזכר אפילו ברמז את עובדת התרחשות המיקרים שהביאו להעמדת הקציניים לדין.

גם אחרי שניגזר דינם של הקציניים לא נעשה כל ניסיון לפרסם את פשעיהם. הפצת מיכתביו של ח"כ אורי אבנרי בין חברי הכנסת, במיסגרת פעילותו הפרלמנטרית — שבדיעבד הביאה לפירסום הפרשיות בעיתונים זרים ואחר־כך להסרת מסך האיפול מעליהם בישראל — נעשתה רק אחרי שהרמטכ"ל נהג בצורה מעוררת תמיהה והקל, בצורה חסרת פשר, בדינם של אותם קצינים.

כזב בכותרת

בכך פעם שיומוני ישראל עוסקים בפרשה הקשורה בהעולם הזה או עורכיו, הם נתפסים משום מה לדיווחים הרחוקים מהאמת.

יועץ מישפטי זמיר
מערכת של כזבים

בשבוע שעבר התעוררה השאלה שוב בכל חריפותה, כאשר הופיעה בעמוד ה־ראשון של הארץ הכותרת: „היועץ המישפטי לממשלה קובע: אבנרי עבר עבירה — בגלל חסינותו לא ניתן יהיה להעמידו למישפט."

אכן, סקופ עיתונאי, שראוי לו להתנוסס בעמוד הראשון של עיתון מכובד. אלא שלמרבה הצער, לא היתה בו אף מילה אחת של אמת.

היועץ המישפטי פשוט לא קבע שאבנרי עבר עבירה.

הארץ לא מצא לנכון להביא את חוות־דעתו של היועץ המישפטי לממשלה, הפרופסור יצחק זמיר, במלואה. הוא „תימצת" אותה בכמה שורות, כולן כוזבות, ואת המקום שנחסך הוא העמיד לרשותו של הח"כ־השקרן אהוד אולמרט, שהמשיך בו בתעלולי־הפירסומת שלו.

אולת חוות־הדעת היא קצרה, ואין היא גוזלת מקום רב. היועץ ענה לתלונה בכתב של אולמרט, ושלח העתק גם לח"כ עקיבא נוף, שהתחרה באולמרט גם בפרשה זו. כמו שני תפוחים רקובים שנפלו מאותו עץ, נמצאים שני חניכים אלה של שמואל תמיר בדרך כלל ביחד, אף שהם שונאים זה את זה.

הנה חוות־הדעת במלואה:

(1) במיכתבך מיום כ"ו באלול תשל"ט (18 בספטמבר 1979) התלוננת, לפי סעיף 52 לחוק סדר הדין הפלילי, נגד חברי הכנסת אורי אבנרי.

(2) בתלונתך אתה מציין כי חבר־הכנסת אורי אבנרי פעל לפירסום פרטי החשפט נגד סגן־מישנה דניאל פינטו, דבר שיש בו, לטענתך, משום עבירה פלילית לפי סעיף 517 לחוק השיפוט הצבאי, ולפיכך ביקשת ממני להורות על עריכת חקירה מישטרתית ונקיטת ההליכים המישפטיים המתחייבים בעניין זה.

(3) בדקתי ומצאתי כי מישפטו של סגן־מישנה דניאל פינטו נערך בבית־דין צבאי בדלתיים סגורות, בהתאם לסעיפים 324 ו־325 לחוק־השיפוט־הצבאי. פירסום דברים על דיון שנערך בבית־דין צבאי בדלתיים סגורות מהווה עבירה לפי סעיף 517 לחוק־השיפוט־הצבאי.

(4) סעיף 1 לחוק־חסינות־חברי־הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, תשי"א—1951, קובע כי חבר־הכנסת לא יישא באחריות פלילית ויהיה חסין בפני כל פעולה מישפטית בשל הבעת דעה בעל־פה או בכתב, או בשל מעשה שעשה, בכנסת או מחוצה לה, אם היו הבעת הדעה או המעשה במילוי־תפקידו, או למען מילוי תפקידו, כחבר־הכנסת.

(5) החסינות המוענקת לפי סעיף 1 לחוק־חסינות־חברי־הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, הינה חסינות מוחלטת, ולפי סעיף 13 לחוק זה אפילו הכנסת עצמה אינה רשאית ליטול חסינות זאת מחבר־הכנסת.

(6) שאלה היא, המתעוררת לעיתים בהקשרים שונים, אם החסינות המוענקת לחבר־הכנסת לפי חוק חסינות־חברי־הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, תשי"א—1951, היא רחבה יותר מן הנדרש למילוי תקין של התפקידים המוטלים על חברי בית־הנבחרים. בשאלה זאת אני יכול להסתמך על המחקר על חסינותם של חברי־הכנסת, בהשוואה לחסינות הנהוגה במדינות אחרות, אשר נערך על־ידי ד"ר ק. קליין ופורסם בשנת תשל"א מטעם הפקולטה למישפטים של האוניברסיטה העברית בירושלים. בסיכומו של מחקר זה נאמר (בעמוד 65) „שחסינותם של חברי הכנסת בישראל היא כיום, כנראה, הרחבה ביותר בעולם כולו". אולם, ההיקף הראוי של חסינות חברי־הכנסת, הרי זה עניין לכנסת עצמה, לדון ולהחליט בו.

(7) לדעתי, לפי הדין הקיים ניתן לכלול את הפירסום, המייחס במיכתבך לחבר־הכנסת אורי אבנרי, במיסגרת סעיף 1 לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, תשי"א—1951. מכאן עולה המסקנה כי חבר־הכנסת אורי אבנרי נהנה מחסינות, בגין הפירסום המייחס לו במיכתבך, ואין אפשרות ליטול ממנו חסינות זאת ולנקוט נגדו פעולות מישפטיות בעניין זה.

עד כאן חוות־הדעת.

אין צורך להיות בעל השכלה מישפטית (כפי שמתיימרים שני חניכי־תמיר) כדי להבין מה שנאמר בחוות־דעת זו:

● בשום מקום אין היועץ המישפטי אומר כי אבנרי עשה מעשה כלשהו. הוא מתייחס אך ורק לדברים המיוחסים לאבנרי על־ידי אולמרט. ממילא, כל הטענה כאילו היועץ קבע שאבנרי עבר עבירה כלשהי אינה אלא שקר פשוט.

● היועץ לא אמר גם שאבנרי היה עובר עבירה, אילו עשה את המעשה המיוחס לו על־ידי אולמרט ושות'. הוא אמר שהמעשה היה מהווה עבירה אילו נעשה בידי אדם שאינו מוסמך לכך.

● בסעיף 1 קובע זמיר כי „ניתן לכלול" את הפעולה המייוחסת לאבנרי בסעיף 1 של חוק־החסינות, כלומר „מעשה במילוי תפקידו". מובן מאליו כי ביצוע עבירה אינו יכול להיות כלול במילוי תפקיד של ח"כ, ובמילא, מעשה שנעשה על־ידי ח"כ במילוי תפקידו אינו יכול להוות עבירה.

(למה הדבר דומה? פגישה עם סוכן זר היא עבירה חמורה. אך אם נערכת פגישה כזאת על־ידי איש מוסמך של שרות־הביטחון־הכללי, למשל, הרי אינה עבירה. חשוב מי עושה את המעשה, ובאיזו סמכות.)

יש להבחין בין שני סוגים של חסינות, הכלולים באותו חוק. יש חסינות רגילה, הנוגעת לעבירות שח"כ עובר אותן שלא במילוי תפקידו. זוהי חסינות פיסית ביל־בד: אין לתבוע ח"כ לדין אלא אחרי שהכנסת הסירה את חסינותו. כפי שמורכיחות פרשות שמואל רכטמן, שמואל פלאטו־שרון ועוד, אין כל קושי בהסר חסינות זו. הבעיה היא טכנית בילבד.

חסינות לגמרי אחרת היא זו הכלולה בסעיף 1 של החוק. היא קובעת כי ח"כ לא ישא באחריות פלילית עבור מעשים שעשה במילוי תפקידו כח"כ — כלומר, שמעשה כזה אינו עבירה. את החסינות הזאת אין שום כוח בעולם יכול להסיר. רוב הכותבים על כך בעיתונות פשוט לא הבינו את ההבדל.

בקיצור: היועץ (א) לא אמר שאבנרי עשה מעשה כלשהו, והוא קבע (ב) שגם אילו אבנרי היה עושה את המעשה המיוחס לו על־ידי יריביו, גם אז לא היתה זאת עבירה.

הכותרת בהארץ היתה, על כן, כוזבת לחלוטין — והוא הדין לידיעה שהופיעה מתחת לכותרת.

נראה שהיה מי שדאג לפירסום כוזב כזה. כי מעריב הכתיר את הידיעה שלו, בעמוד 6 בכותרת: „היועץ המישפטי: אבנרי עבר עבירה — אך אין להעמידו לדין." ואילו הכותרת בידיעות אחרונות, עמוד 4: „היועץ המישפטי: ח"כ אבנרי עבר על החוק, אך יש לו חסינות."

לעומת זאת, דבר היה הרבה יותר זהיר והגון, הכותרת שלו, אף היא בעמוד 1, היתה: „פרופ' זמיר: אין אפשרות לנקוט פעולה מישפטית נגד ח"כ אבנרי."

אלי תבור

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הציג את „התוכנית הסודית החדשה של בן־גוריון", ובה גילויים על המאבק העומד להתחולל בממ"א, בין תומכי דויד בן־גוריון לתומכי משה שרת.

סופרו המשותף של השבועון, עמוס קינן, פירסם כמדורו „הסכין המשותף" את הכתבה „הדרכון הישראלי הוא טלאי צהוב", שבה הוא קובל על ירידת ערכו של הדרכון הישראלי ועל המערכת הקונסולארית הישראלית, שאינה מתפקדת כהלכה. ב„ראיון מיוחד" מספר מפקד חטיבת גיבעתי במלחמת תש"ח, סגן־אלוף שימעון אבידן, על „פקודה פוליטית שמנעה השמדת הגייסות המצריים !" בראיון מפציר אבידן מדוע איבדה אז ישראל את פירות ניצחונה בחזית הדרום.

בשער הגיליון: סגן־אלוף שימעון אבידן, מעשה ידיו של צייר המערכת שמואל בק.

„העולם הזה" 892
תאריך: 18.11.54

מנהיגות פלסטינית מציעה שלום עם ישראל ✱ משה שרת והכנסת ✱ אנרכיה בכדורגל הישראלי

מדיניות

ישמעאל: שלב א'

לפני חמש שנים עבר בחשיכת לילה את הגבול הישראלי ערבי רכוב על סוס. נימר אל הווארי, גבר נמוך ומשופם, שפקד בשעתו על האירגון הערבי הצבאי למחצה נג'אדה*, השתתף בהגנה על יפו, נגד תל־אביב, הציג את עצמו כנשיא אירגון הפליטים הפלסטיניים בשלוש ארצות. הוא הגיש הצעה מהפכנית: ברית־שלום בין ישראל וערביי פלסטין, בלי השתתפות מדינות־ערב, תוך חיסול בעיית הפליטים והפיצויים.

ממשלת־ישראל לא היתה, בשעתו, מוכנה להצעה כה מהפכנית. הווארי, שלא היה חביב במייוחד על הערבים שנשארו בחוץ, ירד מן הבמה הפוליטית ופתח בפרקטיקה פרטית כעורך־דין בנצרת. אולם הרעיון לא מת. הוא בא לידי ביטוי נוקב בתוכנית מיבצע־ישמעאל (העולם הזה 877), שהיתה מבוססת על ההנחה כי סנייה דרמאתית אל פליטי פלסטין, תוך הצעה כנה ורחבת־לב לפיתרון בעייתם, עלולה למוטט את החזית האחידה נגד ישראל.

פגישה בפאריס. שבועות מעטים בלבד לאחר פירסום התוכנית הופיע היוזע לענייני המרחב במישרד־החוץ, גידעון רפאל, לפני המיקרופון של קול־ישראל, כדי להביא לערביי הארץ את ברכת ראש־השנה. הוא השמיע באותה הזדמנות את הצעות השלום הישראליות. הפעם לא היו אלה דברים סתמיים: רפאל ידע כי מייד לאחר החג עליו לצאת לפאריס, להיפגש, זו הפעם הראשונה, עם נציגים ערביים, לשם הסדר סעיף קטן במיכלול הבעיות העומדות למיכשול בדרך השלום שבין ישראל לארצות־ערב.

הפגישה נערכה בבית־מלון קטן בשדרות דה־וואגרם, בסמוך לבניין השגרירות הישראלית בפאריס. רפאל שהגיע למקום בי־לוויית עובדי השגרירות, שמואל בן־דור ודן אבני, מצא שם חצי תריסר נציגים של קונגרס הפליטים הערביים אשר מרכזו נמצא ברמאללה וסניפיו פזורים בעזה, קאהיר ודמשק. בין הבאים היו גם שני עורכי־דין: עזיז שחאדה ויחיא חמודה*.

הבעייה אשר בגללה נערכה הפגישה — שיחרור פיקדונות ערביים שהוקפאו בבנקים ישראלים — הוסדרה תוך עשר דקות. הנציגים הערביים עברו למתיחת ביקורת על הצהרתו של רפאל ערב ראש־השנה, תוך הדגשה כי דבריהם אינם אלא שיחה ידידותית, חסרת כל ערך רשמי. רפאל האזין לביקורת והבטיח בכנות, כי היא תזכה לתשומת לבה של ממשלת־ישראל.

כנה לא פחות היתה תשובתו של רפאל על שאלת הערבים בדבר יחסה של ממשלת־ישראל אל המיעוט הערבי. הוא סיפר לנציגי הפליטים על לבטי הממשלה ביחסה לאזרחי ישראל הערביים, ואמר כי לא יהיה אמון במיעוט הערבי, כל עוד יש־רור מצב של מילחמה קרה בין ישראל למדינות־ערב. הוא הבטיח כי היחס ישתנה, ברגע שבו ייראה השלום באופק.

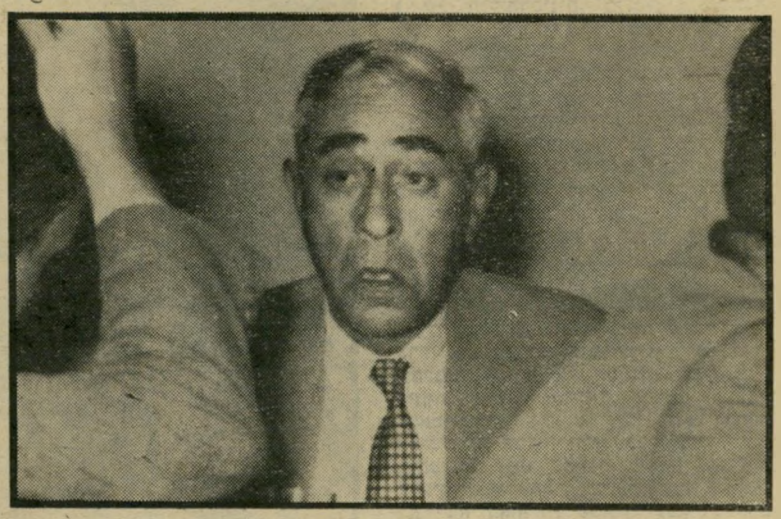

שר־הביטחון פינחס לבון תצלום יוצא דופן של הבעת פניו של שר־הביטחון, שהיה נתון השבוע לפני 25 שנה במילכוד התככים של מיפלגת השילטון.

רפאל ציין גם, כי הן העיתונות הישראלית והן העיתונות הזרה מרבה להגזים בתיאור מצב הערבים בארץ. הנציגים הערביים שמעו את דבריו, ולא הגיבו.

הגיבוי נע. הפגישה המיוחדת במינה, שסודרה על־ידי נציג דיפלומאטי זר, נסתיימה בהלך־רוח ידידותי. רפאל הציע פגישה „ידידותית ובלתי מחייבת" נוספת. נציגי הפליטים הסכימו. ממשלת־ישראל, אשר לא רצתה להזיק למשתתפי הפגישה, פירסמה עליה דברים רק בהודעה מעורפלת.

בשבוע שעבר שב גידעון רפאל ויצא בשליחות פרטית לאירופה: הנציג הזר, שתיווך בינו לבין הערבים, כבר הודיע לו על הזמן והמקום של הפגישה הבאה. רפאל ידע כי הפעם ייעדרו כמה מן הנציגים, אשר כוונות השלום שלהם לא נראו לממשלת־ירדן. אולם הוא לא ייחס לזה חשיבות רבה מדי.

* אל־נג'אדה (בערבית: החשים לעזרה), אירגון צבאי למחצה שנוסד בידי הפלסטינים ב־1946, בראשות מוחמד נימר אל־הווארי.

* עזיז שחאדה מתגורר היום ברמאללה. יחיא חמודה ירש את אחמד שוקיירי, כמנהיג אש"ף אחרי מילחמת ששת הימים.

הכנסת

סקירת העיתונות

בראשית שבוע זה זנח משה שרת את חיכוכי הקואליציה של ערב בחירות, יצא בחליפתו הכחולה הקבועה לבניין פרומין הירושלמי*, וקרא בעברית נימלצת ביותר נאום על מדיניות החוץ הישראלית, סתיו 1954.

בנאום דיפלומאטי מאד, שתורגם מראש לאנגלית וחולק בין עיתונאי החוץ המעטים שבאו לכנסת, התעלם שרת מבעיית הרעת היחסים עם ארצות־הברית, וכיוון את עיקר דברי ולאנגליה. כנגד תודה על הודעת שר־החוץ הבריטי, אנתוני אידן, לפיה יגנו מעצמות המערב על ישראל במיקרה של מילחמה, בא הגינוי על אי־הבטחת חופש השייט לישראל בסואץ בשעת חתימת הסכם הפינוי הבריטי מן התעלה. היתה זאת הגימה האקטואלית של הנאום, שקשרה את הגינוי למעצר מלחי הספינה בת־גלים, שנכנס ביום נשיאת הנאום ליומו ה־50.

מאבק על הנשמה. הסקר השיגרתי של כמעט כל בעיות מדיניות החוץ הישראלית שבא לאחר מכן לא חידש דבר מלבד מילים פייסניות לברית־המועצות, שהיתון שיפור יחסים, הבטחה לפיתוח יחסי מסחר עם סין העממית ואי הזכרת נושא יסודי אחד: גרמניה.

הנאום שלא שוסע, שלא כמקובל, על־ידי אף קריאת־ביניים אחת, סוכם בארבע מילים של ח"כ מפ"ם חנן רובין, שהידהד בכנסת והסכו לסיסמת היום. אמר רובין כשגוועה הברתו האחרונה של שרת: „בזה נגמרה סקירת העיתונות ו" אחר ירדה הכנסת לרמה הנמוכה הרגילה של דיון על מדיניות החוץ: כל מיפלגה שלחה מלהגי סיסמאותיה. מאיר ארגוב התווכח עם האנציקלופדיה הסובייטית, משה סנה הכחיש נירגשות כאילו הביע את דעתו שהיהודים אינם עם.

אולם ח"כ אחד בא על סיפוקו. היה זה ח"כ אליעזר ליבנה, ששמע מפי שרת חזרה מילולית כימעט על הצעתו האחרונה לשלום עם ערב, אחרי שתיאר את גמאל עבד־אל־נאצר במונחים לא אוהדים ביותר. השלב הבא הוא מאבק בין מדינת ישראל ובין שליטי ערב על נשמת המוני הערבים בארצות ערב.

* כינויו של בניין הכנסת הישן, ברחוב המלך ג'ורג, במרכז ירושלים.

בות מרובה: הצעד הראשון כבר נעשה. גלגל ההתקרבות הישראלית־ערבית החל לנוע לאט, אך בביטחון.

כדורגל

קצת רצון טוב

ההסתגנויות של קבוצות כדורגל של מכבי לחוץ־לארץ, ללא רשות מההתאחדות לכדורגל הישראלית, הביאו לידי תוצאות מרחיקות־לכת, אשר לא יכלו להימחות אפילו על־ידי הטלת עונשים כבדים על מפירי המישמעת: נציגי הפועל הודיעו שהם מסתלקים מן ההסכם עם מכבי.

ההסכם, שנחתם עוד בשנת 1946, היה ידוע בשם הסכם הפיפטי־פיפטי, היות והשותפים חיפשו דרכי פשרה בכל מיקרה של הפרת החוזה. אולם כאשר סירבו נציגי הפועל לאשר את נסיעת ניבחרת מכבי לאנגליה, נוכחו שני הצדדים לדעת כי אין מקום לפשרה — ואין מיפלט מקרע סופי.

סכנת־פילוג. לאחר הודעת הפועל על ביטול ההסכם היה ברור כי ההתאחדות לא תוכל להמשיך לפעול בהרכבה הנוכחי. נציגי האגודות נתכנסו לישיבה, החליטו ע לבחירות חדשות, מינו ועדת־בחירות בת ארבעה חברים: נציג אחד של בית"ר, אחד ממכבי, ושני אנשי הפועל.

הפעם זעקו חמס דווקא אנשי מכבי. הם טענו כי מגיע להם נציג שני בוועדת חבחירות, וסירבו להכיר בוועדה, עירבבו את הספורט בפוליטיקה, בגייסם לעזרתם את ח"כ הציונים הכלליים שלום זיסמן. ח"כ פירסם גילוי דעת והאשים את „הפועל" בהפרת תקנון הבחירות. לאחר מכן היה ברור כי אם לא תקבל מכבי נציג נוסף בוועדה, תחרים את ההתאחדות, ותביא לידי הקמת שתי התאחדויות נפרדות: אחת של בית"ר והפועל, והשנייה של מכבי.

השבוע הוארו ענייני־הפילוג המרחפים על התאחדות הכדורגל הישראלית בקרן־אור בודדת: אגודת הפועל תל־אביב הבחינה כי קבוצות הכדורגל בעיר סובלות מריקנות כרונית בקופות, והציעה לארגן ליגת־כדורגל פרטית בהשתתפות ארבע קבוצות תל־אביביות: מכבי תל־אביב, מכבי יפו, הפועל ובית"ר. הליגה החדשה תעורוך שורת מישחקים לפי השיטה המקובלת, והקבוצה שתזכה ברובם תקבל גביע שנתרם על־ידי הפועל. המיבצע הפרטי היוזה הוכחה ברורה לכך שאפשר להסתדר גם בלי התערבותם של עסקנים ונציגי מיפלגות, ודרוש רק קצת רצון טוב.

הווי

כמסחון במים

בקיבוץ דפנה, נבהלה תיירת, שיצאה לסייר בין בריכות־הדגים, בשמעה קול שאון מוזר עולה מתוך המים, הזעיקה את חברי־הקיבוץ, טענה כי מסתננים נמצאים במקום, נרגעה רק אחרי שהוסבר לה כי היא שמעה את השאון שמקימים הקרפיונים בעונת ההזדווגות.

אושים

● דרישת שלום קיבל השבוע בשדה־בוקר, **דויד בן־גוריון**. היה זה צעיף גברים שאותו שלחה לו **רננה**, בתו, חרקרת הביולוגיה המתגוררת בתל־אביב. עוד יותר מעניינת הדרך שבה הגיע הצעיף לידיה של בת בן־גוריון: יחד עם 2500 נשים היא השתתפה בתחרות של בית־המסחר להלבשה א.ב.ג. למציאת שם חדש למעיל־גשם חדש לנשים. עם ארבע נשים אחרות הציעה את השם הזוכה, גלימטר (גלימה נגד מטר), התחלקה עמהן בפרס של מאה לירות, אך ביכרה צעיף גברים על צעיף הנשים, שאותו העניקה א.ב.ג. לזוכות, ושלחה אותו לאביה המתגורר בנגב.

- צבעים טיבעיים TRINITRON
- שיטת ECONOQUICK -תמונה מיידית וחסכון בצריכת חשמל
- מסך גליל -מונע השתקפות
- דגם 3 system: SECAM/PAL/NTSC
- שרות ! -מעבדה מקצועית ומלאי חלקים מובטח

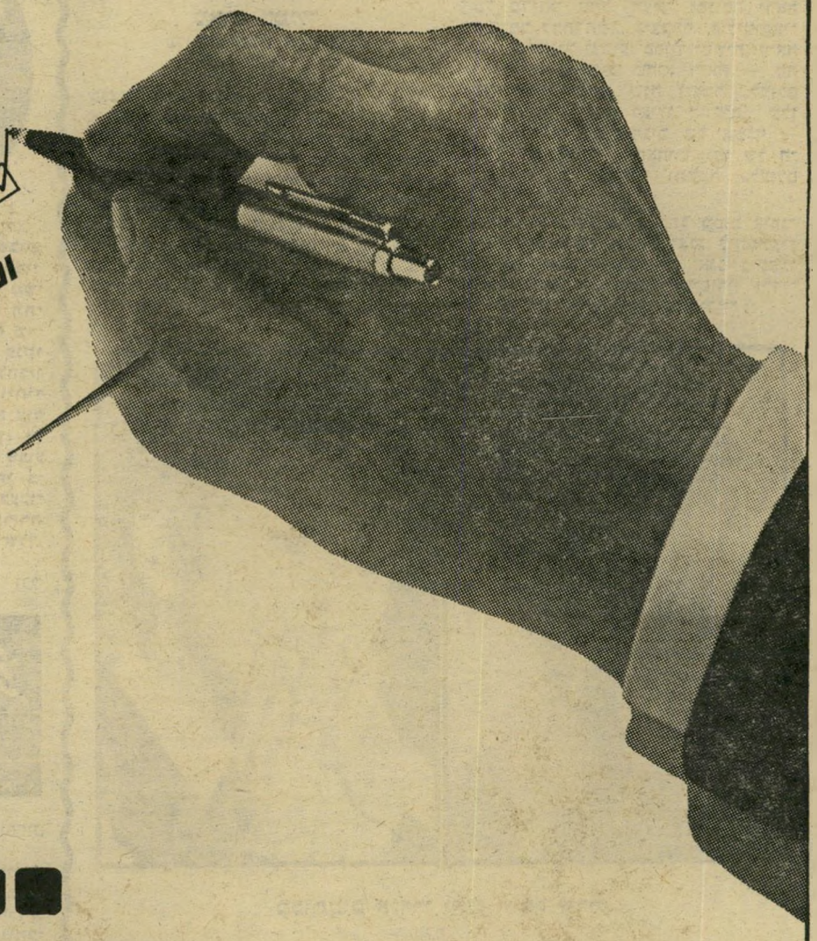

...בדוק והשווה !

SONY.

למבקשים את הטוב ביותר

פרסום מלניק | רפאל טייאן

מכתבים

יותר ממוסד מהמימסד

קווים לדמותו של הסטודנט הישראלי, שנציגיו יצאו בהצהרות תמיכה בטומי לפיד, מנכ"ל רשות־השידור, באלוף שהצהיר כי הערבים אזרחי־ישראל הם „סרטן", וברמטכ"ל, שחנן את הקצינים שדה ופינטו.

כל גוף נבחר, ובכלל זה נציגי הסטודנטים, ראוי לבוחריו כשם שבוחריו ראויים לו. נראה שרוב הסטודנטים אכן תופסים בנציגים שדיברו בשמם. מזה כמה שנים

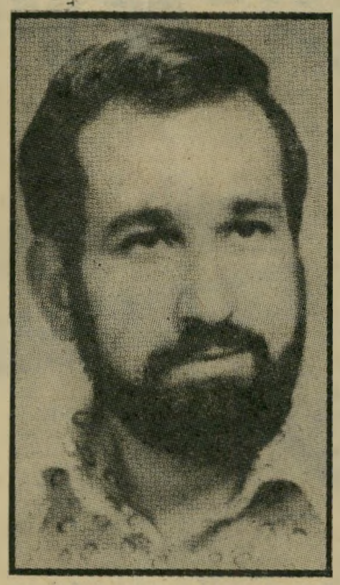

מאיר מטרון
עלובים ועלובים יותר

שנציגי הסטודנטים בישראל הם חברים מוצהרים בתנועת־החרות או ידועים כ־תומכיה.

בניגוד לעמיתיו בחו"ל, הסטודנט הישראלי הממוצע ממוסד יותר מהמימסד. הוא קאריירייסט אוונצטרי, מדושן עונג ואדיש לנעשה סביבו. קולו אינו מושמע נגד מעשי עוול. מעשים שהיו מקוממים את עמיתיו הסטודנטים בארצות הדמוקרטיות, באירופה או בארצות־הברית, מותירים אותו באדישותו. חוק הבדואים בנגב, חוק גיוס בנות, נישול ערבים מאדמותיהם וכו' אינם מעניינים אותו והוא אינו נזעק נגדם. וזאת למרות שהחוקים האלה הם אנטי־חוקיים, בהיותם מפלים בין אדם לאדם, בין יהודי ללא־יהודי, בין דתי לחילוני. (הבדואי יפונה מבלי שתינתן לו האפשרות להתגונן בבית־משפט, ואילו היהודי בימית יפונה בתנאי לוקסוס. בת אחת תשרת את המדינה במשך שנתיים, ואילו בת אחרת תשרת את עצמה. יתר על כן: נדמה כי הסטודנט הישראלי הממוצע תומך בחוקים אלה, בכל המנשלים ובכל ה־„לפידים" למיניהם.

מה כן מעניין את הסטודנט הישראלי? שכר לימוד. ההפגנה המשמעותית היחידה של ציבור הסטודנטים בארץ נערכה כאשר נדרשו לשלם שכר לימוד גבוה.

הסטודנט שבו מדובר הוא בן למישפחה מבוססת או עשירה. בן ליוצאי אירופה ואמריקה או יליד הארץ. בני עדות המיזרח, לעומתו, המהווים כ־60% מהאוכלוסיה היהודית בארץ, חובשים פחות מ־10% מספסלי האוניברסיטות.

המערך „התבייש" בחוקים אלה, הליכוד אינו מתבייש בהם ואילו ראשי הסטודנטים, כשיגיעו לעמדות השילטון במדינה, יתגאו בהם. אם פניה של החברה הישראלית נראים עתה עלובים, הרי שהם ייראו עלובים יותר כשאלה ישלטו במדינה.

מאיר מטרון, רמת־גן

● ● ●

דינוזאור חיקית

משא־ומתן עם אש"ף בתוך 90 יום, כותב אנדרו יאנג אל יוסף שריק:

כאשר אנדרו יאנג, השגריר האמריקאי לאו"ם, פוטר ממישרתו — אחרי שישראל מחתה על שיחתו עם נציג אש"ף לאו"ם — כתבתי (ככתב־מואמן לשעבר לאו"ם) אל יאנג, הדמות השחורה הבכירה ביותר בממשלתו של קארטר, ואמרתי לו שהוא „פתח עידן חדש ביחסי ארצות־הברית—אפריקה," כפי שהודה גם הנשיא קארטר.

התנצלתי על ההיסטריה והצביעות של מנחם בגין ומשה דיין, והצבעתי על כך שהאחד הוא דינוזאור של האתמול, האחר זיקית שתכחיש מחר מה שתאמר היום.

כל מדינאי יעיל, רציני ומנוסה יראה מה עומד להתרחש... ויצטרף. פוליטיקאי־חובב לא־כשיר וצבוע, פסודו־משיח, יראה — או יעמיד פנים שהוא רואה — מה שקרה לפני 4,000 שנה ויאמר „לעולם לא" להיום ולמחר, ואילו הזיקית שלו תקיים מגעים עם נציגים של אש"ף — בדיוק כמו יאנג — מאחורי גבו של ה־משיח־המדומה, ותחזור ותאמר „לעולם לא" מול פניו.

בימים אלה קיבלתי מיכתב מטום אופנבורגר, יועצו של אנדרו יאנג ליחסי־ציבור, ובו נאמר: „השגריר יאנג ביקשני להשיב למיכתבך, הנוגע לפיטוריו ולדיעות שהביע ביחס למיזרח־התיכון":

מכותבים אנדרו יאנג ויוסף שריק
לעולם לא?

הדיעות שבהן מדובר הן: „אמרתי שמדיניות מגוחכת היא שלא לדבר עם אש"ף, ואני אכן סבור שזוהי מדיניות מגוחכת. אבל אם מגוחך שלא לדבר עם אש"ף מטעם ארצות־הברית ומדינת ישראל, מגוחך גם לגבי נציגים רבים היושבים סביב שולחנה של מועצת הביטחון, שלא לקיים קשרים טובים עם מדינת יש־

(המשך בעמוד 8)

המסע לא יתבטל, ואם יתבטל — תבוא במקומו הבטחה קוסמת. עיסקה גדולה אותה תחלטת לבצע, תצא סוף־סוף לפועל. היא גם תישא רווחים גדולים. נסה להשתמש ב־כסף שתרוויח פעם נוספת, אבל בזהירות. אל תתן להצלחה לסנוור אותך ושקול כל צעד בטרם ביצעת אותו. את, בת טלה, עירכי בשבוע זה את כל הקניות שתיכננת. במישור הרומנטי אומנם צפויה לך הצלחה, אך היא חולפת. האהבה האמיתית היא רק זו שמגלה לך ידידך הוותיק.

* * *

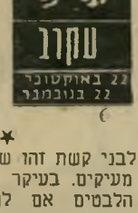

עצבים חזקים! זה מה שאתה צריך השבוע. שב על אחוריך וחכה. השתדל לא לקפוץ מעל לקורקבן. השתמש במה שיש לך, אחרת תגיע למצב ממנו לא תצא בקלות. חסוך לשעת צרה. כי היא עומדת בפתח. ומי הוא חכם, הרואה את הנולד. לך, עקרב, מראים הכוכבים שבוע של אהבה ובילויים רבים.

* * *

לבני קשת זהו שבוע של שיחרור מלחצים מעיקים. בעיקר פיזיים. הלבטים אם להיענות או לסרב יפתרו אם תפגשי בן מזל אריה בסוף השבוע. אל תסרבי. בן קשת שזכה ל־הצלחה בשבוע שעבר עלול למצוא עצמו מבודד. גלי יותר עורמה בעסקים ותצליחי להתגבר על כמה מיכשולים המטרידים את מנוחתך.

הענן שרבץ על חיי המישפחה שלך ייעלם סוף סוף, ותזכה להרבה רווחה, שלווה ונחת. עצותיו של אדם קשיש תבאנה לך תועלת רבה מכפי ששיערת. הצלחה בעבודתך תגיע, סוף סוף. המיכתב שכתבת לאדם קרוב שנוסע ל־חו"ל יביא גם הוא תוצאות טובות. צפוייה לך סכנה מנסייתך להתלהבות יתר. בת שור, אדם שנתת בו אמונך יאכזב אותך קשות, אך לקראת סוף השבוע צפויה לך הצלחה שתשכיחו מליבך.

* * *

יחיה זה אחד השבועות חנעימים והמרתקים ביותר שידעת זה שנים. קשריך עם בן זוגך יתהדקו במיזרות בגלל נסיעה משותפת, או בילוי משותף, שבסופם תמצאו את עצמכם מאושרים וקרובים זה אל זה יותר משהייתם אי־פעם. בקרב המישפחה, יהיו ימי אמצע השבוע נעימים ומאושרים מאד. נצלו זאת.

* * *

אם לא תיזהר בעבודתך, ייגרם לך נזק כספי גדול, או אולי אף אובדן מישרה. הטייפות הטיבעית שאתה שרוי בה מצטרפת לכך, ואתה תתרהר אם לא כדאי לעזוב את הכל. אל תעשה זאת בלי שיקול דעת מדוקדק. יום א' הוא יום נוח לאהבהבים חדשים. לא צריך להתלהב ממחשבות של „הנה תפשתי את אהבת חיי". זו אזהרה. יש להקדיש מחשבה לפני צעד גורלי זה.

* * *

מחלת קלה, בה לקית בתחילת השבוע, תעבור בלי להשאיר אחריה עקבות. בחיי האהבה שלך חל משבר קטן. גם עליו תתגברי. אבל רק אם תדעי איך להתנהג. פנקי אותו ותני לו להבין כי הוא האחד ויחיד בחייך. אחרת הוא עוד עלול לעזוב אותך. לך בת גדי, צפוי שבוע יפה. לא תצליחי בשום דבר: לא בעבודה ולא בחיי המשפחה. אין לך ברירה אלא להשקיע כולך בלימודי השפות שלך.

* * *

מצפה לך שבוע נפלא מבחינה רומנטית. סוף סוף תפוצה על עוגמת־הנפש והכאב שנגרמו לך בפרשת האהבה הגדולה שנסתיימה לא מזמן. נסה לכבוש את נטייתך לנקום בבן־הזוג החדש על כל שהישן עולל לך, ותתנהג אליו כמו שמגיע לו. נסיעה קצרה תגלה לך עובדה מפתיעה, שאם־כי אין לה משמעות לגבי עתידך או מעמדך — בכל אופן, היא תלמד אותך לקח, שיתן לך הרבה מאד חומר למחשבה.

* * *

נכון לך שבוע סוער, והצלחות רבות, בלתי צפויות בחלקן. התחרמים השונים בחייך תתערבבו, ידידים קרובים יפלשו לעסקיך, וחבריך לעבודה יגלו אהדה וידידות אישיים ביותר. בן זוגך יגלה הבנה מיוחדת במינה לצבר, ממנה תשאבי עידוד רב. רכז את תשומת ליבך לעניינים חשובים, ודחה את כל מה שניתן לשבוע הבא. אל תתקשר ריגשית לבת דגים.

נסייתך להשתלט על אחרים ולכפות עליהם את רצונך בכוח אינה שיותך מפריעה להתקדמות שאתה מצפה לה. צפויה לך הצלחה חברתית גדולה, והיכרות מועילה עם אדם מפורסם ובעל השפעה. היחסים המתוחים עם בן־זוגך ישתפרו לקראת סוף השבוע, אך יורעו שוב, באשמתו.

* * *

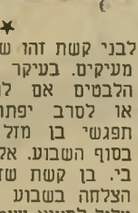

עצבים חזקים! זה מה שאתה צריך השבוע. שב על אחוריך וחכה. השתדל לא לקפוץ מעל לקורקבן. השתמש במה שיש לך, אחרת תגיע למצב ממנו לא תצא בקלות. חסוך לשעת צרה. כי היא עומדת בפתח. ומי הוא חכם, הרואה את הנולד. לך, עקרב, מראים הכוכבים שבוע של אהבה ובילויים רבים.

* * *

הענן שרבץ על חיי המישפחה שלך ייעלם סוף סוף, ותזכה להרבה רווחה, שלווה ונחת. עצותיו של אדם קשיש תבאנה לך תועלת רבה מכפי ששיערת. הצלחה בעבודתך תגיע, סוף סוף. המיכתב שכתבת לאדם קרוב שנוסע ל־חו"ל יביא גם הוא תוצאות טובות. צפוייה לך סכנה מנסייתך להתלהבות יתר. בת שור, אדם שנתת בו אמונך יאכזב אותך קשות, אך לקראת סוף השבוע צפויה לך הצלחה שתשכיחו מליבך.

* * *

יחיה זה אחד השבועות חנעימים והמרתקים ביותר שידעת זה שנים. קשריך עם בן זוגך יתהדקו במיזרות בגלל נסיעה משותפת, או בילוי משותף, שבסופם תמצאו את עצמכם מאושרים וקרובים זה אל זה יותר משהייתם אי־פעם. בקרב המישפחה, יהיו ימי אמצע השבוע נעימים ומאושרים מאד. נצלו זאת.

* * *

אם לא תיזהר בעבודתך, ייגרם לך נזק כספי גדול, או אולי אף אובדן מישרה. הטייפות הטיבעית שאתה שרוי בה מצטרפת לכך, ואתה תתרהר אם לא כדאי לעזוב את הכל. אל תעשה זאת בלי שיקול דעת מדוקדק. יום א' הוא יום נוח לאהבהבים חדשים. לא צריך להתלהב ממחשבות של „הנה תפשתי את אהבת חיי". זו אזהרה. יש להקדיש מחשבה לפני צעד גורלי זה.

* * *

מצפה לך שבוע נפלא מבחינה רומנטית. סוף סוף תפוצה על עוגמת־הנפש והכאב שנגרמו לך בפרשת האהבה הגדולה שנסתיימה לא מזמן. נסה לכבוש את נטייתך לנקום בבן־הזוג החדש על כל שהישן עולל לך, ותתנהג אליו כמו שמגיע לו. נסיעה קצרה תגלה לך עובדה מפתיעה, שאם־כי אין לה משמעות לגבי עתידך או מעמדך — בכל אופן, היא תלמד אותך לקח, שיתן לך הרבה מאד חומר למחשבה.

* * *

נכון לך שבוע סוער, והצלחות רבות, בלתי צפויות בחלקן. התחרמים השונים בחייך תתערבבו, ידידים קרובים יפלשו לעסקיך, וחבריך לעבודה יגלו אהדה וידידות אישיים ביותר. בן זוגך יגלה הבנה מיוחדת במינה לצבר, ממנה תשאבי עידוד רב. רכז את תשומת ליבך לעניינים חשובים, ודחה את כל מה שניתן לשבוע הבא. אל תתקשר ריגשית לבת דגים.

הצעה יוצאת מן הכלל
לקפה יוצא מן הכלל !

מוקה 1 MOCCA

הקפה הנפלא של עלית
באריזת הואקום בת 500 גר'
יחד עם מתקן פילטר
לספל קפה משובח
(1 Cup Coffeemaker)
וכל זה במחיר של 235.- ל"י
להשיג בכל החנויות המובחרות
וברשתות השיווק.

למצות בשלמות את
ההנאה מקפה עלית

עיצוב: רשת פרסום

תשבץ העולם הזה 2203

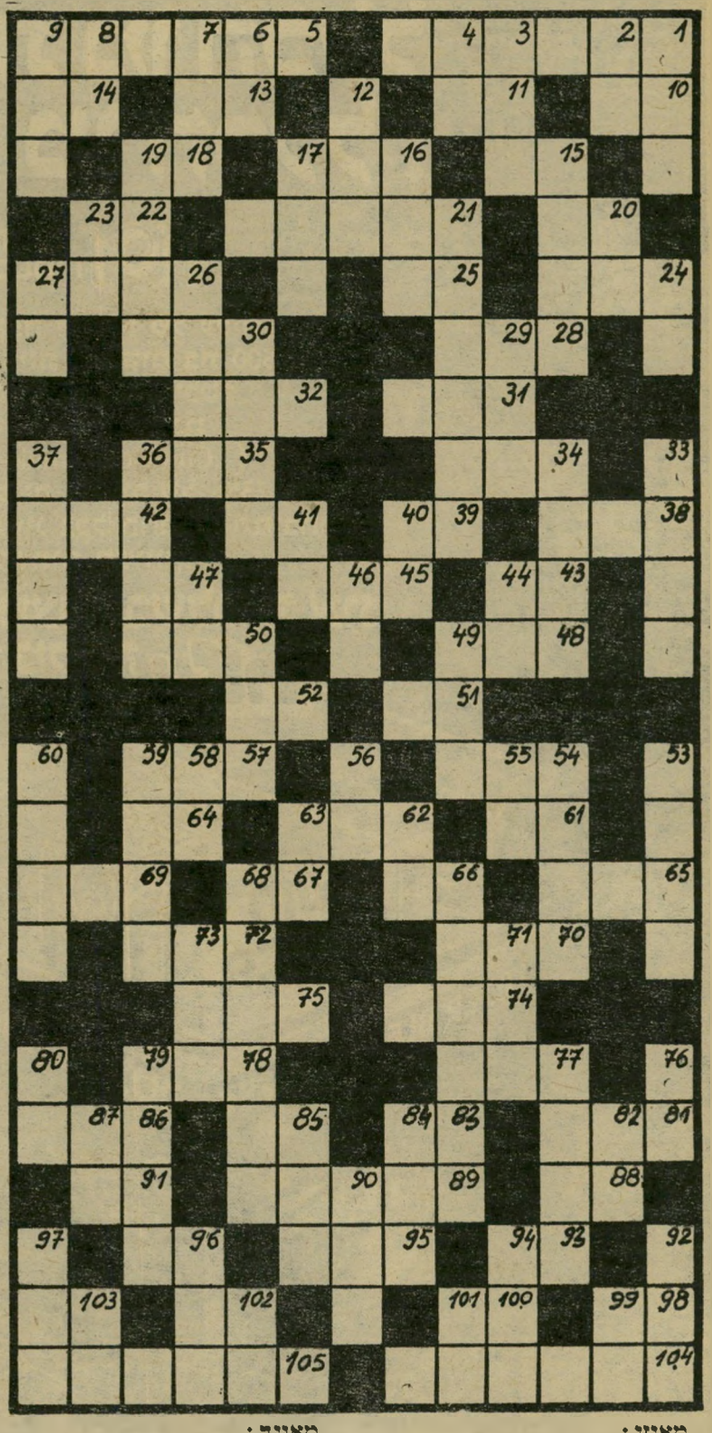

מאוזן:

1) יישוב בארץ; 5) לבוש בדואי; 10) הגבוה בקלפים; 11) אות הגיצחון; 13) אות בא"ב האנגלי; 14) ישן; 15) רומס בעקבו; 16) פעולה; 18) גוף שלישי רבים; 20) הדרך הקצרה בין שתי נקודות; 21) בזלת; 22) תואר־כבוד אנגלי; 24) כתב־עירעור; 25) בילבד; 26) תאריך; 28) מידת יבש קדומה; 30) משמעות; 31) עוף־טרף; 32) יחידה חקלאית; 34) כינוי של רמטכ"ל־לשעבר; 35) זה הוא (הפוך); 38) מלחין צרפתי (ש"מ); 39) הכניס בבריתו של אברהם; 41) עלז; 42) ניסיון רב; 43) בוא מלמעלה למטה; 45) עלה באש; 47) מילת־בקשה; 48) גוף שלישי יחיד; 50) יום־המנוחה; 51) רסיסי־לילה; 52) במקום ההוא; 54) פצע; 57) ציר הדלת; 61) ידיד; 62) אדום עז; 65) צירמת־גרעינים; 66) חומת־מים; 67) כינוי; 69) לא־עקום; 70) עיר גדולה; 72) שמיים; 74) שמח מאד; 75) עובר־ושב (ר"ת); 77) פעלו; 78) בהמת־עבודה; 81) מימטר; 83) מעבד את הבצק; 85) פקודה מפורשת; 86) אשתו של המן; 88) בשבילו; 89) עשב־פרא; 91) מכינויי ה־אלוהות; 93) נוזל החיים; 95) עוף־טרף; 96) תבואה; 98) שוטר־גדודי (ר"ת); 100) בוסתן; 102) תיספורת לצאן; 103) חודש בשנה העיברית; 104) סנסיטיביות; 105) תואר־אצולה אירופי.

מאונך:

1) מוחרות; 2) ראש, בערבית; 3) קץ; 4) מכינויי האלוהות; 6) מכשף; 7) עוף־טרף; 9) גוף שלישי רבים (סיפרותית); 12) כתובת; 15) טור חזיתי; 16) מאכל נוזלי; 17) מין קוף; 19) משמש לכריתה ולקיצוץ; 20) צונן מאד; 21) פרח־נוי; 23) רשע; 24) אילן; 2) נותן מים לצמחים; 27) מגופה; 29) מטרה; 30) ציפור זעירה; 33) פרס; 34) מגידולי הקיץ; 3) מונה בגיאומטריה; 37) פי העוף; 40) משאבת הגוף; 41) מרגן; 44) מסולם־הצלילים; 4) נצח; 47) שער, בערבית; 49) מקל־כביסה; 50) חרסה; 53) גרם שמיימי; 54) סנדוויץ'; 55) תל־חורבות (הפוך); 56) להבה; 58) בוא הלום; 59) מונח בגיאומטריה; 60) טבור; 2) רוח־רעה; 63) אביון; 66) בעל אופי של נוכל; 68) לפידים בוערים; 71) רעידת־אדמה; 73) רצון עז; 76) קוסם; 77) צידו של עלה בספר; 79) שר; 80) בירת הנגב (ר"ת); 82) שייך ל־; 84) בקע; 85) חברת האוניות הישראלית; 87) מסולם הצלילים; 90) מאבות המזון; 92) מתוח מעל נתיב־מים; 94) טס; 96) מהיר מאד; 97) שכמותה גדולה; 99) מיכסה הבית; 101) מילת־זיזרוז; 102) בן לעם נוכרי; 103) בזמן ההוא.

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

ראל. שכן, ככלות הכל, אם רצוננו להשיג שלום באיזור, חייבים יושביו להתקרב אלה אל אלה כידידים וכאחים ולא כאויבים, הצמאים לדם ולהשמדה הדדית. לכן חייבת לבוא הפסקת האלימות, וכל הצדדים חייבים להתחיל לקיים מגעים בדבר האפשרויות לשלום באיזור."

לפני ימים אחדים חזה אנדרו יאנג, כי שיחותינו עם אש"ף יחלו בעוד 90 יום.

יוסף שריק, תל־אביב

● ● ●

מופת חינוכי

על המלשינון, ששבק בינתיים חיים לכל חי.

חנהגתו של המלשינון — איזה, שם חיבה לשעולה בזוית — היא חרפה חינוכית מאין כמוה. תארו לכם איזו השפעה תהיה לדבר, על נשמותיהם של בני הנוער, שיקלטו חיש קל, כי עבודתו של המלשין

ראויה לכבוד וכי פעולת ההלשנה היא פעולה פטריוטית.

ואם כך, למה לא להלשין למורה על כל ילד או ילדה שהפריעו בכיתה? ולמה לא להלשין על מי שמעתיק בבחינה? ואז, אם נכשיר עצמנו כמלשינים קטנים, נוכל, כשנתבגר, להיות מלשינים גדולים.

נתבע כולנו פה אחד: לא די במלשינון על מיסים. נחוץ גם מלשינון על דעות. לא רק מישרד האוצר זכאי למלשינון משלו — גם מישרדי הביטחון, המישטרה והפנים זכאים למלשינון. ואם כבר מלשינון — למה שלא יונהג גם מלשינון מטעם מישרד־הדתות או מטעם הרבנות הראשית, שבעזרתו יוכל כל אחד מאיתנו, צעיר כמבוגר, גבר כאשה, לדווח על כל מעשה ניאוף וזימה. כמו שנאמר כבר: כל ישראל מלשינים זה על זה.

שרה פ., ירושלים

● ● ●

כן מהפכני, לא מהפכני

על מאמריה של הכלכלנית אסתר אלכסנדר ב„העולם הזה".

כלכלה אינה מדע מדוייק וגם כלכלנים מומחים ובעלי־שם חלוקים בדיעותיהם בשטחים רבים. כל תיאוריה קיימת הותקפה עשרות ומאות פעמים על־ידי עם רב של כלכלנים. כך שקשה לדבר היום על „תאוריות מהפכניות" — במידה שהן אכן מבוססות על הנחות מציאותיות ועל הכלים המתודולוגיים המקובלים.

מאמריה של אסתר אלכסנדר אינם כלכליים — במובן המיקצועי — ולכן אין להכתיר את הכותבת בתואר „הכלכלנית המהפכנית הצעירה", כפי שעשה העולם הזה. המחברת אולי צעירה, אך ה„מהפכה" היחידה היא שעיתון מכובד, שאני מעריכו מאד, פירסמם תחת כותרת כזו. כידרת המאמרים גובלת בדימגוגיה, ומי כמו העולם הזה מתנגד לדימגוגיה. היא רחוקה מאד מכתיבה מיקצועית, עד שבעל מיקצוע — ואני, בעוונותי, גם כלכלן — אינו יכול להתייחס אליה ברצינות.

דעותיה הפוליטיות והחברתיות של בעלת הסידרה מתאימות אולי לקו של העולם הזה, לכן זכו כנראה מאמריה בפירסום. אולם אל לו למדען לתת לדעותיו הפוליטיות לעוות את האוביקטיביות המיקצועית.

עבודה מדעית צריכה להיות משוחררת מערכים. זוהי השאיפה האידילית, וברור שאינה מושגת במציאות. לאורך כל ההיסטוריה הכלכלית פיתחו כלכלנים גדולים תיאוריות שהתאימו להשקפותיהם הפוליטיות והחברתיות (או, אולי, התיאוריות שפיתחו והשפיעו על דעותיהם), אולם עבור דותיהם המדעיות היו אוביקטיביות מהבחינה המיקצועית והיו ניתנות לבדיקה אוביקטיבית לפי הכלים המתודולוגיים המקובלים.

לצערי, מאמריה של אסתר אלכסנדר אינם יכולים להיחשב כעבודות כלכליות, למרות שחלק מדבריה אולי נכון כשלעצמו.

דורון פ., תל־אביב

● הקורא פ., שביקש, משום מה, להסתיר את שם מישפחתו, לא עשה שום נסיון לגנאי או להתווכח או להפריך משהו מדבריה של אלכסנדר.

● ● ●

זה בידו של זה

על מצבה של ממשלת ישראל — כאן ועכשיו.

המון סיבות טובות היו כבר לממשלה שלנו להתפטר, והיא לא עשתה זאת. והאחרונה שבהן: מפלתה בעת ההצבעה על התיקון בחוק ההפלות.

ברור כשמש, שכל השרים וכל המיפלגות הקואליציוניות פוחדים לקפוץ מן האוניה הרעועה, שכן קפיצה פירושה טביעה בטוחה, בעוד שהישארות על הסיפון טומנת בחובה סיכוי קלוש, קלוש מאד. להגיע אי־פעם אל חוף־מיבטחים.

לכן אין לדעת גם מי אסיר בידי מי

ומי מחזיק במי — אגודת־ישראל בקואליציה או הקואליציה באגודת־ישראל. אילולא היה הדבר כה עצוב, הוא היה מאד משעשע. חבל.

אילנה גיל, חיפה

● ● ●

יש הגיון, אין הגיון

„איפה ההגיון?" שאל פרח־טירונות. „בכלא שש!" השיב ח־רב"ט.

כשבועיים לפני גיוסי לצה"ל מטרידה אותי עובדת הפיכתי הצפויה לבורג קטן במכונה אדירה חסרת־הגיון. דעתי זו על הצבא התגבשה אחרי מיקרה שקרה לי.

באתי לבטיס־קליטה־ומיון, בתאריך שנקבע לי, ועברתי בדיקות רפואיות, שתכליתן לקבוע את הפרופיל הרפואי שלי. אולם משרציתי לברר מהו אותו פרופיל, נתקלתי בסירוב מוחלט. זה סוד. מעלימים ממני את מצב בריאותי וגוזלים ממני את האפשרות לרקום תוכניות לגבי עתידי בצבא. רמת הפרופיל תיוודע לי רק ביום הגיוס, כשהרשות נתונה אך הכל קבוע מראש.

מיקרה דומה אירע לחברי, העומד אף הוא על סף גיוסו. כאשר שאל את הרב"ט בבסיס־קליטה־ומיון „איפה ההגיון?" ענה זה: „ההגיון בצה"ל נמצא בכלא שש!"

מבלי להיכנס לשאלה, התשובה לכשעצמה, מהו המעשה שבעטיו נזרק ההגיון לכלא, ברצוני להצביע על התופעה הבאה: הדעה הרווחת בקרב הנוער, העומד על סף גיוסו, היא, שצה"ל הינו משולל הגיון. דעה זו, המתחזקת תוך כדי שירותו של הנוער בצה"ל, מולידה חוסר הזדהות בין החייל לצבאו.

העולם הזה יכול לעזור בפיתרונה של בעייה זו. על־ידי טיפול מאסיבי בנושא והעלאת „פניני הגיון צה"לי" יגרום העולם

(המשך בעמוד 14)

אוהבים TIME
TIME
Filter
CIGARETTES
KING SIZE
רובק מייצרת סיגריות איכות למעלה מ-40 שנה.

פלסטיני באוזני ישראלים

הנאום הבא של הפרופסור הפלסטיני הנודע נישא במושב־הפתיחה של סימפוזיון „ניו־אאוט־לוק" בוושינגטון. בעיתוני־ישראל הוגדר כנאום „קשוח", „חמוץ", ועוד. „העולם הזה" מפרסם אותו, במלואו ברשות הנואם, כדי לאפשר ל־קוראים לשפוט את טיבו בעצמם.

דו־שיח בין פלסטינים וישראלים — וכן בין פלסטי־נים ויהודים אירופיים ואמריקאיים — יכול להתנהל בשני מישורים — האחד מדיני והשני מוסרי.

אולם בשני המישורים יהיה הוויכוח קשה ועקר, אם שני הצדדים לסיכסוך אינם מבהירים מלכתחילה את עמדתם זה כלפי זה. כל צד רואה בבהירות גמורה את עמדתו של עצמו, ואינו מפקפק בצידקתו של עצמו. ואילו את הצד השני הוא רואה מבעד למסך של ספ־קות, פחדים, חשד ושינאה. אנחנו שני עמים שאינם מסוגלים לראות איש את רעהו בבהירות, אולי מפני ששניהם סבלו כה הרבה.

■ ■ ■

כפלסטיני אנסה להסביר לכם איך נראים הדברים מהצד הפלסטיני. יתכן כי הדברים אשר בפי לא ימצאו חן בעיניכם, אולם לא אהיה ישר אם אדבר אחרת.

קודם כל, בעיני הפלסטינים מוגדרת המציאות על־ידי שלוש עובדות: נישול, הגלייה וכיבוש. לגביהם, הסבל אינו זיכרון, אינה חווייה נוראה מן העבר, אלא חווייה יומיומית.

בעיניהם אין סימטריה ביחסים בינם ובין הישרא־לים. אלה הם יחסים בין המנושל והמנשל, בין הנכבש והכובש, בין הנשלט והשליט. לאור מציאות זו, אין זה מפליא שהם רואים את עצמם כקורבנות, ושאינם מסוג־לים לראות את היריב כפי שזה רואה את עצמו — אף הוא כקורבן.

אולם השאלה אינה רק שאלה של תפיסה. במצי־אות המעשית, לא הישראלים כי אם הפלסטינים כפו־פים לנישול, להגלייה, לדיכוי, לשלילת זכויותיהם הבסיסיות. אני סבור שיהיה זה בלתי־מציאותי להתחיל בדו־שיח אמיתי, פשוט על־ידי פתיחת דף חדש והתעל־מות מ־30 שנה של ייסורים. העובדה שהצד השני אינו מסוגל, מבחינה פסיכולוגית, בגלל יסורי־התופת שהוא עצמו עבר בעבר, להודות באשמה מוסרית או לקבל על עצמו אחריות מדינית — עובדה זו אינה משנה את המציאות הבסיסית שלפנינו.

משום כך על הדו־שיח שלנו לחרוג מתפיסות פסיכו־לוגיות של המציאות, ולהתמודד עם המציאות עצמה. כלומר, עם ההלך ההיסטורי של עקירת הפלסטינים, גירושם ושיעבודם. הבעיות המדיניות תתבהרנה הרבה יותר אחרי התמודדות כזאת עם ההיבטים המוסריים והפסיכולוגיים.

העמדה המדינית של הפלסטינים זוכה כיום בגיבוי מצד רוב דעת־הקהל העולמית, והתמיכה בה גוברת מיום ליום גם בארץ זו (ארצות־הברית), ככל שהעוב־דות נודעות ברבים.

■ ■ ■

אני יודע שרבים מכם מתייחסים אל העניין בצורה ליברלית והומניסטית ותומכים בזכויות־האדם של ה־פלסטינים. אני יודע שכולכם, על־ידי עצם נוכחותכם כאן הלילה, תומכים במטרה של שלום צודק ובר־קיימא בפלסטין. הרשו לי להדגיש כאן נקודה שלגביה יש הסכמה כללית: שבלי שלום עם הפלסטינים לא ייתכן שלום אמיתי ובר־קיימא במזרח־התיכון.

כל קבוצות־הפליטים במאה העשרים שוקמו או נקלטו או הוחזרו הביתה — מילבד הפלסטינים. אחרי 30 שנה הם מחווים קבוצה מאוחדת, מאורגנת חיטב ונחושת־החלטה. ברור שהם לא ייעלמו, פשוט, כפי שקיוו מי שקיוו.

יתכן שכולנו נסכים ששלום אמיתי צריך לספק לפחות שני תנאי־יסוד: את חוש הצדק, ואת הצרכים המעשיים המינימאליים של כל אחד משני הצדדים.

אשר לפלסטינים, תביעותיהם משתי הבחינות זהות לתביעות כל העמים המבקשים שיחרור, והעם היהודי בכללם. ואלה הן: הזכות להגדרה עצמית, וביכללה הזכות לקיום מדיני עצמאי, והזכות לשיבה למולדת או פיצויים, כפי שנקבע על־ידי מישפחת־העמים בחלל־טות רצופות של האו"ם, מאז 1949.

לא עלינו כאן מוטל לדון בפרטים של יישוב הסיכ־

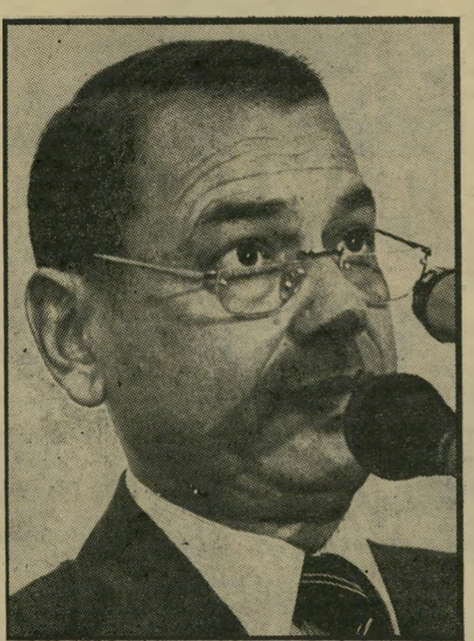

סוך. אלה ייקבעו במשא־ומתן רישמי בין המדינות הנוגעות־בדבר, וביכללן אירגון־השיחרור הפלסטיני.

■ ■ ■

כולנו יודעים שממשלת־ישראל מתנגדת בגלוי לזכו־יות הפלסטינים. היא מתנגדת לכך שלפלסטינים יוענקו אותן הזכויות שהעם שלה כבר נהנה מהן. הסכמי קמפ־דייוויד, שנכרתו בלי הסכמתם ובלי השתתפותם של הפלסטינים, כוללים את תוכנית האוטונומיה ה־משפילה של מר בגין, שהפלסטינים דוחים אותה על הסף. יש להצטער על־כך שהמדיניות האמריקאית כבלה את עצמה בצורה זו, מכיוון שארצות־הברית נשארת גורם חשוב בכל הסדר־שלום במיזרח־התיכון.

הפלסטינים חושדים במדיניות ארצות־הברית, מפני שזו אינה מכירה בזכותם להגדרה עצמית ולהקמת מדינתם העצמאית. ארצות־הברית סבלה, ואף סיבס־דה, את כיבוש האדמות הערביות בידי ישראל מזה 12 שנים. ביגלל היחס הדו־ערכי של ארצות־הברית לעקרו־נות החוק הבינלאומי, ניתנה אפשרות לממשלת בגין, וליסודות ריאקציוניים בישראל, להפקיע אדמה ערבית באין מפריע.

מר (רוברט) שטראוס אמר לא מכבר שבמוקדם או במאוחר גם הפלסטינים יצטרפו לשיחות־האוטונומיה המצריות־ישראליות. הוא סבור שאפשר לעקוף את אש"ף, שאפשר למצוא לו אלטרנטיבה. במיקרה הטוב ביותר, זוהי מישאלה חסודה. מר שטראוס יודע היטב שרק אש"ף מדבר בשם העם הפלסטיני, ושאף פלסטיני אחד אינו יכול לדבר בשם העם הפלסטיני אלא ב־הרשאתו המפורשת של אש"ף.* משום כך, סירובה המתמשך של ארצות־הברית לשאת ולתת עם אש"ף אינו רק בלתי־מציאותי, אלא גם סותר את מטרות מדינ־יותה, ואינו יאה למעצמה גדולה.

ברור שדו־שיח, שאינו מתייחס ברצינות לשתי עוב־דות אלה — אם נסכים להן או לא — לא ירחיק לכת. הרשו לי להדגיש שוב את הנקודה המכרעת: לא די במציאות מקבילה בין חזקויות של שתי תנועות לאומ־יות, ולהכיר בסתירה המכאיבה שלפנינו. אם לא נכיר בעוול שנעשה לעם הפלסטיני — בלי קשר לסיבות ולנסיבות שהביאו לכך — לא נתפוס בצורה מספקת את הסתירה הקטלנית שעימה עלינו להתמודד, ולא נהיה מוכשרים מבחינה מוסרית ומדינית לעשות זאת.

■ ■ ■

הפלסטינים מייחסים חשיבות רבה לתנועה הישרא־לית למען השלום וזכויות־האדם, והם תומכים בה תמי־כה מלאה. במיוחד ברצוני להביע כאן את תודת העם הפלסטיני לאותם ישראלים אמיצי־לב — ישראל שחק, פליציה לנגר, לאה צמל, אם להזכיר אחדים מהם —

„מבחינה אובייקטיבית קיימים עתה התנאים להתפייסות בין שני עמינו – אולי בפעם הראשונה מזה 30 שנים!"

שהגנו בפועל על זכויות־האדם של הפוולסטינים, הן בישראל והן בשטחים הכבושים של הגדה המערבית ועזה.

הצלחתם או כישלונם של כוחות־השלום בחודשים הבאים ישפיע במידה רבה על ההתפתחות במרחב שלנו. האם תחיה הסלמה של אלימות ומילחמה מלאה — או התקדמות לקראת שלום? זה יהיה תלוי ב־יכולתם של כוחות אלה להתלכד ולשתף פעולה באופן יעיל.

מבחינה אובייקטיבית קיימים עתה התנאים לתת־פייסות בין שני עמינו, אולי בפעם הראשונה מזה 30 שנה. תרגום אפשרות זו לשפת־המציאות המדינית תלוי במידה רבה ברצון הטוב ובאמון שאנו יכולים ליצור בינינו, בשלב קריטי זה.

ייתכן כי וועידה זו אינה אלא בבחינת „שלח לחמך על פני המים". אולם היא נותנת לנו הזדמנות לצעוד לפחות צעד אחד לקראת מטרה זו. העולם כולו תומך בנו בחיפוש הדרך.

פרופ' הישאם שראבי, וושינגטון

* זהו רמז ברור לכך ששראבי עצמו נשא את נאומו בהשראת אש"ף ובאישורו.

איזה מין יונים!

שעה ששורות אלה נכתבות, כבר חזרו ארצה מרבית המשתתפים הישראלים בכנס ניו־אאוטלוק, שנערך לא מכבר בוושינגטון. ועמיתיהם, ששארו בארצות־הברית, למסע הסברה בקרב היהדות המקומית, מצויים גם הם בשלבים שונים של שיבה הביתה.

האמת ניתנת להיאמר, כי אמצעי־התיקשורת היש־ראלים לא האירו פנים לכנס זה, ואשר לאמצעי־התיק־שורת האמריקאים, הרי לפי דיווחיהם של מכתבים הישראלים, הם התעלמו מן הכנס כימעט באורח טו־טאלי. בהשוואה לציפייה לגדולות ונצורות, ששררה כאן ביחס לסימפוזיון, שעה שנודע לראשונה על הכוונה לערכו, איפיינה את הדיווחים שהגיעו מוושינגטון אווירת אנטי־קליימקס הגובלת בתיסכול. גרוע מכך: חדי־ווחים — חלקם מאת עיתונאים חידועים בציבור כיו־נים מובחקות — חשפו ללא־רחב כמה חולשות מדאיגות של מחנה־השלום הישראלי, ותרמו במידה רבה לעיר־עור אמינותו.

המדובר בראש ובראשונה בשתי פאשלות, אשר לפי הדיווחים איפיינו את הכנס. האחת — היעדרם המוח־לט של אישי־ציבור מן הגדה־המערבית ורצועת־עזה (להוציא את העיתונאית ריימונדה טאוויל מרמאללה, אשר עמיתיה ייפו את כוחה להסביר לבאי הוועידה את הסיבות להימנעותם של האישים מן השטחים חכ־בושים מליטול חלק בסימפוזיון); חשנייה — החיכו־כים והעימותים הפומביים שנתגלעו במהלך הכנס בין נציגי מחנה־השלום הישראלי, שנחלקו, על־פי הדיווחים, ל„מתונים" מזה ול„קיצוניים" מזה.

■ ■ ■

הרושם המצטבר הוא, איפוא, כי מה שנועד להיות במה להידברות ישראלית־פלסטינית ולמיתקפה על הקונ־סנזוס הניצי של המימסד הישראלי ושל התנחגה היחו־דית־אמריקאית, הפך להיות מיפגן של חולשה. בין שרושם זה משקף את העובדות לאמיתן, ובין שהוא רושם מפוברק שמנגנון התעמולה של הקונסנזוס הצליח ליצור — קשה לומר שהלב מתמלא גאווה. מכל מקום, יש ללמוד מכך כמה לקחים, חלקם בתחום האירגון ויחסי־הציבור, חלקם ברמה התכנית־מהותית.

שני מחדלי הכנס אשר צויינו לעיל — מיעוט הנוכחות הפלסטינית והמחלוקת בקרב היונים מיש־ראל — קשורים זה בזה אורגאנית. לכך יש להוסיף מחדל שלישי: הימנעותם של כמה מן האישים היוניים מישראל מלבוא, על רקע הידיעות על היעדרותם הצפויה של אישים פלסטינים מן השטחים הכבושים, „כדי לפ־גוש את ח"כ חייקה גרוסמן, אין כל צורך לחרחיק לנסוע עד וושינגטון," אמר ח"כ יוסי שריד.

כמה מן המשתתפים הישראלים בכנס, וכן מרבית העיתונאים אשר סיקרו אותו, עשו לעצמם מלאכת קלה במותחם ביקורת על בני־השיח הפלסטינים, שנעדרו במופגן מן האירוע. אכן, יש ויש מה לבקר, והתיעד־רות הפלסטינית בוודאי עשתה שירות רע מאד למחנה־השלום הישראלי. אולם ביקורת הזולת היתה תמיד קלה ונוחה יותר מאשר ביקורת־עצמית.

יוסי שריד קובל על כך ש„מחנה המתונים בקרב הפלסטינים הוא חלש," וש„הוא משחק ישר לתוך ידיהם של אנשי הסירוב"; עמוס אילון מספר ביותר משמץ של סרקאזם, על „הכלה שלא הופיעה לחופה". אך מן הראוי שהיונים בישראל יפשפשו במעשיהם ויב־דקו מה היתה תרומתם לחולשת המחנה הפלסטיני המתון, ל„מישחקים" של המתונים הפלסטיניים לידי ה„סרבנים", ול„אי חופעתה של הכלה לחופה".

תרומה כזאת היתה — ועוד איך!

■ ■ ■

כאשר נודע לראשונה ברבים על הכוונה לקיים בוושינגטון את סימפוזיון ניו־אאוטלוק, שהוגדר אז כדי־אלוג ישראלי־פלסטיני, התחוללה סערה בקרב מיפ־לגות הממיסד — אלה שבקואליציה ואלה שבאופו־זיציה. בעיקבות סערה זו נאלצו יוני המפד"ל —

(המשך בעמוד 13)

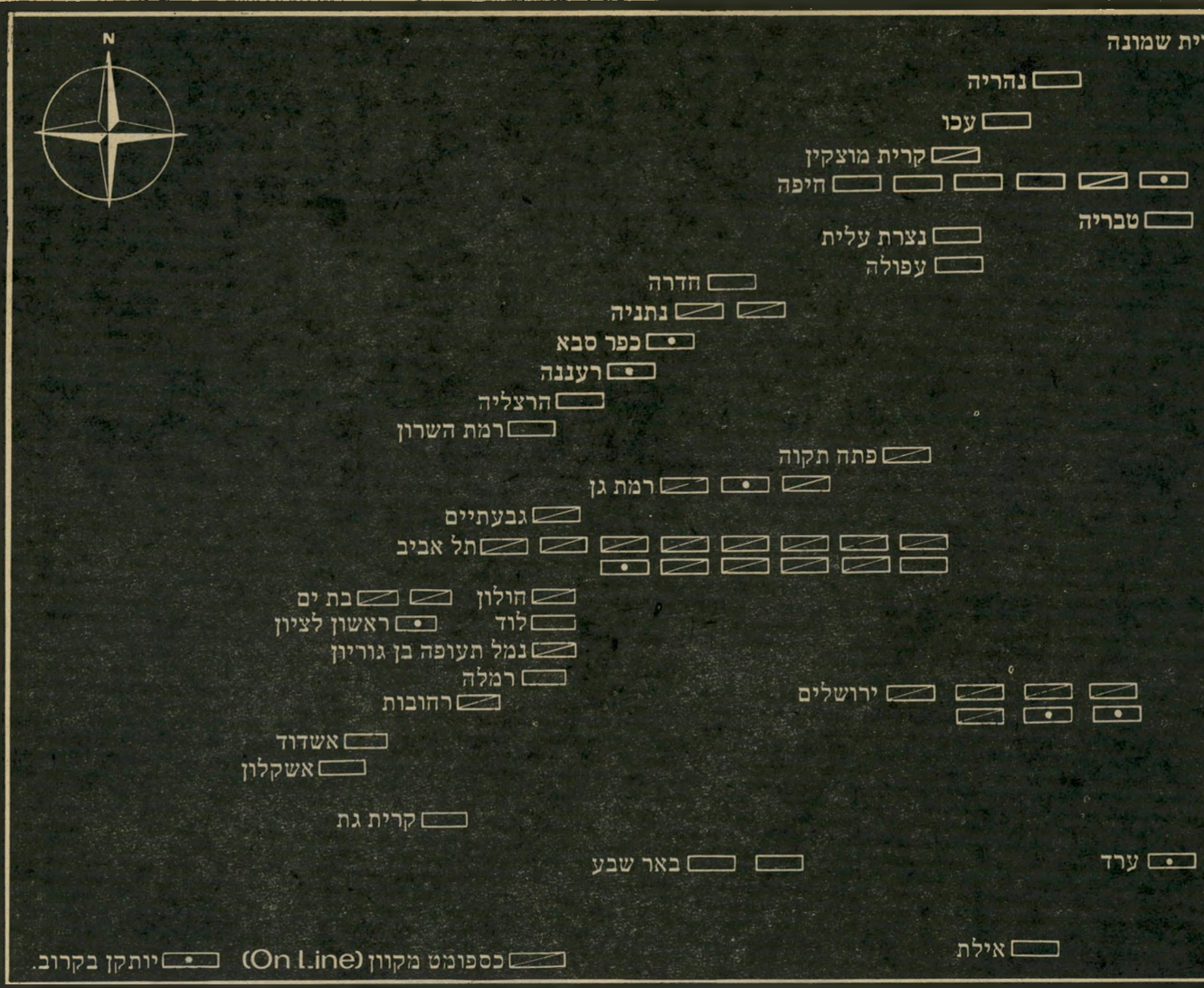

כשאתה רוצה מסניף הבנק שלך כספומט קרוב אליך!

– אתה נמצא במילואים ליד גבול הלבנון וזקוק לכסף?
קפוץ לכספומט בקרית שמונה ומשוך ממנו כסף.
– נוסע לחו"ל ושכחת לקחת כסף ישראלי כדי לשלם מס נמל?
גש לכספומט בנמל התעופה בן־גוריון, ומשוך את הסכום הדרוש לך.
– נוסע דרומה לרגל עסקים ואתה נושא עמך שיקים?
● קפוץ לאחד הכספומטים בבאר־שבע והפקד אותם שם.
– נשארת בלי כסף לדלק בדרך לנואיבה?
גש לכספומט באילת, משוך כסף ומלא את מיכל הדלק שלך.

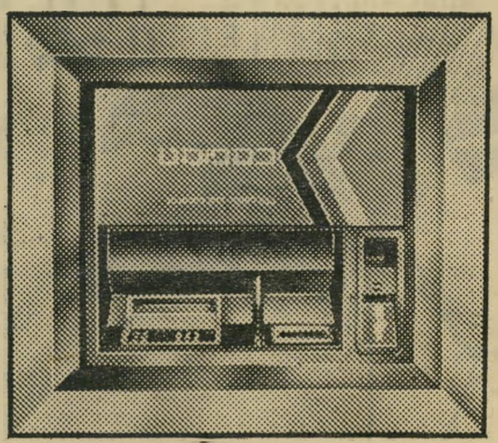

כשאתה רוצה מסניף הבנק שלך, כספומט קרוב אליך.
52 כספומטים ברחבי הארץ עומדים לשרות לקוחות בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק אגוד, בנק ברקליס דיסקונט ובנק ערבי־ישראלי.

כדאי לך לבקש בסניף שלך את רשימת הפריסה של הכספומטים בארץ.
היא תהיה לך לעזר רב.

כספומט

שרות משותף של בנק לאומי · בנק דיסקונט
בנק איגוד · בנק ברקליס־דיסקונט · בנק ערבי ישראלי.

ברסום וימר יעקבסון

קלאב 1

בוטיק לאופנה צעירה

מביא אליך את הטעם הצעיר של אופנת אירופה.

בקומה ראשונה, ליד מח' אופנת נשים פתחנו עבורך בוטיק חדש:
קלאב 1 – הבוטיק לאופנה צעירה.
קלאב 1 מביא אליך מבחר מרהיב של יצירות אופנה מקסימות – המילה האחרונה בבירות האופנה של אירופה.
ליד יצירות אלה תמצאי דגמים מקסימים של מיטב מעצבי האופנה בארץ.

אם את אוהבת להתלבש. אם את רוצה להיות "in" – את חייבת לעצמך ביקור בקלאב 1. תאהבי את הדגמים וגם המחירים ימצאו חן בעיניך.

שי ל־100 הקונות הראשונות

לכל אחת מ־100 הקונות הראשונות בקלאב 1 יוענק שי מיוחד חינם – שובר קניה בסך 100 ל"י לרכישת מוצרי הקוסמטיקה צ'ארלי.

הדגשת הכתפיים
בכריות חזרה
לאופנה בקלאב 1
– מבחר מרהיב
של דגמי חליפות
עם כתפיים
מודגשות
קטע מחליפת
המכנסיים
המתכווצות
מתחת לברך
וממשיכות עד
הקרסול בסריגת
גרב
קלאב 1 – הבוטיק לאופנה צעירה
בקומה ראשונה,
ליד מח' אופנת נשים.
כל-בו
שלום

(המשך מעמוד 10)

הח"כים גלאס ומלמד — לדחות על הסף את ההזמנה להשתתף בכנס. הח"כים היוניים של העבודה, מפ"ם, ש"י ור"ץ הבטיחו אמנם את בואם, ובכמה מיקרים, כמו מיקרהו של ח"כ שריד, אף גילו אומץ־לב לא מבוטל, בהצהירם כי יסעו לכנס בכל מיקרה, אף אם יקבלו מוסדות מיפלגותיהם החלטות האוסרות עליהם לעשות כן. ואולם הם דאגו להודיע חד־משמעית, כי לא יש־תתפו בסימפוזיון אם ישתפו בו גם „אישים פלסטי־נים המזוהים עם אש"ף". מוסדות מפ"ם, אף שנתנו אור־ירוק לחבריהם להשתתף בכנס, היכחו אותם לעזוב את אולם הדיונים אם ובאשר יטול „מי שמזוהה עם אש"ף" את רשות הדיבור.

ממגעים שהיו לי באותה עת, בנושאים שונים לחלו־טין, עם אישים בגדה וברצועה, יכול אני להעיד, כי הודעות וסיוגים אלה, מפי אישים יוניים בישראל, עוררו תגובה קשה ומרירה למדי אצל בני־השיח המיו־עדים מקרב הציבור הפלסטיני.

סח לי עורך יומון מיזרח־ירושלמי (ואני מודה כי באותה עת לא ירדתי במידה מספקת לעומק טיעונו וחששותיו), כי הוא חושש שמא השתתפות פלסטינית בדיוני הכנס, כאשר ברקע קיימות הודעות כמו זו של ח"כ שריד ודומיו, עלולה ליצור בארצות־הברית וברחבי תבל את הרושם, כי הולכת וצומחת הנהגה פלסטינית אלטרנטיבית לאש"ף, שעימה ניתן, כביכול, „לסגור עניין" בנושא האוטונומיה, „אנו לא מעוניינים," אמר האיש, „לתת יד ליצירת רושם כזה."

■ ■ ■

וכשהוברר כי אין זו דעת־יחיד, אלא היא משקפת דעת רבים וטובים בשטחים הכבושים, נעשו מאמצים קדחתניים למנוע מפולת ולשכך ככל האפשר את החששות הנ"ל. חברים בכירים ממערכת ניו־אאוטלוק התראו עם אותו עורך, ועם שורת אישים אחרים בגדה וברצו־עה, וניסו לשכנעם כי ההזמנות לכנס, לרבות אלה שנש־לחו למשתתפים הפלסטינים, נעשו על בסיס אישי גרי־דא, וכי אין מפשפשים בציציותיהם האירגוניות של המשתתפים. במקביל ניסו חברים ממערכת ניו־אאוטלוק להפעיל את קשריהם הטובים עם אישים פלסטינים — כן, אישים ה„מזוהים עם אש"ף" — כדי לשכנעם לתת אור־ירוק למוזמנים מן השטחים הכבושים, כי אין הנהגת אש"ף מתנגדת להשתתפותם.

כדי לאושש את האיתות הזה, ניסו כמה ממארגני הכנס להפעיל קשרים במישרד־החוץ האמריקאי, על מנת שיוענקו אשרות־כניסה לשלושה ארבעה אישים אש"פיים, אשר נוכחותם בבירה האמריקאית, בעת קיי־מו של הכנס, היתה אולי משכנעת את הפרטנרים מן הגדה והרצועה להיענות להזמנה ללא חשש.

מאמצים אלה לא נסתייעו, ומישרד־החוץ האמריקאי סירב להעניק לאישים האש"פים, מן המחנה המתון שבאירגונם, את האשרות המבוקשות. קיימות שמועות עקשניות, כי במקביל ניסו כמה אישים יוניים מישראל לשכנע מכרים פלסטינים ה„מזוהים עם אש"ף", כי „היה רצוי" שאישים פלסטינים מן הקטגוריה הזו יימנעו מלהשתתף בכנס. ברור כי נסיונות אלה הזינו את חששותיהם של המוזמנים מן הגדה והרצועה, כי הם עלולים לתת ידם, שלא ביודעין, למהלך של תקיעת טריז בין תושבי השטחים הכבושים לבין הנהגת תנו־עתם הלאומית האחת והיחידה. בנסיבות אלה החליטו לבסוף לא לבוא לכנס בוושינגטון.

■ ■ ■

וכך, איפוא, נסגר מעגל הקסמים. הצהרותיהם של כמה מראשי היוניים שהוזמנו מישראל יצרו חששות והסתייגויות אצל המוזמנים הפלסטינים מן השטחים הכבושים. המהלכים שנעשו לאחר מכן לא הפיגו את החששות, מה שגרם לסירובם הסופי של אישי הגדה והרצועה להיענות להזמנה. ולבסוף לא נותר לאישים היוניים מישראל, שהתניעו את התהליך הזה, אלא להתייצב על רגליהם האחוריות ולהוקיע את חוסר האונים של המחנה הפלסטיני המתון. אחדים מהם אף ראו בכך עילה לאי־הופעתם הם... משל לאותו צעיר שהורג את אביו וקובל על יתמותו.

מה שמעציב בכל הפרשה הוא, כי צפוי שהלקחים שיופקו ממנה יהיו דווקא הבלתי־נכונים. חוששני כי שוב יעדיפו רבים מן היוניים בישראל להכות־על־חטא על חזהו של הזולת, במקום ללמוד נכונה את המציאות ולהודות כי אכן תושבי השטחים הכבושים רואים באש"ף את נציגותם הלגיטימית האחת והיחידה, וכי לא ייכון דיאלוג ישראלי־פלסטיני משמעותי אם ידבק הצד היש־ראלי בהתנייה האומרת „לא עם אש"ף".

האבחנה שעושים כמה מן היוניים בישראל בין אי־שים מהגדה והרצועה (שהם „מתונים" כביכול לבין „אישים המזוהים עם אש"ף" (שהם „קשוחים" כביכול) היא חסרת שחר.

את הדיפרנציאציה בין „מתונים" ל„קשוחים" יש לעשות בקרב אש"ף עצמו. השאלה הרלוונטית היא, אי־פוא, זו: כיצד לחזק את המתונים בתוך אש"ף. את הווטו על ההידברות עם אש"ף יש לבטל, ויפה שעה אחת קודם.

אלא שחוששני כי באומרי דברים אלה אני מעורר עלי את חמתם של כמה מידידי ה„מתונים" מקרב המחנה היוני בישראל, אשר ימהרו להוקיע אותי כ„קשוח"...

כמה חבל!

יוסי אמיתי, קיבוץ גבולות

● יוסי אמיתי, חבר קיבוץ גבולות בנגב, הוא מיזרחן והשתתף בפגישות עם אנשי אש"ף מטעם המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני.

בלי חרות ומק"י

סקרי דעת הקהל, המצביעים על סיכויי שיבה מהי־רים לשילטון, זירזו את ההכנות המעשיות אצל מיפלגת־העבודה לקראת עידן ההגמוניה המחודשת. עד עתה התקיימו מגעים עם המפד"ל. זו שיבה למסורת היס־טורית של התעלמות מן האפשרות להקים קואליציה עם השמאל. תנועת־העבודה, בעלת הנוסחה הקואליציונית „בלי חרות ובלי מק"י", התמידה בשיגעון זה רק בחלקו השמאלי. כבר ב־1965 כרתה רפ"י (שהציגה עצמה כ־רשימת פועלי ישראל) בריתות עם גח"ל, קרי: חרות. בריתות אל ההתפשטו ב־1967 גם למישור הממ־שלתי, עת הוקמה ממשלת הליכוד הלאומי הראשונה. לעומת זאת, לא התקיים כל שיתוף פעולה עם השמאל. לא במישור הלאומי, לא במישור ההסתדרותי ולא במי־שור המוניציפאלי.

מרחב המניפולציה הקואליציוני הסתיים עבור מיפ־לגת־העבודה במערך עם מפ"ם, חרף העובדה כי רוב היהודים ניתקו עצמם ממק"י המסורתית וכבר ב־1965 הקימו מק"י אחרת. מוקד, מחנה של"י ועתה מיפלגת של"י מוגדרות כמיפלגות ציוניות, אך גם עובדה זו אי־ננה גוררת את המערך לבחינה מחודשת של היחסים עם המחנה הזה.

על מחנה זה רובצת מעין מסורת סטריאוטיפית של קומוניזם („שמאלנות" בשפת התיקשורת, הרחוב והאספ־סוף) וגרוע מזה, מעין האשמה קולקטיבית של התעל־מות מן האינטרסים הלאומיים הבסיסיים ואפילו האש־מה על היותם „סוכנים זרים" בפוטנציה. מצב זה מז־כיר את מערכת היחסים בין המיפלגות הסוציאליסטיות באירופה לבין המיפלגות הקומוניסטיות שם. לכן, כדאי לערוך דיון משווה קצר בין שתי הסיטואציות.

■ ■ ■

מארכס והמארכסיסטים תיארו את הסוציאליזם כשלב מעבר לקומוניזם. הרביזיוניסטים וממשיכיהם הניחו את היסוד לסוציאליזם, כמטרה הסופית העו־מדת בזכות עצמה ואיננה „שלב מעבר".

במובן מסויים מתרחש באירופה תהליך מעניין, שבו הקומוניזם הוא שלב מעבר לסוציאליזם. תהליך זה קשור במידה רבה למידת האכזבה של קומוניסטים וסוציאליסטים אירופים מתהליכי הדה־הומאניזציה של הקומוניזם הרוסי וגם מן האופי האימפריאליסטי של המדינה הסובייטית. הנה כי כן, „תוכנית גודסברג" הגרמנית (1959) מבליטה את אי ההתייחסות למארכס ויש בה ויתורים מפליגים בנושאים כמו בעלות על ההון. באותה העת כתב באנגליה אנתוני קרוסלנד על „עתיד הסוציאליזם", וגם שם אין ניתן דגש על הבעלות הציבורית (או הממלכתית) על התעשיות. ניתן לקבוע, כי הדגש הושם יותר על „ניהול עצמי" והוסט לכיוון זה מן הקצה היותר אורתודוכסי של בעלות הפועלים או החברה על המיפעלים.

במקביל לתהליך זה, של דה־מארכסיזציה של הסוצ־יאליסטים באירופה, התרחש תהליך של מיתון במיפ־לגות הקומוניסטיות. מיתון זה בא לידי ביטוי, בשלב ראשון, בנסיגות טקטיות, בנוסחות לשתף פעולה עם מיפלגות סוציאליסטיות תוך הסכמה לעיקרי הפלט־פורמה שלהן. אך דומה שמן השלב הטקטי נמשך גם השלב הבא — האיסטרטגי.

הקומוניסטים באיטליה, בצרפת ובספרד ובמידה מסויימת גם בפורטוגל (מה שקרוי אירו־קומוניזם), עושים בדיקה יסודית של הפלטפורמות שלהם ומס־תמנת נטייה ברורה לוותר על עקרונות הדיקטטורה של הפרולטריון ויש אפילו נכונות לפלורליזם כלכלי (מעין נא"פ — „תוכנית כלכלית חדשה" נוסח לנין, בשנות ה־20' הראשונות בברית־המועצות). כל זאת תוך הב־לטת האופי הפטריוטי־לאומי שלהן ואי־תלותן בתכ־תיבי מוסקבה.

■ ■ ■

תהליך פוליטי דומה עברה בישראל מפ"ם וכן מק"י היהודית, אשר ברובה נמצאת עתה במיפלגת של"י הסוצ־יאליסטית־ציונית. אם כי לגבי מפ"ם שאלת הפטריו־טיות הלאומית היתה פרובלמטית פחות, שכן זו נטלה תמיד חלק ממשי וחשוב מאד בהגשמת הציונות המע־שית.

בעבר היתה זו מפא"י אשר החשידה את מפ"ם (של שנות ה־50') בהעדר נאמנות מספקת למדינת־ישראל ודבקות יתר ב„עולם המהפכה". עתה מנסה הימין בישראל להטיל על תנועת־העבודה כולה סטיגמה של חוסר נאמנות.

הנסיון המתמיד לכרוך נכונות לוויתורים בנכונות לוויתור על עתיד ישראל, לכרוך נכונות לוויתורים ב„שמאלנות" ולהציג את כל תנועות־העבודה כ„שמא־לניות", עם כל הגיחוך והתימון שבו, יש לו מטרה, ולא בלתי־גלויה, להבאיש את ריחה של תנועת־העבודה בהיעדר פטריוטיזם.

שיטת תיוג כזאת פועלת. עובדה היא שגם בתוככי תנועת־העבודה יש מי שכך מתייג את הענף היוני, באותה תנועה! אמנם גם הסוציאליסטים באירופה הוצ־גו כ„אוייבי האומה". היסודות השמרניים במיפלגה הדמוקרטית־נוצרית הציגו את האוסט־פוליטיק של ווילי בראנד כ„בגידה במולדת", וכוויתור על „החלק השני" (דומה מעט ל„וויתור על הגדה השנייה"). במדינות עם מיפלגות קומוניסטיות גדולות (איטליה וצרפת) היו הן הנאשם התורן הקבוע בתבוסנות, בוגדנות וכו', ונטלו כתם פוטנציאלי זה מלוה חופניים על כתפיהם וכך שיחררו את הסוציאליסטים מסטיגמה זו בדעת הקהל. אך בעשור האחרון, כאמור, עוברות המיפלגות הקומו־ניסטיות, לצד שלב המיתון המארכסיסטי ומעין מעבר מקומוניזם לסוציאליזם, גם שלב של פטריוטיזציה.

במאבק על דעת הקהל יש לעניין זה חשיבות רבה. הפטריוטיזציה היא שלב חשוב בהשגת הלגיטימיות, שלב הטומן בחובו, בבוא העת, גם הישגים אלקטוראליים.

■ ■ ■

בישראל, הנסיונות לדה־פטריוטיזציה של המערך ותיאורו כמעין „מחנה של"י מורחב", הן שלב בכיוון של דה־לגיטימיזציה שלו ודחיקתו לפינת ה„שמאלנות", אשר אצל חלק לא קטן מאזרחי ישראל משמעותה נמיכות קומה לאומית, אם לא בוגדנות.

דומה שמיפלגת־העבודה חרדה מתדמית כזאת ומסרבת לשתף פעולה עם תנועות כמו שלום־עכשיו, לא רק מתוך נימוקים שבאידיאה, אלא בעיקר מתוך חרדה מן הסטריאוטיפ היוני־שמאלני. זאת ועוד: רצונה

לענות על אותו מיבנה שהוגדר על־ידי בל, כ„שינוי דמות המיפלגה הסוציאליסטית — ממיפלגה המייצגת שיכבה ברורה, מסויימת מאד, למיפלגה עממית, פלו־רליסטית", הורחב גם לנושאי חוץ וביטחון.

לפי הקריטריון הפלורליסטי מתקיימים במיפלגת־העבודה, ובמידה מסויימת גם במפ"ם, זה לצד זה יסודות אקטיביסטים מאכסימאליסטים (חלק מאנשי תנועת־המושבים, חלק מיוצאי רפ"י, חלק מאנשי הקי־בוץ־המאוחד וקבוצות מתוך הטכנוקרטיות הצבאיות — כל זאת במיפלגת העבודה; ובמפ"ם — קבוצת חזן־יערי) ויסודות פאציפיסטים מובהקים.

פלורליזם זה בנושאי חוץ וביטחון, כמו בנושאי חברה ופנים, חופך את תנועת־העבודה הישראלית לאל־טרנטיבה בלתי דוקטרינרית, גמישה ולעיתים פחות מדי מוגדרת. אך מצד האלקטוראט אין זה בהכרח מצב שלילי. הוא פגום אולי מצד הסובטנץ.

אלא שלקראת העתיד אי אפשר יהיה לעשות אך ורק שיקולים אלקטוראליים. דומה שבמוקדם, מוקדם מאד, תצטרך מיפלגת־העבודה להציג אלטרנטיבה שוחרת שלום לליכוד ולתנועות הלאומניות החדשות, גם למפד"ל הלאומנית. או אז יתכן שתבוא גם שעתה של הבריתעם השמאל הפאציפיסטי.

פרופ' שבח וייס, חיפה

השבוע במאה ה־20

מה אירע במאה ה־20 כשבוע שכין ה־21 בנובמבר עד ה־27 בנו־ במבר? במדור זה סוקר „העולם הזה" כמה מן המאורעות שאירעו כ־78 השנים הקודמות כשבוע שבו מופיע הגליון.

1903

23.11 — אנריקו קרוזו, הטנור האי־ טלקי הנודע, ערך הופעת בכורה במטרו־ פוליטן אופרה בניו־יורק, בתפקיד הדוכס בריגולטו.

1906

22.11 — ועידה בינלאומית המתקיימת בברלין קובעת את אות האזעקה אס־או־ אס.

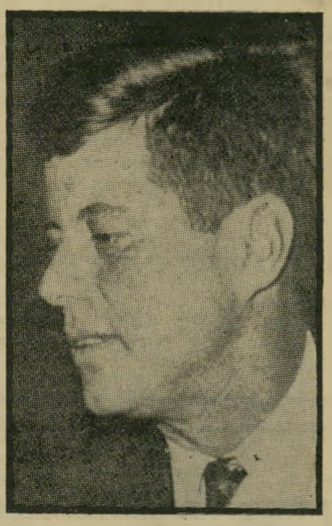

נשיא קנדי
22.11.1963

1913

24.11 — משה ברסקי נרצח על־ידי ערבים בעמק הירדן. משה דיין נקרא על שמו.

1916

21.11 — הקיסר פראנץ יוזף נפטר בגיל 86.

22.11 — ג'ק לונדון, הסופר והעיתו־ נאי האמריקאי, התאבד בגיל 40.

1919

23.11 — ועידת מישרד־העבודה־הבינ־ לאומי בוושינגטון החליטה על יום עבודה בן 8 שעות.

1921

52.11 — למוסוליני מוענקות סמכויות דיקטטוריות באיטליה.

1922

23.11 — תגלית ארכיאולוגית מרעישה במצריים. התגלה קבר תות אנח אמון, משנת 1360 לפני הספירה. האוורד קארטר והלורד קרנרבון גילו פרעה צעיר שלם ליד לוכסון, ובקיברו אוצרות אדירים.

1924

23.11 — נוסדה המושבה הרצליה.

1929

24.11 — ג'ורג' קלמנסו, מי שהיה ראש ממשלת צרפת, נפטר בגיל 87.

1932

24.11 — עמך לשלום עליכם הוצג ב־ הבימה.

1935

20.11 — שייח' עז אל־דין אל־קאסם נהרג בקרב עם כוחות בריטיים בהרי הגל־ בוע.

1941

24.11 — הוקם גיטו־לדוגמה במחנה טרייזנשטט.

1942

22.11 — ד"ר בן־ציון מוסינזון, ממייס־ די גימנסיה הרצליה ואחד מגדולי המחנ־ כים בארץ, נפטר בגיל 64.

1944

26.11 — היטלר מורה להרוס את מש־ רפות אושוויץ.

1945

25.11 — יחידות פלמ"ח מפוצצות תח־ נות מישטרה העוקבות אחרי ספינות מע־ פילים, בסידני עלי ובגיבעת־אולגה.

1948

24.11 — שדה־התעופה לוד נפתח מחדש לתנועה אזרחית.

1951

27.11 — רדיו פראג מודיע על מעצרו של רודולף סלאנסקי, מי שהיה המזכיר הכללי של המיפלגה הקומוניסטית הצ'כית.

1952

22.11 — במישפט סלאנסקי בפראג מעיד מרדכי אורן, שהוצג כ„מרגל ואפש בינלאומי" והודה בריגול נגד צ'כוסלובקיה.

1953

23.11 — הוועדה־המדינית של מפא"י בחרה במשה שרת כמועמד המיפלגה ל־ ראשות־הממשלה.

סופר־מדינאי מאדרו
23.11.1976

1956

23.11 — הרוסים חטפו את ראש־ ממשלת הונגריה, אימרה נאג', כשיצא מ־ בניין שגרירות יוגוסלוויה בארצו.

1957

25.11 — הנשיא אייזנהאור לוקה ב־ סתימת עורקים במוח.

1958

24.11 — דויד בן־גוריון הודיע לכנסת על צירופו לממשלה של הרב יעקוב משה טולידאנו כשר־הדתות, ועל מסירת תיק־ הדואר לשר ישראל ברזילי.

1959

25.11 — השחקן הצרפתי ז'ראר פיליפ מת בגיל 37.

1960

27.11 — צבי צור התמנה רמטכ"ל במקומו של חיים לסקוב.

1961

23.11 — ראובן ברקת נבחר כמזכיר מפא"י.

1962

21.11 — ערד נוסדה. המישפחה ה־ ראשונה מתיישבת במקום.

1963

22.11 — הנשיא האמריקאי ג'ון קנדי נרצח בעת ביקור בדאלאס, טכסס. החשוד ברצח, לי אוסוולד, נעצר. סגן־הנשיא, לינדון ג'ונסון, הושבע כנשיא במטוס ש־ העביר את גופת קנדי לוושינגטון.

1965

21.11 — אוניה ראשונה פורקת מיטענה בנמל אשדוד, אוניית המשא השוודית וינגלנד.

1967

22.11 — מועצת־הביטחון קיבלה את ההחלטה 242.

1969

27.11 — עזה חוברה לרשת החשמל הישראלית.

1970

21.11 — מפקד כוחות השיחרור ה־ עממיים ברצועת עזה, זיאד אל־חוסייני, התאבד בביתו של ראש עיריית עזה, ראשד אל־שאווה.

1973

26.11 — השחקן היהודי־בריטי לורנס הארווי נפטר בגיל 45.

1974

22.11 — עצרת האו"ם החליטה להכיר בזכות ההגדרה העצמית של הפלסטינים והעניקה לאש"ף מעמד של משקיף קבוע בכל דיוני האו"ם.

1975

22.11 — הנסיך חואן קרלוס בן ה־37 הושבע כמלך ספרד.

1976

23.11 — אנדרה מלרו, מדינאי וסופר צרפתי, מת בגיל 75.

1977

21.11 — נשיא מצרים וראש־ממשלת ישראל עורכים מסיבת־עיתונאים משותפת ערב צאתו של אל־סאדאת את ישראל. מאות אלפי מצרים מקדמים בהתלהבות את פני נשיאם, החוזר ממסעו ההיסטורי לישראל.

1978

21.11 — ג'ים ג'ונס, מנהיג כת מקדש העם, התאבד יחד עם 900 מחסידיו ב־ גויאנה.

מתאבד ג'ונס
21.11.1978

מכתבים

(המשך מעמוד 8)

הזה לאחד משני הדברים הבאים, ואולי לשניהם:

(1) צה"ל, שלעיתים אינו מודע לדברים חסרי ההגיון שבו, יפעל לשינוים.

(2) על־ידי מיקוד וריכוז הדברים הבל־ תי־הגיוניים על דפי העיתון, יבין הנוער כי אינו מתגייס לצבא בלתי־הגיוני, אלא לצבא הגיוני שבו קיימים דברים בלתי־ הגיוניים הזקוקים לתיקון.

אסף כהן, בוגר שמינית, תל־אביב

● ● ●

פרשת שכעה

מה הניע את השילטונות לעצור את ראש עיריית שכם?

פשוט מאד: רצון טוב לכונן שיווין אמיתי בין הישראלים לפלסטינים, שנגזר עליהם לחיות בצוותא. במה הדברים אמו־ רים? ובכן, כל אחד יודע שבכלא יושבים גנבים — גם יהודים וגם ערבים. כל אחד

גם יודע, שבכלא יושבים עצירים ואסירים ביטחוניים. וגם בין אלה יש ערבים (הרבה) ויהודים (מעט). אך מבין ראשי הערים יושב בכלא רק אחד — ראש עיריית רחו־ בות לשעבר, הח"כ לשעבר שמואל רכטמן. למה שלא יחלק את תאו עם עמית לתפקיד מקרב בני העם השכן? כל מי שרוצה שיווין אמיתי חייב לברך על כליאתו של באסם שכעה, הלא כן?!

רונית לוין, רחובות

● ● ●

קול מחאה ממרחקים

בעיקבות מעצרו של ראש עיריית שכם והחלטה לגרשו מן תארץ.

בעת שכונסה ועידתנו ה־12 קיבלנו את הידיעה בדבר מעצרו של ראש עיריית שכם, באשם שפעה, ובדבר הכוונה של השילטונות הישראלים להגלותו. אנו מגנים צעד אלים זה, המנוגד לאמנת ג'נבה ה־4, וקוראים לכל הערבים האמריקאים ולאיר־ גוניהם, לכל שאר האמריקאים ולכוחות השלום הישראליים, להכפיל ולשלש את מאמצי המחאה שלהם, נגד המעצר ונגד כוונת הגירוש.

איגוד האקדמאים הערבים בארצות־הברית, ושינגטון

● ● ●

בגעגועים לשנות ה־30'

אם כבר תרבות, אז למה לא כלכלה?

כל הכבוד לתיאטרון הלאומי שלנו, ה־ מביא לנו את התרבות האמריקאית של שנות ה־30'. עכשיו חסר לנו רק, ששר־ האוצר החדש ייבא לנו גם את כלכלת ארצות־הברית משנות ה־30'. זה יהיה שיא הבידור...

ה. רלף חיינגר, מהנדס, תל־אביב

● ...ושיא במשבר.

● ● ●

חיקון טעות

בכתבה „ברנס מחכה לנס" („העולם הזה" 2201) על פרשת עימום ברנס ורצח החיילת רחל הלר, נכתב בטעות כי חקירתו של הפקד אברהם צמרת בפרשה זו הביאה לפיום הקאריירה המיש־ טרתית שלו, אחרי שהועמד בפני ועדת־חקירה. הכוונה, היתה כמובן, לקצין אחר של המישטרה. הקצין צמרת ממשיך לשרת בהצלחה רבה במישטרה, קודם בתפקידו ומונה לקצין חקירות מרחבי של מישי־ טרת־ישראל. מערכת „העולם הזה" מתנצלת על הטעות.

אינך צריך להיות משקיע מבריק כדי להעריך שאגאל בזהב.

גודל טבעי

יצירת מארק שאגאל, זהב וכסף – שלושה ערכים חסינים בכל מקום ובכל עת.
תסכים כי ההשקעה מדברת בעד עצמה.

פרטים בסניפי בנקים.

"קורת גג" – מפעל להשגת בתים לזוגות צעירים. משרד ראש הממשלה, ירושלים.

KicKers®

גם אתה יכול להכנס לתוך
זוג נעלי קיקרס
באחד המקומות הבאים:

קיקרס, רח' דיזנגוף 89, ת"א
טקס, רח' אבן גבירול, ת"א
קיקרס, רח' ביאליק 64, ר"ג
קיקרס כפר-ציון רח' בן יהודה 2, י-ם.

ORBEIL_B_955.200.399

פרק שישי בסידרה המנתחת את הרכב השיכבה השלטת בכל תחומי החיים ואת מקורות הכוח שלה

הבנקאים

המחליטנים, ברובם המכריע, הם אשכנזים וותיקים בארץ. מקורם בכמה שיכבות חברתיות צרות, שבשנות ה־30' וה־40' מנו כ־100 אלף איש. בסיס חברתי זה התרחב מבחינה מיספרית (אך הצטמצם יחסית לאוכלוסיה), תודות לריבוי טיבעי, קישרי־נישואין והצטרפות של כמה עשרות אלפי אנשים אל תנועות־ההתיישבות ואל העשירים העירוניים.

כבר בתקופת היישוב התגבשו המערכות המוסדיות, שבאמצעותן פועלים המחליטנים. עד לסוף שנות ה־50' היו אלו מערכות מוסדיות מקבילות, שפעלו תוך שיתוף־פעולה, אך בנפרד. מחד, היה זה „המעמד השליט": האיכרים בעלי־המטעים, בעלי הקרקעות, הבנקאים, הסוחרים והתעשיינים העירוניים. לרשותם עמדו הבנקים שלהם, לישכות־העבודה שלהם וקופות־החולים שלהם. הם היו מאורגנים במיסגרת „התאחדות האיכרים", „התאחדות בעלי התעשייה" והמיפלגות הפוליטיות ה„אזרחיות".

לצידם צמח „המעמד החדש": אנשי תנועות ההתיישבות ותנועת הקיבוצים, ועימם חברי מיפלגות־הפועלים העירוניים. לרשותם עמדה ההסתדרות, הבנק שלה, חברות השיווק והבנייה, מיפעלי התעשייה, לישכות העבודה, האיגוד המיקצועי וקופת־החולים ההסתדרותית. „המעמד החדש" היה מאורגן במיפלגות הפוליטיות הגדולות של תנועת העבודה — בעיקר מפא"י ואחדות־העבודה (בשלב מאוחר יותר הצטרפה גם מפ"ם למישפחה).

המאבק הפוליטי בין שני אגפי המחליטנים קבע את גורל ה„שוליים", משום שעל העיקר היתה הסכמה מלאה. עם הקמת המדינה הגיעו להסדר על חלוקת־השלל, הסדר שעקרונותיו נשמרים עד עצם היום הזה. הרכוש הערבי הנטוש, תקציב־המדינה ומלאי כוח־האדם חולקו על־פי מפתח מוסכם: 20% למשק ההסתדרותי, 20% למשק המדינה ו־60% לסקטור הפרטי.

עתה החל צומח מגנון המדינה במערכת מוסדית שלישית — אך כזו שאין לה בסיס חברתי משלה, ומחליטניה מגיעים משני הסקטורים הקיימים. מגנון המדינה היה הגורם שאיפשר — ואולי רק זירז — את תהליך המיזוג בין „המעמד השליט" ו„המעמד החדש".

בפרקים הבאים נעסוק במחליטנים עצמם. מי הם? כיצד הגיעו לעמדותיהם? כיצד הם מפעילים את עוצמתם? נתחיל במחליטני המיגזר הכלכלי.

מאת **שלמה פרוקל**

הורביץ עתיד להבין מה שהבין ארלוזורוב...

מרכית האנשים, מצטיירת הכלכלה הישראלית כמין תעלומת־ענק, שפועלים בה כוחות (היצע וביקוש), לחצים (בדרך כלל אינפלציוניים) ומגמות (למיתון או צמיחה). הכוחות, הלחצים והמגמות הללו הם כביכול „אובייקטיביים". דהיינו, כאלה שאין לאדם כימעט השפעה עליהם.

בין המערך והליכוד ניטש בזמן האחרון ויכוח מעניין בנושא זה: המערך טוען כי הדרך היעילה לניהול הכלכלה הישראלית היא על־ידי תיכנון, כאשר הממשלה מנווטת את דרכה בין ההוקים „האובייקטיביים" הללו. הליכוד, לעומת זאת, דגל בכלכלה „ליברלית", שבה נותנים לחוקים „האובייקטיביים" הללו להשתולל כפצם, מתוך הנחה שהתערבות ממשלתית דווקא מקלקלת את האיזון הבריא שבין הכוחות הנאבקים. עכשיו, כשהליכוד מיגה מפא"יניק לשעבר כשר־האוצר, וכשמדובר בצעדים תקיפים מצד הממשלה, נראה כאילו זכה המערך במאבק התעמולתי.

אך אם נבחן את הכיכלה הישראלית כשהיא מערכה שכו נאכלים אנשים וכוחות חברתיים, ולאו־דווקא חוקי־כיכלה „אובייקטיביים", יתברר לנו שהמאבק בין המשק „המתוכנן" של המערך ו„הליברלי" של הליכוד אינו ממשי יותר מהמערכה בין פיתרון האטומיה נוסח בגין ופיתרון הפשרה הטריטוריאלית נוסח אדון.

קצת קשה לשכוח שבמשק המתוכנן של המערך צמח קיטוב חברתי, שהיה מנוגד לכוונתם המוצהרת של קברניטי הכלכלה ולחברה דאז. קשה גם לשכוח שהשתולות האינפלציה החלה כבר במשק המתוכנן ההוא, ורק היום מספרים לנו תועמלני המערך שבתקופה האחרונה לשילטונו היו „סימנים" לבלימת האינפלציה. קשה לא פחות לכנות את כלכלת הליכוד כ„ליברלית": קנה־המידה בעניין זה הוא גודלו של תקציב המדינה לעומת התוצר הלאומי. והנה, דווקא בעת שילטון הליכוד גדל תקציב־המדינה לעומת התל"ג, ופירוש הדבר הוא שלרשות הממשלה עמד מכשיר גדול וחזק יותר להכוונת הכלכלה, מזה שעמד לרשות ממשלות המערך.

ארנסט יפת
אבא היה בנקאי

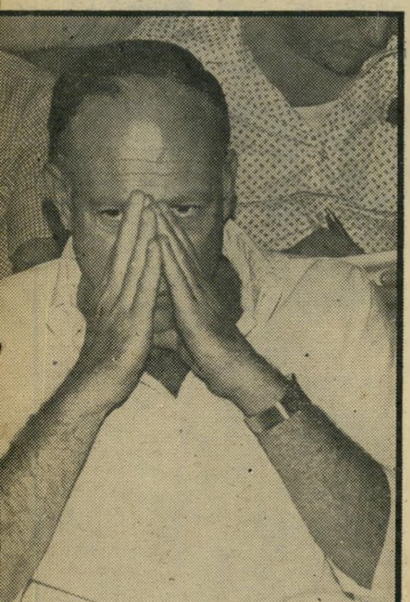

יעקוב לווינסון
אבא היה גיזבר ההסתדרות

דני רקנאטי
האב והחותן היו עשירים

האגדה הכדאית

מ דוע, אם כן, מנהלים ביניהם המערך והליכוד מערכה תעמולתית משונה שכזאת?

משום שהן המערך והן הליכוד מבקשים לטפח ולשמר את האגדה שהממשלה, במעשה (תיכנון) ובאי־מעשה (ליברליזם), היא אשר קובעת את המתרחש במשק, ושאי־קוליה של הממשלה הם „לאו־מים", „ממלכתיים", ועומדים מעל ומעבר למחלוקות הפוליטיות או החברתיות ה„קטנות".

אם לא יעמדו על כך, יהיה עליהם להודות בכך שהממשלה היא רק א ח ד הכוחות הפועלים בכלכלה, ואולי לאו־דווקא החשוב שבהם. בכך אין המערך והליכוד רוצים: בדרך כלל נוח המצב במשק הישראלי לשכבות החברתיות שמייצגים המחליטנים בשני אגפים אלה של הפוליטיקה הישראלית.

כדי להיות מחליטן כלכלי, אין זה די להיות מיליונר. לא כל המחליטנים הכלכליים הם מיליונרים, ורק מעטים, יחסית, מבין המיליונרים נמנים על המחליטנים הכלכליים. המחליטנים הכלכליים הם אותם אנשים הנמצאים בצמתי־השפעה מוגדרים היטב במשק הישראלי. אך איש מהם לא הגיע לשם במיקרה, ורק מעטים מאד ביניהם הגיעו לאותם מקומות בתוקף כישוריהם בילבד.

כימעט כולם צמחו בשכבות חברתיות שמהן באים כל המחליטנים, ורכים ביניהם הספיקו לחדור בשכבות הללו.

צמתי־ההשפעה הם באותם מקומות, מוסדות, חברות, קונצרנים ומישרדים ממשלתיים שבהם מתקבלות ההחלטות הגורליות לניהולו של המשק הישראלי. מה שעומד ביסוד ההחלטות הללו אינם צרכים „לאומיים" או „ממלכתיים", וגם לא „החוקים האובייקטיביים" של הכלכלה הישראלית.

ההחלטות מיועדות לשמירת חלק גדול ככל האפשר מהשלל — התוצר הלאומי — בידי המחליטנים ושותפיהם, ולעתים הן מכוונות את מאבקי־העוצמה בין קבוצות שונות של מחליטנים, שכל אחת מהן מבקשת לעצמה נתח גדול ככל האפשר מן השלל.

ההחלטות החשובות נוגעות לגובה המחירים והרווחים בענפי־המשק השונים, ולגובה השכר בענפים אלה ובמשק בכלל. אלה גם ההחלטות הנוגעות למדיניות המשקעות ולמדיניות המיסוי, לתקציב המדינה ולחלוקת ההכנסה הלאומית.

המחיר החשוב ביותר הוא מחיר הכסף

(המשך בעמוד 50)

תנור סוס 4
של אמקור
מופעל אוטומטית,
מבשל, אופה וצולה,
כבה אוטומטית,
ואפילו
מתנקה מעצמו.

לבחירתך 3 דגמים שונים
בארבעה צבעים:
חום מקרר, דו ירוק, דו חום, דו זהב.
תוכלי לראות
בכל מרכזי אמפא והסוחרים
המורשים ברחבי הארץ.

אותן תכונות טובות
של דגם סוס 4 (קומה אחת)
תוכלי למצוא
גם ב"תנדור" (2 קומות),
ב-3 דגמים לבחירתך.

אאמקור

מפיצים אמפא וסוחרים מורשים

העיתונות: אוייב־המדינה מס' 1

„אם גולדה מאיר ואינדירה גאנדי מהוות דוגמה לשילטון הנשים, אני מעדיף ראש־ממשלה גבר,״ כתב פרשנו המדיני של גארדיין, פיטר ג'נקינס, ב־1973.

שתי הנשים היו, אמנם, דומות בסיגנון שילטונן הסמכותי ובחוסר הסובלנות שהפגינו כלפי כל ביקורת או דיעה חריגה. אבל אינדירה גאנדי הרחיקה לכת מגולדה בצעדיה המעשיים נגד כלי־התיקשורת. היא הפעילה חוקי־חירום, צינזרה וסגרה עיתונים שהיו קולניים מדי בביקורת נגדה. בסוף תקופת שילטונה שלחה עיתונאים ועורכים, ביניהם מכובדים ובעלי מוניטין עולמי, לבתי־הכלא.

עם נפילתה מהשילטון זכתה העיתונות בחופש מוחלט. מעשי־השחיתות הרבים של אינדירה גאנדי קיבלו פירסום עצום. נדמה היה שעידן סתימת־הפה בהודו חלף לעולמים.

עתה מסתבר שגם ראש־הממשלה הנוכחי, קראן סינג', עוין את כלי־התיקשורת. בנאומו בוועידת מיפלגתו, לוק דאל, הכתיר סינג' את העיתונות בתואר אוייב־המדינה מס' 1. בהודעה רישמית של מיפלגת לוק דאל נאמר, שאם תנצח המיפלגה בבחירות שייערכו בינואר הקרוב, היא „תנקוט צעדים שיאלצו את העיתונאים להפגין את מחוייבותם האינטרס הציבורי.״

דברי־איום אלה, הנשמעים כאילו יצאו מפיו של יוסף לפיד ורועו הרוחני, אפריים קישון, גרמו לבהלה וליאוש בקרב העיתונאים בהודו. התברר שכל המועמדים לראשות הממשלה בהודו, הנאבקים ביניהם במרירות ובשיניאה, מאוחדים בשינאתם לעיתונות. אינדירה גאנדי הצהירה בגלוי שאם תנצח, תפעיל מחדש את סוכנות־הידיעות הממשלתית ותפקח על העיתונות החופשית.

בינתיים מגיבה העיתונות בפירסום דברי־ההשמצה ההדדיים של המועמדים. „אין דבר קל ובטוח מזה,״ התבדח עורך העיתון הינדו בעיר ההודית מאדראס, „כל דברי ההשמצה, בלי יוצא מהכלל, הם נכונים בהחלט.״

ראש־האופוזיציה אינדירה גאנדי
אפילו גולדה היתה זהב לעומתה

רודן נאטוש
שיא עולמי בהפיכות

בוליביה: ההפיכה מס' 200

„שוב הפיכה בבוליביה?״ רטן כתב ניוזוויק פרד ברונינג, „אולי תספרו לי משהו חדש?״

יתכן שבוליביה עומדת באמת בראש הטבלה הבינלאומית להפיכות. 200 הפיכות ב־154 שנים. שלוש הפיכות בשנה־וחצי האחרונים.

לארץ העניה והאומללה הזאת אין כל סיכוי להשיג שיאים מרשימים בשטח אחר. צ'ה גאווארה שפך כאן את דמו למען חברה אחרת ואוריינטציה פוליטית חדשה. הוא נכשל — כפי שייכשלו, כנראה, כל הנסיונות בעשור הקרוב. מעגל־הקסמים הלאטינו־אמריקאי, עוני־תלות־אלימות־שיעבוד־עוני ישאר סגור לזמן רב.

בוליביה חייבת שלושה מיליארד דולר, בעיקר לקרן המטבע הבינלאומית ולארצות־הברית — שתי יישויות שהן בעצם אחת. מאז 1952 הפכה בוליביה, למעשה, לצמית של הקרן.

כדאי לעיין בדו"חות עבי־הכרס והמשעממים־להחריד של קרן המטבע הבינלאומית, כדי ללמוד כיצד מטפל ההון המונופוליסטי הבינלאומי בארץ ענייה ורחוקה באמריקה הלאטינית. תנאי ההלוואות נועדו למנוע מראש כל מהפכה חברתית בבוליביה, שישיעור האנאלפבתיות בה הוא 70%, ותוחלת־החיים 47 שנים בילבד.

הקרן דורשת מבוליביה להפסיק את הפיקוח על המיסחר, ההון הפרטי והיוזמה הפרטית. לצמצם ככל האפשר את מישקלו היחסי של הסקטור הציבורי בכלכלה, לקצץ באורח דרסטי את הוצאות הממשלה לשרותים ולצורכי־ציבור, להעביר כסף ממרכיב־השכר למרכיב־ההון בכלכלה.

יגאל הורביץ יוכל למצוא במדיניות כלכלית כזו את מחוז־החפץ של חלומותיו הנסטרים. עבור העם הבוליביאני זוהי נוסחה ברורה לרעב, למחלות, לבורות, לתמותה־תינוקות ענקית ולחוסר־עבודה. הפערים הכלכליים הענקיים בין עשירים לעניים, וההנאות ששואב ההון הזר מהעבודה הזולה הם כר קלאסי להתמרמרות, לתסיסה חברתית ופוליטית. מיבנה חברתי כזה יכול להתקיים רק בכוח צבאי ובעזרת הגנרלים.

הדיקטטור האמיתי. מפעם לפעם עוברת בוליביה תהליכי דמוקרטיזציה. בדרך כלל הם קצרצרים ואומללים. אחרי הכל, ג'ימי קארטר איננו רק נשיא ארצות־הברית, קארטר הוא גם נוסע־הצלב העיקרי של המוסר והדמוקרטיה בעולם. הוא ממש דורש מבוליביה, ומארצות אחרות באמריקה הלאטינית, לקיים מישטר ונוהלים דמוקרטיים, ואפילו לכבד זכויות־אדם וזכויות־אזרח. בעת ובעונה אחת הוא שולח את פקידיו, סוכניו מהסי־אייי־אי ואת קרן המטבע הבינלאומית שהוא מממן, להנציח את הסדר החברתי שבו אין כל סיכוי לדמוקרטיה.

הממשלה האזרחית האחרונה של בוליביה החזיקה מעמד בדיוק 83 ימים. הנשיא הנבחר, ולטר גאווארה־ארזה, הודח בהפיכה צבאית על־ידי קצין בכיר בצבאו, אלוף־מישנה אלברטו נאטוש.

נאטוש הוביל את הטנקים שלו לבירה לה־פאז, ביום שבו נסתיימו ישיבות אירגון־מדינות־אמריקה. הוא הכריז על עצמו כעל נשיא, והחונטה (מועצה) שלו משתלטת על בוליביה בשיטות שבהן נקט פינושט בצ'ילה.

המלאכה הפעם לא תהיה קלה. הכוחות הדמוקרטיים בבוליביה ירדו למחתרת, והם נהנים מתמיכת אירגון־העובדים הבוליביים, שיש לו מיליון חברים. אפילו מישטרת בוליביה אינה תומכת בקצינים הפאשיסטיים. בהפגנת־רחוב אדירה בלה־פאז, שבה נורו מפגינים רבים על־ידי הצבא, הצטרפו שוטרים רבים למחאה נגד ההפיכה.

ארצות־הברית מחתה על ההפיכה. הודינג קארטר, דובר הסטייט־דפרטמנט, הודיע על השעיית הסיוע הכלכלי בסך 30 מיליון דולר.

סיכוייו של נאטוש להחזיק בשילטון אינם ברורים. בינתיים רק שתי מיפלגות הימין הקיצוני הודיעו על תמיכה בחונטה. 28 מיפלגות אחרות עדיין מתנגדות לפאשיסטים. הסטודנטים ממשיכים באירגון ההתנגדות, ומשתפים פעולה עם השמאל המאורגן, ועם אירגוני הפועלים.

אם יפול נאטוש, תציג זאת העיתונות האמריקאית כניצחון למדיניות־החוץ הדמוקרטית של הנשיא קארטר.

למעשה, לא ישתנה בבוליביה דבר. במיקרה הטוב ביותר תעלה לשילטון שוב מיפלגה אזרחית. תושבי בוליביה יזכו בחרויות אזרחיות לעוד כמה חודשים. הדיקטטור האמיתי בבוליביה, הרעב, ימשיך לשלוט, וכמוהו העוני והתלות באח הגדול מוושינגטון. ובעוד כמה חודשים יתבשר העולם על הפיכה חדשה מס' 201.

THE MAN WHO NEVER WAS

רק שנה אחת כיהן לורד יום כראש ממשלת בריטניה.

הלורד הצנום ודק־השפתיים נראה כמו סטיראוטיפ קומוניסטי של אציל אנגלי. הוא הוכתר כראש־ממשלה ב־1963, כשהרולד מקמילאן נאלץ להתפטר בעיקבות שערוריית המין והשקרים של שר־הביטחון שלו בפרלמנט. אחרי שנה הובס בבחירות על־ידי מועמד הלייבור, הרולד וילסון.

מיד אחרי תבוסתו, הודח מתפקידו כמנהיג המיפלגה השמרנית, והוחלף על־ידי אדוארד הית, על הדחתו הגיב הקריקטוריסט היהודי־הונגרי, ויקי, בציור קלאסי בעיתון־הערב הלונדוני איוונינג סטאנדארד. ויקי עיצב מיסגרת לבנה ענקית, ריקה לחלוטין. בזווית השמאלית התחתונה צייר את הלורד יום, לכל פרטיו ודיקדוקיו, אבל בגודל של יתוש. הכתובת מלמטה היתה יכולה לאפיין גם את סגן ראש־הממשלה שלנו, יגאל ידין: „האיש שלא היה״.

לורד יום, שוויתר לצורך כהונתו כראש־ממשלה על תוארו הסקוטי העתיק, ושקרא לעצמו סיר אלק דוגלאס־יום, כיהן מאוחר יותר כשר־החוץ בממשלתו של הית. כדרכו בקודש, היה שוב כישלון חרוץ, אבל חביב ובלתי־מזיק.

לאחרונה התעורר שוב לחיים. ככל השמרנים הוותיקים התעודד מעלייתה של מרגרט תאצ'ר לשילטון ומסיגנון שילטונה הקשוח. הוא חזר שוב לתוארו הישן כלורד, והתחיל להטיף בשער.

השבוע הופיע בעצרת הצעירים הנוצריים בלונדון, ונשא דרשה אנטי־מתירנית לוהטת. הצעירים המסודרים, המגולחים, המעונבים והמנומסים־להפליא זרחו ממש לשמע פניניו.

„צעירים נוצריים,״ השתפך הלורד יום, „אינם נושאים סכינים, אינם מבצעים מעשי־פשע ואינם חיים על סעד. על חשבון החברה. הם גם אינם מזהמים את החברה בילדים, הנולדים מחוץ לברית הנישואים!״ הערה בלתי־אנושית טיפוסית, מפי תומך נלהב במדיניות קיצוץ־השרותים של תאצ'ר, הגורמת לעוני והמשמשת חממה לפשע. אין ספק שהיה נהנה מקהל אוהד גם בישראל של 1979.

אנרג'י

מאז שהומצאו
הגרביים, לא המציאו
משהו כל כך חשוב
לרגליים:
אנרג'י של גבור.

יש! הם כאן! גרבי המכנס החדשים של גבור: אנרג'י.

גרבי מכנס, המעסים את הרגליים במשך כל היום, ומונעים מהן עייפות. האנרג'י עשויים מחוט לייקרה אלסטי, הפועל על הרגליים בשיטת העיסוי ומשמש להן תמיכה במשך כל היום. אם את אשה פעילה בעלת מרץ, הנמצאת בתנועה במשך רוב שעות היום: אשה הצריכה את רגליה בבוקר, ורוצה אותן בערב — אנרג'י זה בשבילך. אנרג'י. הדור החדש של גרבי המכנס.

הם נראים כמו עוד זוג גרבי מכנס — שקופים, יפים, אלגנטיים ובגוונים אופנתיים. הם מרגישים — כמו עוד זוג רגליים.

עד שלא תנסי את האנרג'י, לא תאמיני מה הם יכולים לעשות למען רגלייך!

CAN CAN ENERGY

59 ל־
(כולל מ.ע.מ.).

אנרג'י. גרבי המכנס החדשים של גבור.

אבנת|קרמון|שיפרין|נעמן

אנשים בעולם

אוריאנה פאלאצ'י: הגבר שהיה לספר רב־מכר

אוריאנה פאלאצ'י, העיתונאית המפורסמת ביותר בעולם, היא היום גם אשה עשירה, אם כי לא בהכרח מאושרת. מי שהביא לה את הרווחים הגדולים ביותר בחייה הוא, דווקא, הגבר שאהבה ואיבדה. אלכסוס פאנאגליס (עימו היא סועדת ארוחת־בוקר, בשעת החופשה היחידה שבילו יחד באיסקיה) היה גיבור המחתרת היוונית בתקופת שילטון הקולונלים, שנרצח בידי המישטרה החשאית היוונית ב־1974. על הרומן הסוער בין השניים, שהחל כשכתבה אוריאנה על לוחמי המחתרת היווניים, מספרת העיתונאית האמיצה בסיפרה גבר, שהפך חיש מהר לרב־מכר. מו"לים ישראלים מגלים בו עניין, והם להוטים לתרגמו לעברית, אך איש מהם אינו מסוגל להיענות לתביעותיה הכספיות של פאלאצ'י. באחרונה שוב עלה שמה לכותרות, כשהצליחה להשיג ראיון בילעדי עם האייתולה חומייני, ועם ראש ממשלת איראן המתפטר, מאהדי באזארגן.

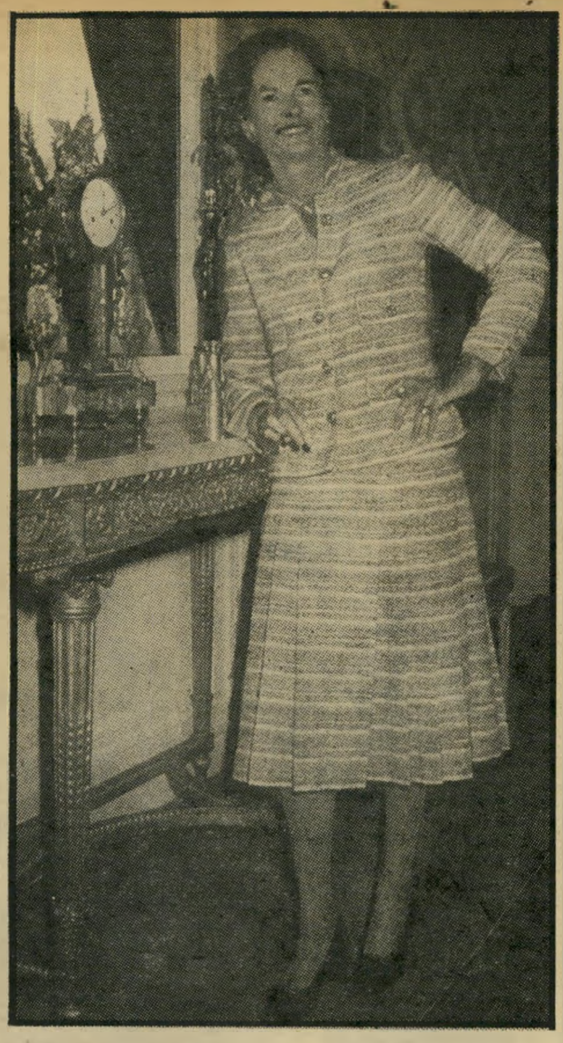

אן ז'יסקאר ד'אסטין: הביתה בשימחה

מי שלא תתעצב אל לבה אם לא יזכה בעלה להיבחר לנשיאות צרפת בקדנציה הבאה היא אן איימון ז'יסקאר ד'אסטין. „איני רוצה לעסוק בפוליטיקה," אומרת אן ושומרת באדיקות על חייה הפרטיים. היא פוקדת את האליזה רק באירועים רשמיים.

ר'ד'יה פאהלווי ורי'צ'ארד ניכסון: זיכרונות ימי הזוהר שלפני בוא המבול

לתמונה זה ערך נוסטאלגי ואירוני, המצביע על גורלם השונה של שניים שהודחו מכהונותיהם. היא צולמה כאשר ניכסון היה נשיא ופאהלווי היה שאה, בשעת ביקור בארצות־הברית (בתמונה נראים השניים בחברת הקיסרית דאז, פארה דיבה ויורש העצר בנם הבכור). אבל איפה ניכסון היום? הוא התעשר מסיבוב הרצאות שהוא עורך ללא ליאות מחוף־אל־חוף בארצות־הברית. הוא מרצה מבוקש מאד באוניברסיטות, ויש המנב־אים שיחזור בקרוב לפוליטיקה. דעת־הקהל האמריקאית עשוייה למחול לו על חטאי העבר, כשם שעשתה זאת גם לפוליטיקאים אחרים (למשל: סד קנדי ופרשת מרי קופצ'נה). ואילו את ראשו של השאה המודח מבקשים בארצו גם כשהוא חולה אנוש. אם להיות מודח — מוטב לעבור זאת באמריקה. מה עוד שבארצות־הברית מופקד הונו העצום של השאה — גם הוא נושא לתביעות המהפכנים באירן.

אנשים בעולם

גינתר זכס: נער הזוהר נרגע והתמסד

לא ברור במה עוסק נער־השעשועים הגרמני גינתר זכס, אך עובדה היא שכל אימת שמצלמים אותו הוא עוסק בחופשה. עד היום היה המקום החביב עליו סנט־טרופה, והחברה החביבה עליו — שחקניות קולנוע ויורשות עשירות. החל בברי׳ג׳יט בארדו וכלה בכריסטינה פון־אופל. בשנתיים האחרונות האיט כנראה את הקצב. הוא התחתן עם דוגמנית לשעבר בשם מירג׳ה (עימו בתמונה), שילדה לו בן ומככבת כאשתו בלבד.

אלברטו סורדי: תענוג להיות חולה

כשהחליטה לאורה אנטונלי להו־פיע בגירסה החדשה של החולה המדומה של מוליאר, רמזה כאילו זו הפעם הראשונה שתידרש להו־כיח כישרון דרמתי ולהיראות בתל־בושות של התקופה, ולא רק בלי תלבושות. בינתיים נראה שהסרט שצולם ברומא עם אלברטו סורדי (בתמונה) לא יהיה לגמרי צנוע. העלילה הועברה מפאריס לאיטליה, אם כי נותרה במאה ה־17. העו־זרת טואנט משתמשת לא רק ב־לשונה החדה, כדי להוציא משל־ווחו את מעבידה, השוקע ברחמים עצמיים.

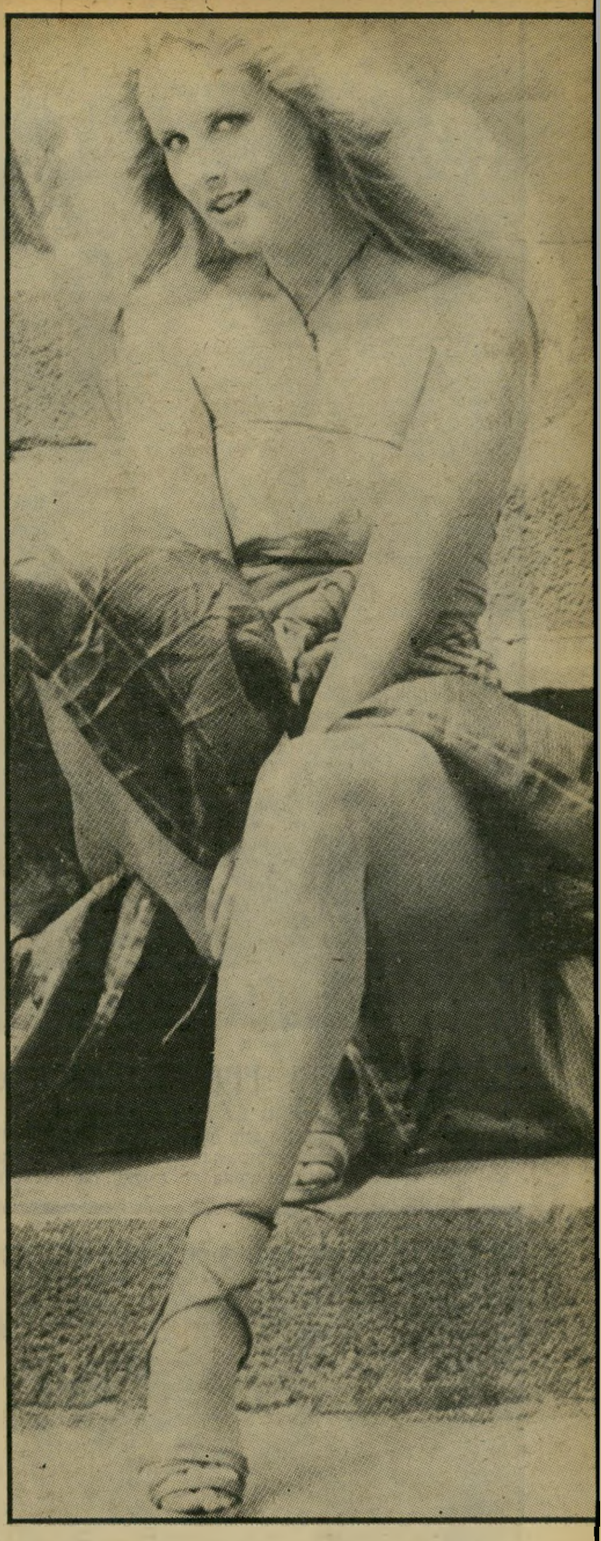

קארול קארין: האהבה החדשה של פליני

היפהפיה החמודה (הנראית בתנוחת מרלין מונרו, עם חצאית מופשלת, בתמונה למעלה) היא קארול קארין. בין אם זה שם קול־נועי ובין אם לא, היא אחת התגליות של פדריקו פליני בסירטו החדש עיר הנשים (בתמונה התחתונה נראה הבמאי בפעולה). יש הטוענים כי היא האהבה הפרטית של הבמאי, שכן היא בת־זוגו הקבועה לארוחות־הצהריים.

פראנק סינאטרה:

איך לשמור

על שלום־בית

פראנק סינאטרה ידוע כאדם בעל מזג מפתיע: הוא יכול להיות נדיב ונוח לבריות החביבות עליו, ושונה לבלי הכר כשאין רצונו בכך. מי שמשרה עליו אווירה של ניגוחות עילאית, כך טוענים חבריו, היא רעייתו האחרונה בארבארה מארקס, מי שהיתה אשתו של זפו מארקס (בתמונה נדירה זו נראים פראנקי ובארבארה כשהם משתזפים בחופשת הקיץ האחרונה). כשהקדיש פראנקי, בהופעתו המרשימה למרגלות הפירמידות, שיר לג'יהאן סאדאת, לא שכח להוסיף: „השיר מוקדש גם לאשתי, כדי לשמור על שלום בית."

הערתו זכתה במחיאות כפיים סוערות ובחיוכן של שתי הגברות שישבו, זו לצד זו, ליד שולחן הכבוד.

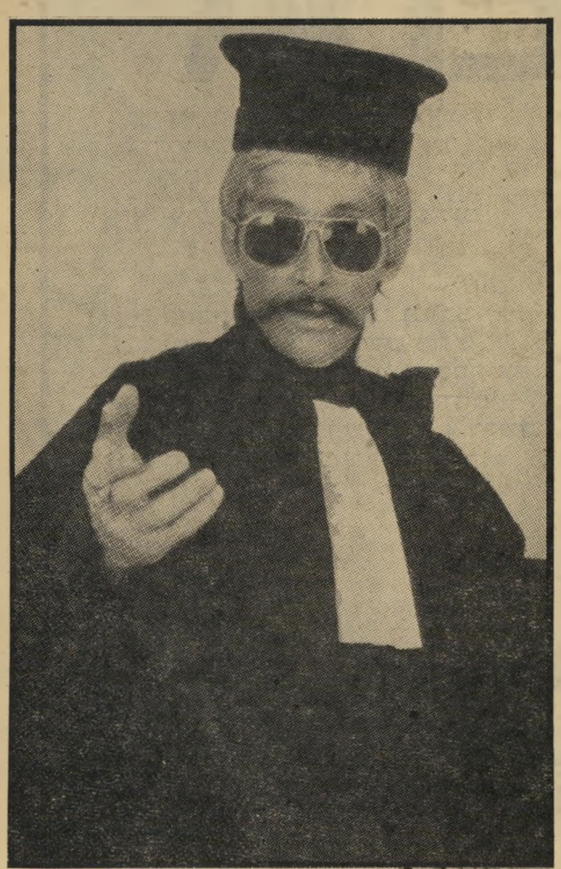

אלברט ספג'יארי:

על חשבון

המישטרה הצרפתית

האיש שפרץ ישר לחדר הכספות של בנק בניצה, וביצע את השוד הגדול ביותר של המאה, יושב בג'נבה ומשתעשע על חשבון המישטרה הצרפתית. הוא הזמין עיתונאי והסכים להצטלם בתחפושות שונות (מימין ומשמאל), כשהוא מחקה את מראה פרקליטיו. הוא שלח מיכתב לשר־המישפטים הצרפתי, אלן פיירפיט, בו המליץ שלא יבטל את השימוש בגילוטינה.

Target Adv.

made in England

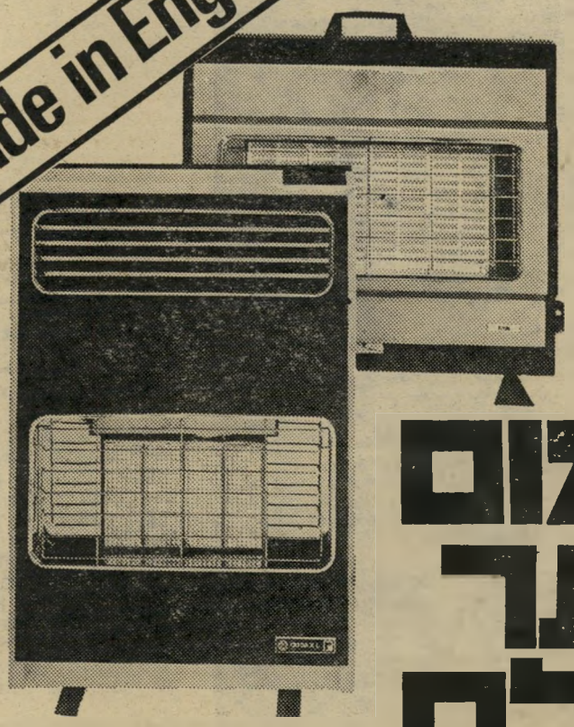

CREDA 538

CREDA XL

תנור החימום הטוב ביותר בעולם יכול להיות בסלון שלה. "CREDA"

מה עושה את CREDA תוצרת בריטניה, לתנור הטוב ביותר בעולם? הכל:

★ יעילות — מבערים מעולים ולבנים מיוחדות לבעירה מושלמת.

★ חסכון — צריכת גז נמוכה וחסכונית הודות לשיטה האינפרא אדומה, המבוססת על הקרנה ישירה בחום גבוה תוך ניצול מקסימלי של הגז. 4 דרגות חום לחיסכון מירבי.

★ בטיחות — א. בטחון מירבי הודות לשסתום OXI-STOP המפסיק אוטומטית את פעולת התנור עם עלית אחוז דו־תחמוצת הפחמן בחדר. ב. שסתום בטחון נוסף המפסיק אוטומטית את זרימת הגז באם הלהבה נכבית באופן מקרי.

★ נוחות — מצת אלקטרוני להפעלה אוטומטית נוחה ומיידית, בלחיצה אחת.

★ תקנים — עומד בכל התקנים הבריטיים וגם מאושר על ידי מכון התקנים הישראלי.

★ שרות — תנור עם "אבא". אחריות ושרות של חברת פטרולגז, החברה שהתמחותה — חמום בגז.

★ עיצוב — למה לדבר הרבה? ממילא תסור אלינו ותראה את התנור הטוב בעולם. בהזדמנות חגיגית זו — תווכח!

להשיג בסוכנויות פטרולגז ובחנויות המובחרות.

CREDA - A PRODUCT OF T.I. GAS HEATING LTD.
DERBY, ENGLAND

פטרולגז

חברת הגז הישראלית בע"מ

אנשים

נשמואל הכהן הסכים עם האפיפיור אך לא עם הרבי מלובאביץ. ומי ראה קירקס מרובע?

■ **רותי ירקוני**, בתה בת ה־21 של הזמרת **יפה ירקוני**, העובדת באחד המוסדות הישראליים בניו־יורק, היתה קורבן להתקפה של שודד. ב־צהרי היום, מול מלון לכסינג־טון בשדרת לכסינגטון ההו־מה, התנפל עליה כושי וחטף מידיה את ארנקה, שהיו בו 300 דולר. רותי לא היססה, רדפה אחר חוטף הארנק, תפ־סה אותו, הנחיתה עליו מכת־קאראטה, הפילה אותו לארץ ונטלה בחזרה את ארנקה. כש־סיפרה על־כך בטלפון לאביה, איש־העסקים **שיוקה ירקו־ני**, הביעה את זעמה: „עמדו שם מסביב עשרות אנשים, ואף אחד לא עזר לי!" השיב לה אביה: „תגידי תודה שאף אחד לא עזר לכושי!" אגב, כשהגי־עה המישטרה, נזפו בה השוט־רים על שרדפה אחר השודד והיכתה אותו, „בפעם הבאה אל תעשי זאת." היתרו בה, „חייך בסכנה!"

■ הרב של כפר־שמריהו והטלוויזיה, **שמואל אביחי הכהן**, ביקר לפני שבועיים ברומא עם רעייתו, המשוררת **אריאנה הרן**. כיוון שהיה הכהן אצל **הרבי מהיבא־ביץ**. בשיחתם אמר לו מנ־היגם הרוחני של חסידי חב"ד: „אני לא מסכים לזה שאתה מופיע בטלוויזיה בשבת!" השיב לו הכהן: „ואני לא מסכים לעמדתך בעניין הגבו־לות. אז כבוד הרב לא מסכים איתי בעניין אחד, ואני אינני מסכים איתו בעניין אחר."

■ בשבוע שעבר תפסו פקחי העיריה סוס עזוב ש־שוטט ליד מלון קרום בדרום תל־אביב. כיוון שלא ידעו מה לעשות בו, טילפנו למנהל שי־רות עיריית תל־אביב, **פינחס** („פיניה") **לחב**, וביקשו הד־רכה. להב יעץ להם לשלוח את הסוס לגן־החיות. כעבור שעה קלה טילפן אליו מנהל גן־החיות, הד"ר **משה אב־רהם**, והתמרמר: „אני לא צריך סוס! מה אני אעשה בו?" השיב לו פינייה: „תש־ום אותו יומיים יחד עם הזברות. אם לא יימצאו הבעלים שלו, תשים אותו בכלוב של הנמ־רים."

■ בהנהלת עיריית תל־אביב דנו ברעיון לערוך סיור לפעילי המיפלגות בשכונות אביעם, חיים עדיין 33. שניים נפטרו במוות טבעי, אחד נהרג בתאונת־דרכים ושניים נעד־רים, ואיש אינו יודע מה עלה בגורלם.

■ החידה האחרונה שחד עורך־הדין **שימחה זיו** היא: „למה הכנסת עגולה?" התשו־בה: „ומי ראה פעם קירקס מרובע?"

■ היועץ לענייני בחירות, **יעקב חדפין**, מי שסייע ל־**שמואל פיאטי־שרון** ל־היבחר לכנסת, אינו סבור, כ־נראה, שיש משימה בלתי־אפ־שרית עבורו. בשבוע שעבר הוא נפגש עם **מיטטין גזר־דון**, אחד ממנהלי מערכת־הב־חירות של המיפלגה הדמוקר־טית האמריקאית בקליפורניה, חלפון לא התבייש, מסר לגזר־דון את הפרוספקט של מיש־רדו, והציע לו את עזרתו ל־סייע לנשיא **ג'ימי קארטר** להיבחר מחדש. מובן שגזרדון דחה את ההצעה באדיבות. „אנחנו מומחים בעניין הזה הרבה יותר ממך," הוא אמר להלפון.

■ הרמטכ"ל, **רב־אלוף רפאל** („רפול") **איתן**, הזד־מן לא מכבר למסיבה של חיל־האוויר בליווי כל פמלייתו. הוא ספג שם את הפיזמונאי **דידי מנוסי** והציג אותו בפ־ני אנשיו: „אתם רואים, אני והוא היינו יחד בקורס קצינים ב־1948 השיב לו דידי במ־קום: „תראה לאן אני הגעתי ולאן אתה..."

■ אם בליכוד עוד לא יודעים מה תהיה סיסמת־הב־חירות שלהם בבחירות הבאות, אז למנחה **יעקב אבמן** יש כבר הצעה. על מישקל הסיס־מה הנפוצה בין השחורים ב־ארצות־הברית, „Black is Beautiful", מציע אבמן לליכ־וד את הסיסמה: „Dreck is Beautiful".

אלינור בשן

נתו התינוקת של הזמר יגאל בשן, היתה בת־למופת במסיבת יום־ההולדת. אומנם, אמה היפה, מיקה, החזיקה אותה כל הזמן, אך היא לא פגתה פה. הזמרת־שחקנית נירה רבינוביץ הגיעה למקום עם שתי בנותיה, דנה (עומדת) ונילי. גם הן התנהגו יפה. יש להן ניסיון עם ילדי אמנים.

זה ביקורו הראשון בבירה ה־איטלקית, יצא הרב לסייר ב־קריית־הוואתיקאן. הוא הגיע לשם בדיוק כשהאפיפיור, **יו־חנן פאולוס ה־3**, נשא דר־שה מעל המירפסת לפני קהל של רבבות. נושא־הדרשה היה פרשת השבוע. „לא טוב היות האדם לבדו". שמע זאת הכהן ואמר: „או, הקולגה שלי מד־בר." הרב יצא לסייר בקיריה, וכשחזר, הסתבר שהאפיפיור חולף על פני הגדר, לברך את צאן מרעיתו, שהסתדר בטור־רים. איש איש לפי שפתו. כיוון שלא היה שם תור של דוברי עברית, היו בני־הזוג הכהן ראשונים בטור של דוברי שפה זו. כשחלף האפיפיור על פני־הם, נופף לו הרב בידו וקרא בעברית: „שלום! ירושלים!" האפיפיור עצר, החזיר לרב ניפנוף בידו וקרא: „שלום! שלום!"

■ לא מכבר ביקר הרב תל־אביב ובאתרים שונים ב־עיר, כדי לקרבם לבעיות ה־עיר. כשסיכם ראש־העיריה **שלמה** („צ'יצ") **להט**, את בקשות נציגי המיפלגות, הס־תבר כי המיבצע יקר מדי. חברת ביקשה לעסקניה שלושה אוטובוסים, המפד"ל דרשה שני אוטובוסים. הגיב על־כך עוזר ראש־העיריה, **חנן בן־יהוי־דה**: „אני מציע שנעשה את הסיור רק לעסקני המיפלגה הליברלית העצמאית. להם יס־פיק קטנוע."

■ בדיוק לפני 40 שנה, ב־18 בנובמבר 1939, עצרו ה־בריטים את 38 אנשי קורס־המפקדים של אצ"ל, ליד גשר בנות־יעקב. השבוע נפגשו חני־כי אותו קורס, ויצאו לסיור למישמר־הירדן, שם נערך ה־קורס. הסתבר שמבין 38 החני־כים, ביניהם עורך־הדין **אריה ארזי** וכתב מעריב לענייני הסתדרות, **ישעיהו** („שייקה")

אסף דקל

בנם בן ה־3 של המצחיקנית ציפי שביט ובעלה, אבישי דקל ערך יום־הולדת לעצמו והזמין את כל ילדי האמנים, ידידיו הקטנים. הוא התפעל במיוחד מכל המתנות שקיבל, בזמן שאמו התפעלה מ־תקליט־הזהב שלה, שממנו מכרה 35 אלף עותקים.

רותי רוזנפלד

בת ה־3 הגיעה ל־מקום עם אמה, ה־מלחינה נורית הירש. לרותי לא היו בעיות בזיהוי חזמרים במקום — מרביתם מבקרים אצל אמא נורית, שהיא מלחינה מבוקשת מאד. בגלל הצפי־פות הגדולה החליטה להישאר בזרועות אמה.

מיה ישראלי

בתם הבכורה של שדרן גלי־צה"ל אלי ישראלי ואשתו, הדוגמנית בתיה, הגיעה בתילבושת זהה לזו של אחותה הקטנה, ליבי. הקטנות סיפרו כי אבא ישן ואינו מרגיש טוב, ולכן באו רק עם אמא. כל אחת נשאת בידה מתנה לאסף החוגג.

בולי ניק

בן חשנה וחצי, בנם של ח־זמר צביקה פיק ואשתו, ח־תמלילנית מירית שם־אור, נצמד אל אמא במשך כל המסיבה. מירית, הנמצאת בחודשי־החריון מתקד־מים, התנצלה כי צביקה ישן בשעות הצהריים, וכדי שיהיה שקט בבית לקחה את הילד ובאה למסיבה.

מדוע מגדל יהודה ברקן זקן
ומדוע חש סגן מפקד גל"צה"ל ברע

שירלי וייסגל אלמנתו של נשיא „מכון וייצמן" לשעבר, מאיר וייסגל, ערכה בביתה במכון מסיבה לכבוד המפיק הרחובותי גיל שיבה ולחקת „לבי שייך לברודווי." כאשר הגיע השחקן הוותיק רפאל קלצ'קין, שמחה לקראתו ואמרה: „סוף־סוף אני רואה מישהו שאני מכירה! יש כאן כל־כך הרבה צעירים, שאינני יודעת אפילו מי חם."

■ קיים שיתוף־פעולה בין אנשי רדיו. **אייבי נתן**, שרצה לספר למאזיניו בקול השלום את קורותיו בקמבודיה, לא הצליח להגיע אל ספינתו, מחמת סערה בים. הוא פנה אל גלי צה"ל, ותחנה זו איפשרה לו לספר את קורותיו בתוכנית שעתיים משתיים.

■ משתתף קבוע אחר באותה תוכנית הוא **אברהם** („בומה") **שביט**, המגיש את פינתה זה מרגיז אותי. ביום בחירתו כמנהל הכללי של אל־על נאלץ לדחות את השתתפותו בתוכנית. עורכה, **תום שגב**, שידר לו ברכות לבבות, ואמר שהוא מקווה ששביט יצליח להגשים אך מעט מן הדברים שעליהם דיבר בתוכניות קודמות.

■ עורך־הדין **יעקב** („קובה") **הגלר** גבה־הקומה אמר לשופט **מנחם אילן** בעת מישפט: „ניסיון מישפטי הוא לפעמים משכנתא רובצת, ולפעמים נושאת פירות."

■ הוא לא חזר בתשובה. הוא רק מגדל זקן — כך מרגיע השחקן **יהודה ברקן** את ידידיו, המצליחים לזהות אותו בימים אלה בעוברו ברחוב. יש סיבה לגידול הזקן שלו — הוא עומד לעשות סרט חדש בשם חייך — אכלת אותה, שבו הוא גם ישחק. כדי שלא יזהו אותו אנשים, שהוא מתכוון למתוח אותם בסרט, הוא מגדל את הזקן, ויש לו גם פיאה מוכנה. „כבר עכשיו נעים לעבור ברחוב. פחות אנשים מסתכלים אותי," מחייך המותחן.

■ בקומת־הקרקע של גלי צה"ל שמו, באחד מימי השבוע, שורה של מיטות, כדי להתרים דם. בין התורמים היה גם **אלון שליו**, סגן־מפקד החתחנה. אך אחרי שתרם חש ברע, נאלץ לשכב במיטה ולנוח. הסיבה היתה פשוטה: אלון לא אכל באותו היום. הוא התאושש כעבור חצי שעה.

■ בין המטלפנים אל **צבי ריימון**, עורך „הטלפון האדום" בגלי צה"ל, היה גם הבוס שלו לשעבר, **נוח מוזס**. ריימון עבד לפני כמה שנים בידיעות אחרונות. עכשיו פנה אליו האקס־בוס וביקש ממנו שיואיל בטובו לספר גם כמה סיפורים טובים לעיתונו הקודם, תחת לספר את כולם ברדיו. תשובת ריימון: „אתה יודע שאת המשכורת האחרונה שילמת לי בשנת 76'. מאז אני עובד בגלי צה"ל."

■ נכון שכסית הוא מקום־מיפגש של אמנים, ונכון שבעלי בית־הקפה אוהבים לעודד אמנים, אך הצייר העולה החדש מרוסיה, **מישה שטיינברג**, הגזים. הוא קנה מישחת־גילוח מרוכוז של דברי־הסידקית, הפוקד את בית־הקפה מדי יום, וצייר את הפורטרט שלו על הקיר. **משה איש־כסית** לא אהב את זה, ביקש ממנו להפסיק ללכלך את הקיר ולהסתלק מן המקום. שטיינברג, שהיה שתוי, עזב את המקום בחופזה — ותוך דקות ליכלכה המישחה את שערותיו ושימלתה של נערה שישבה ליד הקיר.

■ מפעל ספורטיבי יוצא־דופן הוא הכל־נוע, המפעיל שלוש פעמים בשבוע ילדים בגיל הרך, יחד עם הוריהם, בתרגילי ספורט ותנועה. האחראית לו היא **מלי ליטאי**, מורה לתנועה. מלי היא אשתו של הבמאי **דני ליטאי** ובתו של **אליעזר מאיו**, מי שהיה בעבר מאמן נבחרת־ישראל בהתעמלות, וכיום מורה בכיר במכון וינגייט.

■ **עמוס זמיר**, רשם בית־המישפט המחוזי בתל־אביב, התכעס מאד כאשר מכונית זרה חנתה על השטח המוקצה לו בחניון בית־המישפט. כאשר הוצע לו לחנות במקום אחר אמר: „באופן פרינציפיוני אני לא חונה במקום של מישהו אחר!"

■ מדוע עזבו הברונית **בת־שבע דה־רוטשילד** וידידתה הרקדנית **זינט אורדמן** את בכורת לבי שייך לברודווי בכעס? מפני שבמקומות המסומנים לשתיים ישבו שתי עיתונאיות, שגם להן היו כרטיסים לאותם כסאות. הצעירות **מיכל יוֹ־דלמן** מהג'רוסלם פוסט ו**לי־אונורה לב** ממעריב לא הסכימו להחליף שני מישפטים עם הברונית, וזו רתחה מכעס והלכה קודם שעלה המסך.

טובה פורת הזמרת הישראלית המתגוררת כבר שבע שנים באירופה, הגיעה לחופשה במונקו, ארבע בנות קוריאיות, המתגוררות בצרפת, מלוות אותה. הבנות למדו מהר מאד את השירים בשפה העברית ומשתתפות גם בשירה. טובה מצליחה גם לחגיע ארצה מדי פעם, אל ביתה בראשון־לציון.

יש כרמליטה יש חגיגה!

כרמליטה סנגריה - אין מה להוסיף, הכל כבר בפנים.
כרמליטה סנגריה - מתחרה בהצלחה מזה 10 שנים בסנגריות הספרדיות ברחבי העולם, עשוייה ממיטב הענבים של כרמל.

כרמליטה סנגריה - זה מה שהיה חסר אצלכם בחגיגה.

כרמליטה
סנגריה
הלהיט החדש
של
כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

מוקד

יגאל חומרקין:

פירקי טימטום ומולדת

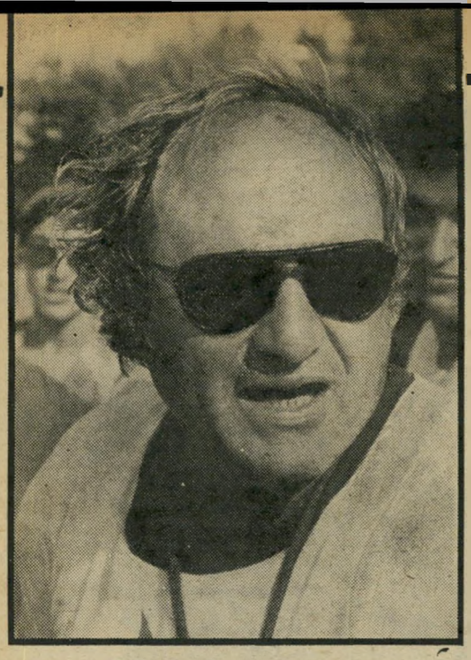

הסינדרום

מדברים על הסינדרום הסיני; אותו פיצוץ אטומי שיפרק את העולם מכל מקום שהוא ועד סין. אנרגיה אטומית זה פסול; זאת קנונית. כך אומרים יפי־הנפש, אנשי המוסר, וגם חברות הנפט (ראיתם פעם סרט על השחיתות של חברות הנפט, על זיהום הסביבה? לא! חברות הנפט הן המממנות סרטים על סכנת האטום).

האם אפשר לעצור קידמה? האם לא מוטב לחיות בתבונה בצל האטום עם אנרגיה זולה, עם קידמה וחוכמה, לדעת לנצל באופן לא־שמרני, אחראי; לא למות מרעב, אלא לשמור על הכור שיהיה מקור לחיים טובים יותר? האם אינכם פוחדים מסינדרום הטימטום של הדת, מחר־מיניו, מאורגיית האפיפיור המטיף נגד הגלולה ותיכנון המישפחה (כמה ילדים רעבים מתים בעינויים גוראים, כמה גדלים מפגרים מטומטמים, כמה נידונו למוות לפני שנולדו).

שם האפיפיור בלבן ואצלנו בשחור, עם זקן כנ"ל. גם ההינדים מתים ומחכים לגילגול. מה רע בעידן חדש של תבונה, תרבות וקידמה? הגיעה העת לציוד צעד אמיץ ולבעוט במוסכמות, כפי שהיה מאז ומעולם, כשקם האדם ובעט בדת ובאידיאולוגיה מזוייפת וצעד צעד קדימה. כי אין רצון האלהים, יש רק רצון האדם ותבונתו. אין רצון האלהים, יש רק הבערות של צאן מרעיתו.

ביקרתי בקיבוץ

דווקא חברה נחמדים. אחד מספר לי על מיפגשים עם אנשי עיירות־פיתוח ועל יחסי שכנות ושיחות עם ערבים. דווקא שמחתי. יופי, יופי! ועוד אמר: למה הם צריכים את ביקעת־הירדן החמה והשוממה, ולמה דווקא את מרומי הבזלת הקרחים של הגולן? (חשבתי: בטח, הרי אנחנו החלוצים במישחק, ובאמת, מדוע שיישבו מול נתניה (יש בוודאי ערבים החושבים: מדוע שיישבו הם מול טול־כרם). אנו נאהב אותם אם הם יישבו היכן שנאמר להם שיישבו, באוהלי קידר, כפי שישב הדוד תום באוהלו. כך גם אהבו אותנו הגויים, שכחת?

אמן - זה דבר חשוב?

מדי פעם אני רוצה לשנות את אורח חיי. קשה לי לשבת בעיר תל־אביב. אני מציע את עצמי לעיריה, למועצה וכו' (ואני הרי אמן מפורסם!), אולי יעזרו לי בהקמת בית־מלאכה ואולפנה. מין מישחק מתמשך כזה. סוטו עם עצמי. ואלמלא כתבתי, הרי היה זה חומר אלמוני (אולי מתוייק באותן רשויות). רציתי לייהד את הגליל, רציתי לשבת במקום אחר על החוף. אפילו פניתי לקיבוצים. תמיד חשבתי שיקפצו על המציאה, שגם להם יהיה אמן חשוב (תמיד דווקא יש להם אמן חשוב ומכשכש בזנב). ולמען האמת, גם עיריית תל־אביב היתה שמחה להזיזני למקום אחר, עם האנדרטה. אבל אין לי לאן ללכת. אתם חושבים שאמן זה דבר חשוב?

יש רוסים יש תרבות

אני רואה בכל מוזיאון תערוכה מרוסיה. בראבו! כישרון גדול. לכל גלריה שנייה יש אמן רוסי. בראבו! אמא רוסיה משפיעה עלינו תרבות. אז מדוע אתם בורחים מאיתנו לניו־יורק, לנהוג מוניות? הרי שערי היכלי תרבותנו פתוחים לפניכם. מבחינה תרבותית אנחנו ניאו־סטאליניסטים אמיתיים. פה המקום. אז מדוע טכסי בברוק־לין? לא יפה. הרי אינכם אמנים ישראלים ולא קאמבודים או ויאט־נאמים, חס וחלילה.

מים מים

לשיר זה כמו להיות ירדן.
להיות טומי לפיד זה כמו המים בגן־רווה.
חידה: להיות פאפו, לאיזה מים זה דומה?

קאמבודיה קאמבודיה

תמיד חלמתי להיות שם. ראיתי פעם סרט על מיקדשי אנגקור הקסומים; אלה הגדלים מתוך הג'ונגל והג'ונגל גדל מתוכם. ולא זכיתי. תמיד כשהייתי בסביבה היו סיכסוכי גבול בהודו־סין.

תושבים חביבים, דמויי ילדים מחייכים, עם חופן אורז ורובה. קורעים את עצמם ואת סביבתם. אינני מבין, והם ודאי שאינם מבינים. גם פול פוט רצה להטיב עם עמו המשוסע. גם השכן הגדול גיאם הקטן רצה להטיב עמם. גם ניכסון רצה להטיב, בעזרת קיסינג'ר. גם סיהאנוק רצה להטיב. גם הרוסים, גם הצרפתים — כולם רצו להטיב עם הודו־סין, ויאט־נאם, לאוס, קאמבודיה...

גם הטלוויזיה הישראלית רוצה להטיב עם קאמבודיה. אני רואה את זה על המסך: ילדים רעבים וברקע חיים יבין ודניאל סאר מתפוצצים מנחת, התיזמורת מנגנת. לי זה מזכיר (וגם לאנשים רגישים אחרים) תיזמורת של מחנה־ריכוז — וברקע ילדים רעבים.

הטלוויזיה שוב עשתה זאת. אנחנו עם גדול. הצלנו את קאמבודיה ואת מצפוננו. האמנם? אולי רק הארכנו את גסיסת העם? נתנו לגוסס קצת חמצן? איש אינו חושב: אילו היינו אנשי־מצפון וממשלתנו חסרת־רגישות היינו דורשים: אם אכן טובים אנו באמת, פתחו שערים ל־20,000 קאמבודים, ל־10,000, ל־5,000 — והצלנו והיינו דוגמה ולא קאריקטורה בורגנית נלעגת. את 20 המיליון יכול היה לתת אחד מהחמצנים שלנו ללא ניד עפעף וללא כל ההצגה ואחיזת העיניים הזאת, ללא טפיחת הכתף המוויית (עם ניכוי ממס־הכנסה). איזה עם מצלח אנחנו! שוב ראינו את עצמנו באמצעי־התיקשורת. ובאמת. אם כבר בטלוויזיה הישראלית, מדוע לא לעזור לשכבות המצוקה שלנו, ולא חד־פעמית ולא חנטריש. אני מתבייש. הבורגנות והבינוניות ניצחו את רגש האשם, את החמלה וההשתתפות.

בקאמבודיה הילדים גוססים. לילה טוב, חלטוריסטים!

לשון הרע

אמצעי־התיקשורת סירסמו — שהאלוף בן־גל אמר, שהערבים בגליל הם סרטן בגוף המדינה. קמה צעקה לכאן ולכאן, הכחשות והאשמות...

שבסאם שכעה אמר, שהוא מצדיק רצח ילדים בכביש החוף. קמה צעקה — לא ניתן לו להכחיש או לאשר. בסאם שכעה ייצא לגלות, ללא אפשרות לומר מה אמר. האלוף בן־גל יישאר מפקד פיקוד הצפון, והצדק חוגג.

מי אמר לשכעה להיות ראש עיריית שכם ולא מפקד פיקוד הצפון. אחרת, היה יוצא האלוף בן־גל, שהיה ראש עיריית שכם הפלסטיני הנאלח, בגלות, ובסאם שכעה היה ממשיך לפקד על הצפון. אם יש לשון, צריך לדעת לאיזה כיוון ללקק ולאיזה כיוון לחרוץ אותה.

■ **לכתב** הטלוויזיה לעני־ייני־התעופה, **חנן עזרן**, גול־דו שני בנים תאומים במזל טוב. השניים עדיין לא עברו את טכס **ברית־המילה**, מפני שגולדו כפגים. לפי הדיווח ה־אחרון נמצאים התינוקות במצב טוב. ידידיו של עזרן מתלו־צצים עכשיו כי יקרא להם בשמות אל־על וארקיע.

■ **במיסעדת** הראל ברמת־אביב נראו השבוע שני גברים עולזים. האחד היה **אברהם** („בומה") **שבים** שנתמנה כיו־שב־ראש מועצת המנהלים של אל־על, והשני היה מנהלו ה־כללי של מיפעל כימיקלים ב־ישראל, **אליהו תאומים**. שני המנהלים חגגו עם נשותי־הים את מינויו של שבים.

■ **הצייר גד אולמן** חזר מסיור במצרים, שבה זכה ל־התראיין על־ידי **אנים מנ־צור**, עורך השבועון אוקטובר. המצרי דיווח בעיתונו, כי ה־שבוע נפתחה בגלריה תל־אבי־בית תערוכת־צילומים של סג־טה קתרינה, שנעשו בידי אול־מן ואמנים אחרים. מנצור הת־פעל במאמרו מן העובדה, שה־ישראלים מאהבים כל כך ב־סנטה קתרינה, חרף הנסיגה והחזרת האיזור למצרים.

■ **זמירה הרשקוביץ**, שבאה לתומה לבלות במועדון ג'י ג'י בתל־אביב, שבבעלו־תם של המלחין **שמוליק קראוס** ואחיו **יגאל**, צדה את עינו של המפיק **דויד טיר** והוא הציע בו במקום עבודה — להיות מאפרת בסרטו הח־דש המישחק האמיתי. זמירה גילתה לטור כי עברה קורס קצרצר באיפור קולנוע אצל המאפרת הוותיקה **אניקו שיק**. המשימה הראשונה שלה היתה לאפר את **רינה מור**, לשעבר מיס תבל. היפהפיה ה־בינלאומית לא עברה את מיב־חני הבד ואילו זמירה עמדה בהם בהצלחה.

■ **מיכל בת־אדם** יוצרת רגעים. החליטה, לשם שינוי, לשחק מבלי לבייים. היא קיבלה את התפקיד הנשי הראשי ב־סרט של דויד טור והשבוע הגיעה ארצה לתחילת הצילו־מים. ביום בואה קיבלה טלפון **מאלכס מסס**, מניו־יורק, ה־מפיץ שם את רגעים. הוא ביקש ממנה שתבוא לאמריקה, לע־זור בהפצת הסרט. מיכל צרי־כה להחליט עתה מה קודם למה — כיכוב או הפצה.

■ במצב בלתי נעים עמד השבוע ח"כ **זאק אמיר**, ש־הוא גם ראש עיריית דימונה. באולם המליאה של הכנסת ני־גש אליו ח"כ **שמואל פראי־טוך־שרון** והחל לדבר איתו. אמיר, שראה כי הצלמים מצל־מים את שניהם מהיציע, ניסה להתחמק משרון, כדי שהם לא יונצחו יחדיו. „מספיק לי ש־קושרים את שמי עם השם שלו," טען אמיר אחר כך. פלאטו התרגז ואמר: „אני הולך לבנות בדימונה דירות בהשקעה של שני מיליון דולר, ובדימונה מקבל אותי אמיר כמו מלך."

■ **פלאטו** מכונה עתה ב־קרב עובדי מישרדו „מחפש ה־גוויות". הוא הורה לעובדיו ל־חפש בעיתונים מודעות־אבל על רוסאי־שיניים. כשמביאים לו מודעה כזו, פונה פלאטו אל האלמנה ומציע לה לקנות במחיר מוזל את המכשירים במרפאה של בעלה, כדי לצייד בהם את מירפאות השיניים ש־הוא מקים לנזקקים.

■ איש המאפיות הירושל־מי, **דני אנג'ל**, שהוא גם אחד מראשי אגודת הווראיטי בישי־ראל, אירגן את הופעת **אריק קלפטון** בבירה הירושלמית. אנג'ל הזמין 20 שוטרים בתש־לום, כדי שישמרו על הסדר בעת ההופעה. אולם להפתעתו שלח לו מפקד מרחב ירושלים, תת־ניצב **צבי בן־אליהו**, את הצ'ק בחזרה. מתברר כי יותר מ־20 שוטרים התנדבו לשמור במופע, רק כדי לחזות בזמר הפופולארי.

■ שני גנראלים רבים כל העת בישיבות המועצה של עיריית ירושלים. אלה הם סגן ראש העיר **אלעד פרד**, מי שהיה אלוף בצה"ל, ואיש ה־אופוזיציה **שמואל פרס־כורגר**, שהיה אלוף־משנה בצה"ל. לאחרונה דנו השניים בבעיות ביטחון שוטפות של העיר. אחרי הדיון קבע כל אחד מהם כי „הוא לא מבין מאומה בענייני ביטחון."

■ **דובר** מישרד התחבורה, שהוא גם שדר ספורט, **יחיאל אמיתי**, שילב את שני הע־סוקים שלו. אמיתי, העומד ב־ראש מטה ההסברה למניעת תאונות דרכים, פנה אל כדור־גלן בית"ר ירושלים **דני נוי־מן** וביקש את עזרתו. נוימן נוהג להכריז מאז, בפתיחת כל מישחק: „אנא, התנהגו בז־הירות אחרי המישחק — אנחנו רוצים לראות אתכם בריאים ושלמים גם במישחק הבא."

■ **השחקן־במאי מישה אשרוב** וידידתו **בלהה מס**, עברו בימים אלה לבית חדש באפקה. השניים דאגו לבנות אולם לחזרות במרתף ביתם שישרת את התיאטרון שהם מנהלים. בלהה מבטיחה כי לכל הצנה תזמין קודם כל את ילדי השכונה שלהם.

■ **הזמר התימני ניסים גרמה** מצליח לאחרונה להע־פיל למקומות ראשונים במיצ־עד הפיזמונים. אחרי הלהיט שלו היית שלי, הוא שר היום על מיני מיני. באחד מימי השבוע טילפן אליו עורך מיצ־עד הפיזמונים שלי גלי צה"ל וסיפר לו כי מאוינים רבים מתעניינים אם השיר, המספר על נערה אהובה, הוא פרי דימיונו או פרי ניסיונו. לכל המתעניינים: מיני היתה אמנם חברתו של גרמה לפני כשנ־תיים. הוא פגש אותה בארגנ־טינה, כאשר היה עוד רקדן בלהקת ענבל, וסייר עם הלהקה באותה ארץ. חודש וחצי שהה שם והתאהב באותה מיני. אך כל מה שנשאר מאותה אהבה הוא השיר. גרמה בן ה־28 הוא עדיין רווק, ולאחרונה אף מבוקש ביותר.

■ **צירופים** שונים ומשונים נוצרים לעתים בין אמנים על רקע אמנותי טהור. הזמרת **גלי עטרי**, למשל, עובדת על תקליט חדש בצוותא עם השחקן האמריקאי **דייוויד פוך**, מי שהיה האצ' בסידרת הטלוויזיה, ומזמר לעתים.

■ **באה** מנוחה ליגע, זאת החליט **יאן פרומן**, מנהל מרכז־הטניס ברמת־השרון, וה־אחראי על אירגון טורניר־הטניס האחרון שנערך שם. אחרי כל העבודה המאומצת שהשקיע, נטל את אשתו, **רות**, ויצא עימה לנביעות, לפוש כמו כל הצעירים. אחרי חופשה קצרה יצא פרומן לארצות־הברית לגייס כספים להקמת מרכזי־טניס בירושלים, חיפה ואשקלון.

■ **כתב** מבט ספורט של הטלוויזיה, **יורש שימרון**, שהוא גם פרשן טניס, ערך כתבה גדולה על מרכזי הטניס ביפו וקריית־שמונה, כאשר נתנכו. ראו זאת מנהלי המר־כזים והחליטו להשתמש בסרטו כסרטון־תעמולה, שיוקרן בארי־צות־הברית ושיעזור להם באי־סוף כספים. המטרה המוצהרת שלהם: להפוך את הטניס לענף־הספורט המוביל בקרב הנוער הישראלי.

עץ הביטוח

העץ שאינו יודע שלכת

היום תכיר את עץ הביטוח. עץ שצמיחתו אינה פוסקת אף לא ליום אחד; עץ אשר שורשים עמוקים לו בנוף הביטוח; עץ שניחן בגזע עמיד בפני כל סערה; עץ בעל מסורת ענפה, שמנטע רך בשנת 1934, צמח והיה לאילן מוריק המסתעף לכל ענפי הביטוח: ביטוח חיים, ביטוח רפואי אישי, ביטוח נוסעים לחו"ל, ביטוח אלמנטרי וביטוח ימי.

האוכל מפרין נהנה מצילו 365 יום בשנה.

והו עץ הביטוח שאינו יודע שלכת, מקור הביטוח והבטחון שלך ושל בני משפחתך. זוהי "שלוח" — חב' לביטוח בע"מ.

שלוח

המדיניות של הממשלה בשטחים המוחזקים אינה מטורפת

יש שיטה בטירוף - וכאן היא מתגלה לראשונה

ההחלטה הסודית

ה מתח נאום־חישיבות גבר. הקצינים דיברו ביניהם בקול נמוך, כימעט בלחש. הם הובהלו לישיבה סודית חשובה ביותר, אך לא היה להם מושג במה העניין. האם עומדת לפרוץ מילחמה?

היו שם כל הקצינים הבכירים של צה"ל, מתאם הפעולות בשטחים המוחזקים, וגם המושלים הצבאיים. נוכחותם של אלה הגבירה את הסקרנות. מה יכול להיות הנושא?

הרמטכ"ל תפס את מקומו, ובאולם הושך לך הס. הבעת־פניו האטומה רמזה שמשהו מיינחד מאד עומד להתרחש.

"ובכן," אמר הרמטכ"ל, "אינני צריך להזכיר לכם שזוהי ישיבה סודית לחלוטין. אף לא מילה אחת תדלוף מכאן החוצה. אנו עוסקים כמיבצע שאינו נופך בחשיבותו מ־מיבצע צבאי ראשון־כמעלה."

המתח הגיע לשיא. לרגע קט חלפה על פניו של הרמטכ"ל העווייה מוזרה. "אני רוצה להגיד עוד מילה. אנחנו חיילים. אנחנו ממלאים פקודות. דיעותינו הפרט־יות לא שייכות לעניין."

הוא פנה אל אזרח בחליפה כהה, בעל חזות בלתי־בולטת, שכימעט איש לא שם לב לנוכחותו עד לאותו רגע. "את נושא הישיבה יציג מר — — —."

"לפני כמה דקות שוחח עימי ראש־הממשלה בטלפון והוא הודיע לי שכל מילה שנאמרת על־ידי היא הוראה אישית של ראש־הממשלה, ואין להרהר אחריה.

"בבקשה, מר — — —!"

■ ■ ■

ב על־החליפה כיעכע בגרונו, סידר את ניירותיו בהבעה של מבוכה כלי־שהיא. "רבותי," אמר בקול עמוק מאד, שהפתיע מעט באיש כה בלתי־מרשים ב־הופעתו. "הדברים שאני עומד למסור לכם בשם ראש־הממשלה יפתיעו, ואולי גם ידי־הימו אתכם. לכן אני רוצה להקדים ולאמר שאין כאן שום מקום לוויכוח. זוהי הוראה, ואתם תמלאו אותה כלשונה. היא גורלית לעתיד המדינה, וראש־הממשלה לא יס־בול את הסטייה הקטנה ביותר.

"ראש־הממשלה קיבל את העניין על אחריותו האישית, ושאר חברי־הממשלה אינם יודעים על כך, מיבצע שר־הביטחון, כמובן. אתם לא תשוחחו על כך עם איש, גם לא עם שרים וקצינים אחרים."

בוארה מיסתורי השתלט האורח על חדר־הישיבות. הקצינים הסתכלו בו כמי־הופנטים. איש לא זז.

"ובכן, הנה העניין," אמר האורח, וצל של חיוך עבר על שפתיו בראותו את ההבעות המתוחות של מאזיניו. "לפני חו־דש נפלה הכרעה גורלית.

"בשיחה בארבע עיניים עם ה־נשיא אנוור אל־סאדאת הסכים ראש־הממשלה להקים תוך חמש שנים בגדה המערבית וברצועת עזה מדינה פלסטינית."

אילו התפוצצה בחדר פצצה, לא יכלה התדהמה להיות יותר גדולה. האורח כאי־לו לא שם לב אליה.

"ראש־הממשלה אינו יכול, כמובן, להכ־ריז על כך. מטעמים פוליטיים ואחרים, אי־אפשר לגלות זאת. אחרי שסיפרנו ל־ציבור במשך שנים כי הקמת מדינה אש"פית מסכנת את עצם קיום המדינה, לא נוכל לפתע להגיד את ההיפך. רוב המיפלגות יתנגדו לכך, ובראשן מיפלגתו של ראש־הממשלה עצמו.

"אנחנו נצטרך לבצע את הדבר בצורה יותר מתוחכמת. הדבר צריך להתבצע באופן שיתקבל ה־רושם שזה נעשה בניגוד לרצוננו, ולמרות התנגדותנו הנמרצת ביו־תר. לשם כך אתם נמצאים כאן."

■ ■ ■

"א נחנו?!" התפרץ בעל־כורחו קצין צעיר, המושל של חברון. כש־נגעץ בו מבטו של הרמטכ"ל, השתתק מייד.

"אתם!" חזר וקבע בעיי־החלי־פה. "צה"ל, והמימשל הצבאי כי־מיוחד, ינקוט שורה של פעולות, שיביאו בהכרח ליצירת התנאים לחקמת המדינה הפלסטינית."

על פני כמה מן הנוכחים הצטיירה הבעה גלוייה של אי־רצון. האורח הבחין בכך ושוב חייך חיוך קל שבקלים. "לא, אינני מתכוון שתניפו דגלים פלסטיניים על בנ־יני המימשל. להיפך. אסביר את שיטתנו."

האיש הדליק בנחת מקטרת, נשף כמה נשיפות עד שהיה בטוח כי היא דולקת כראוי, ופתח בהרצאה.

"כדי להקים מדינה פלסטינית, דרושים התנאים הבאים.

"ראשית: יש להמריד את האוכלו־סיה בשטחים המוחזקים, ולהביא ליצירת מצב שיבהיר לכל ברי־דעת ששילטון יש־ראל שם אינו יכול להימשך.

"שנית: יש ללכד את העם הפלס־טיני, כדי שיהיה מסוגל לפתוח בפעולות של מרי ומרד.

"שלישית: יש להביא לגיבוש הנ־הגה לאומית לוחמת ומוכשרת בשטחים, שתהיה מסוגלת לנהל את המאבק נגדנו ולקבל מידינו, בבוא היום, את השילטון."

הוא הזדקף במושבו, וסיגנן דיי־בורו השתנה בלי משים. "זהו תפי־קידכם. צה"ל יבצע את המיבצע הזה, כמו שביצע הרכה מיבצעים בעבר, בתושיה ובדבקות במשימה. אסביר לכם עכשיו איך זה ייעשה."

■ ■ ■

כ מה מן הקצינים שלפו את העטים, והתכוננו לרשום לעצמם ראשי־פרקים.

"המשימה הראשונה: "להמריד את ה־אוכלוסיה. מה המצב?"

הוא הסתכל במתאם־הפעולות בשטחים. הלה נע באי־נוחות על כסאו. "בסך הכל האוכלוסיה די שקטה," אמר אחרי היסוס. "הנה אנחנו יושבים בשטחים שלהם די הרבה שנים, וחוץ מכמה הפגנות, מפעם לפעם, לא אירע דבר. אין להם חשק להתמרד."

"נצטרך לשנות זאת עכשיו פרי־פידאינים. אם הם לא יצליחו להקים את המדינה הפלסטינית, איש לא יוכל!

"ובכן — זוהי ההתחלה. אחרי זה, הת־נחלויות לייד כל ישוב ערבי חשוב. כאן, כאן, כאן." הוא הצביע באצבע על המקו־מות, שסומנו בצלבים.

"לא נסתפק בזה. בכל שבוע נפרסם תוכנית־התנחלות גראנדיוזית חדשה. נד־בר על מאות מיליארדים של לירות."

איש־הכספים של המטכ"ל כימעט לחש: "מניין יבוא הכסף? הכסף דרוש לנו לי־רכש!"

"לא צריך כסף," פסק האזרח. "מוכן שאין כסף. אין צורך לחקים את ההתנחלויות האלה ממש. די בהחלטות ובחכריזות. הן ישגיעו את

בסאם אל־שכעה בראש ההפגנה של בני שכם נגד התנחלות אלון־מורה

הפלסטינים, יקוממו אותם, ימרידו אותם.

"אך מובן שלא נסתפק בזה."

■ ■ ■

ה וא פנה לעבר מושל־רמאללה. "מה המצב בביר־זית?"

הקצין לא ידע למה מצפים ממנו, הפ־ליט כמה מילים בלתי־מחייבות.

"שקט מדי," אמר בעל־החליפה. "בכל מקום בעולם מובילים הסטודנטים את מיל־חמות־השיחרור. נצטרך לפעול.

"בהזדמנות הראשונה, תעשה משהו שיגרום להפגנת־סטודנטים. תירו. תירו על מנת להרוג. תודיעו אחר־כך שיריתם באוויר."

הוא הבחין בהבעת ההסתייגות שהצטיי־רה על פני כמה מן הנוכחים. "איני אוהב שפיכות־דמים," אמר כמתנצל. "אני מקווה שלא יהיו הרבה קורבנות. אך לפעמים אין ברירה.

"כשיהרגו כמה סטודנטים ו־סטודנטיות, תתלקחנה כל המיכלי־

(המשך בעמוד 36)

בוקציות חריפות," אמר האזרח. "נקודה ראשונה: התנחלויות.

"השגיאה היתה שעד כה פיזרנו את ה־התנחלויות שלנו במקומות שוממים, רחו־קים מיישובים, על אדמה שלא היתה שיי־כת לאנשים פרטיים." הוא הפליט בלעג קר: "תוכנית אלון."

"ובכן מעכשיו — התנחלויות תהיינה במרכזי האוכלוסיה. על אדמות פרטיות. ליד כל אחת מן הערים הערביות החשובות. נתחיל בשכם."

האזרח שלף מתיקו מפה והניח אותה לפניו. "כאן!" אמר, והצביע על גיבעה מדרום־מיזרח לשכם. "נקרא לזה אילון־מורה. נעביר את ההוראה לגוש־אמונים."

"גוש־אמונים מקבל פקודות מראש־הממשלה?" הפליט מושל־שכם בתדהמה.

"בוודאי," אמר האזרח. "לשם כך הקמ־נו את הגוף הזה. טיפחנו ומימנו אותו. זוהי חבורה מובחרת, שניתן להפעיל אר־תה לביצוע כל פרובוקציה שנחליט עליה."

הוא חייך שוב. "בחורי־זהב, אחד אחד. כי אחד מהם שווה מאה

מכמה מקומות אפשר לפרוץ לביתך מלבד דלת הכניסה?

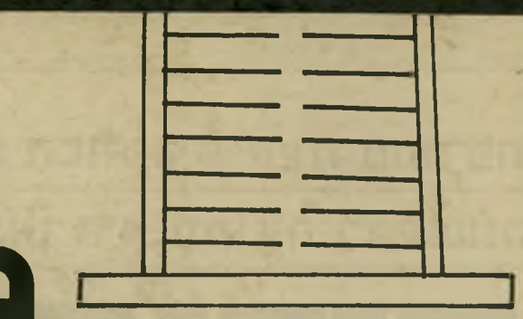

היום או מחר עלולים לפרוץ לביתך או לעסקך.
אינך יכול לדעת אם הפריצה תבוצע דרך המרפסת, החלון, הגג או הקיר. מקרים כאלה קורים מדי יום ביומו, בהתאם לתחזיות-המצב ילך ויחמיר.

אל תחכה שזה יקרה גם לך, למד מנסיונם של אחרים, הגן על רכושך בעזרת מערכת אזעקה משוכללת.

ס.ה.ק מציעה לך את אמצעי ההגנה והבטיחות המתוחכמים והחדישים ביותר בפני פריצה ואש.

ובנוסף:
- ★ ייעוץ אישי, תכנון והתאמה חינם בהתאם לדרישותיך, ללא כל התחייבות מצידך.
- ★ תנאי רכישה נוחים ללא כל תחרות.
- ★ שרות מעולה 24 שעות ביממה.
- ★ אחריות לציוד ל-12 חדשים.
- ★ התקנה נקיה ומקצועית ע"י אנשי מקצוע מעולים.

* מורשה ע"י ועדה לרישוי חוקרים פרטיים ושרותי שמירה, משרד המשפטים.
** רישוי עסקים ע"י משטרת ישראל והעיריה.

מבצע חד פעמי עד 31.1.80
התקן מערכת אזעקה ואנו נשתתף בפרמית פוליסת הביטוח שלך*

*תנאי המבצע עפ"י תקנון מיוחד המצוי במשרדי החברה, משרד עו"ד החברה ומשרד פרסום דגש

ס.ה.ק ספקטור הגנה קתודית בע"מ
החברה המתקדמת ביותר בישראל למערכות אזעקה וכבוי אש אוטומטי

תל-אביב, רח' הרכבת 22 (בית הדר) טל. 622676/7

אתה והלירה

מאת יגאל לביב

התוכנית של הורביץ: מיתון, אבטלה ואשראי

שיחות של שר־האוצר **יגאל הורביץ** עם מועמדים לתפקידים בכירים באוצר חבחירו את תוכניתו הכלכלית.

בכוונתו להקטין את האינפלציה על־ידי פגיעה בביקוש המקומי, בעיקר על־ידי הקטנת כמות הכסף בשוק. במקביל לכך, הוא מתכונן לעודד את תעשיית־הייצוא.

מטרות אלה מתכוון הורביץ להשיג על־ידי גרימת מיתון חריף, כדוגמת ה־מיתון של שנות ה־60', אשר יגרור פיטו־רים המוניים ואבטלה גבוהה. הדרך שבה ינקוט היא הקטנה דראסטית של תקציבי־המדינה, שתגרום להקטנה נוס־

שר־אוצר הורביץ
האם זה אפשרי בלי דיקטטורה?

פת, ובהיקף גדול, של כמות־הכסף ב־שוק, ביגלל הקטנת הזרמתם של כספי תקציב־המדינה. הדבר יגרום גם לפיטו־רים בהיקף ניכר של עובדי־ציבור וגופים התלויים בתקציבי־המדינה. צעד זה יביא גם לייקור נוסף של הריבית האפקטי־בית במשק, הנעה כיום סביב 100 אחו־זים לשנה. העלאת שעורי־הריבית תפגע בסקטורים הלא־ממשלתיים, ותגרום ל־גל אדיר של פשיטות־רגל של גופים לא־ממשלתיים, דבר שיגרור שוב פיטורים ואבטלה.

הנפגעים העיקריים מתוכנית זו יהיו, כמובן, השכירים, ובמידה קטנה גם אותם עצמאיים שייפגעו מהעלאת הריבית ומ־הקטנת ההזמנות הממשלתיות.

הורביץ סבור כי הקטנת כמות הכסף בשוק תגרום להפסקת הביקוש למוצרים ולהפסקתן של העלאות המחירים. הוא גם סבור, כי פגיעה בציבור השכירים תג־רום להקטנת הביקוש ולהקטנת האינפ־לציה. במקביל יגרמו הפיטורים ואבד־טלה להימנעות השכירים מתוספות־שכר, דבר שיוזיל את הייצור ושיאפשר להגביר את הייצוא, המכניס מטבע זר, ואשר יהיה המקור למימון זול.

הורביץ אינו מתכוון לנקוט צעדים כלשהם נגד בעלי־הון, הן השחור והן הלבן. הוא לא יפגע במשקיעים בנייי־רות־ערך או במרקעין או במחזיקי כסף בצורות שונות, ואינו מתכוון לעשות צע־דים מייוחדים להגברת הגבייה. ביטול שרות הטלפון המייוחד של מס־ההכנסה על־ידו מעיד על כי אין בכוונתו לגבות מסי־אמת.

בכך יגרום הורביץ להקצנת הפערים בין שכבות המובטלים והעשירונים ה־תחתונים לבין בעלי־ההון, שלא ייפגעו כלל מתוכניתו.

כשני־שלישים של תקציב המדינה אינם ניתנים לקיצוץ, בהיותם מיועדים לתש־לום חובות ולביטחון. נותר שליש, ה־נועד לשרותי שיכון, סעד, בריאות ופי־תוח. הורביץ גם יצטרך לממן יותר מ־100 מיליארד לירות לתקציבי בנייה בהתנחלויות, בהתאם לתוכניות שאושרו בימים אלה. התוצאה: הפסקה מוחלטת של הבנייה הציבורית והחרפת משבר הדיור, קיצוץ חמור בכל שרותי הרווי־חה, הבריאות והסעד.

נראה כי שר־האוצר, שנכנס לאחרונה להשקעות באמריקה המרכזית, מתכוון להפוך את ישראל למדינה דוגמת ניקא־ראגוה או ארגנטינה, מבחינת הפערים הסוציאליים, והמדיניות המכוונת כולה נגד השכירים. מדיניות זו תקפיא את המשק, כמו בימי המיתון, ותיצור מתח חברתי אדיר, העשוי להפיל תוך שנה את הממשלה, באמצעות השבתות מאור־גנות או אלימות ברחובות.

תוכנית הורביץ יכולה אולי להקפיא את האינפלציה ולהגדיל קצת את ה־ייצוא. היא כבר נוסתה בצ'ילה, בחמש השנים האחרונות, ונכשלה. אולם בצ'ילה שולטת דיקטטורה צבאית, המאפשרת את ביצוע התוכנית. בישראל אין מצב דומה — עדיין.

פלוקסמן מחכה לידלין בלוס־אנג'לס

מאיר פלוקסמן, שברח מישראל בעיצומה של חקירת **אשר ידלין**, ו־המסרב לחזור ארצה, השתקע לאחרונה בלוס־אנג'לס, שם הוא מכין את הקרקע לקראת בואו של ידלין בפברואר הקרוב.

פלוקסמן עבר ללוס־אנג'לס מייד אחרי שנמלט מישראל, ואחרי שפיתח עסקים בפניקס, במדינת אריזונה. הוא הפסיד כסף רב בעסקים אלה, וחזר ללוס־אנג'לס. בין היתר הקים בפניקס מיפעל שנועד לשקם אסירים משוחררים.

אשתו של פלוקסמן, **רבקה**, הגיעה לאחרונה לישראל, ועוסקת במימוש ה־רכוש של המישפחה. בין היתר הגישה תביעה בסך 4.5 מיליון לירות נגד ה־מרכז־החקלאי, הרוצה לחפסיק את הפ־עלתו של חניון בית המרכז החקלאי בידי מישפחת פלוקסמן.

דרוש רישוי ממשלתי למכירות בתשלומים

הסתבכות חברות מכירת־רכב־בתשלו־מים, „גלגלית" ו„נוית", מעידות שוב על צידקתה של דרישת מדור זה, שהועלתה כמה פעמים בעבר, שיש לחייב כל מוכר־בתשלומים לקבל רשיון ממשלתי.

בעבר חשף מדור זה פעולות של כמה חברות, שפעילותן לא היתה תקינה. מנ־הלי אחת מהן, „שקל", אף נעצרו לאח־רונה ביגלל דרך ניהול העסקים. העיק־רון היסודי של מוכרי מכוניות או מוצרי־חשמל בתשלומים הוא, שללקוח אין כל הגנה במיקרה של הסתבכות החברה, והוא יפסיד את כל כספו, מבלי שיקבל את המוצר שעבורו שילם.

כאשר נוצר המוסד של מכירות רכב בשכר־מכר, היו צריכות החברות העוס־קות בכך לקבל רשיון ממישרד־התחבורה, שדרש תנאים לאבטחת הלקוחות. ב־מיקרה של מכירת רכב או מוצר אחר בתשלומים, אין כל דרישה כזו, וכל נוכל יכול להקים עסק למכירה בתש־לומים, בלי כל פיקוח.

אילו היו בעלי „נוית" ו„גלגלית" מבק־שים רשיון, או היו צריכים לקבל רשיון, היה מתברר כי אחד פוטר מחברה צי־בורית גדולה, שבה היה חשב, אחרי שהשקיע את כספי החברה חשקעות פרטיות.

כל עסק המוכר בתשלומים הוא ל־מעשה מוסד כספי, ומן הראוי כי „בנק ישראל" או האוצר יחייבו כל גוף כזה בקבלת רשיון מתאים, שיינתן רק אחרי שהמשקיעים ישביעו את רצון הרשות המרשה.

ביקוש גובר לאסקורט וסובארו

מיפעל „תעשיות רכב" בנצרת, המרכיב בישראל את מכוניות „פורד־אסקורט", אינו מסוגל לספק את הביקוש. המיפעל ייצר בדרך כלל 21 מכוניות לשבוע, אולם לפני כמה חודשים חלה ירידה בביקוש, וקו הייצור ייצר רק 12 מכוניות לשבוע. עתה החל ביקוש חסר־תקדים, ומייצרים 26 מכוניות ליום. בדיקה שערך המיפעל גילתה כי רק למכוניות „סובארו" קיים ביקוש דומה. מחיר „אסקורט" אוטו־מטית הוא כ־460 אלף לירות, יותר מאשר „סובארו".

הלוואות משה ויגאל גינדי

הנהלת בנק גדול, המממן את עסקי **משה ויגאל גינדי** מראשון־לציון, מת־עניינת בימים אלה במצב עסקי החברה, לאור המתרחש במשק. ההנהלה שמעה נתונים על היקף האשראי שקיבלו עסקי האחים ומצב הביטחונות.

משה ויגאל גינדי פתחו לאחרונה ב־מיבצע המציע לרוכשי דירות הלוואה של 900 אלף לירות, מזה 400 אלף בריבית של 27%, ללא הצמדה. בתנאי האינפלציה של היום, ריבית כזו היא שלילית, ו־מקבל־ההלוואה יהוויח עליה כבר ב־שנה הראשונה 50%, ובכל שנה יירד שוויה ב־100 אחוזים.

מחנות־הצדק מוחנות לאם, לאם, לאם

לפני כשנה הוגש בבית־המישפט בתל־אביב כתב־אישום נגד **אשר בן־יוסף**, מי שהיה מישנה־למנכ"ל התעשייה האווירית, ונגד **אליעזר קישלס**, יושב־ראש ועד־העובדים. מאז לא אירע דבר בתיק זה, והוא כאילו נעלם.

איש־ציבור בן־עמי
מי עצר את הקטר?

ח"כ גרופר

בשנה האחרונה פורסם רישמית כי היועץ־המישפטי לממשלה בודק את כיתבי־האישום שהוכנו נגד חבר־הכנסת **פסח גרופר** ונגד **עובד בן־עמי**. גרופר ממשיך לעצור רכבות בעתלית, ובן־עמי ממשיך בעסקי־ציבור, כאילו כלום לא קרה. מה קרה לתיקים אלה?

כור" חייצר גלידות וירקות מיובשים

חטיבת המזון של „כור", בשותפות עם „תנובה", מקימים מיפעל לייצור גלידה, שיתחרה ברשתות הארציות של „שטראוס", „ויטמן" ו„טנא־נוגה" של מישפחת שר־האוצר, **יגאל הורביץ**. המיפעל יוקם ברחובות, ליד מחלבת „תנובה" בעיר.

חטיבת המזון של „כור" רכשה לאח־רונה את מיפעל „פרי הגליל", שהיה של ישובי הגליל, ותייצר בו ירקות מיו־בשים לייצוא ולשוק המקומי, כדוגמת „סנפרוסט" של קבוצת „כלל".

אין מט"ח במזומן בבנקים

לקוחות שביקשו בימים האחרונים לרכוש מטבע־חוץ במזומן, נתקלו בתשו־בה כי אין לבנק מזומנים כאלה. מטב־עות כמו מארקים או פרנקים שווייציים אזלו כליל, ואילו דולרים נמכרים רק ללקוחות ובסכומים של עד 500 דולר ללקוח. הדבר גרם לייצרת שוק־שחור מחודש במטבע זר, כדוגמת זה שהיה קיים לפני ביטול הפיקוח על מטבע זר. סוחרים פרטיים מוכרים דולרים במחיר של לירה תוספת לכל דולר, לעומת ה־שער בבנקים.

מחירי הנכסים בישראל זולים

בית תפוס ברחוב חוברמן, מול „היכל התרבות", נרכש לפני כמה חודשים על־ידי איש־העסקים **דויד סופר**, במחיר של 4.75 מיליון לירות. בימים אלה מכר סופר את הבית למשקיע מצרפת, ששילם 360 אלף דולר (כ־11 מיליון לירות). הקונה טען כי המחיר עדיין נמוך, וכי מחירי הנכסים בישראל זולים בהשוואה למחירי נכסים באירופה. על עובדה זו עמדו עוד כמה משקיעים שהתחילו ל־אחרונה לאסוף נכסים מחברות הזקו־קות למזומנים, כולל נכסים תפוסים ו־מוגנים.

כמה דברי נועם על חינוך מוסיקלי

בבר ביון העתיקה תפסה המוסיקה מקום ראשון במעלה לצד אימוני הספורט. אפלטון בספרו "המדינה" מדגיש, שבריאות הגוף שלוות הנפש נקנים בעת ובעונה אחת ע"י מוסיקה והתעמלות. החרו־החזיקו אחריו גם אריסטו ופיתגורס.
מחקרים פסיכוטרפיים בארה"ב ובאירופה הוכיחו, כי למוסיקה השפעה ישירה על הפעולות המוטוריות היום־יומיות ועל כושר החשיבה. יתרה מזאת: המוסיקה משפיעה לחיוב גם על תיאבון, שינה ומנוחה, יקיצה ועירנות.
לחינוך מוסיקלי משחר הילדות חשיבות מכרעת בגיבוש אישיות הילד, בכל הנוגע לבטחונו העצמי והסתגלותו לחברה. אין עוררין על התפקיד החיובי שממלאת המוסיקה בפיתוח חושי הילד, האינטליגנציה שלו, כושר ריכוזו ופעילויותיו הרדומות. המוסיקה עובדת על מרכזי העצבים הסימפטים. החשיפה לצליל על כל מרכיביו, מאפשרת שליטה באחת המערכות החשובות בגוף – מערכת הנשימה. היא מביאה לשלווה נפשית, לשחרור מלחצים ולארגון מחדש של דפוסי מחשבה והרגשה.

דור מוסיקלי חדש

המוסיקה בדיוק כמו הספורט מיועדת לאלפים ולא רק לאלופים. אין צורך בכשרון מיוחד כדי לעסוק במוסיקה. כל ילד יכול להפיק את מלוא ההנאה מן הנגינה ולהעשיר את אישיותו בתכונותיו תוך כדי חינוכו המוסיקלי.
במטרה לקדם ולפתח דור מוסיקלי חדש, יוצאת חב' כלי זמר במסע הדרכה מוסיקלי שנועד להורים ולילדים כאחד.
המסע נערך בניצוחו של נועם שריף – אחד מבכירי המלחינים והמנצחים של ישראל, בעל נסיון עשיר בחינוך מוסיקלי.

1980
החוצר הנבחר

כלי זמר

גדול יבואני כלי הנגינה בישראל.

בנינונים 210 חיפה: החליץ 53 ר"ש: החליץ 121, נתניה: הרצל 15.

שם

התוכ[illegible] הסודית

של שר־האוצר

מילבד התוכנית לחיסכון וקיצוצים בתקציב־הממשלה, שעליה מסר שר־האוצר יגאל הורביץ השבוע בממשלה ובישיבת הקבינט הכלכלי, הוא מכין עוד כמה צעדים דראסטיים, שמהותם נשמרת עדיין בסוד.

התוכנית הסודית של הורביץ מיועדת להשגת שני יעדים עיקריים: צימצום קיצוני בייבוא, בעיקר של מוצרי־מותרות, וספיגת כספים מחציבור.

מחוגי מקורביו של הורביץ הודיק, כי שר־האוצר בוחן את כל החיבטים הכרוכים בהיטלי־ייבוא כבדים ובהחלפת שטרות־הכסף שבמחזור.

החלפת־הכסף כלשעצמה היא חסרת־ערך, אם אינה מלווה בצעדים נוספים, כמו הטלת מס באחוז מסויים על השטרות המוחלפים ועל כל הפיקדונות שאינם לטווח־ארוך. באופן מעשי יהיה פירושו של צעד כזה מס חד־פעמי על כלל אמצעי־התשלום במשק וצימצום אמצעי־התשלום שבידי הציבור.

ביצוע תוכנית כזאת מחייב הכנות ממושכות. אולם חוגים יודעי־דבר טוענים כי קיימת אפשרות שבמחסני „בנק־ישראל" מוחזקים שטרות חדשים, שהוזמנו בעבר לתוכנית החלפת־שטרות שהתבטלה.

הורביץ יצטרף

ל„חרות"?

נוכח התמיכה הכללית בקואליציה שבה זכה מינויו של יגאל הורביץ כשר־האוצר, מייעצים לו מקורבין בסיעת רש"י לפעול להצטרפותו לתנועת־החרות.

היוצעים טוענים כי בבחירות חדשות אין כל סיכוי לפלג לע"מ, בראשותו של הורביץ, שהסב שמו לרפ"י, לזכות אפילו במנדט אחד.

לעומת זאת, אם יצטרף הפלג כולו לתנועת־החרות, גדולים סיכוייו של הורביץ לחפוך שם מנהיג מקובל על האגף הניצי שבתנועה, ולהתמודד אפילו על תפקיד ראש־הממשלה, אחרי פרישתו של בגין, כמועמד נגדי לעזר וייצמן.

צעד מעין זה של הורביץ יתקבל בברכה על־ידי שר־התקלאות אריאל שרון, המרגיש עצמו מבודד ומנוטרל בחרות. מקורביו של הורביץ טוענים כי אם יצטרף לחרות, עשוי הדבר להביא להחזרתם של

יועץ בגין יכחוב

על רבין־פרס

יועץ ראש־הממשלה יתיקשרת, שלמה נקדימון, עומד להוציא לאור ספר מדיני, שיעסוק רווקא בשלוש שנותיה של ממשלת־המערך האחרונה, בראשותו של יצחק רבין. נקדימון, שהיה כאותן שנים הכותב המדיני של „ידיעות אחרונות", כתב ספר עב־כרס על הנושא, שבמרכזו היחסים העכורים שבין יצחק רבין לשימעון פרס, מי שהיה שר־הביטחון בממשלתו. עתה הוא עוסק בצימצום ממדי הספר כדי להגיעו לדפוס.

נקדימון טוען כי הוא מנוע מלכתוב ספר דומה גם על ממשלת בגין, כיוון שהוא חתום על התחייבות לשמירת סודיות.

פורשי המיפלגה, שהצטרפו לתנועת־התחיה, ואף לתמיכת גוש־אמונים בתגובה.

לטיף - השגריר

המצרי בישראל

אחמד עבד־אל־לטיף, ראש המישלחת המצרית לוועדה הטכנית לשיחות האוטונומיה, עשוי להיות השגריר המצרי הראשון בישראל.

לטיף, ששהה בשבוע האחרון בישראל, בעת שהתקיימו ישיבות ועדת־המישנה במלון לרוס בתל־אביב, ושאף עמד בקשרים עם ראשי הערים ברצועת־עזה, היה בעבר שגריר מצריים בירדן.

מוסים „לקנות"

את מצביעי ה„נגד"

מאחרי הקלעים של מיסדרונות הכנסת עוסקים ליום ראשי הקואליציה בנסיונות לקנות את ליבם של כמה מצביעי־הנגד, בהצבעה על תיקון סעיף 5 בחוק־ההפלות, שנערכה בי שבוע שעבר. מצידם הליכוד וראשי הסיעות מבקשים לשכנע כמה ממצביעי־הנגד שבקרב הקואליציה לחדי מנע, כשתיערך ההצבעה שוב, או להיעדר בעת ההצבעה מבניין הכנסת, כדי שהקואליציה תוכל להשיג רוב בהצבעה חוזרת.

אחד המועמדים לשיכנוע הוא ח"כ אהוד אולמרט, שבליכוד סבורים ש־הצבעת־הנגד שלו היתה רמז שקולו הבודד הוא עדיין בעד חשיבות לליכוד, ועל כן אין לזלזל בו. אולמרט מנודה כימעט על־ידי כל פלגי־הליכוד, וחשש לעורלו בכנסת הבאה. אולם בקרב סיעת תנועת־החרות מעדיפים שיצביע נגד הממשלה, וכליכוד שלא ייאלצו להכטיח לו לצרפו לחרות, אם היעלמות פלג לע"מ, שבראשות השר אריעזר שוסטק.

מאחר שבהצבעה הבאה, אם תהיה, יהיו נוכחים שלושה מצביעי־נגד ש־נעדרו בהצבעה הקודמת — הח"כים יצחק רבין, עזרי כרעם ומאיר פעיל — לא יעזרו, כנראה, תימרוני הליכוד.

בן־ארי יקים

מישרד פרטי

מרדכי בן־ארי, יו"ר מועצת המנהלים של חברת אל־על, שהודח מתפקידו, עשוי להקים מישרד פרטי, שיעניק שרותי־ייעוץ־וניהול לחברות־תעופה.

בן־ארי, שדחה את ההצעה לשמש יועץ לענייני־תעופה לשר־התחבורה, עשוי להציע את שירותי מישרדו למישרד־התחבורה, לחברת „אל־על", וכן לחברות־תעופה זרות שיבקשו לנצל את הידע שלו.

יחקרו מימון ירחון

צעירי המפד"ל

חוגים במפד"ל, שאינם רואים בעין יפה את הוספת ביטאון צעירי המפד"ל, פנים לפנים, יתבעו לחקור את מקורות המימון של הירחון.

לטענת אותם חוגים יש לבדוק אם קרן סודית במישרד־החינוך אינה תומכת בירחון, המשרת את מטרותיו הפוליטיות של זבולון המר.

אייבי: „להפסיק

לחרום לקמבודיה!"

קרן־הטלוויזיה לעזרת פליטי קמבודיה מחזיקה את מרבית כספי התרומות בבנקים בארץ בעוד שרבבות פליטים גוועים ביניתיים ברעב — כך קבל ספן־השלום אייבי נתן בשיחת טלפון מגבול קמבודיה־תאילנד.

אייבי דיבר בדמעות ובזעם על הקרנות, כולל קרן הצופים, שאספו מיליונים ואינן מעבירות אותם לפליטים. „זוהי שערוריה חסרת תקדים," אמר. „אני מצטער שקראתי לתרום לקרנות אלה. כשאחזור לארץ אנקוט נגדם בצעדים מישפטיים".

בינתיים פנה אייבי לאזרחי ישראל וביקש מהם להפסיק לתרום לקרנות שאינן מעבירות את כספיהן לפליטים.

המיספר הסודי של

הסטודנטים החוטפים

ישראל היא אחת המדינות המעטות בעולם שברשותה נמצא מיספר הטלפון הסודי של מטה הסטודנטים, המחזיקים בבני־הערובה האמריקאיים בטהראן.

המיספר הסודי נמסר לדן אשל, הכתב לענייני דיפלומטיים של שידורי ישראל, שביום הראשון לחטיפה צילצל לשגרירות האמריקאית בטהראן ודיבר במיבטא אנגלי עם אחד החוטפים שם, כדי לקבל מידע. הסטודנט האיראני מסר לאשל את מיספר הטלפון של מטה הסטודנטים, כדי שיוכל להתקשר לשם למחרת היום, כדי לקבל מידע.

אשל, שסבר כי המיספר עשוי לסייע לשירותי־הביון, מסר אותו לדובר צה"ל. למחרת יכלו הכתבים הצבאיים של העיתונות הישראלית לצלצל ישירות למטה החוטפים ולקבל מהם מידע שוטף, מבלי שהאיראנים ידעו כי הם מדברים עם ישראלים.

שקר נוסף של

אולמרט התפוצץ

ועד עובדי־הרדיו תובע מח"כ אחוד אולמרט להתנצל על האשמות־שקר, שהטיח בעובדי הרדיו אחרי שנחשפה פרשת „רשימת השמאלנים", שחיבר מנהל חטיבת החדשות ברדיו, עמוס גורן.

מייד עם פירסום הפרשה מיהר אולמרט לצאת בהודעה, שעל פיה בדק את הפרשה והסתבר לו כי אין קיים כלל מיכתב כזה, וכל העניין אינו אלא „המצאה סטאליניסטית" של עובדים שמאלניים ברדיו. הודאתו של גורן השבוע, כי אכן חיבר בשעתו רשימה כזאת, הנחיתה סטירת־לחי מצלצלת על אולמרט והציגה שוב את טיב „בדיקותיו" ו„חקירותיו."

יל"ד חיפה לראשות

עיריית לוס־אנג'לס

בימים אלה החלה מערכת־הבחירות של זאב יוספיבסקי, חבר מועצת עיריית לוס־אנג'לס, המבקש להיבחר לי ראשות־העיר בבחירות שיתקיימו בשנת 1983, כדי לעמוד בראש העיר בעת שתיערך שם האולימפיאדה של שנת 1984.

יוספיבסקי בן ה־31 הוא יליד חיפה, שהיה תינוק בעת שהוריו היגרו לי ארצות־הברית. הוא החל לנהל מסע בחירות, בעיקר בקרב הקהילה היהו דית הגדולה של לוס־אנג'לס (700 אלף נפש), כשהוא זוכה בתמיכתם של 100 אלף היורדים הישראליים בעיר (ולפי הערכה אחרת: 200 אלף). בשל המערכות הציבוריות שהוא מנהל, עשוי יוספיבסקי לזכות בתמיכה רחבה מצד חוגים רבים בלוס־אנג'לס.

הסוכנות מממנת

מודעות שידוכין

מודעות הפירסום של מישרד שדכנות ישראלי, המתפרסמות בתחנת הרדיו העברית של ניו־יורק, ממומנות על־ידי מחלקת העליה של הסוכנות היהודית. מסתבר כי הסוכנות מנסה בדרך זו להגביר את מיספר העולים לארץ.

על פי ההסכם בין מחלקת העליה לבין מישרד־השידוכין הישראלי, משלמת הסוכנות לשדכנים לא רק את מודעות־הפירסום, אלא גם דמי־השדכנות עבור כל שידוך המצמיח עליה לארץ.

תשקיף

צפוי שחרור

אסירי ציון

בימים הקרובים צפוי שחרור מפתיע של לפחות שלושה אסירי־ציון מבתי־כלא רוסיים. המדובר בשלושת אסירי־ציון האחרונים ממישפט לנינגרד.
השיחרור יכוצע אחרי מגעים בין עורך־הדין ממיזרח ברלין, וולפגנג פוגל אשר התמחה במשא־ומתן על שיחרור יהודים מבריית־המועצות, לבין הסנטור אדוארד קנדי.

הליכוד רצה

לסגור את הטלוויזיה

כמה מראשי הליכוד חיממו בימים האחרונים את האווירה סביב רשות־השידור, מתוך מגמה להביא לסגירתה של הטלוויזיה יומים אחדים, בגלל משבר מלאכותי, כדי למנוע את שידור פינוי אילון־מורה.
כאשר התברר כי אילון־מורה לא תפונה השבוע, הפסיקו אותם חברי־כנסת את פעילותם, ודחו אותה עד לפינוי הצפוי בעוד יותר מחודש.

צפוי קרע באגודה

סרובו התקיף של יושב־ראש ועדת־הכספים של הכנסת, ח"כ שלמה לורנץ, לפרוש מהקואליציה, עלולה ליצור פילוג בתוך אגודת־ישראל, כאשר לפחות שני חברי־כנסת אחרים של האגודה דורשים לפרוש מהקואליציה עוד בסוף השבוע הזה.
נראה כי העובדה שסגן־יושב־ראש־הכנסת מטעם האגודה, ח"כ יהודה מאיר אברמוביץ, נסע לארצות־הברית ואינו מתכוון לחזור עד תום האוליטימטום של הרבי מגור לפרישה מהקואליציה, תדחה את פרישת האגודה או את הפילוג במיפלגה זו.

לפיד ינסה

להיפטר מפאפו

בשיחה שערך מנכ"ל רשות־השידור, יוסף („טומי") לפיד, עם שר־החינוך הממונה על חוק רשות־השידור, זבולון המר, הביע לפיד תיקווה כי הימצא דרך להיפטר מחבר הוועד־המנהל, עורך־הדין אהרון פאפו.
לפיד הגיע למסקנה כי פאפו, שהוא תומכו העיקרי של לפיד בוועד־המנהל, עושה לו שרות דוב.

אבן שוקל התמודדות

חוגים המקורבים לח"כ המערך אבא אבן, מתכננים כבר את השלבים הראשונים של התמודדות אבן על ראשות המערך ועל תפקיד מועמד מיפלגה זו לראשות־הממשלה.
אבן צופה כי ההתמודדות בין שימעון פרס ליגאל אלון תיצור אפשרות שהוא יוכל לזכות בתפקיד כמועמד של פשרה.
עיתון ההסתדרות דבר קיבל באחרונה מיכתבים רבים התומכים במועמדותו של אבן לראשות המיפלגה.

ידלין חוזר לפעילות

הח"כ לשעבר ומי שהיה שר־החינוך, אהרון ידלין, עומד לחזור לפעילות פוליטית.

ידלין, שהוא חבר קיבוץ חצרים, ירה את היריה הראשונה במזכירות איחוד הקבוצות והקיבוצים, כשתקף בחריפות רבה את הנהגת האיחוד.

הלוואה גדולה

לאלעד פלד

חברי האופוזיציה בעיריית ירושלים עומדים לסנות לשר־הפנים, הד"ר יוסף בורג, בבקשה לסכל את החלטת ועדת־הכספים של העיריה להעניק לממלא־מקום ראש־העיריה, האלוף (מיל') אלעד פלד, הלוואה בת 220 אלף לירות, בריבית נמוכה במיוחד, לשם רכישת מכונית.
ראש־האופוזיציה, יהושע מצא, טוען כי קופת העיריה ריקה, ובמצב זה אין להעניק הלוואות כה גדולות לנבחרי הציבור.

לוינסון משתלט

על

הג'רוסלם פוסט

איש „בנק הפועלים", יעקוב לוינסון, משתלט בימים אלה על היומון בשפה האנגלית ה„ג'רוסלם פוסט".
חברת „אמפי", שבראשה עומד לוינסון, אשר היו לה עד כה 25 אחוזים ממניות ה„ג'רוסלם פוסט", עומדת לרכוש 26 אחוזים נוספים, וכך יגיע לוינסון לשליטה מלאה ביומון.

מוסא חריף

מאיים בפרישה

מזכיר איחוד הקבוצות והקיבוצים, מוסא חריף, מאיים בימים האחרונים בפרישה מהתפקיד וחזרה לקיבוצו, צרעה.
חריף נפגע מהתקפות חוזרות ונשנות עליו דווקא מקרב חבריו לאיחוד.

החלטה

בלתי־חוקית

מליאת רשות־השידור שהחליטה בשבוע שעבר להסמיך את המנכ"ל יוסף („טומי") לפיד לסגור את הטלוויזיה, באם ישביתו שוב העובדים את השידור, החליטה החלטה בלתי־חוקית.

ההחלטה תבוטל על־פי הוראותו של שר־החינוך זבולון המר.
הטלוויזיה והרדיו בישראל פועלים על פי חוק רשות־השידור שנחקק על־ידי הכנסת. רק הכנסת יכולה, על־ידי שינוי החוק או חקיקה אחרת, לגרום לסגירת הטלוויזיה או הרדיו.

מתחדשת מילחמת

יד'יעות במעריב

פרקליטי הצהרון ידיעות אחרונות עומדים לפנות אל בעלי הצהרון המתחרה, מעריב, ולדרוש מהם להסיר את הכותרת: „העיתון הנפוץ במדינה," המופיעה מדי יום בעמוד הראשון של מעריב.
יוזמה זו באה אחרי שהתברר מפקר הרגלי הקריאה של הציבור בארץ, שנערך על־ידי איגוד המפרסמים שלפיו מיספר קוראי „ידיעות אחרונות" כפול כמעט ממיספר קוראי „מעריב".
אם לא יענו ראשי „מעריב" לתביעה, יפנה „ידיעות אחרונות" לבית־המישפט כדי לאלץ את „מעריב" לבטל את הכותרת המטעה.

הנאשם בית

אחד הנאשמים
של ח"כ שמואל
של שרון, ז'אק בן־או
בירושלים בית־ספר
בן־אודיס מקוה כי הפירסום הא
מערכת־הבחירות של פלאטו והמישפט
יביאו תלמידים לבית־הספר שלו.

עבאדי שוקל

החפטרות

סמנכ"ל רשות־השידור לענייני מינהל וכספים, שלמה עבאדי, אשר נחשב עד לפני תקופה קצרה כאיש החזק של רשות־השידור, שוקל התפטרות בגלל הכירסום בסמכויותיו.
הקש ששבר את גב־הגמל היה החלטת ועדת־הכספים של מליאת רשות־השידור לגבי חוזי הרשות עם גורמים חיצוניים. עד כה היו עבאדי ואיש המחלקה־הכלכלית הנתון לשליטתו, ישראל דורי, החותמים היחידים על חוזי־החוץ של הרשות. עתה יחתמו על החוזים מנהלי הרדיו או הטלוויזיה ומנכ"ל הרשות.
עבאדי רואה בהחלטת ועדת־הכספים, כמו בהחלטות נוספות של הוועד־המנהל, כמכוונות נגדו והוא שוקל התפטרות מהרשות.

חנן נווה

מנהל החדשות

רכז חטיבת החדשות ברדיו, חנן נווה, יבוא ככל הנראה במקומו של עמוס גורן, מנהל החטיבה שהתפטר השבוע.
אחרי התפטרותו העלו יריביו של גורן סברה כי ההתפטרות באה מפני שהוא לא רצה חקירה בפרשת המיסמך ששיגר לאהרון פאפו, עד־מנת שלא תתגלנה פרשיות נוספות.

יגודרו את

אילון־מורה

צעירים מכל רחבי הארץ עומדים להיענות לקריאת בעלי הקרקעות במקום שבו יושבת עתה התנחלות אילון־מורה ולהתגייס למיבצע גידור 125 הדונמים שלגביהם קבע בית־המישפט שעל גוש־אמונים לפנותם.
כעלי הקרקעות פנו לתנועת שלום־עכשיו לבצע את הגידור, אולם תנועה זו לא הצליחה לגיים את כוח־האדם הדרוש למיבצע זה.

כוח משימה

נגד עיתונאים

שלטונות צה"ל הכינו יחידה מיוחדת אשר תפקידה הבלעדי היה לגרש עיתונאים משטח ההתנחלות אילון־מורה בעת הפינוי שהיה צפוי השבוע.
בראש יחידה זו, שחייליה תודרכו כיצד לנהוג בעיתונאים וכיצד למנוע מהם להסתנן בכלי־זאת ולצלם את הפינוי, עומד נציג דובר־צה"ל בירו־שלים, סגן־אלוף עמי גלוסקא. גלוסקא נבחר למשימה מפני שהוא מכיר את העיתונאים המסקרים אירועים כאלה ויכול לזהותם.

קואליציה ואופוזיציה

באותו מישרד

יושב־ראש הנהלת הקואליציה, ח"כ הליברלים אברהם שריר, שוקל הצטרפות למישרד עורכי־הדין התל־אביבי של אברהם בריר.
בריר עומד בראשות מטה־הבחירות של יצחק רבין בהתמודדות הפנימית במיפלגת העבודה.

יוסי ינאי

כפית אחת לכל אחד

כפית מזון מלכות לכל אחד מבני המשפחה להרגשה מצוינת, הרגשה של בריאות ומרץ לצעיר, למבוגר ולקשיש.

מזון מלכות מכיל כמויות גדולות של חומצה זרחנית, קלציום, אשלגן וברזל המהווים יסודות בבנין גוף האדם.

פרופסור גליארדי ליזי אבחן הטבה, גופנית ונפשית ניכרת באנשים שתפריטם כלל מזון מלכות.

למסקנה מקבילה הגיע גם חוקר אחר, גרדנר, הגורס כי מזון מלכות מהווה השלמה חיונית לתפריט המזון היומי.

הציוד המתוחכם וצמחיית הגליל הברוכה זיכו את "גליל" במדליה ובתואר: מזון המלכות הטוב בעולם בועידה שהתכנסה בבוקרשט.

מכתבי תודה רבים המגיעים למכוורת שמיר מעידים יותר מכל על חיוניותו של מוצר זה.

פרטים נוספים אפשר לקבל ממחלקת ההסברה של מעבדת "גליל".

להשיג בשקם, בשופרסל, בסופרמרקטים, בצימחוניות ובחנויות מובחרות.

מזון מלכות - להרגשה מצוינת

ממוצרי מכוורת קיבוץ שמיר טל. 067-41826

גליל מזון עשיר

(המשך מעמוד 29)

לות בגדה. הפסודנטים יתפיסו את האוכלוסיה כולה.

„היו שביתות, הפגנות, מהומות. יניפו דגלים פלסטיניים. אני רוצה שיהיו הר־בה דגלים פלסטיניים.“ הוא פנה אל ה־קצין המוסמך. „אם תגלו דגלים כאלה בבדיקות ליד הגשרים, עיצמו עין. תנו להם לעבור.“

„האם פירוש הדבר שנרשה את הנפת הדגלים הפלסטיניים?“ תמה מושל חברון. „בוודאי שלא!“ הסביר האזרח בסבל־נות, כמי שמלמד ילד מפגר. „נאסור! בהחלט נאסור! כל מי שמניף — נעצור אותו, נרביץ לו כהוגן במעצר. פה ושם גם נפתח באש.

„רק דגל אפור יכול להחזיק ן־החריר. אני רוצה שכל פלסטיני ירגיש בכיבו רמט של חרדת־קודש כשהוא רואה את הדגל שלו!“

■ ■ ■

ד אזרח הבית בגייר שלפניו. „סרק ב׳: ליכוד האוכלוסיה. זהו המשך ישיר של סרק א׳.

„יש לנו כאן עסק עם אוכלוסיה די מפר־לגת. ימין ושמאל. קומוניסטים ודתיים. מסורתיים ורדיקלים. קיצוניים ומתונים. חסידי אש״ף וכאלה שדי מסתייגים ממנו, חסידים של המישטר הירדני. העניין לא יתקדם במצב הזה.

„עליכם לנקוט פעולות אשר ישי־מו קץ לפיזול הזה. אני רוצה שתוך כמה חודשים לא יישאר בגדה ן־ברצועה אף איש מתוך אחד. אני רוצה שהדתיים והקומוניסטים יתי־אחדו. שכולם יקבלו לא עירעור את מנהיגות אש״ף. זה ברור?“

רק קצין צעיר העז לשאול: „איך?“

„פשוט מאד,“ הסביר האזרח ב־ספלנות. „אם תתייחסו אל איש מתון כמו אל איש קיצוני, גם הוא יהפוך במהרה לקיצוני.

„תזמינו את המתונים למישרדי המימ־של. תעליבו אותם. תנו להם לחכות שעות לפני הדלת. תעירו אותם בשעות הקטנות.“ הוא פנה אל האיש האחראי על הגשרים. „בייחוד אצלכם. תשפילו אותם בזמן המעבר. עירכו על גופם חיפושים מבישים. הפכו להם את המיזודות.

„נגרש כמה מהם אל מעבר לירדן. אין טעם לפגוע בקיצוניים. הם כבר בסדר. תפגעו במתונים. תוכיחו שמבחינתכם אין הבדל בין חסיד־מוסקווה וחסיד־וושינגטון. להיפך. תפלו את הקומוניסטים לטובה.

„בקיצור, תוך כמה חודשים אני רוצה לראות אוכלוסיה מאוחדת, מוכנה, נחושת־החלטה. בלי זה לא תקום מדינה פלסטינית.“

■ ■ ■

ד איש פנה שוב אל המתאם. „איך אתה מעריך את כושרה של המנהי־גות הנוכחית?“

המתאם ניענע בראשו בספקנות. „הם בסדר. לאומיים. נאמנים. אבל בסך הכל, אלה אינם מנהיגים של מרד. הם שקולים מדי, מתונים מדי. פוליטיקאים.“ את ה־מילה האחרונה הפליט בזילזול תהומי.

„ובכן, נצטרך לסלק אותם.“

„איך?“ שאל המתאם. „הם נבחרו ב־בחירות חופשיות, בחסותנו!“

„אז תראנו לכך שיתפטרו בעצ־מם!“ קרא האזרח בחוסר־סבלנות. „תיצרו מצב שבו לא יוכל אף אחד מראשי־העיריות ומחברי מועצות־העיריות להישאר בתפקידו!

„תפברקו נגד כמה מהם האשמות. לא איכפת לי שתהיינה מגוחכות — הכאת שמש בבית־המישפט, או משהו כזה. תע־מידו אותם לדין. הם יורשעו, ותוכלו לה־דיח אותם לפי החוק הירדני.“

האזרח שקע לרגע במחשבה. „הממ, זה לא מספיק.“ הירהר בקול רם. כעבור רגע פנה אל המתאם: „מי האיש המרכזי ב־חבורה הזאת?“

„האיש בשכם,“ אמר המתאם.

„ובכן,“ אמר האזרח למושל־שכם. „אתה תארגן את זה. תזמינו אותו לשיחה. תמ־שכו אותו בלשון, שיגיד משהו קיצוני. אם לא יגיד, לא חשוב. תפרסמו כאילו אמר משהו קיצוני מאד. תדליפו את זה מייד לכלי־התיקשורת.

„אנחנו נאסור אותו ונגרש אותו מהארץ. אחרי זה יצטרכו כל רא־שי־הערים להתפטר מרצונם. לא תהיה להם ברירה.

„יהיה תוהו־ובוהו!“ אמר המתאם.

„בדיוק,“ קבע בעל־החליפה. „ההנהגה הרישמית תתחסל. במקומה תבוא הנהגה חדשה, מחתרתית. פידאיונים. במקום הפו־ליטיקאים, שכוחם רק בדיבורים, יבואו אנשי־מעשה. יארגנו מרי אזרחי. יגבירו את הטרור. שיתוף־הפעולה ייפסק. יארגנו שביתה של הפועלים מהשטחים בישראל.“

■ ■ ■

א ולם פיקוד המרכז לא יכול לחת־אפק. „אבל המשק שלנו לא יוכל לתפקד בלי הפועלים האלה!“

„בוודאי,“ השיב האזרח בנחת. „זוהי הכוונה. הציבור הישראלי לא ישלים עם הרעיון של מדינה פלס־טינית, אלא אם כן ייווכח שהמצב הוא בלתי־נסבל.

„נצטרך לקחת בחשבון זעזועים מסויי־מים במשק שלנו. אולי גם התגברות ה־טרור. אבל בחשבון הסופי, זה ישרת את המטרה. זה לטובת המדינה.“

האיש אסף את ניירותיו, כמי שמתכונן לסיים. „האם יש שאלות?“

הפצ״ר כיעכע בגרונו. „אם הביגותי נכון את הוראותיך, אין לי ספק שיהיה לנו עסק עם בתי־המישפט. ירוצו בכל יום שני וחמישי לבג״ץ.“

„טוב מאד,“ אמר בעל־החליפה. „זה יגביר את המתח. אנחנו עשויים להפסיד כמה מישפטים, פה ושם. אבל גם זה יש־רת את המטרה.“

„איך?“ היקשה הפצ״ר.

„אם בית־המישפט יצווה להוריד התנחלות אחת או שתיים, נצטרך להוריד אותן בכוח. זה יגביר את המתח. תהיינה התנגשויות. כך או אחרת זה יתסיס גם את הערבים.“

■ ■ ■

ד אש־אכ״א נראה מודאג. „יש ל־מיבצע הזה היבט אחד המדאיג אותי,“ אמר בהיסוס בולט. „איך זה ישפיע על המערכת הפנימית שלנו? סעולות כאלה בשטחים יעוררו התנגדות חמורה אצל חלק ניכר של הנוער שלנו, וגם בשכ־בות האחרות. הרי לא נוכל לגלות להם שאנחנו עושים את זה כדי להחיש את הקמת המדינה הפלסטינית.

„תהיינה סעולות־מחאה. יפי־הנפש ה־אלה משל״י ושלום־עכשיו יקראו להפג־נות. זה ישפיע גם על הטירונים, שיגיעו אלינו מחר. יהיו תופעות של סרבנות.“

האזרח לא נראה מוטרד „גם זה לפי התוכנית,“ אמר. „בסופו של דבר, הם יעזרו לנו לשבנע את ה־ציבור שהעניין אינו יכול להימשך.

„המחלוקת הציבורית דרושה בשלב ה־זה. אנחנו נגביר אותה בפעולות יזומות.“

„למשל?“ שאל אחד האלופים.

האזרח הירהר. הוא פנה אל הפצ״ר. „הוגבעה לאוזני השמועה שמתנהל עכשיו מישפט נגד כמה פושעי־מילחמה ממיבצע־ליטאני. מה המצב?“

„יש כמה מיקרים. לדעתי, הם יקבלו עונשי־מאסר ארוכים. במיקרה של סגן־אלוף אחד אני גם עירערתי על קולת־העונש, ואני מקווה שבית־הדין לעירעו־רים יתמיך אותו.“

„מצויין,“ אמר האזרח. הוא פנה אל הרמטכ״ל. „אתה תשתמש ב־סמכות שלך ותפחית את העונש. קבע עונש מגוחך. זה יעורר סערה ציבורית ויגביר את התסיסה.“

„האם אין זו דרך מסוכנת מדי?“ שאל קצין־חינון־ראשי.

„סמוך על העם שלנו,“ השיב האזרח בביטחון. „אחרי שנסיים את המיבצע, הוא יתגבר על המחלוקת. הוא יבין כי טוב עשינו שהשתחררנו מן השטחים.

„מתנגדי המדינה הפלסטינית אצלנו יהיו אז במיעוט מבוטל, ולא יוכלו להפריע לביצוע המדיניות.“

■ ■ ■

ה איש הסתכל בשעון. התידרון ארך שעה בדיוק.

„אלה הן ההנחיות,“ סיכם. „אני מש־איר לכם את גיבוש פרטי־הביצוע. הרמט־כ״ל יביא לי תוך שבוע תוכנית מפורטת. הכל ברור?“

הכל היה ברור.

האיש קם. „יש דרכים רבות לשרת את המולדת, וזהי אחת מהן,“ אמר. „ראש־הממשלה מצפה מכולכם לשמור על הדב־רים בסודיות מוחלטת, ולגלות את התכו־נות שציינו את צה״ל ברגעיו הגדולים ביותר. זה כמו לחצות את התעלה.“

בעיניו היה ברק של שובבות. „ימי יודע, רבותי — אולי בכוונה יקראו על שמכם רחוקות ב־שכם ובחברון!“

מ כחינה מישפטית ומוסרית, מצ־אה הממשלה את עצמה במצב מעין זה:

המישטרה לכדה שודד. בידי השודד נמצא רכוש שדוד רב. על כל פריט היה רשום ממי הוא נשדד.

כמה מן הנשדדים הגישו עתירה לבית־המישפט כדי לקבל את רכושם בחזרה. בית־המישפט ציווה על כך. המישטרה הו־דיעה שהיא תחזיר לאלה את רכושם השדוד, תוך הזמן שנקבע.

אולם המישטרה לא החזירה את הרכוש לנשדדים האחרים. היא השאירה אותו בידי השודד, כדי שישתמש בו לפי שעה, תוך קביעה, כי כל הרכוש יוחזר אחרי שהמישטרה תספק לשודד רכוש חילופי, שהממשלה עצמה תגזול אותו מבעליו.

לזחול על גחון

ח נשמע כמו סיסור בידיוני, שאינו יכול להתרחש במציאות. אולם זוהי כל פרשת אילון־מורה על רגל אחת.

„הלכנו כימעט כל הדרך לקראת גוש־אמונים, ועכשיו על הגוש לעשות את הצ־עד האחרון מצידו,“ אמר שר־החינוך, זבו־לון המר, המשתדל בכל כוחותיו לשמור בידיו את המנהיגות הפוליטית על גוש־אמונים. מתחרהו על זכות זו, שר־החקל־אות אריק שרון, היה זהיר יותר.

ההגדרה הנכונה היא פחות ציו־רית: הממשלה נכנעה לגוש־אמו־נים כשהיא כורעת על ביריכה. אולם הגוש לא הזדרז לקבל את הכניעה. הוא חיה רוצה שממשלת־ישראל תזחל על גחונה.

מדוע התנהגה כך הממשלה?

הסיבה הבולטת ביותר היא פחדנות. ממשלת־בגין כה מעורערת, מסוכסכת ו־כושלת, עד כי כל עימות, ויהיה קל שב־קלים, עשוי למוטט אותה כליל. ואילו העימות עם גוש־אמונים לא יהיה קל.

יש סיבה שנייה: גוש־אמונים אינו עומד מוץ הממשלה, אלא נמ־צא בתוך הממשלה.

המנהיג האמיתי של הגוש הוא אריק שרון, התופס עתה עמדת־מפתח בממשלה. זבולון המר מתחרה בו. יגאל הורביץ מקורב אל הגוש, וכך גם חיים לנדאו וה־רמטכ״ל, רפאל איתן. בלי קשר ליחס המיספרי, תומכי הגוש מחזיקים בידיהם עתה את מחצית הכוח בממשלה.

אך יש סיבה עמוקה עוד יותר. כל ה־ממשלה משועבדת, לאמיתו של דבר, ל־גוש. האידיאולוגיה האמיתית של מנחם

ביום הקמת אילון־מורה: קצובר ושרון

אריק שרון מחבק בתרועת־ש׳מחה את בני קצובר

המנצחים

בגין מיוצגת על־ידי הגוש, ואין בגין יכול לתיחלם בו, מבלי להיקרע מבפנים.

כל הסיבות האלה גורמות מצב, שהת־גלה השבוע בצורה אימתנית: למעשה קיימת במדינה דיקטטורה. אך אין זו ה־דיקטטורה של מנחם בגין. הדיקטטורים של המדינה הם בני קצובר, „הרב" משה לווינגר ודומיהם — קנאים לאומניים־דתיים בעלי אופי פאשיסטי־דתי. אלה שולטים במערכות הלאומיות, בעוד שה־דיקטטורה של מועצת־גדולי־התורה חול־שת על חיי־האישות.

ההבדל בין מישטר זה ובין מישטרו של האייתי־אללה רוח־אללה חומייני הוא רק בסיגנון ובנסיבות המקומיות.

התחכמות מישפטית

ה מצא שנמצא השבוע על־ידי ה־ממשלה, בעת כניעתה, סופק לה על־ידי גוש־אמונים עצמו. עד השבוע, התנגדה הממשלה עצמה לכך בחריפות.

זוהי התחכמות מישפטית, ה־מתאימה לעורך־דין קטן בשרות המאפיה, אך לא לממשלה ריבונית של מדינת־חוק.

39 העמודים של פסק־דין אילון־מורה, המנומק לפרטי־פרטיו, מסתיימים בהחלטה האומרת: „הוחלט לעשות את הצו־על־תנאי (שניתן לעותרים) מוחלט, ולהכריז על צו־התפיסה מס׳ 16/79 כבטל לגבי האדמות שבבעלות העותרים, שפרטי הרישום שלהן הוזכרו בפיסקה 2 לעתירה, ולחייב את המשיבים 4—1 * לפנות מאדמות העותרים את המתיישבים האזרחיים, שהתיישבו עליהן, וכל מיבנה שהוקם עליהן, וכל חפץ שהובא אליהם... אנו נותנים למשיבים 4—1 שהות של 30 יום מהיום לשם ביצועו של הצו."

צו־התפיסה 16/79 שהוצא על־ידי תת־אלוף בנימין („פואד") בן־אליעזר, מפקד איזור „יהודה ושומרון", חל על כל השטח של אילון־מורה. בית־המישפט מצא, על גבי עשרות עמודים, כי הצו הזה הוא כולו בלתי־חוקי, מסיבות שונות.

מדוע, אם כן, הוצא צו הסיגוי רק על חלק של השטח שנתפס על־ידי צו זה?

היתה לכך סיבה פורמלית גרידא: רק 17 מבעלי־הקרקע הגישו את העתירה. דעת הפרקליטים ובעלי־הקרקעות היתה שדי בעתירה של אחדים, כדי לקבל פסק־דין עקרוני שיחייב לגבי כולם. מכיוון שכל הקרקעות הן באותו המצב — קרקעות הרשומות על שמות פרטיים — הרי אין הבדל בין חלקה אחת לשנייה.

עתה נתפסת הממשלה לפרט פורמלי זה. אף שברור, כי כל ההתנחלות במקום היא בלתי־חוקית לפי פסק־הדין, וכי יש לפנות את כולה, מעמידה הממשלה פנים כאילו יש הבדל בין החלקות שלגביהן הוגשה במיקרה עתירה, ובין החלקות שלגביהן לא הוגשה עד כה.

מובן שהתחכמות זו אינה סוף־פסוק. שאר בעלי־הקרקעות יכולים להגיש גם הם עתירה. אולם יועציהם המישפטיים — אמנון זיכרוני ואליאס חורי — מחפשים לתת להם עצה זו. כי עתירה חדשה יכולה לגרום לתסבוכת מלאכותית חדשה. נציגי הממשלה יכולים לסבך את התהליך על־ידי הבאת נימוקים וטענות, שיביאו ל־משיכת העניין במשך חודשים. במשך אותו זמן תטען הממשלה, כי העניין הוא „סוב יודיצה", וכי אין לעשות שום פעולה. ברור, כי בסוף תהיה התוצאה כמו שהיתה בעתירה הקודמת — אך בינתיים ירוויח גוש־אמונים כמה וכמה חודשים, ואין לדעת איזה מצב ייווצר בינתיים בארץ.

אפשרות אחרת, שעמדה לעיני הפרקליטים, היתה לפנות לבג״ץ בבקשה פשוטה להחיל אוטומטית את הצו הקיים על כל האדמות של אילון־מורה.

אפשרות נוספת: להגיש עתירה נגד המושל הצבאי, כדי להכריחו לבצע את הפינוי של כל הקרקעות.

למעשה, אין זה רכוש ממשלתי. זוהי הרזרווה הקרקעית של האוכלוסיה החיה בגדה המערבית. היא נשארה בידי השילטון כפיקדון, עד להקצאתו הסופית. אדמה זו דרושה לגידול הערים והכפרים בגדה, לקליטת הריבוי הטבעי, להקמת מיבנים ציבוריים לאוכלוסיה זו ולשאר המטרות של ציבור קיים ומתפתח.

יש אדמות שנשארו רשומות בשם השילטון מסיבה סידורית: במשך עשרות השנים לא הצליחו השילטונות לבצע „הסדר קרקעות" — כלומר לקבוע איזו חלקה שייכת בדיוק לכל פרט, ולרשום את הרכוש הפרטי, מכיוון שבמשך הדורות היו האדמות בבעלות משותפת. ביגלל תסבוכת של ירושה, גישואין ופטירות אין זו מלאכה קלה למיין את הקרקעות, המחולקת לא פעם לחלקות קטנטנות במישבצות מבולבלות.

אך לגבי דבר אחד אין ספק: זוהי אדמה השייכת לאוכלוסיה. השילטון לא חיה אלא נאמן מטעם האוכלוסיה.

עם הכיבוש הישראלי, התחיל שילטון־הכיבוש להעמיד פנים כאילו הוא „יורש" של אדמות אלה כבעל לכל דבר, ומותר לו לעשות בהן ככל העולה על דעתו. יומרה זו נוגדת לחלוטין את כל האמנות הבינלאומיות — הן אמנת האג, שלפי קביעת בית־המישפט חלה על השטחים האלה, והן אמנת ג׳נבה, שלדעת בית־המישפט אינה חלה, מאחר שממשלת־ישראל לא הסכימה מעולם להחיל אותה *. (אמנת האג אינה טעונה הסכמה של ממשלות, והיא חוק בינלאומי מחייב.)

הממשלה פורעת חוק

אם כן, מדוע לא הכריז בית־המישפט, כי ההתנחלות אינה מותרת גם על אדמות „ממשלתיות"?

גם לכך יש סיבה פורמלית, שאינה נית־נת לשינוי: איש אינו יכול להגיש עתירה על כך.

מבחינה חוקית, האדמות שייכות לממשלת־ירדן. אך ברור, כי ממשלת־ירדן אינה יכולה לבוא אל בית־המישפט הישראלי, ולבקש ממנו להפעיל את זכויותיה.

ממשלת־ישראל פשוט מנצלת עובדה פורמלית זו — היעדר עותר היכול לתבוע את זכותו — כדי לגזול אדמות אלה מן האוכלוסיה, ולהעמידן לרשות גוש־אמונים.

פסק־הדין המנומק בעניין אילון־מורה מוכיח בבירור כי פעולה זו אינה חוקית.

לפי פסק־הדין, אסורה כל פעולה של תפיסת־קרקע, התנחלות או שינוי אחר במצב הקיים, אלא אם כן הוא משרת במישרין מטרה צבאית מובהקת, חקשורה בהמשך המילחמה בין המעצמה הכובשת ובין אויביה.

פירוש הדבר, כי לא תיתכן התנחלות־קבע בשום מקום בגדה המערבית, ומותרת רק פעולה זמנית, הקשורה במצב הזמני של הכיבוש, לשם הבטחת ביטחון המעצמת הכובשת כל עוד נמשך הכיבוש. ברור שעם סיום הכיבוש, בבוא השלום, נעלם הבסיס החוקי של כל התנחלויות (גם אותן שבית־המישפט מוכן היה לקבלן כחלק מן המערך הצבאי של הכיבוש), והן תצטרכנה להסתלק יחד עם שילטונות־הכיבוש.

מבחינה ממשית, התנחלות־קבע בהרי כביר היא בלתי־חוקית באותה המידה כמו ישוב באילון־מורה. ההבדל היחידי הוא פורמלי וטכני: לגבי אילון־מורה יש עותרים, מפני שהקרקעות רשומות על שמות פרטיות. בהרי־כביר אין עותרים היכולים לפנות לבית־המישפט, מפני שהקרקע רשומה על־שם ממשלת־ירדן.

מבחינה מהותית, לא רק אנשי גוש־אמונים הם פורעי־חוק. ממשלת־ישראל כולה היא פורעת־חוק, והחלטתה המביישה מהשבוע אך אישרה עובדה זו מחדש.

אורי אבנרי

---

* לפני הכנסת מונחת הצעת־חוק של ח״כ אורי אבנרי, המבקשת להחיל את אמנת־ג׳נבה על כל השטחים הכבושים בידי ישראל.

---

* ממשלת ישראל, שר־הביטחון, מפקד הגדה ומפקד שכם.

מוקש חדש

אולם החלטת הממשלה מסוכנת יותר מאשר ההתחכמות הגלוזה בעניין אילון־מורה.

הממשלה החליטה להעביר את מתנחלי אילון־מורה לאתר אחר, שמבחינה מדינית ומעשית אינו פחות פרובוקטיבי מאשר האתר הנוכחי. „הר־כביר" קרוב אף הוא לשכם, והעברת פלוגת־המחץ של גוש־אמונים לשם אינה משנה את המצב. הוא ישכון שוב בלב האוכלוסיה הערבית, כפרובוקציה יומיומית, וכעדות חיה לכך שאין הממשלה מתכוונת להעניק לפלסטינים בגדה המערבית אוטונומיה אמיתית, שילטון־עצמי והגדרה־עצמית — לא היום ולא בעוד חמש שנים.

במקום החדש, כמו במקום הנוכחי, תהווה ההתנחלות מוקש בדרך לשלום, והמוקש יתפוצץ במוקדם או במאוחר וירסק את חי שלום לרסיסים.

אם כן, מהו ההבדל בין שני האתרים?

האתר החדש בא לספק את הטוענים נגד הפקעת (או תפיסת) אדמות „פרטיות". כי האדמה בו חיא אדמה „ממשלתית".

בעניין זה נערכה בציבור הישראלי תעלומי שטיפת־מוח, שהצליחה לטשטש את המצב לפחות בעיני האזרח הישראלי.

האדמה ה„ממשלתית" בגדה אינה שייכת לממשלת־ישראל. היא שייכת לממשלת־ירדן, שירשה אותה מממשלת־המנדאט, שירשה אותה מממשלת חקיפות חעות׳־מאנית.

העם

שיווין מתחת לגשר

אין הפלייה אצל הורביץ: הסובסידיות יקוצצו גם למיליונרים וגם למיקרי־סעד

בדיחה צרפתית ישנה אומרת, שקיים שיווין גמור בין עניים ועשירים: גם לאלה וגם לאלה מותר לישון בלילות מתחת לגשר.

הרושם הראשון המתקבל מתוכניתו הכלכלית החדשה־נושנה של השר החדש־ישן, ייגאל הורביץ, הוא שגם זו מבוססת על שיווין מעין זה.

גם למולטי־מיליונרים וגם למיקרי־סעד יקצצו את הסובסידיות למזון. גם לאלה וגם לאלה יקפיאו — ולמעשה יפחיתו — את השרותים החיוניים. יחתכו „בבשר החי" גם של מי שמתקיים על שכר של 1000 ל"י לחודש וגם של מי שמתקיימים על קיצבת־זיקנה של 3500 ל"י לזוג קשישים.

הורביץ חותר, בגלוי, לקראת מיתון, שיביא לאבטלה ולהורדה של רמת־המחייה. אם כך, הולכת המדינה לקראת זעזוע שלא היה עדיין כדוגמתו. אין ספק שהוא יקבור תחתיו את שילטון הליכוד.

השאלה היא מה עוד ייקבר תחת עיי־המפולת.

השטחים

עזר כנגדו

עינאייה אל־שכעה, פמודנטית ופעילה פוליטית, היא שפנתה לבג"ץ ומנעה בינתיים את גירוש בעלה

פרשת אילון־מורה ופרשת בסאם אל־שכעה הן שני הצדדים של אותו המטבע. אילון־מורה הוקמה כדי „להוריד את הראש" לשכם, שהיא מרכז הלאומנות הפלסטינית בגדה. אל־שכעה נאסר, ועומד להיות מגורש, מפני שעמד בראש ההתנגדות להקמת אילון־מורה.

בפרשת אילון־מורה נכנעה הממשלה השבוע בבושת־פנים, שמה ללעג את צו בית־המישפט והשפילה את עצמה לרגלי גוש־אמונים (ראה עמודים 37—36).

בפרשת אל־שכעה היא הוכיחה נוקשות, שלא נפלה מן הטיפשות שהולידה את העניין כולו (ראה הנדון).

ערב ההתפוצצות. כאשר יגיע הדיון להכרעת בית־המישפט העליון, ביום החמישי, תהיינה כל העיניים מופנות אל השופטים. לא רק אשתו ובני־משפחתו של אל־שכעה מצפים לתוצאות, אלא כל הדוכלוסיה בגדה, הממתינה להכרעה לפני שתתחיל בתהליך, העשוי להביא להתלקחות כללית של מרי ומרד.

מדווחת כתבת „העולם הזה", סמדר קורן:

לא בסאם אל־שכעה ביקש את ההליכים המישפטיים. הוא אף לא העלה בדעתו שממשלת־ישראל עלולה לנקוט בצעדים כה קיצוניים.

כבר ביום השיחה עם דני מט, כאשר „קטעים ניבחרים" ממנה פורסמו בשידורי ישראל, פנו אליו ידידים והזהירו אותו, שאחת היא מטרת השיחה: גירוש.

אל־שכעה ביטל את האזהרות וטען בתוקף: „השתגעתם? מי יעשה דבר כזה? איפה אנחנו חיים?"

מי שחששה לשלומו היתה אשתו, עינאייה. היא ביקשה לשכנעו, שיש לנקוט ביוזמה נגדית. ואמנם היתה זו האשה שפנתה לבית־המישפט העליון, בבקשה למנוע הליכי גירוש. לא חלפו שעות אחדות והתברר שצעדה של עינאייה הוא שמנע למעשה את גירושו של בסאם אל־שכעה.

עינאייה אל־שכעה היא היחידה מבין נשות ראשי הערים בגדה המעורבת בחיי הציבור של בעלה. היא משתתפת בכינוסים, מחלקת כרוזים, משוחחת עם עיתונאים ורבים מבני שכם טוענים בגאווה, שהשיחות הבייתיות הן שקובעות את עתיד העיר. ואף כי עינאייה אינה עומדת בראש איגודי־סעד הרי רישומה והשפעתה ניכרים מאד בחיי הציבור השכמי.

עינאייה, אשה נאה שלה עיניים כחולות כהות וחיוך חם ולבבי, מדברת בנחת, ובתבונה רבה. אם לשני בנים ושתי בנות.

היא נולדה בשכם למישפחה דלת אמצעים. למרות הנטל הכספי הניכר התעקש אביה שתלמד בבית־ספר תיכון ואחר כך בסמינר למורות. בגמר לימודיה החלה לעבוד כמורה בבית־הספר המקומי.

תוך כדי עבודתה התחילה ללמוד באוניברסיטה של רבת־עמון, בחוג למינהל עסקים. אז החליטה לעבוד כמזכירה בחברת מחשבים גדולה, ונתבקשה לנסוע לעבוד בסעודיה. המשכורת שקיבלה שם היתה גבוהה מאד יחסית למשכורתה בשכם. היא בחרה לתמוך במישפחתה, גם אם מחייב הדבר לגור רחוק ולבד.

אחרי שנתיים וחצי חזרה לשכם.

בצעירותה הטיפה לפעילות נוער במיסגרת מיפלגת הבעת. כששבה הביתה, החלה בפעילות מוגברת למען רעיונותיה ונשלחה מטעם המיפלגה לכנסים רבים. את בסאם הכירה עוד בצעירותה, אך לא היה זה שידוך מישפחתי או היכרות למען נישואין.

פוליטיקה וילימודים. בסאם היה נערץ על חבריו במיפלגת הבעת בשכם, בעיקר בגלל היותו „אנטי בורגני". הוא ניהל מאבק כפול, הן נגד המימסד המקומי והן נגד מישפחתו, שהוגדרה כבורגנית קיצונית.

באחד הכנסים של הבעת, שנערך בדמשק ב־1959, התהדקו היחסים בין בסאם ועינאייה והם החליטו להינשא. מאוחר יותר חל פילוג בין סוריה ומצריים, ומישפחת אל־שכעה הצעירה, שהיתה מזוהה עם תומכי מצריים, נתבקשה לעזוב את תחומי סוריה. יחסיו של אל־שכעה עם הממלכה ההאשמית לא היו משופרים, בשל פעילותו הלאומית־הפלסטינית. לכן נמנע מלחזור לשכם, והשניים פנו לקאהיר. אל־שכעה היה עסוק בפוליטיקה ועינאייה החלה ללמוד באוניברסיטת קאהיר. הפעם בחוגים לפסיכולוגיה ולסוציולוגיה. גם אחרי שנולדו שני ילדיה הראשונים, חנא ונידאל, המשיכה ללמוד. עד שבשנת 1964 שבה המישפחה לשכם.

בסאם ועינאייה אל־שכעה
פסיכולוגיה וסוציולוגיה

עינאייה הפסיקה את לימודיה, ילדה עוד שני ילדים והרגישה שאין זה הזמן המתאים להעדר מהבית, לשם קידום אישי. היא התייצבה לימין בעלה בבחירות המתישות לראשות העיר, לפני כארבע שנים, והמשיכה לתמוך בו בעצותיה הנבונות גם אחרי שניבחר. לפני שנה חזרה לליהודים והיום היא לומדת בשנה הרביעית בפקולטה לפסיכולוגיה של אוניברסיטת רבת־עמון. כמובן, היא אינה מופיעה בכל ההרצאות, אלא לומדת בבית, אחרי שהילדים הולכים לישון.

בימים אלה היא נעה ונדה בין שכם לירושלים, בין ביתה לבית־המישפט העליון.

מקום ושמו הר־כביר

האתר החדש שנבחר להתנחלות אילון מורה, מבטיח צרות לא פחות מקודמו

אם יסכימו מתנחלי אילון־מורה להתפנות מאדמות הכפר רוג'ייב, שעל פי החלטת בית־המישפט העליון נתפסו שלא כחוק, יוקם ישובם באתר חדש שנבחר לצורך זה על־ידי מומחי מישרד־הביטחון. המקום המיועד ליישוב החדש הוא הר־כביר, כשישה קילומטר צפונית לגיבעה שעליה ממוקמים כיום הקראוונים של אנשי הגרעין.

הר־כביר, או ג'בל כביר, כפי שהוא מכונה בפי הערבים, הוא ללא ספק אתר איסטרטגי מובהק יותר מאשר הגיבעה שמעל לכפר רוג'ייב. הוא שולט על ואדי פארה, המוביל מגשר דאמיה לשכם, שהיה ציר החדירה ההיסטורי העיקרי מעבר־הירדן אל לב השומרון. הוא חולש גם על המבואות המיזרחיים של שכם. אלא שהוא נבחר להתנחלות לא רק בשל חשיבותו האיסטרטגית. זהו האיזור הגדול היחידי בשטח שהוא כולו „אדמות מדינה".

אלה שבחרו באתר לא שאלו את עצמם מדוע רכס כה חשוב אינו מיושב, ולא היה מיושב מעודו במהלך ההיסטוריה. אין זה מיקרה. יש לכך סיבה. סיבה זו עלולה להוות מיכשול להקמתה של התנחלות גושאמונים במקום.

מיבצע אדיר. ברכס הר־כביר יש שתי פסגות. האחת מתנשאת לגובה 767 מטר מעל פני הים והשניה לגובה של 792 מטר. אולם הרכס כולו חשוף לאר־בע רוחות. זהו איזור שבו נושבות הרוחות החזקות ביותר בארץ. בתקופת החורף כימעט אי אפשר לעמוד עליו. ספק אם ניתן להקים במקום מיבנים ארעיים.

אולם בעיית הרוחות, ההופכת את הר־כביר לארץ גזירה שכימעט שלא ניתן לחיות בה, היא רק אחת הבעיות המאיימות על גילגולה החדש של אילון־מורה. דרך הגישה להר היא רק מצד מערב. היא עוברת כולה בקרקעות פרטיים מעובדים. כדי לתפוס דרך לישוב שיוקם על ההר יש, לדעת מומחים, להפקיע קרקעות מעובדות בשיעור הגדול פי חמישה מאדמות הכפר רוג'ייב שנתפסו. הסערה שתתעורר כתוצאה מכך לא תיפול מזו שקדמה לה.

אולם גם אם תיפתר בעיית תפיסת הקרקעות לצורך סלילת הדרך, עדיין תיוותר בעינה בעיית החיכוך עם האוכלוסייה המקומית. כל דרך שתיסלל להר־כביר צריכה לעבור בתוככי שני מחנות פליטים גדולים, הנמצאים ממיזרח לשכם. אחד מהם הוא מחנה בלטה, הידוע כמרכז לפעילות פידאינית. שכנות זו ודאי שאינה מבטיחה חיים קלים לאנשי אילון־מורה באתר החדש שהוקצע להם. מה שברור הוא, שגם אם יסכימו מתנחלי אילון־מורה להתפנות, לא יסתיים בכך סיפור התנחלותם. הר־כביר הוא מילכוד אדיר.

הכנסת

כל מילה זהב

מדוע משלם מוסד יהודי 300 אלף ל"י עבור הרצאה אחת של מנחיג ישראלי?

משה דיין זכה לא פעם בתואר אלוף־המצח־הנחושה. השבוע זכה בתואר שוב.

(המשך בעמוד 47)

איך מתעשרים מתנחלי גיבעון על חשבון מדינת ישראל

עם שחר, מדי יום ביומו, מתרחשת בהתנחלות גיבעון תופעה מוזרה. המתנחלים עוזבים את המקום. במכוניות מפוארות, מרצדס, פז"ו, אופל ואחרות, וחוזרים אליו רק לעת ערב. במשך היום נשארת ההתנחלות, השוכנת על אם הדרך המובילה צפונה, מירושלים לרמאללה, שוממה.

ההסבר לכך פשוט. מתנחלי גיבעון הם

מזכירה בכום
חשמל, מים וביוב

מתנחל כוגן
מרצדס, פז"ו ואופל

רובם ככולם תושבי ירושלים, הממשיכים להתפרנס במקומות־העבודה הקבועים שלהם, ולשם כך הם יוצאים מדי יום לירושלים.

ההנתחלות היא עבורם עסק משתלם ביותר. את דירותיהם בירושלים השכירו תמורת סכומי־כסף שמנים, ותחתיהן קיבלו דירות בגיבעון תמורת שכר חודשי אפסי — 1000 לירות לדירה בת שלושה חדרים. ההתנחלות בשטחים מעניקה להם גם פטור ממס בגובה 7%. הם יכולים, איפוא, להרשות לעצמם לנסוע במכוניות מפוארות.

כדי להעניק למתנחלים את האפשרות להתעשר בקלות, השקיעה המדינה עשרות מיליוני לירות בפיתוח המקום. הוקמו רשתות חשמל ומים, ונבנה ביוב. ראשוני המתנחלים, שהגיעו למקום בדצמבר 77', התיישבו תחילה בכמה מיבנים קיימים, ששרדו מהתקופה שבה שכן במקום מחנה צבאי ירדני, ושישימשו אחרי הכיבוש את כוחות צה"ל. מאז הוקמו במקום עשרות

„חלק גדול מהיושבים כאן הם אינטרסנטים, שבאו לעשות כסף", אומר חושב גיבעון,

„הם רוצים לקבל וילות ועושים חשבונות כמה כסף יקבלו אם יפנו אותם - כמו בימית."

כסף בגיבעון - דום!

מיבנים חד־קומתיים, שבהם שוכנו מת־נחלים נוספים.

כיום נמצאות בהתנחלות גיבעון כ־100 משפחות. רובן זוגות צעירים. מלבד כמה נשים, המטפלות בילדים הקטנים, והמפ־עילות את השירותים החיוניים במקום, עובדים כולם בירושלים ובסביבתה. ההת־נחלות משמשת להם, למעשה, רק בית־מלון ללינת לילה. את האבטחה להתנח־לות מספק צה"ל, שחייליו ניצבים בשער ומפטרלים לאורך הגדרות. המתנחלים עצמם משתתפים בתורנות שמירה רק בשעות הלילה.

מזכירת התנחלות גיבעון, יהודית בלום, גאה בעובדה שכ־250 מישפ־חות נוספות מתחרות על קבלת כשלושים דירות בילבד, שעדיין נשארו פנויות. יהו־דית ובעלה, עמי, מהנדס בעיריית ירוש־לים, הגיעו למקום יחד עם שני ילדיהם לפני כחודשיים. הם מחזיקים בבעלותם

שבע שנים בארץ. לבני־הזוג בת נשואה ובן המשרת בצה"ל. לגיבעון הגיעו עם היווסדה, לפני שנתיים. לפני כן התגוררו בדירה מרווחת בגיבעה הצרפתית בירוש־לים, שאותה השכירו אחרי שעברו לגיב־עון. „אנחנו פה לא בשביל להרוויח," אומרת ראיסה. „באנו בגלל האידיאו־לוגיה, שיהודים צריכים לשבת בכל ארץ־ישראל."

סיכסוך ופילוג

ב ראה כי ראיסה היא מבחינה זו ב־מיעוט בגיבעון. רוב המתנחלים באו מסיבות אחרות: עשיית רווחים ועלייה באיכות החיים, על־חשבון כספי המדינה.

מצב זה חרה לקבוצה קטנה של עולים מברית־המועצות וכמה אחרים, שהתכוו־נו להתנחלות מתוך אמונה בחזון ארץ־ישראל השלמה. נתגלע סיכסוך שהביא לפילוג ולהקמת ועדה־קרואה, המנהלת כיום את הישוב.

מישפחת זקן
את האבטחה מספק צה"ל

גם את הדירה הקודמת, שבה התגוררו בירושלים. יהודית מודה, כי האידיאולוגיה של ארץ־ישראל השלמה אינה המניע ה־דומיננטי המדרבן את הנהירה למקום, וכי לאפשרויות ההתעשרות יש חלק לא־מבוטל בכך.

איכות חיים וגידול בצלים

ס קירה קצרה במקום אכן מגלה את המניעים האמיתיים.

● אורי וזהבה זקן הגיעו לגיבעון עם שלושת ילדיהם לפני שלושה חודשים. או־רי הוא בעל חנות למיכנסי־ג'ינס בירוש־לים, וזהבה היא מורה בכיתה א' בבית־ספר בירושלים. לפני־כן התגוררו בדירה בת ארבעה חדרים בשכונת נווה־יעקב בירו־שלים, שאותה השכירו אחרי שעברו ל־גיבעון. „כאן יש לנו אמנם רק שלושה חדרים, אבל זה כדאי," מסביר אורי. „שכר הדירה הוא זול, ואיכות־החיים הרבה יותר טובה מזו שהיתה לנו בירושלים."

● עמוס ותלמה בן־שחר הגיעו לגיב־עון עם ארבעת ילדיהם משכונת רמות בירושלים. את הדירה בת ארבעת החד־רים ברמות השכירו, ותחתה קיבלו בגיב־עון דירה בת שלושה חדרים. „חדר פחות, חדר יותר, זה לא מה שמשנה," אומר עמוס. „תמורת 1000 לירות לחודש קיבלנו כאן דירה עם אוויר שאפשר לנשום. בחוץ, בגינה, אני מגדל בצלים. איפה זה היה לנו כשגרנו בדירה בירושלים?"

● ולאדימיר וראיסה ברבוי הם עולים חדשים מברית־המועצות, הנמצאים כבר

וילות ופיצויים מוגדלים

ע ובדה מעניינת נוספת, המאפיינת את גיבעון, היא, כי ההתנחלות כלל אינה ישוב־קבע. לפי החלטת הממשלה מ־לפני חודש, עתידים תושבי־המקום לעבור לשני ישובי־קבע, שיוקמו בסביבה. ההשק־עה בגיבעון עצמה היתה, איפוא, לשווא, וההתנחלות תפורק אחרי הקמת ישובי־הקבע.

אולם גם הקמת ישובי־הקבע אינה בטוחה. „יש כאן סיכסוכים קשים בין ה־מתיישבים," מגלה יורי כגן, עולה מברית־המועצות, הנמצא בהתנחלות יחד עם אישתו ובנו מיום הקמתה. „חלק גדול כאן הם אינטרסנטים, שבאו לעשות כסף. הם רוצים לקבל וילות, ואומרים שבלי הווילות לא יעברו לישובי־הקבע. יש גם כאלה שבאו לכאן כדי להתפנות. הם כבר עושים את החשבונות כמה כסף יקבלו אם יפנו אותנו — כמו בימית."

יוסי היימן

בית־מלון לשעות־הלילה: בתי־גיבעון, שדיריהם השכירו דירותיהם בירושלים

מוות בשביל התחש

„אם תבחרו להילחם בהם בבוקר — הם יטבחו אתכם,
אם תיבחרו להתחבא מפניהם — הם ימצאו אתכם,
אך אם תיבחרו לקחת את גיצחונם מ־ידיהם — הם יזכרו אתכם!"

קולו של אלעזר בן־יאיר חוצב להבות ברגעיה האחרונים של מצדה. במרומי הצוק, המתנשא על ים־המוות, מרחפת ה־זוועה. האש כבר אחזה בחומה הפנימית,

שחי מצדה: על רק

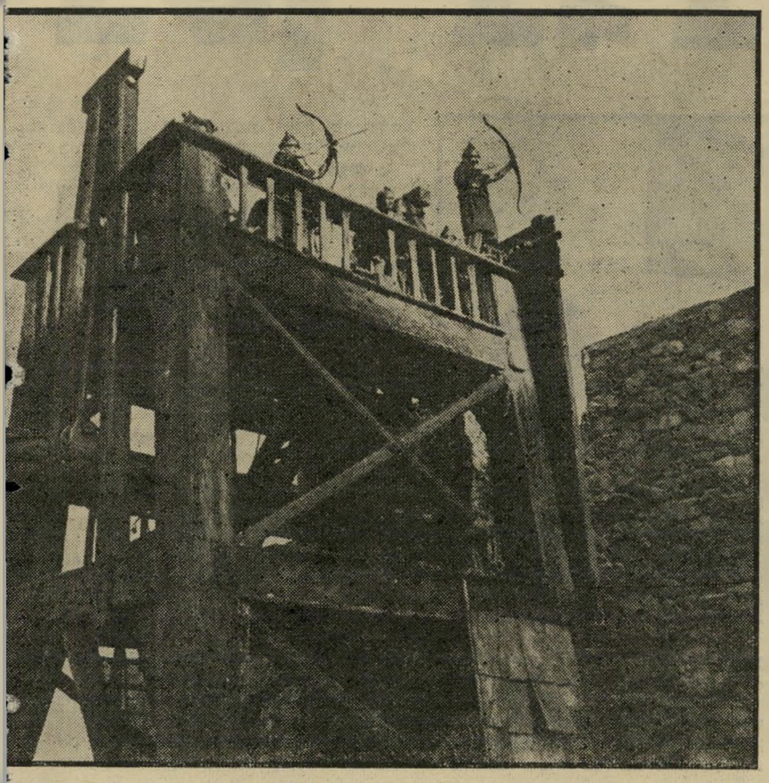

ג'ורדש ושתי נשותיו פיטר סטראוס בדמות אלעזר בן־יאיר. על בימת־הצילומים חילק את זמנו בין שתי נשים: חברתו שינה הופמן (**בתמונה למעלה**) ורעייתו בתסריט (**בתמונה למטה**).

המיגדל הבוער

אחד השחקנים הראשיים ב**מצדה** הוא המיגדל, שבעזרתו מתקיפים הרומים את **מצדה**. המיגדל, שמישקלו כ־15 טון, הונע בעזרת מנגנון מייחד

אחרי שהורכב על ק
בעל מישקל מדשים ו
שוויתר על הופעה ב

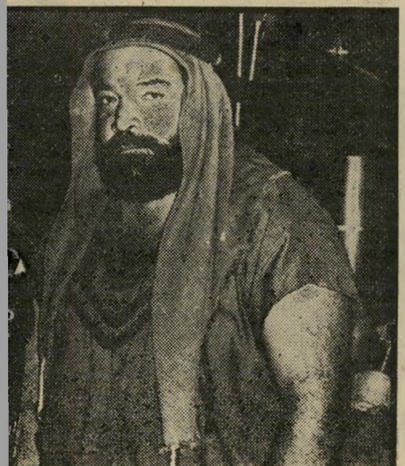

שבנו כ־1000 יהודים נצורים מזה שלוש שנים. במיגדל שגנח את השער המערבי מטפסים חיילי הליגיון הרומי העשירי, 5000 לוחמים אכולי צמא למים ודם, ב־פיקודו של פלוויוס סילווה.

זהו הנאום האחרון: הנאום שאיש אינו מסוגל לוודא אם בכלל נישא אי־פעם, שכן טרם ניברא המת שיקום לשחזר את ה־היסטוריה. אבל אם להאמין לג'וליאנסקי, שתפר את התסריט לפי רב־מכר של ארנסט גאן, שכתב את הספר לפי דימיונו הפרוע וקצת לפי יוסיפוס פלוויוס, שטען כאילו נעזר בשברי זיכרונותיה של זקנה ששרדה מן המחנה היהודי — הרי אין ברירה אלא להאמין שדברים מעין אלו אכן נאמרו, לפני קרוב לאלפיים שנה.

מה שסביר פחות הוא, שאלעזר אכן חזר על דבריו עשר פעמים בשני ערבים שונים, כפי שעשה זאת פיטר סטראוס. או שהיהו־דים מחאו לו כפיים, כפי שעשו זאת על ה„סט" (בימת הצילומים), כשהבמאי, בר־ריס סאגאל, צעק „קאט"! מכיסא מסתובב

ע מצדה האמיתית (מימין, למעלה) הוקמה מצדה הוליבודית על גיבעה סמוכה

אופאטושו דייוויד אופאטושו, שחקן יהודי ותיק, מופיע במצדה בתפקיד רבם של הנצורים.

וכי המצלמה תנוע מפניו אל פני בת־זוגו, כשאל תוך התמונה יוכנסו פניהם של ה־אחרים. הכל כיד הטכניקה הקולנועית, שהיא אחד הבלופים המשוכללים ביותר ב־אמנות המודרנית.

התאבדות צמודה לדולר

ה קושי הגדול של אינסנט־מישחק ש־שכזה גדול שבעתיים, כשצריך לשבת ולחכות שעות רצופות עד שמותר לומר מישפט אחד. כפי שמבטא זאת אחד השח־קנים המעולים שבמצדה, ג'וזף וייזמן: „הנורא ביותר, זה לחכות.“ אך זוהי רק תיסמונת אופייינית להפקה הוליוודית גדו־לה, שקיבלה ממדים מיפלצתיים בהפקה ענקית זו.

דומה כי מבראשית נולדה מצדה בדם וראש. היו רגעים שבהם נידמה היה, כי מפיקיה עומדים לאבד עצמם לדעת בצמוד לדולר. מה שתוכנן כהפקה של 10—8 מיליון דולר, עלה בתקציב המשוער ל־15 מיליון, כשניכנס ארנון מילצ'ן כשותף להפקה עם חברת יוניברסל.

כשהתחילו הצילומים, בשלהי אוגוסט, אחרי שהאמריקאים השתכנעו כי אין טעם להתחיל להסריט בימי יולי הלוהטים, כבר עלה התקציב ל־18 מיליון דולר. היום מדברים כבר על 26 מיליונים משוערים (בדולרים), וכדי לחסוך ככל האפשר הח־ליטו המפיקים לגמור את ההרפתקה היקרה ביותר בתולדות המסך הקטן בבית.

„האנשים היו מנותקים זמן רב מדי מן הבית,“ אומר המפיק ג'ורג' אקשטיין, „מוטב לכולם אם נסיים את צילומי הפנים בהוליווד.“ הוא מסביר את הבעיות המיי־

(המשך בעמוד 42)

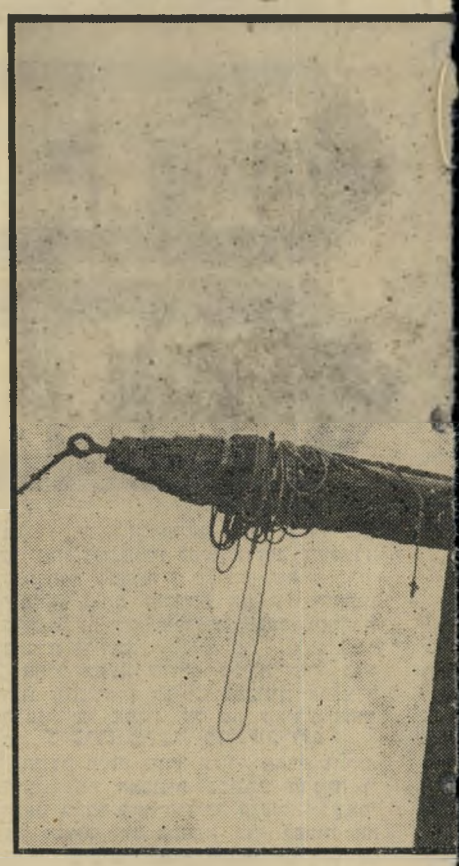

לה שניבנתה בידי יחידה של צה"ל. שחקן אחר עתיד קולנועי רציני הוא פול סמית (**בתמונה למטה**), ורט לצידו של בוב ניקולסון כדי להשתתף **במצדה.**

רכוב על „צ'סמן“. זו מכונית בעלת המנוף המשוכלל ביותר בעולם למטרות הסרטה, ששוויה הון עתק, וכמוה יש מעטות בעולם. רק חברות אמריקאיות ענקיות, דוגמת יוניברסל, יכולות להרשות לעצמן להוביל ולהפעיל ענק מיכאני שכזה.

ברגעים כאלה מרגיש גם האדם כי הסך למכונה, והנאתו של השחקן מפוקפקת ביותר. „המשגע והקשה ביותר במלאכה זו,“ התוודתה ג'וליה פאגאנו באחד הרגעים האחרונים לחייה (כמריים, אשת חיקו של אלעזר), „הוא שעליך להגיש מישחק „יידי, ובשבריר של שנייה להדביק את עצמך למצב שבו הפסקת להיות אתמול בערב.“

מול ג'וליה פאגאנו, שחקנית תיאטרון המרגישה בבית אצל איבסן, ונאבקת לרא־שונה בטיפוס זה של מישחק, חוזר פיטר סטראוס כתקליט, על מה שצריך להיות קתרזיס אצל הצופה. סטראוס סומך על הבמאי שידביק כיאות את המישפט הרא־שון מן ה„טייק הראשון“ (הפעם הראשונה),

סלומוניק ראובן ברי־יותם בתפקיד דרמטי, שונה סכל עברו הקולנועי: הקצב, הממלא את השליחות הקדושה כשוחט, „מדריך את הגברים כיצד להמית ללא כאב.

חוקמור נו ממלא בסרט **מצדה** את תפקידו של נתן מן האיסיים. השחקן ג'חף וייזמן, שגילם על הבד את ד"ר נו ונחשב לשחקן במת מפולת,

מוות בשביל הנחש

(המשך מעמוד 41)

חדות שאיפיינו הפקה קשת־ערוך זאת: „אילו ידענו מראש מה עומד לפנינו, היינו מכינים את ההפקה בשטח שנה וחצי לפני תחילתה, ולא חודשים ספורים בילבד כפי שעשינו. היו גם קשיים נוספים — מזג אוויר סוער, מחלות וכדומה."

מהלומות במיטבח

אין זה סוד שהאווירה בתחילת ימי הצילומים לא היתה בריאה ביותר — לא נפשית ולא פיסית. הישראלים הופתעו לראות את הביורוקרטיה האמריקאית ב־מלוא הדרה, כשעשרות אנשים טסים הלוך וחזור בקווים ניו־יורק—לונדון—רומא—תל־אביב ומחליפים זה את זה בתדירות סילונית כימעט.

הישראלים טענו: „במקום אנשי־קולנוע הגיעו לכאן אנשי־אולפן." האמריקאים לא בטחו בידע הישראלי והטיסו לישראל גם ארגזים מלאים במסמרים. שלא לדבר על כל עמדות המפתח שאויישו באמריקאים ו־שייצרו מתחים רציניים בימים הראשונים של ההפקה. בימים כתיקונם נימצאו כ־400 עד 500 איש באתר הצילומים, צבא שקל יותר לנהלו בעזרת גנרל מאשר ב־עזרת מועצת גנרלים: דיק אירווינג (ה־מפיק), ג'ורג' אקשטיין (המפיק), ובוריס סאגאל (חבמאי) בצד האמריקאי, כשב־חזית הישראלית ארנון מילצ'ן וישראל רינגל כאחראים, ורוני יעקוב שסיפק את שרותי ההפקה. וכמו על המסך חלפו שמות כדיק לרמן, טד ג'וזף, פיטר תומפסון, מר־שאל גרין ומנהל־ההפקה בוב סטון, ש־„הועף" לפני כחודש בילבד ותחתיו בא איאן לואיס.

החילופים בצמרת זיעזעו גם את אזובי הקיר. צמד־חמד של אנשי פעלולים קיבל כרטיס חזרה אחרי שהחליף מהלומות אג־רופים במיטבח. היתה זו הזדמנות לכמה „סטאנט־מן", ישראליים להתאמן במיקצוע, לשבחיו של האחראי האמריקאי.

תופעה זו של קירוב לבבות, בכורח המשימה המשותפת, היא אולי הלקח ה־חשוב ביותר שאפשר ללמוד מהפקה רצי־נית זו. מסתבר שלמצדה עוצמה משלה, לא רק בטבע ובנוף, כי אם גם כאתגר שרתם למנועיו את הפועלים הקטנים ביותר יחד עם הכוכבים המיוחסים ביותר. ב־אנרגיה משלה סחפה מצדה אפילו את אלה שהיו ממורמרים על שכר, על תנאים סני־טרים או על חיידקים לא קרואים. „גידמה לי שאזכור את אתר הצילומים הזה גם משום שחליתי כאן," הצטחק ג'וזף וייזמן. „ככה זה, לכל אתר הצלקת שלו. אבל איך אוכל להתעלם מן ההרגשה הייחודית שיש במקום הזה, כשאתה מביט אל פני ההיסטוריה ולרגליך פרוש הים האגדי הזה?"

אופטימיות לקראת הסוף

פיטר סטראוס, שהיה החולה מכולם, לקה גם הוא באופטימיות, לקראת ה־סוף, אולי משום שריח הבית עלה באפו. אך קרוב לוודאי שהיה זה בגלל הטיפול ה־רפואי שקיבל בלונדון, יחד עם מחמאות שהחלו להגיע מלוס־אנג'לס, כי התוצאות נראות מרהיבות.

ואשר לפיטר או'טול, המכונה בפי כל „הנסיך", ואשר הצוותות כולם מורידים בפניו את הכובע, דומה שגם הוא נירגע מאז שהחלו הצילומים. עובדה: הוא, ש־איים בתחילת הצילומים כי אם לא יביאו למענו את הקאראוון הממוזג מרומא לא יתחיל בצילומים, לא יצא את גבולות ישראל במשך כל ימי ההסרטה. שלושה ימים בטרם עוב הספיק להעניק ערב תיאטרון מעולה לתושבי באר־שבע, העיר שבחר לשבת בה, הרחק מן ההמון הסוער.

ואולי כדאי לחשוב על הדבר החשוב ביותר — על התוצאות. אם אכן תצליח הסידרה, יהפכו התלאות לחוויות, כמו כל עבר היפה מן ההווה. ולמי שמפקפק ב־כדאיות המאמץ, כדאי לעגות מפיו של דייוויד אופשטיין, שחקן האופי היהודי המעולה, הממלא את תפקיד הרבי מתוך תחושת שליחות נוראה: „אני מקווה ו־מתפלל שמצדה תתקן את מה שעולהה הסידרה שואה, שהיתה לדעתי עלבון ל־אינטליגנציה וליהדות."

שוד היהלומים של מלכה רוזנשטיין (משמאל, עם בעלה) הוא השלישי בסידרת ההתנפלויות על נשות המיליונרים

את יום הולדתו של הצייר הישר־אלי הנודע, ראובן, ממשיכים לחוג מדי שנה, גם אחרי מותו. זוהי מסורת הנשמרת על־ידי אלמנתו, אסתר רובין.

ביום החמישי שעבר ערך השגריר האי־טלקי בישראל, ג'רולמו ניסיו, מסיבת קוקטייל בחווילתו שבתל־בנימין ברמת־גן, לציון המאורע. בין האורחים היו ידידי המישפחה הוותיקים. גם עורך־הדין אמנון רוזנשטיין ורעייתו. מלכה, היו ביניהם. לרגל המאורע ענדה מלכה רוזנשטיין, אשר מכינה „הסבתא הזוהרת" מאז נולדה נכ־דתה שאינה צעירה בהרבה מבתה הרבי־עית, את תכשיטי היהלומים היקרים שלה, שאותם היא שומרת להזדמנויות מיוחדות.

נשות החברה על הכוונת

בתום המסיבה חזרו אמנון ומלכה רוזנ־שטיין לדירתם שברחוב שרת בצפון תל־אביב. אולם בילוי הערב לא הסתיים לג־ביהם. יחד עם רונית, בתה הגדולה של מלכה, ובעלה הגרפיקאי ברוך אדלר, יצאו בני־הזוג רוזנשטיין לסעודת־ערב במיסעדה הצרפתית שבמועדון של רפי שאולי ברח' ירמיהו. בותם הסעודה הם עלו לקומת הדיסקוטק, שם בילו עד שעה מאוחרת בחברת ידידים.

אחרי השעה שתיים בלילה חזרו בני־הזוג רוזנשטיין לביתם במכונית המרצדס הלבנה של אמנון. על מה שאירע אחר־כך, סיפרה מלכה רוזנשטיין:

השעה היתה בערך עשרה אחרי שתיים. החנינו את המכונית במיגרש החנייה ו־יצאנו לעבר דלת־הכניסה הנעולה. כשאמ־נון הוציא את המפתח כדי לפתוח את הדלת, הופיעו לפתע ארבעה בחורים ש־כובעי־גרב מכסים את פניהם. שניים מהם התנפלו על אמנון, תפסו אותו מאחור ו־חנקו אותו. שני האחרים תפסו אותי.

„זהו שוד," הם אמרו, „תשתקו ולא יק־רה לכם שום רע!"

אחד מהם תפס אותי מאחור וסתם את פי. השני תלש את ענק היהלום שלי מעל צווארי. זה היה ענק עם יהלום של שלו־שה קאראט. ניסיתי להסיר את ידו של השודד שסתם את פי ותוך כדי כך סרטתי את פניו בציפורני.

„הם לא החזיקו בידיהם שום נשק. גם לא סכינים. הם פשוט התנפלו עלינו ותפ־סו אותנו בידיהם. אולם אין שחר לסי־פור שהופיע בעיתונים כאילו הם הפילו את אמנון לארץ, היכו אותו מכות־רצח וכפתו אותו בידיו וברגליו. כל העסק נמ־שך כמה דקות הם אמרו לנו כל הזמן: „תשתקו ולא נעשה לכם שום דבר." בהת־חלה צעקתי מפחד ומבהלה, אבל אחר־כך השתתקתי. הם ניסו להוריד את טבעת־היהלומים שמעל אצבעי. בהתחלה התנגד־תי. אבל אמנון קרא אלי: „תני להם את הטבעת." הם מיהרו להסתלק.

כעבור כמה שניות כבר הגיעה למקום ניידת מישטרה.

מסתבר כי שתי בנותיה הגדולות של

האם ובנותיה

מלכה וארבע בנותיה: רונית הנשואה שבזכותה נהפכה מלכה לסבתא, טלי ודנה, שהן כיום בשנות העשרה שלהן, ובת הזקונים שלה, שהיא כיום בכיתה אל"ף, וגדולה רק במעט מנכדתה.

מלכה, טלי בת ה־17, וחצי ודנה בת ה־16 וחצי התעוררו בחדר־השינה שלהן לשמע הצעקות שהגיעו מהחצר. הם לא הבינו בדיוק מה מתרחש. גם שכנים אחרים בבניין התעוררו. אבל בעוד שהשכנים סברו כי מדובר במריבה מישפחתית וכי הצעקות בוקעות מדירת־הגג של בני־הזוג רוזנשטיין, חשדו הבנות כי מנסים לשדוד את המכונית של אביהן. הם טילפנו מיד למישטרה והזעיקו אותה. בעוד השוד מתמשך, כבר היתה ניידת־מישטרה בדרכה למקום. השוטרים החמיצו את השודדים שנמלטו בדקות ספורות בלבד.

כאשר הגיעו השוטרים למקום, הם מצאו את בני הזוג רוזנשטיין המכומים מוכפים שכנים לבושי פיז'אמות, כותנות־לילה וחלוקים, שירדו לראות את המתרחש. אבל היה מאוחר מדי. השודדים נמלטו.

במבט ראשון נראה כי היה זה שוד נוסף. ארבעת השודדים ארבו לזוג המיליונרים, כשבידם, ככל הנראה, מידע מוקדם על שעת חזרתם הצפויה הביתה ועל המכשיטים שענדה מלכה רוזנשטיין על צווארה. הם לא היססו להתנפל על בני־הזוג בביתם, בלב תל־אביב, בסביבת מגורים מהומה בדרך־כלל, לא הרחק מעורך הדין של רחוב ז'בוטינסקי.

בבוקר למחרת

מלכה רוזנשטיין (משמאל) מבלה עם ידידה באחד מבתי־הקפה של תל־אביב, בבוקר שלמחרת שוד התכשיטים שלה. בעיתונים דווח כאילו בעיקבות מאורעות אותו לילה נראה פנס כחול על לחייה של היפהפיה. אולם מלכה לא הוכתה בשעת השוד. הפנס לא היה אלא כתם לידה.

של חודש יוני 1975, יצאה גילה מסניף בנק לאומי שבכיכר ליד מלון השרון בהרצליה. היא החזיקה בידה שקית ניילון פשוטה שבתוכה היו תכשיטי היהלומים שלה ששווים הוערך באותה תקופה בסכום של עשרה מיליון ל"י.

שוד לאור היום

התכשיטים היו מופקדים בכספת הבנק, אחרי שגילה ענדה אותם פעם אחת בחתונה שנערכה שבוע ימים קודם לכן במלון ולידור בהרצליה. למחרת היום, בשבת בבוקר, עמדה גילה לטוס בחזרה לעיר מגוריה, פרנקפורט שבגרמניה. היא הוציאה את התכשיטים היקרים מכספת הבנק כדי לשמור אותם בכספת מלון ולידור שבו התגוררה, עד לשעת הטיסה.

ואז, לפתע, כשעמדה להיכנס אל מכוניתה, נעצר לידה אופנוע ועליו שני רוכבים. אחד הרוכבים זינק מעל האופנוע ולעיני עשרות אנשים שישבו על כסאות בתי־הקפה שבכיכר, חטף את תיק הניילון מידה של גילה וזינק בחזרה אל האופנוע שנעלם בדהירה.

מנדי: נתניה

מנדי רייס־דיוויס־שאולי, מציגה את מיסגרת הכסף הדריקה של סבעת־היהלום שלה. היהלום בן שישה הקאראט, נתלש מעל הסבעת, אחרי ששודדים ארבו למנדי בפתח הבית שבו התגוררה בנתניה, ואחד מהם תלש בשיניו את היהלום מעל הסבעת. מנדי הוכתה אז בראשה ונזקקה לטיפול רפואי.

גילה: הרצליה

גילה בוכמן, רעייתו הישראלית של המיליונר היהודי מפרנקפורט, יו"ר סל"ה בוכמן, בעת שענדה בפעם האחרונה את תכשיטי היהלומים והאזמרגדים שלה, בערך של עשרה מיליון ל"י. היה זה כשבוע לפני שנשדדו התכשיטים מידיה, כשהוציאה אותם מכספת בנק בהרצליה. השוד בוצע לפני כחמש שנים ועד היום לא פוענח.

בני־הזוג רוזנשטיין, אחד הזוגות הוותיקים והמוכרים שבחברה התל־אביבית הנוצצת, יכלו להודות על כך שלא נפגעו גופנית בעת ביצוע השוד. היהלומים שנשדדו מבוטחים. וגם אם לא היו מבוטחים, ספק אם שדידתם היתה פוגעת במעמדם הכלכלי של אמנון ומלכה רוזנשטיין.

אמנון, אחד הפעילים של המיפלגה הליברלית, הוא עורך־דין מיסחרי מצליח. חלק ניכר מחודשי השנה הוא שוהה בבריטניה, בעוד אשתו, שצעירות רבות יכולות להתקנא ביופיה ובגיזרתה גם אחרי שעברה את גיל הארבעים, מנהלת את משק ביתם בתל־אביב ובווילה שלהם בקיסריה, שבה הם מבלים את סופי השבוע.

שיחזור השעות שקדמו למעשה השוד מצביע על כך שלא היה זה כלל שוד מיקרי. את השעות האחרונות לפני שיצאה לביתה, בילתה מלכה רוזנשטיין בדיסקוטק שבמועדון התל־אביבי בחברתה של ידידתה הטובה, גילה בוכמן. גילה, למי שמתקשה לזכור את השם, היא קורבן של שוד היהלומים הגדול ביותר שבוצע אי־פעם במדינה.

לפני ארבע וחצי שנים ביום שישי כל מאמציה של מישטרת־ישראל לגלות את מבצעי שוד־היהלומים הגדול ביותר בתולדות המדינה, עלו בתוהו.

העובדה שגילה בוכמן בילתה את השעות שקדמו לשוד של מלכה רוזנשטיין, בשבוע שעבר, בחברתה, אינה החוליה היחידה המקשרת בין שני מעשי־השוד. קיימת חוליה עקיפה נוספת. שתיהן בילו את השעות שקדמו לשוד בדיסקוטק של המועדון של רפי שאולי. אשתו־לשעבר של רפי שאולי, הדוגמנית־שחקנית מנדי רייס־דיוויס, נפלה אף היא לפני כשנה וחצי קורבן לשוד־יהלומים דומה.

בחודש יוני 1978 בילתה מנדי בדיסקוטק חדש שנפתח בנתניה, שאותו ניהל אז בעלה הנוכחי, ז'אן שארל לפבר. היא ענדה אז על אצבעה טבעת־יהלום יקרה, עם יהלום במישקל של שישה קאראט, שניתן לה כמתנת אירוסין על־ידי ג'ו לי־בו, המיליונר הקנדי שהוא גם יו"ר הדירקטוריון של חברת הצמיגים אל־איאנס. לפני שישאה לז'אן שארל חסר־האמצעים, עמדה מנדי להינשא לג'ו ליבו. התוכנית בוטלה ברגע האחרון, זמן קצר אחרי מה שאירע באותו ערב בנתניה.

בשעה ארבע לפנות בוקר חזרה מנדי בגפה לבית ידידה בנתניה, שם עמדה לי־שון. בפתח הבית, בדיוק כמו במיקרה של מלכה רוזנשטיין, התנפלו עליה שלושה שודדים. הם החזיקו בה וניסו לחורייד בכוח את הטבעת מעל אצבעה. מנדי התנגדה וצעקה. השודדים ניסו להשתיקה תוך סתימת פיה והנחתת מכה בקת של אקדח על ראשה.

לבסוף נעץ אחד השודדים את שיניו בטבעת, תלש ממנה בכוח בעזרת שיניו את היהלום, כשהוא מותיר על אצבעה של מנדי את מיסגרת הכסף של הטבעת.

גם שודדי היהלום היקר של מנדי נעלמו מבלי שהמישטרה הצליחה לעלות על עיקבותיהם.

המכנה המשותף

שני מיקרי השוד, של גילה בוכמן ושל מנדי רייס־דיוויס־שאולי, בדקה המישטרה גם חשדות שלפיהם היו מעשי־השוד מבויימים. חשדות אלה התבדו. לא היה ספק כי שתי הנשים אומנם נפלו קורבן לשודדים.

בשעתו התייחסה מנדי בביטול לאפשרות של שוד מבויים. „בשביל מה הייתי צריכה לגנוב את היהלום?" שאלה. „הרי הוא היה שלי. ג'ו ליבו נתן לי אותו ללא כל תנאי. חוץ מזה היהלום לא היה מבוטח. ביקשתי מג'ו לבטח אותו, אך הוא דחה את העניין. יום אחרי השוד הוא הגיע ארצה והעניק לי יהלום חדש. היהלום המחורבן לא היה שווה את אי־הנעימות שנגרמה לי בעיקבות השוד."

תגובתה של מלכה רוזנשטיין השבוע היתה דומה: „באיזה שהוא מקום אני מודה לאלוהים ששדדו לי את היהלומים. עכשיו לא תהיה לי לפחות סיבה לפחד יותר שישדדו לי אותם."

אלא שקשה לראות כפרי המיקרה העיוור בלבד את העובדה ששלוש נשות החברה הנוצצות האלה, המבלות באותו חוג חברתי ולעיתים קרובות בצוותא, הן שנפלו קורבן למעשי שוד כמעט זהים. מעשי שוד מסוג זה אינם כה נפוצים במדינה. לא בכל יום, או בכל שנה, שומעים על שודדים המתחנים לנשים עשירות או לבני־זוג ששמע עושרם הולך לפניהם, בפתח בתיהם, כדי לשדוד את תכשיטי הנשים מעל גופן.

אין ספק כי יש קשר בין שלושת מעשי השוד האלה. בשלושת המיקרים ראו השודדים את התכשיטים היקרים כשהם ענודים על גופות הקורבנות המיועדים. בשלושת המיקרים הם ידעו בדיוק היכן לארוב להן כדי להתנפל עליהן ולשדוד את היהלומים. בשלושת המיקרים הם לא נרתעו מלבצע את מעשי־השוד במקומות פומביים.

כל הסימנים הללו מובילים בהכרח למסקנה כי השודדים הם, ככל הנראה, אנשי סביבתן הקרובה של נשות המיליונרים, המבלים עימן יחד באותם מקומות בילוי, שם הם יכולים לעקוב מקרוב אחר הנשים, התכשיטים ושעות יציאתן לבתיהן.

אין זה צירוף מיקרים מרשיע ראשון מסוגו זה. לפני כשתים־עשרה שנה, ניהלה מנדי רייס־דיוויס, מועדון־לילה מפורסם ברחוב בן־יהודה בתל־אביב. באותה תקופה הסתבר לחוקרי מישטרת מחוז תל־אביב כי יש מכנה משותף להרבה מיקרי התפרצויות שאירעו אז בצפון תל־אביב. בדירותיהם של אנשי החברה התל־אביבית והחוג הנוצץ. כמעט כל מיקרי ההתפרצויות האלה, שברובם נגנבו מהדירות תכשיטי נשים יקרים, אירעו בעת שבעלי הדירות בילו במועדון של מנדי.

כבר אז עלה החשד כי לפורצים היה מידע על בעלי הדירות המבלים במועדון, ועל ערך התכשיטים שהם עשויים למצוא בבתיהם. אולם כל הניסיונות לגלות את הפורצים על פי המכנה המשותף הזה של קורבנותיהם עלו בתוהו.

עתה, עם שוד יהלומים של מלכה רוזנשטיין, חוזר ומופיע אותו מכנה משותף לכל מעשי השוד הגדולים של תכשיטי היהלומים.

ספק אם מכנה משותף זה יוביל את המישטרה אל השודדים. אולם הוא בוודאי יגרום לכך שנשות החברה הנוצצת תפסקנה. לפחות בעתיד הקרוב, להציג את תכשיטי־המיליונים שלהן לראווה.

יש גם גבול למה שנשים מוכנות לשלם כדי לנקר את עיני חברותיהן.

המאפיה הישראלית

כ **ותרות העיתונים** בלוס־אנג'לס, רשתות־הטלוויזיה הארציות ותחנות־הרדיו חזרו על־כך ללא הפסק: המאפיה הישראלית היכתה שוב, שחטה שני בני־אדם במיסגרת מאבק שטיבו אינו ידוע.

הרצח של אסתר ואלי ראובן שימש אות לכל אמצעי־התיקשורת לגלות את כמה מאות הישראלים בעלי העבר הפלילי, ש־הקימו בקליפורניה את אירגון־הפשע החזק ביותר במדינה זו.

בסמינר כלל־ארצי, שהתקיים לפני כחו־דש באוניברסיטת דרום־קליפורניה בלוס־אנג'לס, ואשר הוקדש לנושא הפשע־המאורגן, השתתפו כל המי־ומי בתחום ה־לחימה בפשע. במהלך ההרצאות, שלהן האזנתי כאורח הנהלת הסמינר, חזר מו־טיב מרכזי: כשם שהיה צורך להקים לפ־ני עשרים שנה את ועדת־קיפובר * לחקי־רת הפשע המאורגן, אשר חשפה את ממדי המאפיה האיטלקית, כך הגיעה השעה להי־קים עתה ועדה דומה לחקירת הפשע ה־מאורגן הישראלי. ואכן, הסמינר, שבו השי־תפו שני סנאטורים בכירים מוושינגטון, שמע את הודעתם כי יקימו ועדה קבועה בסנאט לחקירת הפשע, כדוגמת ועדת־קיפובר.

העובדות שיסופרו בסידרת־מאמרים זו, אינן ידועות ברובן וטרם פורסמו. קשרים אישיים עם המקורבים לאירגון־הפשע ה־ישראלי בקליפורניה, בצירוף הכרת הרקע הישראלי, הם שאיפשרו לי להגיע לתמו־נת־המצב כפי שתצטייר כאן.

מישטרת לוס־אנג'לס, לעומת זאת, ני־צבת חסרת־אונים מול העובדות הזעומות שהיא חושפת. חסרה לה ידיעה של עולם־הפשע הישראלי, שאותה אינה מצליחה לקבל ממישטרת־ישראל ומנציגה בארצות־הברית, מיכאל בוכנר.

ישראל מעוניינת כי פושעיה לא יוחזרו אליה, ואינה מסייעת לי־מישטרת אמריקה לחשוף אותם ו־לגרשם.

היא חוזרת על אותה השגיאה שעשתה כאשר גירשה פושעים לגרמניה, לפני חמש שנים, וגרמה להכפשת שם ישראל שם.

• על שם היו"ר שלה, הסנאטור המנוח אסטס קיפובר.

עתה מסייעת מישטרת ישראל להכפשת שם ישראל בקליפורניה.

אגב, בימים שבהם סערה קליפורניה ביגלל פרשיות המאפיה הישראלית, ציפו הכל, וגם המישטרה, כי נציג מישטרת־ישראל, בוכנר, יגיע לעיר כדי לסייע לכו־חות החוק, ואולי להבהיר לעיתונות את המצב בצורה נוחה יותר לישראל. בוכנר לא הגיע, ולא השתתף גם בסמינר על הפשע המאורגן, ששימש מקום ממדרגה

מילחמת־הסמים בין חבורת הכרם ובין חבורת בת־ים, שהסתיימה לפני שנים ברי־סוק בת־ים, עברה לקליפורניה, שם רוצחים הרוצחים הישראלים זה את זה במאבק לשליטה על נתיב הקוקאין

ראשונה להיכרות אישית עם כל העוסקים בחקירת הפשע באמריקה. וכל המצוי באו־רח־החיים האמריקאי יודע עד כמה ההי־כרות האישית חשובה לעזרה הדדית.

על מידת חוסר־הישע של מישטרת לוס־אנג'לס, ושל המודיעין של התובע המחוזי או היחידות ללחימה בפשע המאורגן של המדינות, תעיד העובדה כי במגעים שקיי־מו עם ישראלים הם שאלו ללא הרף על איש־עסקים תל־אביבי מסויים, שאותו חשבו כמנהיג הפשע הישראלי, ואילו שמות כמו רחמים אהרוני או טוביה אוש־

חיפוש בפחי־האשפה. היא הצליחה לבדוק עוד שלושה פחים ומצאה בהם חלקים נו־ספים. שאר הפחים כבר הורקו על־ידי מכוניות־האשפה.

אילו איחר האזרח בשעה, לא היתה ה־מישטרה מוצאת כל שריד לגופות, וה־פשע היה נשאר בחינת פשע מושלם. שכן ללא גופה, אין אפשרות להאשים ברצח.

המישטרה בדקה ומצאה כי בידה כמה חלקי־גוף ברורים של אשה וחלק אחד, זרוע ללא הכף, של גבר. היא לא ידעה מי נרצחו.

כעבור יומייב התקשרה למישטרה יש־ראלית, שהציגה עצמה כמטפלת בתינוקת בת 10 החודשים של אסתר ואלי ראובן, ומסרה כי ההורים, נעלמו מאז מוצאי־שבת. במקביל גילו עובדי מלון בונה־וונטו, אשר בעיר התחתית בלוס־אנג'לס, כיתמי־דם וחלקי שטיח קרועים בחצר ה־מלון.

המישטרה שהוזעקה חיפשה בכל החד־רים, והצליחה לגלות כי בחדר 2419 מצוי־יים כיתמי־דם וכי השטיח מריצפת־החד־נקרע, וחלקים ממנו זהים לחלקי ש־שנמצאו על הגופות בשקיות־הניילון.

בידי המישטרה היו כמה מימצא־ספים, שעליהם לא פורסם עד היום. באחת השקיות היו נעליים, ועלי־דם, וכן קבלה מחנות ליד המל־כי קנו מיזודה גדולה.

חיפוש שנערך בדירת ראובן ב־כון ישראלי של אחד בשם יהודה א־המכונה ג'ינגי. מישטרת ישראל ד־כי מוצאו של אביטל מבת־ים, וכי ־שע בשורה ארוכה של עבירות ח־בישראל, והיה ידוע כחבר של מ־ראובן בבת־ים.

חיפושי מישטרת לוס־אנג'לס אחר־טל עלו בתוהו, והוא נעלם. (להעלם־ריקה זה דבר פשוט. מאחר שאין־חייב לשאת כל מיסמך־זיהוי, ודי לי־ליף עיר או מדינה, ולשנות את שמו. שלא ניתן יהיה למצאו).

עתה היתה המישטרה משוכנעת כי הר־פות הן של אסתר ואלי ראובן. חקירה אצל מכריהם העלתה כי הם היו קשורים עם ישראלי בשם אלי קומנצ'רו. בדיקה נו־ספת העלתה כי הנעליים המוכתמות שיי־כות לקומנצ'רו, וכי גם הוא נעלם (מקו־רות בחבורת בת־ים דיווחו כי הגיע ללונ־דון, שם הוא מסתתר בעזרת גד פלום, המכונה שץ, וחבריו). המישטרה פתחה בחיפושים אחרי קומנצ'רו ברעש רב, וב־שקט. ניסתה לאתר גם את אביטל.

עוזר מבת־ים

ב **ינתיים, ב־12 באוקטובר**, הגיעה לנמל־התעופה קנדי בניו־יורק ירדנה טרגאן בטיסה ישירה מריו דה־ז'אנירו. קיבלו את פניה שני מכרים ותיקים: יו־סף זכריה מלוס־אנג'לס, בעל עיסקי־אלק־טרוניקה רבים, ועימו ישראלית נוספת בשם ליאורה ג'אמיל, הגרת בניו־יורק.

כאשר הוציאה ירדנה את חפציה, נצע־רה על־ידי אנשי מיחלק־הסמים, שעצרו גם את זכריה וג'אמיל. חיפוש העלה כי בחפציה יש יותר מקילוגרם קוקאין נקי. היא נעצרה מיד, ואילו זכריה וג'אמיל שוחררו, בטענה כי אין להם כל קשר ל־סמים.

ירדנה היא בתו של ישראלי הגר בכרם־התימנים, ועבדה שנים רבות במיפעל החמוצים חשייך לרחמים אהרוני וטוביה אושרי בתל־אביב.

עשרה ימים לאחר מכן עצרה מישטרת לוס־אנג'לס את יוסף זכריה, כחשוד בסיוע לרצח הזוג ראובן. היא טענה כי הוא שכר את החדר במלון בשם בדוי, ביום הששי שלפני הרצח, והוא שקנה את המיזודה בחנות המלון, שבה הוצאו חלקי־הגופות לפני פיזורם.

מאז שומר זכריה על שתיקה, בהסתמ־כו על הזכות לשתוק לפי התיקון מס' 5 לחוקה (יש זכות לחשוד לשתוק אם ה־תשובות עלולות להפליל אותו). אולם אביו אמר לי כי בנו חף מכל פשע, וש־זוהי עלילה נגד הישראלים.

חבריו טענו כי ייתכן ששכר את החדר במלון ושקנה את המיזודה כטובה לחב־רים, מבלי לדעת על הכוונה לרצוח. הם מצביעים על־כך שאם היה קשור לרצח, היה אף הוא נמלט.

אולם ב־22 באוקטובר, אחרי מעצר יר־דנה, פנה זכריה אל הקונסוליה הישרא־לית בלוס־אנג'לס וביקש כי יאריכו לו בדחיפות את דרכונו, שתוקפו פג לפני כשנה. הוא הסביר כי אשתו חלתה בברא־

הפאתולוג של מישטרת לוס־אנג'לס מטפל בחלקי הגופות

בקליפורניה

זיל, ועליו לטוס לשם בדחיפות. הוא הפקיד את דרכונו, ולפני שהספיק לבוא לקחתו, נעצר.

מכיוון שהיה לו רק הדרכון הישראלי, לא יכול היה לברוח בדרכים חוקיות, אי־לו רצה בכך. בחקירת המישטרה התברר כי אשתו, רוזה, אזרחית מכסיקאית, נמצאת בלוס־אנג'לס כל העת. הוא סירב להסביר למה רצה לנסוע לבראזיל דווקא.

מקורביו של ראובן מסבירים את פרשת הרצח כך: בני־הזוג ראובן היגרו מבת־ים ללוס־אנג'ס לפני חמש שנים, ונעזרו ביוסף זכריה שסייע להם בעיסקי־אלקטרוניקה. ראובן היה מעורב בפשיטת־רגל מדומה של עסק־האלקטרוניקה שלו — תחביב של ישראלים רבים בקליפורניה — וכן הוציא כסף מחברות־ביטוח על שריפות מדומות ואובדן מלאי פיקטיבי.

הוא גם החל להיכנס לעיסקי קוקאין, ואף היה עצמו צרכן של הסם.

לאט־לאט השתלט על איזור והפך בעל כמה תחנות. כל כספו הושקע ברכישת סמים ובהפצתם.

העסק גדל, והוא לקח את אלי קומנצ'רו, ידידו מבת־ים, כעוזר.

לפני כחצי שנה הוא רב עם אלי ופיטרו, ולקח במקומו את יהודה אביטל. אולם אביטל התיידד עם קומנצ'רו, והשניים החליטו כי מוטב לסלק את ראובן ולגזול את התחנות בלעדיו. (המקורות טוענים כי ליוסף זכריה לא היה כל קשר לווי־כוחים אלה).

בינתיים שקע ראובן בחובות של יותר מ־200 אלף דולר, בעיקר ביגלל הכמויות הגדולות של קוקאין שהוא ואשתו צרכו, והמלווים

הבלש קפטן סיפ מ־ילס מציג ציור של הנרצחת אסתר ראובן

פחי־האשפה שבהם נמצאו חלקי הגופה

דרשו את הכסף. כדי ליישב את חוייכוחים נפגשו הכל במזון, ונראה כי חוויכוח הסתיים ברצח שני בני־הזוג. הבלתי־צפוי היה גילוי שרידי הגופות, שסיכל את כל חיתוכניות.

רצח זה לא היה הראשון על רקע עיסקי־סמים. לפני כשנה, ב־28 באוקטובר, נמצאה גופתו של משה פאר מושלכת במידבר, בדרך בין לוס־אנג'לס לאס־וגאס. כשימני התעללות בה. פאר עסק בהפצת סמים בלאס־וגאס, והמישטרה בטוחה כי נרצח על רקע זה.

כמה חודשים לאחר מכן נמצאה גופתו של יהודה מיזרחי ארוזה בשק־שינה ליד לוס־אנג'לס. מיזרחי אף הוא עסק בעיסקי־סמים במקום.

העובדה הבולטת מייד לכל הבקי בעולם־הפשע הישראלי היא השתייכות כל גיבורי הפרשות לשתי חבורות־פשע ישראליות: חבורת־הכרם וחבורת־בת־ים. הקשרים הדוקים גם בהשקעות בעסקים, כפי שיתברר בהמשך.

שתי חבורות אלה נלחמו ביניהן על השליטה בעולם־הסמים הישראלי לפני כמה שנים. חבורת־הכרם שלטה שנים רבות בשוק, אחרי שחיסלה את הכנופיה הצרפתית, והיא שלטה גם בנתיב הברחת־הסמים מישראל לארצות־הברית.

כאשר צמחה חבורת בת־ים ועברה מעיסקי־שוד לסמים, וחדרה מבת־ים־יפו לכל גוש דן, הסתייעה חבורת־הכרם במישטרת־ישראל ומסרה לה מידע, שאיפשר את מאסר ראשי חבורת בת־ים, ובעיקר נסים לביא. בכמה רציחות נופצה החבורה, וכל חבריה יצאו לרחבי־העולם עם עוזריהם.

פלום ואנג'ל פנו ללונדון. אחרים לקליפורניה. שם החלו שולחים ידם, בעיקר, במה שעסקו גם בישראל — גניבות בענף האלקטרוניקה, מעשי־שוד, סחיטה מישראלים ומיהודים. לפני שלוש שנים עברו גם לסמים.

כאן החלו להתנגש בחבורת־הכרם, ששלטה שנים רבות בנתיב־ההברחות מדרום־אמריקה למיאמי, לניו־יורק וללוס־אנג'לס. למעשה, הבסיס העיסקי של חברה זו וראשיה עבר ליבשת אמריקה. שני ראשי החבורה, רחמים אהרוני וטוביה אושרי, יושבים במשך מרבית הזמן בלוס־אנג'לס ובניו־יורק, כאשר אושרי מתלכז בניו־יורק, ואהרוני בלוס־אנג'לס.

יש לכך גם סיבה מעשית: אושרי נכנס לאמריקה בצורה חוקית, עם ויזה (בעוד שאינו יכול להיכנס לבריטניה, בגלל עברו בסמים) ואילו אהרוני לא קיבל ויזה לארצות־הברית, ונכנס בדרך בלתי־חוקית ממכסיקו. בדרך־כלל הוא עובר את הגבול במטוס קל, הנהוג בידי טייס ישראלי. אותו איש התפרסם בישראל כעוזרו של הנוכל היהודי מגרמניה, ראובן פסחוביץ, ועיסוקו בלוס־אנג'לס הוא בעיסקי־אלקטרוניקה, בשותפות עם יוסף זכריה ואחרים, ובהטסות של ישראלים ורכושם מעבר לגבול. פעילותו ידועה היטב למישטרת לוס־אנג'לס.

כך או אחרת, הפעילות של כמה מאות ישראלים בעלי עבר פלילי, יצרה עכשיו את גל־הפירסומים על המאפיה הישראלית. רשת סי־בי־אם מכינה תוכנית מיוחדת של 60 דקות על המאפיה הישראלית, וגם רשת אן־בי־סי מכינה תוכנית כזו.

דומה כי הפשע הישראלי אכן תפס את מקום הפשע האיטלקי, וחבורות־הכרם ובת־ים תתחרינה בקוזה־נוסטרה. גם שוטרים אמריקאים קשוחים ציינו כי ביתור גופות, כשם שעשו הישראלים, לא נעשה מעולם גם על־ידי הקשוחים שבפושעים האיטלקיים.

כשם שטבח־הדמים בשיקאגו של אל קפונה שימש אות לכל רשויות החוק לחסלו, כך טבח הזוג הישראלי מזעזע עתה את הכל לחסל את הפושעים הישראליים שהשתלטו על דרום־קליפורניה.

■ **יגאל לביב**

(בשבוע חבא: מילחמת האלקטרוניקה הגדולה)

החשוד יוסף זכריה

ביקור של בית המישפט

החובעת עורכת־הדין עדנה ארבל היתה פעילה מאד בישיבה של בית־המישפט, שנערכה בשדה, מול ביתם של קברניט **אל־על** עקיבא פרסמן והדיילת מיכל אדר. ארבל ניצלה את האווירה הבלתי־פורמאלית ששררה במקום, העירה הערות לעורכי־הדין התעקשה, הרימה קול וניסתה אפילו לנהל את ההגנה. ארבל הגיעה למקום יחד עם סניגורו של עקיבא פרסמן, עורך־הדין אדם פרוסט, הנראה לידה בתמונה.

בית־המישפט קבע את מקומו על גיבעה בשדה, מול ביתה של מיכל אדר. שוטר סמוי, שחבש פאה נוכרית, על פניו שפם ולעיניו משקפיים, ניסה לשכנע את בית־המישפט כי אכן ראה את מה שסיפר בעדותו כי ראה. ליד השוטר, הנראה מצביע, ניצב שופט בית־המישפט המחוזי מנחם אילן (נמוך־קומה, עם חליפה). מאחוריו מציץ ראשה של התובעת, עורכת־הדין עדנה ארבל.

בית־המישפט יצא לשדה כדי לבדוק מהימנות השוטרים

שורך־הדין מרדכי שורר, עורך־דינה של מיכל אדר, שבאמצעות החזיק בידו מכשיר־קשר, שבאמצעותו הדריך את המתמחה שהיה בתוך הבניין וערך התעמלות עם תיק ג'יימס־בונד.

(„מוטי") שורר, פיקפק במהימנותו של עד המישטרה, דרש שיחזור על עדותו במקום. כשהחל בית־המישפט את ישיבתו בחיק הטבע, התברר, כי לפחות ב־עובדה אחת לא דייק השוטר. בבית־המישפט סיפר שהוא ניצב במרחק של 30 מטר מהבית. כאשר עמד על הגיבעה, התברר, כי המרחק מן הבית גדול לפי שלושה: כ־90 מטרים.

אחר כך הגיעה השעה לבדוק אם עדותו של העד היתה מהימנה גם ביחס לשאר הפרטים. שורר הביא עימו מכשירי־קשר, והמתמחה של בית־המישפט נשלח אל תוך הדירה כשבידו אחד המכשירים. השוטר, שהיה כבר עצבני ותוקפני התבקש לעמוד במקום שבו עמד כאשר ערך את התצפית. תחילה טען, כי אינו זוכר היכן בדיוק היה המקום. כאשר הציע לו שורר

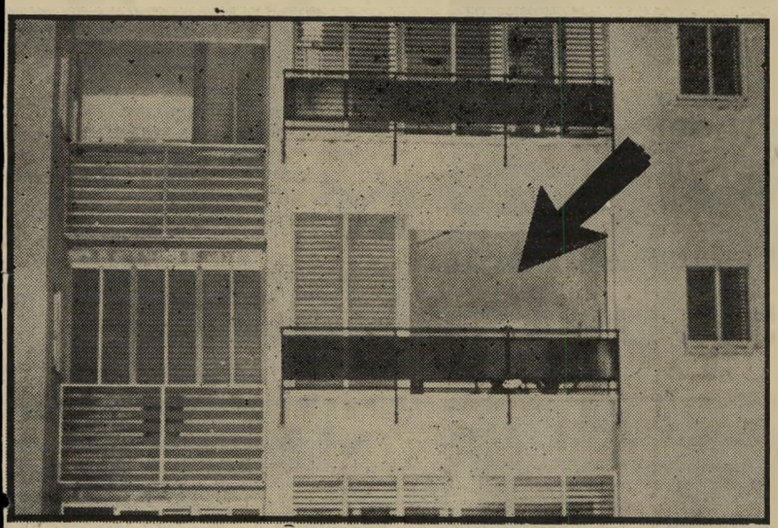

הדירה של בני הזוג, כפי שנראתה ממקום עמידתו של בית־המישפט. השוטר הסמוי, שהעיד כי הוא עמד בתצפית, טען כי המרחק בין התצפית שלו לבין הבית של פרסמן ואדר היה 30 מטרים. אחר כך התברר כי המרחק היה כ־90 מטרים. עוד טען השוטר, כי ראה את תיק הג'יימס־בונד שבו היה הזהב. כשהגיע בית־המישפט למקום, אפשר היה להבחין במעקה זכוכית בחתתית המירפסת, שהפריע לראות את מה שהונח על השולחנות בתוך הדירה ממקום התצפית של השוטר הסמוי.

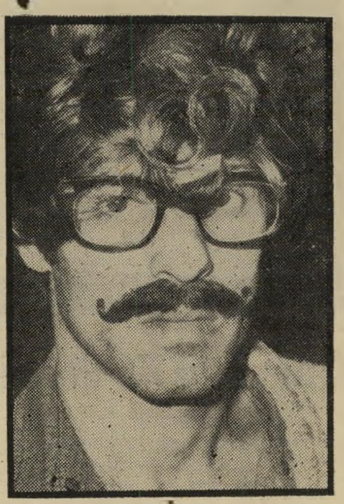

פורים השוטר שהתחפש, כדי ש־באי בית־המישפט לא יכירו אותו, בטענה כי קיים חשש לחייו, היה עצבני במיוחד כאשר התברר, כי לפחות בפרט אחד הוא לא דייק בעדות שמסר. לשוטר פאה נוכרית ושפם מצוייר.

בתוך הדירה, הוא בחר בנקודה אחרת. אחר כך סיכם: „אני בעצם לא עמדתי, אני רצתי כל הזמן."

קשה היה למצוא תיק ג'יימס־בונד ב־מקום התיק המקורי, שהיה לדברי התביעה מלא זהב. לבסוף התנדב אחד השכנים להשאיל לפרסמן תיק. שורר הורה באלחוט לשים את הג'יימס־בונד על הריהיט הגבוה ביותר בחדר האורחים של בני הזוג, ולפתוח אותו. מהשדה אי אפשר היה לראות את התיק, ואילו לא היה השוטר מחופש, אפשר היה בוודאי לראות את הסומק על פניו. התובעת ראתה כיצד נשמטת מידיה עדות חשובה. היא ביקשה מהמתמחה שהיה בדירה שיעשה התעמלות עם התיק: „תרים אותו למעלה, וגר־אה מכאן אם אפשר לראות." המתמחה הרים את התיק לגובה הכתפיים, ואז גרה רק חלקו. תיק הדמה היה ריק, ואילו התיק המקורי היה גדוש, לפי טענת התביעה, ב־25 קילוגרמים של זהב.

תקרית קלה בין השוטר־הסמוי לבין עורך־הדין שורר ביטאה יותר מכל את המתח ששרר בישיבה מוזרה זו של בית־המישפט. השופט ניסה להרגיע את השוטר העצבני ואמר לו: „אין לך מה לדאוג, זה לא מישפט שלך, תגיד את האמת." התערב שורר ואמר: „אני חושב שיש לו מה לדאוג." כאשר הביע השופט תמיהה למשמע הדברים, הסביר שורר: „אנחנו ניווכח שהוא שיקר, ואני אפנה לשר־הפנים בבקשה להסיר את החסיון על שמו, כדי שאוכל להגיש נגדו תביעה על עדות־שקר."

יוסי ינאי

ק ברניט חזהב, עקיבא פרסמן, ישב נינוח בדירתו, כשלגופו מיכנסיים קצרים. חברתו, הדיילת מיכל אדר, הכינה מיץ, לקראת האפשרות ש„בית־המישפט יעלה למעלה."

בסמוך לביתם, שברחוב הגדוד העברי ברעננה, החלו להתקבץ עיתונאים, צלמים ועורכי־דין. בדיוק בשעה 6.30 בערב עצרה במקום מכונית מפוארת. שופט בית־המישפט העליון, מנחם אילן, יצא מן המכונית, לבוש חליפה מהודרת ומיגבעת לראשו. לידו צעדו שניים: התובעת במישפט, שמושך אליו תשומת־לב ציבורית רבה, עדנה ארבל, אשה גבוהת קומה, גרומת אברים, בעלת שיער ספק חום ספק שחור ושפתיים דקות, ולידה עורך־דינו של פרסמן, אדם פרוסט.

במקום כבר המתינו להם יתר עורכי־הדין ושני שוטרים מחופשים. על פי צו של שר־הפנים הופיעו שני השוטרים ב־מישפט מבלי לגלות את שמם, כשהם חובשים פאות נכריות, שפמים צבועים ומישקפיים כהים.

הביקור הלילי של בית־המישפט ליד ביתה של מיכל אדר היה תוצאה ישירה של ויכוח, שפרץ בין ההגנה לבין השוטרים, בעת שאלה מסרו עדותם בבית־המישפט. ימים אחדים קודם לכן. השוטר המחופש העיד בביטחון עצמי רב, פיזר עובדות ומיספרים בשפע, אחרי שנשבע כדין. לדבריו הוא עמד בליל תפיסת הזהב בשדה, על גיבעה סמוכה לביתה של מיכל אדר, במרחק של 30 מטר מהבית. לדבריו ראה את כל מה שקרה בקומה השלישית של הבניין, בדירה המשותפת של מיכל אדר ועקיבא פרסמן. הוא תיאר בצורה פלסטית את תיק הג'יימס־בונד שבו הוחזק הזהב, מבלי שעורר ספק קל שבקלים, שאכן ראה את הכל.

עורך־דינה של מיכל אדר, מרדכי

במדינה

(המשך מעמוד 38)

על הפרק עמדה השאלה: האם מותר לחבר־כנסת בפרט, ולאיש־ציבור בכלל, לגבות שכר של אלפי דולרים (או מאות אלפי לירות) עבור הרצאה בקהילה יהודית בחו"ל?

אפשרות שלישית. כשהוצגה שאלה זו השבוע למשה דיין, לעיניהן של מצלמות הטלוויזיה, השיב תשובה שהיתה מדהימה ממש בחוצפתה.

אמר דיין: וכי יהיה יותר טוב אם לא אנאם בפני הקהילה היהודית, והם לא ישמעו את דברי? הרי בנאומי אני עושה תעמולה לישראל!

כך העמיד דיין ברירה בין שתי אפשרויות: שישלמו לו סכום־עתק עבור הרצאה, או שלא יופיע.

הוא לא העלה כלל על הדעת אפשרות שלישית: שהוא יגאם בקהילה היהודית בחינם, תמורת כיסוי ההוצאות בילבד*.

40 כרטיסים הוזמנו. אולם פרשת ההרצאות של כמה מנכבדי המדינה סתומה ומוזרה אף מעבר לשאלות שהועלו.

השבוע שילם שבועון גרמני לדיין סכום של 10 אלפים דולר (יותר מ־300 אלף לירות) עבור ראיון עיתונאי רגיל, שלא ארך אלא שעה־שעתיים, מן הסוג שכל איש־ציבור מעניק אותו לעיתים מזומנות בחינם. אך ניתן להניח, כי השבועון עשה את חשבונו, שהדבר כדאי.

לא כן המצב לגבי הרצאות מסויימות. כך שילם גוף יהודי אמריקאי לדיין 10 אלפים דולר עבור הרצאה — אך ימים מעטים לפני עריכתה, נסתבר, כי נמכרו רק 40 כרטיסים, במחיר 25 דולר הכרטיס.

מדוע מוכנים מוסדות אמריקאיים־יהודיים לשלם סכומים מופלגים כאלה עבור הרצאות?

קרנות סודיות. אחת הסיבות התגלתה בשנים האחרונות במהלך חשיפתן של שערוריות הסי־איי־אי, סוכנות־הביון המרכזית של ארצות־הברית.

בין השאר התגלה, כי לסוכנות יש חברות־בת רבות, המממנות קרנות ציבוריות ואקדמיות שונות. כאשר רוצה הסוכנות להעניק לפלוני סכומי־כסף גדולים, תמורת שירותיו לטובת הסוכנות או לטובת ארצות־הברית, או כמקדמה עבור שירותים לעתיד, מוזמן האיש לסידרת־הרצאות, תמורת סכומים אגדתיים, ברחבי ארצות־הברית, לפני מוסדות לגיטימיים שונים, אוניברסיטות ומועדונים. כך מקבל האיש את הכסף בדרך חוקית וגלוייה, ואיש אינו יכול להאשימו בקבלת שוחד.

דרך אחרת לקבלת שוחד נתגלתה במישפט מישרד־ההסברה בדרום־אפריקה (העולם הזה 2197). כאשר גילה מנכ"ל המישרד לשעבר, כי הזמין מדינאים ועיתונאים מישראל לביקורים ולבילויים בדרום־אפריקה, על־חשבון קרנות סודיות של שירותי־הביטחון של המישטר הגזעני, כשוחד עבור שירותי־תעמולה*.

בדרך באוניה. אף אחד מן החששות האלה אינו חל, כמובן, על הח"כים שמותיהם הוזכרו בקשר להרצאות־בשכר־עתק — משה דיין עצמו, אבא אבן ויצחק רבין, או השגריר־לשעבר שימחה דיניץ, שאף הוזמן להשתתף כנואם, במיסגרת תוכנית־בידור, בהפלגת־מיליונרים בים הקאריבי.

רבין, שחזר השבוע מחו"ל, אחרי שנעדר מן ההצבעה על חוק־ההפלות, הודיע, כי לא נשא במסעו זה נאומים בשכר.

אולם כאשר עלה הנושא השבוע לדיון בכנסת, הסכימו הכל, כי המצב אינו בריא. הושמעו הצעות שונות. ביניהן: להנהיג בכנסת את כללי־האתיקה של הסנאט האמריקאי, המחירים לסנאטור לקבל עבור כל ההרצאות והמאמרים רק סכום מסויים — בסך־הכל 15% ממשכורתו בסנאט. הצעה אחרת: לקבוע כללים שיבהירו מה מותר ומה אסור לח"כ, ובין השאר, שאסור לגבות שכר עבור נאומים לפני מוסדות יהודיים.

---

* חלק מן ההוצאות משולמות על־ידי עם־ישראל. בניגוד לשומרי־הראש של הנהרי קיסינג'ר, למשל, המקבלים שכר מכיסו הפרטי, מספקת מדינת־ישראל על־חשבונה שומרי־ראש לדיין.

* ח"כ אמנון רובינשטיין, שהוזכר ב־**העולם הזה** בהקשר זה, הודיע, כי מעולם לא נסע לדרום־אפריקה על־חשבון שלוחה כלשהי של המישטר הגזעני, אלא להיפך, נסע כאורח של אוניברסיטה שפעלה נגד מישטר־האפארטהייד.

מדוע הגישה המישטרה
תלונה על תקיפת שוטר
נגד ספרית הבוהימה

עי ובריאורה ברחוב בן־יהודה בתל־אביב חזר, בערב היום הרביעי, בשבוע שעבר, בסצנת אלימות נדירה. בדיוק בפינת רחוב פרישמן, נאבקה ספרית העילית התל־אביבית, ויולט דלאל, עם שוטר, שניסה להכניסה לתוך ניידת, לאו דווקא באופן העדין ביותר. אך לשווא.

מסביב לזירת הקרב נאסף קהל צופים רב. חלקו עודד את ויולט לא להיכנע לשוטר. נערה מתוך הקהל פרצה בבכי היסטרי, ספק למראה האלימות, ספק למראה הכוחות הבלתי שקולים. אולם ויולט לא ניכנעה בקלות. היא נאחזה בכל כוחותיה במוטות גדר הביטחון, לאורך שולי המידרכה, וצעקה כל העת: „אני לא ניכנסת אתך לניידת. אני מפחדת ממך. תביא שוטר אחר, אתך אני לא ניכנסת."

לבסוף ויתר השוטר על תוכניתו המקורית, העדיף להזעיק תיגבורת כדי לפנות את הספרית הסרבנית לתחנת המישטרה. תוך כמה דקות הופיעו במקום כעשרה שוטרים ושוטרות, בכלי רכב שונים, כולם מוכנים ומזומנים לקרב נגד ויולט.

הופעת השוטרים הרחיבה את המהומה. האורות הכחולים המהבהבים, מכשירי הקשר המטרטרים והשוטרים המתרוצצים אנה ואנה, ספק מהלקים פקודות, ספק צועקים איש על רעהו, הרחיבו את קהל הסקרנים.

אחרי שהוכיחו מי שולט בזירה, הוכנסה ויולט אחר כבוד לניידת והועברה לטיפולם המסור של שוטרי תחנת מרחב הירקון, ברחוב הרכבת. בתחנת המישטרה הודיעו השוטרים לוויולט, אחרי שנירגעה קצת מסערת הקרב, כי היא חשודה בתקיפת שוטר בעת מילוי תפקידו ובהתנגדות למעצר חוקי. „זכותך לשתוק," אמרו לה, „אך את מוזהרת, כי כל דבר שתאמרי עשוי לשמש עדות נגדך בבית־המישפט." ויולט לא טמנה ידה בצלחת,

ויולט והשוטרים

הגישה תלונה נגד יריבה השוטר, בגין שימוש בכוח שלא כחוק.

שמה של ויולט דלאל אינו מוזכר לאחרונה בטורי הרכילות. מזה שנים שהיא בורחת מפני הפירסום כמו מפני אש. אולם היא זכורה עדיין, כמי שהיתה דמות מרכזית בבוהמה התל־אביבית בשנות ה־60' היפות והטובות.

את חיי החברה שלה היא מנהלת מגלריה 93, שבבעלותה. לצד דברים יפים — כך נקראת התערוכה המוצגת שם עתה — מפעילה ויולט במקום גם סלון לתיסרוקות. המחיר שהיא גובה עבור טיפול בשיער הראש של נשות החברה התל־אביביות הפך כבר לשם דבר. כולם יודעים שוויולט גובה מלירה אחת עד כמה אלפי לירות לתיספורת, הכל לפי מצב־הרוח.

ויולט היא מוסד. את דרכה בארץ החלה הנערה ילידת עיראק במעברת יד־המעביר, שהפכה לימים לנווה־שרת. היא גדלה במישפחה מרובת ילדים, וכבר מגיל קטן צפו לה עתיד. ואכן ויולט הגיעה רחוק — עד ללונדון שבאנגליה. שם למדה ארבע שנים אמנות.

בין מיבצעיה בארץ נמנים הכנת התלבושות להצגות מלכת האמבטיה וקרחת, ולערב שירי ג'ורג' בראסנס של יוסי בנאי, במשך שנים התגוררה בכפר־שמריהו. לפני שש שנים נישאה, ומזה שלוש שנים היא חיה בניפרד מבעלה, בדירת סטודיו שעיצבה במו ידיה, ברחוב הירקון.

כאשר נודע בעיר כי ויולט הסתבכה בתקרית אלימה עם שוטר, מכריה וידידה לא התפלאו. ויולט ידועה במיזגה הסוער, אולם תמיד היא מפנה אותו לאפיקי יצירה.

מה קרה בעצם בין ויולט לשוטר?

מספרת ויולט:

בערב נסעתי במכונית שלי הביתה, אחרי שעשיתי קצת קניות. פיתאום נתקעתי ברמזור של פרישמן — בן־יהודה. איך שאני מנסה להתניע מחדש, עוצרת לידי ניידת והשוטר אומר לי: „גברת, תיסעי! אור ירוק." אמרתי לו: „אתה לא רואה שאני תקועה? אולי תבוא לעזור לי?"

השוטר ירד מהניידת, ניגש אל המכונית ואמר לי: „גברת, תני לי את הרשיונות!" אמרתי לו: „בסדר, אם זה מה שאתה רוצה אז קח אותם." ונתתי לו. הוא חזר עם הרשיונות לניידת התיישב בפנים. שאלתי אותו שוב, אם הוא יכול לעזור לי, ואז הוא השיב בטון של פקודה: „בואי הנה!" יצאתי וניגשתי.

הוא ישב בניידת ועיין במיסמכים. אני דברתי אליו דרך החלון, אבל הוא התעלם ממני. פתאום הוא צעק: „אל תגידי לי מה לעשות!" הוציא את היד־דרך החלון ונתן לי סטירה. אנשים ראו את זה, ואחרי שהוא תפס מה שעשה הוא היה צריך לחפות על זה. אז הוא יצא מהניידת והתחיל לדחוף אותי פנימה, כאילו שאני התנגדתי, ובגלל זה היה צריך להפעיל כוח.

האמת היא שהוא בכלל לא ביקש ממני להיכנס לניידת. הוא סתם נתן לי סטירה ואחר־כך עשה הצגה, כאילו שאני התנגדתי להיכנס ודחף אותי פנימה. אבל אז פחדתי להיכנס. אם הוא נתן לי סטירה ליד אנשים, מי יודע מה היה עושה לי לבד. אמרתי לו שאני מפחדת לנסוע איתו. הוא ענה לי במכות בכל הגוף, שהפילו אותי על הארץ. גם כששכבתי על הכביש הוא המשיך להרביץ לי. יש לי עדים שראו הכל.

אני לא יודעת למה, אני רק יודעת שתמיד הייתה לי איזה רתיעה ממישטרה. חשבתי שזה משהו פסיכולוגי. עכשיו, אחרי המיקרה, זה מאד מוחשי.

עיתונות

העיתונאית והפסיכיאטר

הפסיכיאטר הטריד את העיתונאית בטלפון, קרא לה נאצית מזוהמת! והורשע

„את כמו אניס מנצור, עורך העיתון המצרי אוקטובר", אמר הקול המוכר בטלפון, וסילבי קשת טרקה את השפופרת.

היא הכירה את הקול מאז מילחמת יום־הכיפורים. בעל הקול, יעקב תורגמן (43), פסיכיאטר ונוירולוג, נהג לטלפן אליה ולהגיב על כתבות שונות שלה, שהתפרסמו בידיעות אחרונות. הוא היה מתווכח איתה ו„מחליף דעות" כדבריו.

סילבי סיפרה בבית־המישפט כי סבלה באורך־רוח את שיחותיו הארוכות של תורגמן, למרות שלא הכירה אותו אישית, רק בזכות היותו נכה. הוא סיפר לה כי נפצע במילחמת־ההתשה, וכי הוא מכיר את בנה רמי, שבו טיפל בבאר־שבע. לסילבי אין בן.

לפני כשנתיים פירסמה סילבי קשת כתבה בשם „אריק מלך ישראל" ובה ליגלגה על אריק שרון. חמישה ימים אחרי כן התפוצץ ליד דלת ביתה מיטען־חבלה. רק בנס לא נפגע איש.

תורגמן התקשר אליה לפני ואחרי הפיצוץ, ושאל אם אינה חושבת בתוך תוכה שזה מגיע לה. שעות אחדות אחר־כך הגיע לביתה של סילבי. הוא צילצל באינטרקום וביקש ממנה לפתוח לו את הדלת, אך היא סרבה ואמרה לו להסתלק מהמקום. הוא הלך משם אף מבלי שנכנס לבניין, ונעלב עד עמקי נשמתו מהיחס שגילתה כלפיו העיתונאית.

מחמת העלבון לא שב להתקשר לסילבי יותר משנה וחצי. רק כאשר התפרסמה כתבה נוספת שלה, בחודש אוגוסט בשנה שעברה, בשם „הקוזאק הנגזל", לא עמד בפיתוי והתקשר אליה שוב.

כאשר שמעה סילבי את הקול המוכר, ואת ההשוואה לאניס מנצור, טרקה את השפופרת וסרבה להמשיך בשיחה. אך תורגמן לא הניח, בזעם צעק עליה בטלפון כי הוא חושב שהיא כותבת כמו נאצית מזוהמת.

העיתונאית התלוננה במישטרה על הטרדות ועל המלים המעליבות שאמר לה תורגמן בטלפון. הוא נחקר, ושוחרר בערבות עצמית. אך הוגש נגדו כתב־אישום על הטרדה טלפונית.

התביעה הפלילית נגד תורגמן התבררה בימים אלה בפני שופט־השלום התל־אביבי, דוד שטינמץ. גם קשת וגם תורגמן העידו בבית־המישפט.

(המשך בעמוד 49)

רחל מרחלת על כל העולם

בעיות נישואין בגיל שמונים

לפני אחת־עשרה שנה היה זה סיפור־האהבה ששיגע את המדינה. יום אחד קמה לה בחורה בת 23, ששמה הולך לפניה, ובלי לחשוב פעמיים נענית להצעת־נישואין שמציע לה גבר המבוגר ממנה ב־46 שנים.

אבל לא היה זה סתם גבר. זה היה הצייר הידוע **יצחק פרנקל**, המוכר גם בשם־המכחול שלו: פרנל. לפרנקל בן ה־69 היו אז כבר שישה ילדים, שלושה מהם היו מבוגרים מאשתו החדשה, **אילנה**, כימעט בשלושים שנה. אילנה, ילידת תל־אביב, חיילת־נח"ל לשעבר, שעברה להתגורר בצפת ופתחה שם גלריה־לעתיקות, היתה מפורסמת אז בכל הארץ בזכות התזה האדיר שלה. מי שהתפעל ממנו היה הצייר פרנקל, שכבר בפגישה הראשונה ביניהם הציע לה נישואין.

אילנה הפכה אשתו וגם מודל־העירום שלו. פרנקל החל מצייר אותה בלהט, ותמונות השמן שלו, שבהן מופיעה רעייתו, מקשטים כיום אוספים רבים בארץ.

יצחק ואילנה פרנקל
מה זה הפרש של 46 שנים?

פרנקל לא הסתיר את חיבתו לנשים. גם בגיל 70, כשהיה בעלה של אילנה, סיפר בחיוך: „לאדם יוצר יש הצלחה אצל נשים. באך שבר את השיא במיספר ילדיו, ו־אפילו צ'ארלי צ'אפלין לא השיג את הרקורד. אינני מקנא באדם גלמוד, שאין לו אפילו חצי ילד לנחמה. ילדי הצעירים חידשו את נעורי. אני אוהב את האשה שאני חי איתה. היו לי עשרות... הן נותנות לי השראה ותוכן. מתנת־הכלולות שלי לאשתי אילנה היתה תמונת־עירום שלה, שהוצגה בתערוכה בפאריס."

הפרש של 46 שנים אולי אינו מורגש כשהאדם הוא בן 70, אבל בגיל 80 זה קצת אחרת. פרנקל נשאר אומנם אותו צייר פורה, ורק השבוע חנך תערוכת־ציורים חדשה שלו בתל־אביב. גם ניצוץ השובבות והחמדה עדיין ניכר בעיניו כשהוא מתבונן בנשים. אבל נראה שזה כבר לא אותו דבר, כמו שזה היה לפני עשר שנים. יש בעיות בחיי־הנישואין של יצחק ואילנה פרנקל. הם שוהים יותר ויותר בנפרד, הוא בפאריס והיא בצפת.

ידידי־המישפחה מתלוצצים שבגיל 34 אילנה היא כבר מבוגרת מדי עבור פרנקל, והוא חומד, כנראה, נשים צעירות יותר. אבל אם יש משבר בחיי־הנישואין שלו הוא בטח זמני. אתם תראו, כשהוא יגיע לגיל 90 הוא יהיה ממוסד יותר, רגוע יותר, והכל יסתדר ביניהם על הצד הטוב ביותר. צריך רק סבלנות.

צעקות בלילה

רחוב ורמייזה הוא אחד הרחובות הקשטים ביותר בצפון תל־אביב. הוא כל־כך שקט שלפעמים אפשר לשמוע משם את הזעקות של היולדות בבית־החולים אסותא, המרוחק משם מרחק כמה בלוקים. אבל באחד הלילות בשבוע שעבר החרידו זעקות־אימים את הרחוב כולו.

השעה היתה כבר כמעט שלוש בבוקר, כאשר הדיירים המבוהלים של הרחוב הקיצו משנתם, ופתחו את התריסים כדי לגלות את מקור הזעקות. התברר שהן בקעו מבית מיספר 6, שם, בחדר־המדרגות, עמד גבר צעיר שהלם באגרופיו על דלת דירתו של במאי־הקולנוע **דויד גרינברג** וצרח: „פתח את הדלת! פתח את הדלת!" מתוך הדירה עצמה נשמע קולו של גרינברג הנפחד, כשהוא צועק: „לך מכאן! אני לא אפתח! אני אקרא למישטרה!"

מבלי לחקור הרבה, היה ברור לכל השכנים שהם עדים לסצנת קינאה נוראה. גרינברג, שהיה אומנם נשוי בחייו תקופה קצרה, הוא רווק נצחי, שחתיכות מבוגרות־הבהמה הן אורחות קבועות בדירתו. אז הנה, אמרו השכנים זה לזה, איזה בעל קנאי תפס אותו בשעת־מעשה והוא רוצה את אשתו חזרה. איזו סיבה אחרת כבר יכולה לגרום לבנאדם לדפוק על דלת חברו בשעה כזאת בלילה, ועוד לצעוק בקולי־קולות מבלי לחוס על השכנים?

„תחזיר אותה!" המשיך הגבר לצעוק בחדר־המדרגות, „אם לא תחזיר, אני אהרוג אותך!" ואילו גרינברג המשיך להתזיק מעמד בדירה הנצורה, וסירב לפתוח את הדלת. הצעקות נמשכו ככה לפחות עשר דקות, עד שהגיעה המישטרה למקום. אז התברר שסיבת העימות הלילי אינה בדיוק זו שעליה חשבו השכנים, המכירים את חבורת הנערות שמטפח דויד.

סיבת הצעקות היתה פרוזאית, ולא היה לה שום קשר לרומנטיקה. הבחור הצועק, כך הסתבר, תבע בסך הכל חוב כספי, שלטענתו חייב לו גרינברג. וכשהוא צעק „תחזיר אותה!" הוא התכוון למשהו שגרינברג לקח ממנו, לטענתו, ולא החזיר.

אז אני שואלת אתכם: חוב כספי זה סיבה להקים שערוריה באמצע הלילה, ולהעיר את כל השכנים? חוב כספי גורם ביום. את הלילה צריך לשמור רק לגביית חובות רומנטיים.

דויד גרינברג וידידות
חוב לא רומנטי

סיפור בשחור־לבן

יש חתיכות המסתובבות שנים בתל־אביב ולא מצליחות למצוא לעצמן מישהו שיחמם להן את הלב. אך יש גם חתיכות שהמזל מאיר להן פנים. אחת כזו היא הזמרת הכושית **הריאט מטיואני**, שהגיעה לכאן רק לפני חודשיים מדרום־אפריקה עם שתי עמיתותיה להקת שיבא. ובכן, הריאט, תוך זמן קצר זה, מצאה לה אהבה יפה בארץ הקטנה שלנו. הבחור הוא שדרן הדיסקו **גד ביטון**, שניחן בכל המעלות של כל חתיך ממוצע — הוא גבוה, נאה ובעל קול בס ערב ביותר, במיוחד כאשר שומעים אותו מעל גלי־האתר.

הריאט מטיואני
היא מלווה אותו

גבי ביטון
הוא מלווה אותה

השניים נפגשו, כמובן, בענייני עסקים. להקת שיבא באה להקליט כמה משיריה, ואת פני הזמרות קיבל גדי, בין הריאט הבחור נדלק מייד הניצוץ המיוחד הזה, שמביא בעיקבותיו סיפור־אהבה נעים. אחרי פגישה זו הם אינם נפרדים. האהבה שם כל־כך חמה, שגד מלווה את הריאט להופעותיה והיא מלווה אותו לעבודתו. בקיצור, האהבה פורחת ולי לא נותר אלא ליהנות מהצמד חמד הזה.

בת במקום מאהב

אני אוהבת סיפורים כאלה, שבסוף נעשה „שולם" במישפחה. אתם כולכם זוכרים בוודאי את השערוריה הגדולה שפרצה עם **רחל שטיינר**, זו המכוערת מהסרט אסקימו לימון, שאחרי שנגמר הסרט התברר כי רק עשו אותה מכוערת, אבל בחיים היא יפה.

אם אתם לא זוכרים זו אני אזכיר לכם. רחל התגוררה עם אמא שלה, הגברת **חיה שטיינר**, באותה דירה. האמא מצאה לה לפתע רומן, אדם בשם **עובדיה מיז־רחי**. כמו שזה קורה ברומנים של האמהות, אחרי שהאבא נפטר, כך זה גם קרה אצל השטיינרים. הן התחילו לא כל כך להסתדר זו עם זו.

אבל אצלן זה קצת גלש מהנורמות המקובלות בדרך־כלל. **חיה שטיינר פנתה לבית־המישפט וביקשה צו, שיורה לבת שלה להסתלק מהבית, כשהיא מתארת בבקשה שלה איך רחל מציקה לה ולחבר שלה.**

עד שגלגלי הצדק התחילו לטחון, וזה כידוע לוקח זמן, המשיכה רחל להתגורר עם האמא שלה. אז מה הסיפור שלי? עכשיו הכל בסדר שם. האמא ורחל השלימו זו והן היום הכי אוהבות שבעולם. עובדיה התבקש לפנות את הבית ולצאת מתחום חייה של חיה. וכפיצוי על כל הסבל, העניקה אמא חיה לבת שלה, רחל, טיול לחוץ־לארץ.

אם זה לא האפי־אנד אז מה זה האפי־אנד?

(המשך מעמוד 46)

לפני מתן גזר־הדין, אמר הרופא יליד אלג'יר, כי הוא חי את השואה, וסיגנון הכתבה, היה כמו זה של השטירמר הנאצי, ושהרב לווינגר תואר שם בצורה גזענית. לכן לא יכול היה להתאפק, ושילפן כדי להחליף דעות עם העיתונאית.

בית־המישפט קבע שהרופא ידע יפה שהוא מטריד את סילבי, מה גם שהיא אמרה לו זאת באופן מפורש, וביקשה ממנו שיפסיק להטרידה. מאחר שהמשיך לטלפן אליה הריהו אשם בעבירה שיוחסה לו.

בנסיבות המיקרה הטיל עליו בית־המישפט עונש של אלף וחמש מאות לירות, ולא ראה מקום להוסיף כל עונש אחר.

אנרגיה

דוד־השמש של המדינה

פצלי־אבן, כבוד, שמש ומימן — כתחליף לדלק בישראל של שנת 2000

שדה־הנפט עלמה, שבמיפרץ סוויס, סיפק כחמישית מתצרוכת הדלק של מדינת־ישראל. החזרתו לידי המצרים, בשנה הבאה, תהפוך את ישראל תלויה ב־מקורות־חוץ בכל תצרוכת הנפט שלה, ליצירת 99,2% מכל האנרגיה הנוצרת בארץ.

מה יקרה אם יום אחד תופסק זרימת הדלק לישראל? האם מוכל המדינה למצוא לעצמה מקורות־אנרגיה חילופיים?

הבעיה אינה מעסיקה כל כך את הממונים על משק האנרגיה בארץ. בכל העולם, ובעיקר במדינות התעשייתיות, עוסקים עתה בקדחתנות בחיפוש אחרי מקורות אנרגיה חדשים, לקראת התקופה הלא־רחוקה, שבה יצטמצמו מאגרי הדלק של העולם ומחיריו יהיו כה יקרים עד שלא יהיה כדאי עוד להשתמש בו. אולם לגבי ישראל הפכה הבעיה לקארדינאלית.

„מדינת ישראל הגיעה למצב שבו היא מוכרחה לפזר את מקורות האנרגיה שלה ולמצוא פיתרונות ותחליפים לנפט," אומר הפרופסור ברוך רז (41), מנהל המרכז הבין־תחומי לניתוח וחיזוי טכנולוגי של־יד אוניברסיטת תל־אביב. זהו אולי המוקד היחידי שבו מתרכזים במדינה התוכניות, ההצעות, הרעיונות והניסויים לגבי מציאת ממלאי־מקום לזהב השחור — הנפט.

מאגר לא יישיץ. המרכז פועל זה ארבע שנים בעידודה של המועצה הלאומית למחקר ופיתוח. 25 עובדים בו מתמחים בתחומים שונים, כמו ניתוח־מערכות, כימיה, אלקטרוניקה, סטטיסטיקה, הנדסה־טכנית ועוד. כאשר מקבל המרכז משימה ספציפית, הוא מזמין מומחים נוספים הבקיאים בנושא זה.

סיבי קשת (מימין) ואריק שרון (משמאל)
פצצה אחרי „אריק מלך ישראל"

מטרת המרכז היא לקדם את השימוש בחיזוי טכנולוגי, ולייעץ לקובעי המדיניות בנושאים בעלי משמעות לאומית. מנהל המרכז, הפרופסור רז, שהוא כימאי במיקצועו, מנצח כיום על עבודה קדחתנית שנועדה לחזות מה יהיו מקורות האנרגיה של ישראל בשנת 2000.

חיזוי זה אינו לוקח אפילו כאפשרות, שבישראל יימצא עד אז מאגר נפט תת־קרקעי גדול, שיוכל לספק חלק משמעותי מצריכת הדלק של המדינה. „אפילו אם היו מוצאים מאגר כזה," אומר הפרופסור רז, „לא היה הדבר משפיע על מחיר הדלק." התחזית הטכנולוגית קבעה שמאגרי הנפט הקיימים בעולם יגיעו בעוד כמה שנים לידי מיצוי מלא, ומחירי הנפט המאמירים לא יצדיקו עוד את השימוש בו.

במרכז החיזוי מתרכזים בעיקר במקור אנרגיה אחד הנמצא בשפע בארץ — חום השמש. בעידוד המכון נעשים ניסויים כדי למצוא פיתרונות ארציים להפקת חשמל באמצעות בריכות סולאריות ענקיות. בעוד שנה יהיו בידי המרכז נתונים מספיקים כדי לקבוע אם הפקת חשמל בשיטה זו היא כלכלית.

מחקרים נוספים נעשים בתחום שני מקורות אנרגיה שעל קיומם בארץ ידוע מזמן, אך בשל בעיות אקולוגיות וכלכליות לא היה השימוש בהם כדאי: הכבול ופצלי־השמן (אבן הביטומין). פצלי־השמן הן שכבות אבן הנמצאת בכמה מקומות בארץ בריכוזים גבוהים. האבן ספוגה חומר הדומה בהרכבו הכימי לנפט. בארצות־הברית, למשל, החלו לאחרונה חברות הנפט להשקיע סכומים עצומים בפיתוח שיטות שיצדיקו מבחינה כלכלית הפקת דלק מאבן הביטומין. בקולורادו מושקעים מאות מיליוני דולרים בנושא זה. הזוכה כתוצאה מכך לבום כלכלי חסר־תקדים.

אולם ניצול אפשרי של פצלי־השמן והכבול הטמון בחולה הם פיתרונות זמניים לטווח קצר. במרכז החיזוי מנסים לחשוב גם על פיתרונות לטווח ארוך, מעבר לשנת 2000.

אין צורך נכור. בהתאם לאחת התכניות הנמצאות בעיבוד במרכז, בוקים אפשרות להפוך את הנגב ל„דוד השמש של המדינה". הנגב, המשופע בקרני שמש ברוב ימות השנה, יכול להפוך בעזרת מיתקני־ענק לקולט אנרגיה סולארית, שבעזרתה ניתן יהיה לייצר אנרגיה חשמלית ואף לשמר את העודפים שיווצרו בצריכה השוטפת.

בתוכנית אחרת בודקים אפשרות להקים בריכות סולאריות בייצור המוני, כדי לספק את האנרגיה הדרושה לתעשייה. תוך שנה יתברר אם השימוש בבריכות אלה הוא כדאי. ואז, לא מן הנמנע כי בתי־חולים, בתי־מלון, מיפעלים תעשייתיים וכו' מגורים גדולים יחוייבו לבנות

(המשך בעמוד 58)

ועידת האיחוד

שלום ושוויון לישראל

מושב הפתיחה
ביום שישי, 23.11.79
בשעה 8 בערב
בבית ארלוזורוב
רח' בילינסון 6, ת"א
(ליד קולנוע ת"א)

ח"כ מאיר פעיל ח"כ אורי אבנרי
ברכות
מנחה: ד"ר יעקב ארנון

דיוני הועידה
יום שבת, 24.11.79
בבית סוקולוב
רח' קפלן 4, ת"א

דיון מדיני 12—9 בבוקר
פותח: ד"ר מתתיהו פלד

דיון חברתי 4—1 אחה"צ
פותח: רן כהן

דיון ארגוני 6—4 אחה"צ
פותח: אמנון זכרוני

נעילת הועידה
בכותאי יזכת, 24.11.79
בשעה 8 בערב
בבית סוקולוב
רח' קפלן 4, ת"א
ש ל "י, המרכז: רח' הוברמן 24, ת"א, טל. 03-235608

בהשתתפות:
נשיא המדינה יצחק נבון
פרופ' ע. ארנסט סימון

של"י - ראש חץ
לשלום ולשוויון

כמה זמן אתה ממתין בתור בקופת־חולים?

שעתיים - שלוש שעות?.. בקופת חולים מאוחדת משתדלים ומצליחים לקצר את זמן ההמתנה ולהקל עליך. המזכירה הרפואית מפנה אותך למומחה המתאים. ללא סחבת. ללא ניירת מיותרת.
בקופת חולים מאוחדת אתה יכול לבחור את שיטת הטיפול הנוחה לך - בבית הרופא או במרפאה הקרובה לביתך.
בדוק והווכח.
המרכז: ארלוזורוב 100 ת"א, טל. 233251.

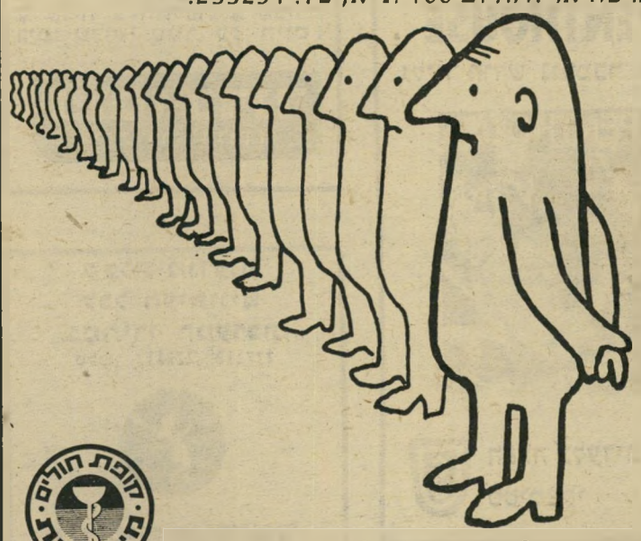

הצטרף לקופת־חולים מאוחדת

המחליטונים

(המשך מעמוד 17)

עצמו — ומחיר זה נקבע בישראל מתוך תיאום בין הנהלות שלושת הבנקים הגדולים — בנק לאומי, בנק הפועלים ובנק דיסקונט (כשלעתים הם נזקקים לתיווכו של בנק רביעי — בנק ישראל).

האנשים היושבים במועצות המנהלים של שלושת הבנקים הללו הם מחשובי המחליטונים בישראל.

לרשות שלושת הבנקים הגדולים עומדים כל האמצעים לקביעת ערך הכסף. הם שולטים שליטון מוחלט בבורסת ניירות־הערך. תוך תיאום ביניהם נקבע מחיר מטבע־החוץ. הם קובעים מתוך תיאום את גובה הריבית הבנקאית כרצונם. ערך הכסף חשוב כל־כך במשק הישראלי, משום שיותר מכל גורם אחר הוא הקובע את שיעור האינפלציה, את מחירי המוצרים השונים, את רמת־הרווחים בענפים שונים ואת ערכו הריאלי של השכר.

כאשר ליגלגו על שר־האוצר היוצא, שימחה ארליך, אשר ניסה להאבק באינפלציה בעזרת מישרד־פירסום, היה בכך אי־צדק משווע: ארליך פשוט הבין מה שעתיד להבין עתה יגאל הורביץ, שבמצב הקיים לא הממשלה היא הקובעת את שיעור האינפלציה, ומילבד הסברה אין לה כימעט מה לעשות בתחום זה, אלא אם כן יובטח לבנקים פיצוי על הירידה בריווחיות שתיגרם להם עם בלימת האינפלציה.

הבנקים טרחו לרמוז על כך מיד עם כניסתו של הורביץ לתפקידו, כשיצאו להתקפה כבדה וכוללת להורדת ערכן של איגרות־החוב הצמודות. די היה בשני ימי התקפה כדי שהורביץ יבין את הרמז ה־

איש־דיסקונט גיטר
יו"ר של שלוש חברות

ברור: מוטב שלא יחשוב על צעד כלשהו ללא תיאום עם הבנקים.

לא מכבר התפרסם היקף נכסיו של הבנק השני בגודלו במדינת ישראל, „בנק הפועלים". ערך נכסיו מגיע ל־300 מיליארד לירות — כימעט כגודלו של התוצר הלאומי הישראלי לשנה שלמה. פירוש הדבר הוא, שעל אזרחי ישראל היה לעבוד, להשתכר ולהרוויח, ולחשקיע את כל פרי עמלם בשלוש שנות־עבודה תמימות כדי ליצור את נכסי שלושת הבנקים הגדולים!

האדונים יפה, איינהורן ויקותיאלי (בנק לאומי), מישפחות רקנאטי וקראסו ומר בנו גיטר (בנק דיסקונט) והאדונים אפרים רייגר ויעקוב לווינסון (בנק הפועלים) חשובים לא פחות — ואולי הרבה יותר, משרי

אזהרה!

לאחרונה נמכרים בחנויות ביגוד ובבוטיקים מוצרים מאיכות נמוכה הנושאים את השם או הסימן "פיורוצ'י"(Fiorucci). מוצרים אלו הינם חיקויים זולים ומזוייפים.
"פיורוצ'י"(Fiorucci) הינו שם וסמל מסחרי בבעלות חברה איטלקית בשם "Fiorucci S.P.A" ורק לה הזכות להשתמש בשמות וסמלים מסחריים אלו.
את המוצרים האורגינלים של "פיורוצ'י"(Fiorucci) ניתן לרכוש אך ורק בתל אביב בחנות "פיורוצ'י"(Fiorucci) ברח' וייצמן 57 פינת רח' ה'באייר 18 ככר המדינה (טלפון 217054)

צעדים משפטיים יינקטו נגד היצרנים ובעלי החנויות המשתמשים שלא כדין בסימן "פיורוצ'י"(Fiorucci).

FIORUCCI

קנה עוד היום מכשיר בזק!
* לשקופיות ולסרטים שצילמת קנה מקרן!
* מבחר גדול בחנות המקצועית „פוטו-ברנר"
* קניה * החלפה * מכירה בימי שלישי סגור כל היום!

פוטו-ברנר
חיפה, רחוב החלוץ 31

הגיע! ונמצא למכירה
PENTHOUSE
גליון חודש נובמבר 1979

הפצה בלעדית סטימצקי

ערבי צעירים במועדון 5 לתרבות חדשה
רח' הס 5, תל־אביב, טל' 297263
יום שלישי, 27.11.79
יוקרן סירטו של
צ'ארלי צ'אפלין
מיסיה ורדו
המועדון פתוח בימי ג' התוכניות מתחילות ב־9 בערב
המועדון פתוח משעה 8.30 בערב.

חן טרמפ לחייל

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת
טלפון 227117, 227118
פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב (פינת אנטוקולסקי)

האוצר, התעשייה והמיסחר, בכל הנוגע לכלכלה הישראלית.

הבנק שלך אינו רק בנק, הוא גם... הכר. עוצמתם הכבירה של הבנקים בישראל באה להם בדיוק משום שאינם עוסקים בבנקאות בלבד

בל"ל: האשכנזים הוותיקים

בנק לאומי לישראל נוסד בתחילת המאה בלונדון כבנק אפ"ק על־ידי אוצר התיישבות היהודים, לצורך רכישת קרקעות מערבים פלסטיניים. ב־1921 הקים את בנק אפותיקאי כללי. ב־1922 ייצג את הג'וינט והקים את הבנק המרכזי למוסדות שיתופיים, ואחר־כך את אוצר לחקלאות שהפך ב־1967 לבנק יעד לפיתוח חקלאי). בשנות מילחמת־העולם הוקמו אוצר לתעשייה והחברה להשקעות של בנק אנגלו־פלשתינה.

עם הקמת המדינה מונה בנק זה על־ידי הממשלה הזמנית כבנקאי המדינה (היום משמש בתפקיד זה בנק ישראל), וב־1950 אוגד כבנק לאומי לישראל בע"מ. ב־1953 נוסדה על־ידי ההסתדרות הציונית חברת אוצר התיישבות היהודים בע"מ בישראל שחתמה הסכם עם החברה המקבילה בלונדון, ושהפכה לבעלת הבנק.

בנק לאומי שולט גם בבנק איגוד לישראל — הבנק המיסחרי הרביעי בגודלו בישראל. כמו כן הוא שולט בבנק ערבי־ישראלי בע"מ, בבנק קופת־עם ובמימונים, העוסקת במתן הלוואות לזמן בינוני וארוך. כל זה בתחום הבנקאות הצרופה.

נוסף לכך יש לבנק החברה לניהול קרן חיסכון, ויחד עם בנק דיסקונט הוא מחזיק בעוגן לניהול קרנות פנסיה. לבנק יש גם ארבע קרנות נאמנות.

בענף־הביטוח שולט בנק לאומי בחברת מיגדל־בנין בפרודנשאל, במעוז, בסלע, ב־לאוביט ובאיחוד סוכנויות־ביטוח. באמצעות בנק איגוד שולט בנק לאומי בנתח נכבד מתעשיית־היהלומים בארץ, ובאמצעות שותפותו בקונצרן כלל הענק הוא שותף לחלק עצום של התעשייה הישראלית.

בנק לאומי שותף לחברת דלק, ושולט בפז ובחברת ההשקעות אפריקה־ישראל העוסקת בקרקעין, בבנייה ובמלונאות. יחד עם שני הבנקים הגדולים האחרים שותף בנק לאומי גם בבנק לפיתוח התעשייה. במוסדות הבנקאיים של בל"ל מחזיקים קצת פחות ממחצית הפיקדונות בישראל: 1968 מיליארד מתוך 359 מיליארד ל"י.

קשה לברר מי הם בדיוק בעליו של בנק לאומי, ואלו בעלי־הון מסתתרים מ־אחרי הכותרת „ההסתדרות הציונית", ש־היא שייסדה את הבנק. אך הרכב הנהלת הבנק — שחברי הדירקטוריון שלו ממו־נים לכל חייהם, כאילו היו שופטים — עשוי ללמד את האינטרסים של מי הוא משרת.

מנכ"ל בל"ל יפת ופרופסור חיים בן־שחר
יו"ר של שמונה בנקים

● **מרדכי איינהורן** הוא מנכ"ל משותף נוסף. הוא נולד ב־1930 בגרמניה ועלה ב־1944. את הקאריירה שלו עשה בבנק הלאומי.

● מנכ"ל משותף שלישי הוא **יעקוב מאכט**, שנולד ברוסיה ב־1919 ועלה ב־1936. היה חבר קיבוץ נגבה, והגיע ל־בנק לאומי אחרי קאריירה בסוכנות היהו־דית, במישרד־האוצר, בחברת הולנדר (פרוונים) ובבנק לפיתוח התעשייה.

● המנכ"ל הרביעי, **ישראל רויך**, נו־לד ב־1926 בגרמניה ועלה ב־1934. הוא קרוב, באמצעות נישואין, למדדכי איינ־הורן. השכלתו מישפטית, ואת הקאריירה שלו עשה במוסדות הבנקאיים המסונפים לבנק לאומי.

● המנכ"ל המשותף החמישי הוא **יו־סף ראש**, יליד 1922, ששירת בבריגדה ועשה את הקאריירה שלו בבנק לאומי

● על אלה אפשר להוסיף את **שמו־אל טודצ'ינסקי**, שנולד ב־1911 בפתח־תיקווה, למד בגימנסיה הרצליה, שירת ב־בריגדה, עשה את הקאריירה שלו בבל"ל, והיום הוא מישנה־למנכ"ל; את **שימחה סורוקר**, מנכ"ל בנק איגוד, שנולד ב־1928 בירושלים, עשה קאריירה בשירות חממשלתי והיה מנכ"ל מישרד התיקשורת; ואת **שלמה גרופמן**, מנכ"ל אפריקה־יש־ראל השייכת לבנק לאומי, שנולד ב־1937 בתל־אביב והקאריירה שלו עברה דרך המשביר לצרכן וחברות־הביטוח של מישפחת סחרוב.

בסך הכל יש ב„בנק לאומי" כ־עשרים־שלושים אנשים התופסים את העמדות הבכירות בבנק וכחב־רות השייכות להן, ואלה חם מחליטי־מני בנק זה.

פועלים: קיבוץ־ניקים לשעבר

בנק הפועלים נוסד ב־1921, שנה אח־רי ייסוד ההסתדרות בסכניון בחיפה, על־ידי ההסתדרות הציונית וההסתדרות

(המשך בעמוד 61)

● יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל הבנק הוא **ארנסט יפת** שנולד בגרמניה ב־1921 למישפחת־בנקאים שייסדה בישראל את בנק יפת. יפת הוא יו"ר מועצת־המנהלים של שמונה בנקים המסונפים לבנק לאומי, וחבר במועצות־המנהלים של כמה חברות שהבנק שולט בהן.

● **ברוך יקותיאלי** הוא אחד המנ־כ"לים המשותפים של הבנק. הוא נולד ב־1926 בתל־אביב, והוא מוסמך למישפ־טים. היה עובד הקק"ל בחיפה, עוזר היו־עץ לענייני ערבים במישרד ראש־הממש־לה, ושותף במישרד עורכי־הדין סולומון־ליפשיץ בחיפה. לפני שעבר לבנק לאומי היה יקותיאלי סגן המפקח על מיבצע־חוץ במישרד־האוצר. הוא יו"ר מועצת־המנה־לים של אפריקה־ישראל ושל מיגדל־בנין, וחבר מועצת־המנהלים בשורה של בנקים ומוסדות אחרים המסונפים לבל"ל.

קמיל שמפו לשיער בלונדיני

קמיל שמפו המיוחד לבלונדיניות ולבהירי שיער הינו מוצר נוסף במשפחת מוצרי הקמיל של מעבדות ד"ר פישר
קמיל שמפו טבעי מכיל אזולן המופק מפרחי הקמומילה
הוא מעמיק את גוון השיער ושומר על צבעו הטבעי
מוסיף לו ברק ורכות.

זה טבעי.

קמיל שמפו טבעי... יש לו טבע לפנק
מוצר של ד"ר פישר

קולנוע

סרטים

לקראת הפחעה

פיטר בוגדאנוביץ' ידוע בעולם הקולנוע כמי שעושה „סרטים כמו...". כמו הוארד הוקס (מה קרה דוק) או ברוח הסרט האילם (ניקלאודיאון) או על ג'ון פורד (ג'ון פורד מביים). פרשן־הקולנוע לשעבר אוהב כל כך את האבות המייסדים עד שהוא חוטא בחיקוי מתוך התבוללות.

עם זאת, יש בכל זאת הבדל משמעותי בין חיקויים שנעשו כתרגיל אינטלקטואלי (דיידי מיילר) לבין מחוות שיצאו מן הלב, כמו הצגת הקולנוע האחרונה, והסוג השני עדיף עשרת מונים על הראשון.

נראה שבוגדאנוביץ' עצמו היה מודע לכך, ולראיה סירטו החדש, המלאך ג'ק, הראשון מזה שנים רבות, שמרבית הביקורת מאוחדת בדעתה החיובית עליו. להפקתו, עזב בוגדאנוביץ', את האולפנים הגדולים ואת מכונות הקולנוע היקרניות, וחזר לכור מחצבתו, אל המפיק רוג'ר קורמן, שנתן לו לפני שנים את ההזדמנות הראשונה שלו כבמאי, והשתמש שוב ב־אמצעים צנועים, כדי ליצור סרט אישי. גם אם אישיותו מורכבת במידה רבה מ־דברים שספג מאחרים, אין זה אסון. לפ־חות הפעם, התוצאה מתגבשת ליחידה אחת ועומדת בזכות עצמה.

נטע זר. המלאך ג'ק הוא מסוג הסר־טים שיכולים להזכיר מצד אחד את סי־פורי גרהם גרין, או לפניו סומרסט מוהם, ועוד לפני כן ג'וזף קונראד, סיפורים או־דות אירופאים התקועים בתוך המיזרח ה־רחוק, מנותקים מן הבית שבו גדלו ומה־תרבות שעליה התחנכו, ונוכרים במקום שבו הם חיים, נטע זר בחברה שאינה רוצה בהם ומתבוננת בהם בבוז מעורב בחשד. קשה לראות את הסרט ולא להיזכר בכל מה שנכתב במשך השנים על חלק זה של העולם, החל בלורד ג'ים וכלה באמ־ריקני השקט.

הסרט מזכיר, לא פחות, את סירטי שנות הארבעים בהוליווד על אמריקאים במקומות זרים אכזוטיים, המקימים להם, מסיבות מעורפלות, בית רחוק מן הבית. זה מזכיר במיוחד סידרה של כמה מסיר־טי האמפרי בוגארט, שהמפורסם ביניהם היה קזבלנקה.

עם זאת, המלאך ג'ק הוא סרט מאד אקטואלי, הנוטל את הנתונים המוכרים ומנסה להראות מה קורה להם היום, או ליתר דיוק, בימים של סוף ההתערבות האמריקאית בוויאט־נאם.

פחורה הגנג. גיבור הסרט הוא ג'ק פלאוארס, אמריקאי שנתקע בסינגפור לפ־ני 15 שנים. מאז הוא חי מן היד אל הפה, ביום כסוכן של חברה סינית, בלילה הוא משיג לקוחות ליצאניות המשלשלות לכיסו אחוזים עבור טירחתו. חלומו ה־גדול הוא להקים בית־בושת שלא היה עוד כמוהו, מפואר, נוח, חברותי, שבו הכל מרוצים, הלקוחות, העובדות, השר־תים, וגם בעל־הבית.

במהלך הסרט, נאלץ ג'ק לעמוד לפני סידרה של החלטות שבכולן נבחן חוש־המוסר שלו. למרות שאינו רואה פסול בזנות או בסרסרות, הוא רואה זאת כ־חובתו לספק סחורה הוגנת עבור תשלום הוגן. כמעביד הוא סבור שיש לשלם ל־עובדים שכר הוגן, וכחבר הוא חושב ש־הידידות חשובה יותר מן הרווח. בסך־הכל הכבוד העצמי חשוב בעיניו יותר מן האפשרות לעשות, בקלות, הון.

בכך גדולתו -ואסונו של ג'ק פלאוארס. הוא מגשים את חלומו ומקים את המוסד הסגור שלו, אבל המאפיה המקומית דוא־גת לדכא עד מהרה את התחרות הלא־הוגנת. הוא כמעט זוכה בעושר ואושר, כשניתנת לו האפשרות לפתוח עסק דומה לטובת חיילי ארצות־הברית, שבאים לנ־פוש בעיר מן הקרבות המשתוללים אי־שם צפינה, אבל כשהוא צריך למכור גם את מצפונו לשם כך, הוא מוותר על כל העסק. בקיצור, הוא אחד מן המהיקנים האחרונים של המוסר, בעולם שלמד לשחק לפי חוקים אחרים לגמרי.

אידיאלים פרטיים. אם יש בכלל חוקים, הרי הם שונים לגמרי מן האידיא־לים הפרטיים של פלאוארס. המושכים ב־חוטים הם ספספרים לדבר עבירה, צינ־קגים הנוקבים מחיר עבור כל שירות, ולו הנתעב ביותר. בוגדאנוביץ' עצמו מגלם את האב־טיפוס לדמות זאת, ברנש בשם אדי שומן, שמציע לג'ק את עיסקת „בית המרגוע לחיילים" ואחר־כך, כשהמילחמה מתקרבת לקיצה וזרם הלקוחות מאיים להפסיק, חוזר אל הסרסור בעיסקה קוס־מת נוספת. עליו להמציא ראיות שיכתימו את שמו של סנטור המבקר באיזור, ובת־מורה יזכה בתשלום שיבטיח את ריווחתו עד לגימלאות.

המלאך ג'ק הוא סיפור מוסר שגיבורי, סרסור זונות, מיטיב להבחין בין טוב לרע, מותר ואסור, יותר מאשר רבים ממנהיגי העולם. מבחינה פוליטית, משמש הסרט אספקלריה שבה יכול המערב שוב לראות

המלאך ג'ק (בן גאזארה) וויליאם לי (דנהולם אליוט)
אלבום של יצאניות לבחירה חופשית של הלקוחות

ביקורה של הגברת אקרמן

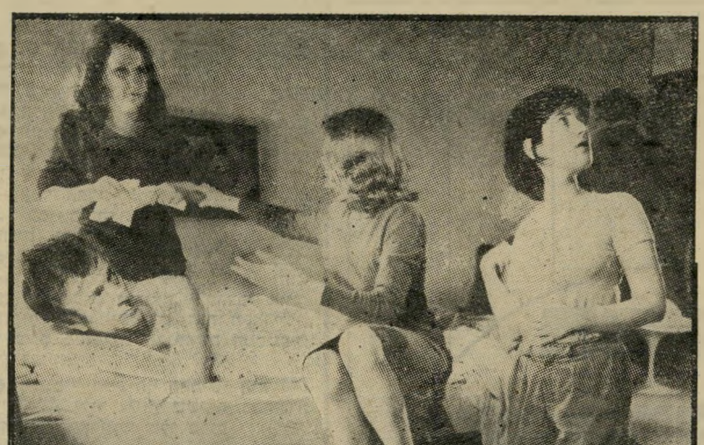

במאית שאנטאל אקרמן (מימין) בפעולה
שתיקות ארוכות

ה סינמטקים של תל־אביב, חיפה וירושלים, המקדישים את החודש הזה לקולנוע ההולנדי, יישארו גם בחודש הבא בארצות השפלה. הם יחצו את הגבול דרומה, לבלגיה.

אילו נשאל חובב־סרטים, לפני חמש שנים, מה זה קולנוע בלגי, היה יכול להצ־ביע על במאי תיעודי מהולל, הנרי סטורק, על במאי סרטי־עלילה בעל חוש אסתטי מפותח, אנדרה דלבו, ואולי על הארי קי־מל, במאי יהודי, אינטלקטואלי, שדעותיו וכוונותיו בסרטים מעניינות יותר מן ה־תוצאות.

מאז, הצטרף שם בולט אחד לניבחרת מצומצמת זו: שאנטל אקרמן, נערה ממו־צא יהודי, בת 29, סרטיה המוזרים עשו קאריירה בסינמטקים ובפסטיבלים, גם אם קשה להניח שהם מסוגלים להתמודד ב־הפצה מיסחרית רגילה. לטובת הסקרנים שאינם מגיעים לפסטיבלים בחוץ־לארץ, מארחים אותה הסינמטקים בחודש הבא.

ילידת בריסל, למדה קולנוע בעיר מו־לדתה ואחר כך בפאריס. מן הרגע הרא־שון בחרה בסינגון נסיוני, אוונגארדי, ה־מושפע הן על־ידי תורותיו של ז'אן לוק גודאר הצרפתי, והן על־ידי במאים כמו מייקל סנו הקנדי וסטן ברקהג' האמריקאי. אלה הם במאי־אוונגארד שעוסקים יותר במחקר אפשרויות הביטוי של הקולנוע, בחלוקת המרחבים שרואה המצלמה, וב־מבנה המיסגרת של כל צילום. מאשר ב־קולנוע סיפורי. להשפעות אלה צריך להור־סיף נימה פמיניסטית אישית חזקה של שאנטל עצמה, שבכל סרטיה יש מרכיב אוטוביוגרפי ברור, המוביל להירהור על מצבה של האשה בחברה המערבית.

כרך גדול ומתנכר

כ דאי, אולי, להזהיר את הצופים, בטרם תגיע הגברת אקרמן עם סר־טיה לארץ. המדובר הוא בסרטים שבהם המצלמה כימעט שאינה זזה, סרטים שיש בהם שתיקות ארוכות („הדיאלוגים מעניי־נים יותר כמוסיקת־רקע של דיקלום." היא אומרת) הדורשים מן הצופים סבלנות ורי־כוז רב. סרט כמו ז'אן דילמן, רחוב ה־מיסחר מס' 23, הנמשך קרוב לארבע שעות, עוקב כימעט ללא מילה אחרי ה־חיים האפורים, חסרי הגיוון וחסרי התיק־וה של אשה רגילה (דלפין סיריג). רק בסוף הסרט יש ביטוי אחד בילבד להת־מרדות נגד הגורל הזה. מיכתבים מן הבית משלב מיכתבים שכתבה אמה של ה־במאית לבתה, שעה ששהתה בניו־יורק, עם מראות העיר, תוך רצון לבנות הקבלה בין תוכן המיכתבים לבין צורת הכרך המתנכר. פגישותיה של אנה מגולל סידרת פגישות של במאית קולנוע עם אנשים שונים, במהלך נדודיה באירופה. בכל ה־סרטים הללו יש חשיבות עליונה למיקום של המצלמה, לדברים שהיא מראה ולא מראה, ולשילוב שבין המילה המדוברת והתמונה. אם הצופה אינו מוכן לערוך, כל העת, ניתוחים, הוא יתעייף וישתעמם עד מהרה. כך קרה למבקרים רבים וטו־בים, המתווכחים עדיין אם סרטיה של שאנטל אקרמן הם קולנוע או אנטי־קול־נוע. אלא שההגדרה המדוייקת אינה כל חשובה. כי גם מקטרגיה מודים, שאפשר למצוא בסרטים אלה עניין רב. ומי רשאי לדרוש יותר?

פני יצאנית ב„מלאך ג'ק"
סחורה הוגנת

את אשליותיו לעליונות מתנפצות מול עולם המיזרח החתום בפניו. תמונה תמ־ציתית ומשכנעת של התפוררות האימפריה הבריטית, יוצרת קבוצת האנגלים המש־תכרים מדי יום במועדון, ואינם מביניים כלל מה מתרחש סביבם. במיוחד תורמת דמותו של ויליאם לי, ידידו של ג'ק, רואה־חשבון שכל חייו עברו עליו במושבות, כנוע, מתנצל ואפרורי, ממתין ליום שבו יוכל לפרוש לגימלאות ולגדל פרחים ב־בית כפרי באנגליה. שעליו חלם במשך עשרות השנים שעברו עליו בדרום־מיזרח אסיה. זהו אחד התפקידים המוצלחים ב־יותר של השחקן הבריטי דנהולם אליוט.

חירשות ותשוקות. הצלחת הסרט טמונה ביכולתו לדבר לא רק על רעיונות מופשטים, אלא גם על אנשים בשר ודם. הנוף האנושי בסרט זה הוא המעניין ב־יותר שמצא בוגדאנוביץ' מאז הצגת ה־קולנוע האחרונה. יש משהו חם ומושך במערכת־היחסים שהוא מתאר. אולי מפני

המלאך ג'ק בבית־בושת
בית־מרגוע לחיילים

שהיא משכיל לשוב אל הערכים העליונים של ידידות, ששלטו בקולנוע האמריקאי לפני שתפסו את מקומם הסברים פסיכו־אנליטים המתמקדים בחיי המיטה. בוג־דאנוביץ' אומנם אינו צדיק תמים המת־עלם מן המיטה, שהרי זה דבר בלתי־אפשרי בסרט שנושאו הוא בתי־בושת, אולם העובדה שג'ק ונערותיו, חבריו ר־עובדיו, מסוגלים להיפגש לא רק במיטה ושהרגשה חמימה שוררת ביניהם, היא אולי מעלתו הגדולה ביותר של הסרט.

מחקר ארוך. לקראת ההסרטה, יצאו בוגדאנוביץ' וכוכבו הראשי, בן גאזארה, שהם ידידים מזה שנים, וערכו מחקר ארוך על פני העיר סינגפור. במצלמתו של רובי מילר — עוד מחווה של בוגדאנוביץ', הפעם לקולנוע הגרמני של וים ונדרס, שמילר הוא צלמו הראשי — רואים היטב את תוצאות המחקר הזה. סינגפור של המלאך ג'ק היא כרך סואן, המלא אנשים מכל הגזעים והצבעים, על כל גווניו ותי־בטיו.

הזדהותו של גאזארה עם התפקיד ה־ראשי היא בלתי־רגילה. זהו התפקיד ה־מרתק ביותר שהופקד בידיו מזה זמן רב, והוא מצליח ליצור דמות שיש בה תע־רובת של קשיחות ותמימות, ציניות ואי־דיאליזם, הפקרות ומוסר. מה שעשוי להק־סים לא פחות ממנו, הן הנערות המקום־יות, הנדיות, סיניות או מלאיות. הסרט הצליח לקלוט את האנושיות המסתתרת מאחרי הקליפה הקשה שאותה הן מציגות.

הקהל שהגיע לפסטיבל ונציה השנה, וחשב שיראה עוד סרט של בוגדאנוביץ', כלומר עוד תרגיל בשיחזור סגנון נערץ כלשהו, יצא מופתע ומתפעל. אולי ה־במאי עצמו נדבק קצת מן האידיאליזם של הדמות הראשית, אולי הוא חטא פה ושם במיבנה הסיפור או ברישום תגובותיו על הגיבור שלו, אבל בסך הכל, זהו סרט עם נשמה. וכאלה אין הרבה בימינו.

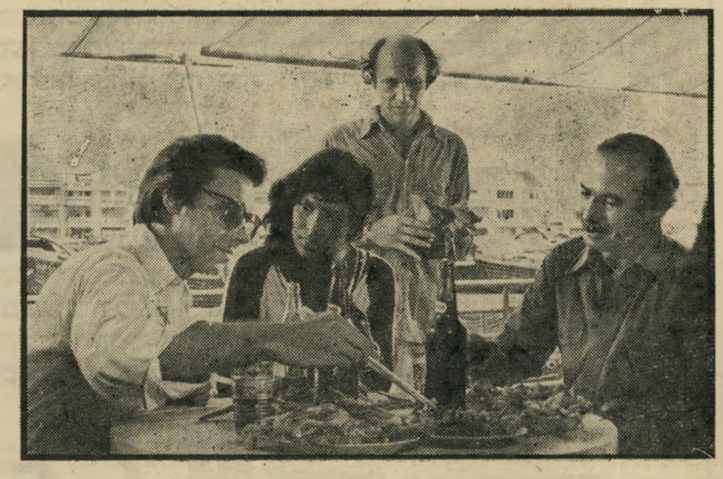

שחקן גאזארה, ידידתו ההודית ושחקן־במאי בוגדאנוביץ'
ניחוחות שווקים ואוויר דחוס

הבמאי היודע לשחק

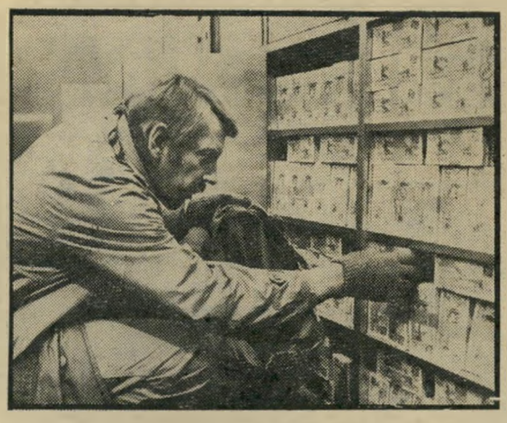

גבר, אשה ובנק (אסתר, תל־אביב, קנדה) — זה אחד מאותם הסרטים המנפנפים בדגלים אדו־מים ומושכים את תשומת־הלב של הצופה מצד אל צד, כדי שלא יבחין כי בעצם אין להם מה לספר.

זה אמור להיות סיפור של שוד מתוחכם. שני השותפים בו, מחבלים במערכת המחשבים של בנק חדש, עוד ב־בנייתו, ואחר כך, משנפתח הבנק, הם נעזרים במחשבים, שאחד השותפים הוא אשף בתפעלתם, כדי לפתוח את הכספת.

אבל תחת לתאר בדיוק מה עושים השניים או כיצד פועלת מזימתם, עוקבת המצלמה אחר כל מיני התפרצויות קטנות לבניין בשעת בנייתו. הבמאי יוצר מתח עם הופעת שומר כאן, וכמה צעירים מסוממים שם, אבל מה בדיוק נעשה, אין להבין. אולם אין צורך לדאוג. לפי המסורת של סרטים מסוג זה, בסופו של דבר התחבולה פועלת כאשר לוחצים על כל מיני כפתורים שמדליקים כל מיני אורות צבעוניים.

אולם מאחר שכל המעשיה הזאת ממלאת בקושי 20 דקות, יש בסרט גם סיפור אהבה גדול וסיפור אהבה קטן. סיפור האהבה הגדול הוא בין השודד הרזה והגבוה, דונאלד סאתרלנד, לבין הצלמת, ברוק אדאמס, המטופלת בין השאר במאהב קנאי ונודניק. סיפור האהבה הקטן הוא בין השודד הנמוך והשמנמן (פול מאזורסקי) לבין נערה שופעת אברים, המעריצה את כל העולם. סיפורי האהבה הללו מקושטים ברגעים רומנטיים וברגעים הומו־ריסטיים, בטיולים באניות על פני אגמי קנדה (העלילה

דונאלד סאתרלנד: הגבר בפעולה

מתרחשת בוואנקובר) ובירידים של העיר, אבל חקשר ביניהם לשוד המתוחכם הוא מיקרי בהחלט.

עם זאת, יש לסרט מעלה אחת גדולה: הוא מציג את כשרונותיו של הבמאי פול מאזורסקי (אשה לא נשואה), הפעם כשחקן. דמות אשף המחשבים ההיפוכונדרי, חסר הביטחון־העצמי והמתוסכל, מהווה פנינה קטנה בפני עצמה, וגם אם שאר הסרט אינו מבריק במיוחד, כדאי לראות איך יודע במאי לשחק. ושלא תהיה טעות. את הסרט הזה לא ביים מאזורסקי אלא במאי אחר, בשם נואל בלק, שגילה בעבר סגנון אישי מעניין הרבה יותר בסרט בשם מלמלה שחורה.

הבמאי האוהב לשחק

שובם של קיד וקאסידי (גורדון, תל־אביב, ארצות־הברית) — ריצ'רד לסטר הוא במאי ח־אוהב לאחוז בקצה הלא־נכון של אגדות. הוא הראה את החיפושיות כליצנים, את המוסקטרים טובעים בבוץ, את רובין הוד מזדקן, ועכשיו, את קיד וקאסידי בהתחוותם.

את הרעיון אין לפסול. הבעיה של הקולנוע היא יצירת אלילים מהירה מדי, ואם יש מי שמוכן לקחת על עצמו את המלאכה ההפוכה, ולהראות את מה שקורה מאחרי הקלעים של האלילים, הרי זה מבורך. וזה בערך מה שלסטר עושה בסרט זה, כאשר הוא מציג שני צעירים שאהבת ההרפתקות וסלידתם מהשיגרה, מדרבנים אותם לחיי פשע יותר מתאוות בצע. רמזיו של לסטר, כאילו האגדה שנרקמת מסביב לדמויות הראשיות שלו, היא פרי דמיון הזולת לא פחות מתוצאה ישירה של מעשיהם, ברורים לחלוטין.

לא רק בנוסטאלגיה הפוכה מצטיין לסטר, אלא גם במידה רבה של הומור וחוש אסתטי מפותח. הוא מסוגל לערוך סצנת שליפות וירטואוזית שעולה על כל מערבוני הספאגטי גם יחד, ומרחבי השלג הלבנים שבהם הולכים גיבוריו לאיבוד יוצרים מחזה מרהים עיון.

עם זאת, נפל לסטר בכמה פחים, אולי מפני שחדברים נראים מובנים מדי. למשל, הוא השתדל ליצור דמיון גדול ככל האפשר בין טום ברנג'ר ופול ניומן, ובין ויליאם קט

טום ברנג'ר ויליאם קט: הצמד בפעולה

לרוברט רדפורד, כדי שסירטו יוכל להתגאות, במלוא מובן המילה, כמבוא למערבון המחולל יותר של ג'ורג' רוי היל. אלא ששחקניו הצעירים של לסטר חסרים עדיין את חליטוש ואת הביטחון העצמי שהם ביסוד קסמם של שני הכוכבים המפורסמים.

עם זאת, מי שאוהב מערבון שעשוי בתבונה ובפקחות רבה, לא יתאכזב.

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב — **הסינדרום הסיני, צייר הצבאים, נישואיה של מריה בראון, שיעור, ימים בהרקיע.**

ירושלים — **זוהר ברשא.**

חיפה — **רציחות קטנות של אשפי מיטבח גדולים.**

תל אביב

★★★★ **שיער** (שחף, ארצות־הברית) — מילוש פורמן מעניק חיים חדשים ל־מחזמר המפורסם כשהוא חושף את הנפ־שות האנושיות שהוסתרו על־ידי מיפגני המחאה. תוסס, משעשע וקצבי, מלא הר־מור ופקחות.

ירושלים

★★★ **זוהר ברשא** (סינמה 1, אר־צות־הברית) — רומיאו ויוליה בימי ה־משבר הכלכלי בארצות־הברית, בסרט ש־שואב את עוצמתו מן הבימוי של איליה קאזאן ומישחקם המשכנע של נטלי וד ווארן באיטי בתפקידים הראשיים.

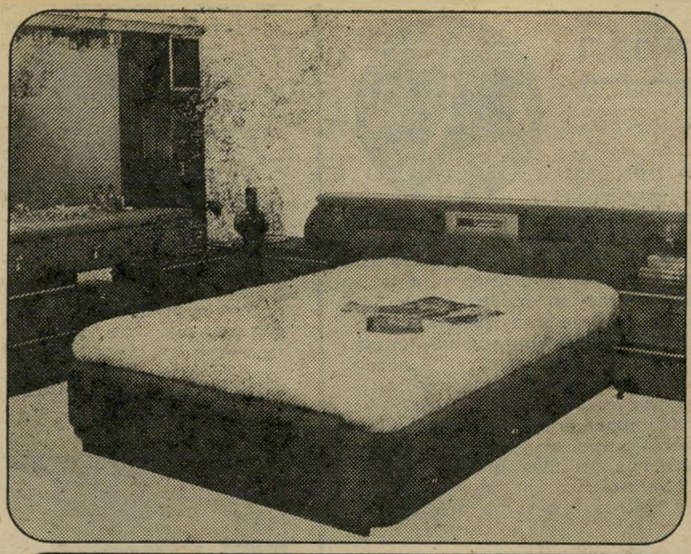

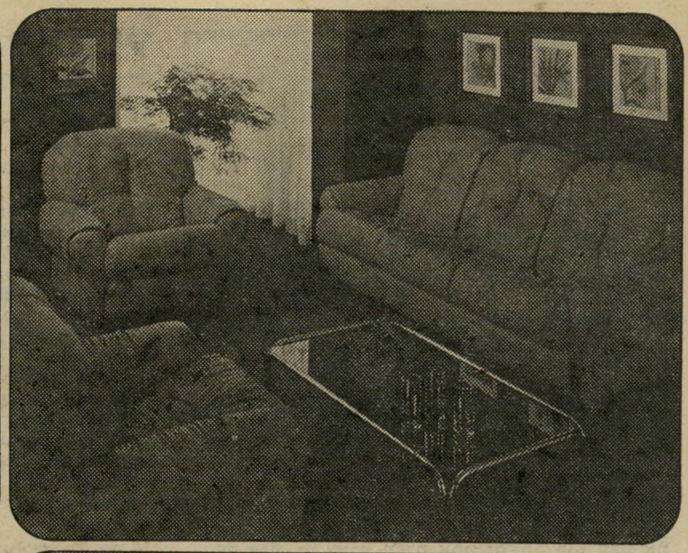

מדוע האדריכלים קונים רהיטים דוקא בבית מרס?

1 כי כל אדריכל מנוסה יודע עובדה פשוטה: בבית מרס על 4 קומותיו הוא ימצא את מבחר הריהוט המיובא הגדול בישראל, כשהוא מוצג בהרחבה על שטח של 10,000 מ"ר.

ב־2 הקומות הראשונות עומדות לבחירתו עשרות מערכות ישיבה סלוניות מהדרות של מיטב יוצרי אופנת הריהוט באירופה: מזנונים לעשרות בסגנונות שונים; פינות אוכל מרהיבות, וריהוט משלים כפינות סטריאו, בארים למשקאות וכו'.
כן לרשותו שפע אביזרי פירזול ביעד רהיטים בקומה הראשונה.

2 כי אף אדריכל מנוסה לא יתפשר עם "כמעט" מטבח מושלם, ביודעו, שהמטבח הוא "לב הבית". **בקומה הרביעית** בבית מרס מוצאים האדריכלים מטבחים חדישים ומשוכללים, קומפקטיים או מרווחים העושים את השהייה בהם לחגיגה אמיתית.
המטבחים מוצגים בשלמותם בשפע של סגנונות וגוונים; בעץ טבעי, בפורמאיקה בשילוב בייץ, בעיצוב כפרי, אלגנטי או אולטרה מודרני.

3 כי דווקא האדריכלים יודעים, שהכל מתחיל בחדר השינה, ויום "מוצלח" — הוא תוצאה של מנוחה שלמה ושינה עריבה בחדר שינה מעולה. מרס מציגה מבחר עצום של כ־100 חדרי שינה משגעים המוצגים בשלמותם **בקומה השלישית**. כל אדריכל יעיד, כי לכל דירה ולכל כיס ניתן להתאים את אחד מחדרי השינה האירופיים של מרס. המיטות הזוגיות מעוצבות בצורה מהדרת עם מסגרות מעץ, מתכת ועוד, ובשלל גוונים המתמזגים בצורה מרהיבה עם מערכות הטואליט והאיפור, ועם ארונות הקיר רבי־התכולה.

4 כי אין כמו האדריכלים להכיר בדרישות "הדור הצעיר" לחדר צבעוני, שובב ומרווח. חדר נוער, שאפשר ל"כייף" בו, ללמוד ולארח חברים. עשרות חדרי נוער מוצגים **בקומה הרביעית** על כל אביזריהם ושכלוליהם. מיטות נוער בצורת מכונית; ספריות לנוער בשילוב עם מערכות סטריאו; מיטות דו־קומתיות מעניינות, שולחנות כתיבה מיוחדים, ועל כל אלה הצבעים, העיצוב והגימור המעולים הם השובים את ליבו של האדריכלט הקפדן.

רהיטים קונים ב-מרס

עובדה.

בית מרס, הרצל 158, תל אביב.

שידור

הטלוויזיה גורמת

לאינפלציה

ויכוח פרץ בין מנכ"ל רשות־השידור, **יוסף** ("טומי") **לפיד**, לבין הכתבים ה־כלכליים של הטלוויזיה, **אלישע שפי־גלמן** ו**אליעזר** ("גיזר") **יערי**. לפיד דרש מהשניים שלא לפרסם כתבות על האינפלציה, מאחר שלדעתו: „כתבות על האינפלציה מעודדות את האינפלציה." השניים השיבו לו, כי אין הם מתערבים

כתב שפיגלמן
גורם אינפלציה

בשיקולים כלכליים, וכי תפקידם הוא רק לסקר את אשר קורה במיגזר הכלכלי.

צנזורה רק בטלוויזיה

הידיעה על הכוונה לגרש את ראש עי־ריית־שכם, **כאמם אל־שכעה**, היתה סקופ של כתב הטלוויזיה **רפיק חלבי**. למזלו הרע של חלבי, הוא פגש, ביום שבו עמד להעביר את הידיעה, באיש ה־צנזורה הצבאית, אשר הורה לו: „כל חומר הקשור בשכעה חייב צנזורה."

עורך מבט, **יעקוב אחימאיר**, לא חשב, כי יש צורך להעביר ידיעה פולי־טית לצנזורה, אך מאחר שחלבי קיבל הו־ראה, העביר את החומר, וזה, כמובן, נפסל על־ידי הצנזורה. גם ידיעה אחרת, אשר בישרה, באופן כללי, כי „צפויה החלטה משמעותית בפרשת שכעה," נפסלה על־ידי הצנזורה.

מה רבה היתה הפתעתם של אחימאיר וחלבי, כאשר קראו למחרת בבוקר ביו־מון הארץ אותה הידיעה מאת כתב היומון **יהודה ליטאני**, הארץ כלל לא טרח להע־ביר את הידיעה לצנזורה.

התמל"ל נעלם

עוד סקופ שהוחמץ בפרשה זו היה פרו־טוקול השיחה בין **כאמם אל־שכעה** לבין האלוף **דני מט**, שפורסם אחר־כך בעיתונים. **רפיק חלבי** העביר את ה־תמליל של השיחה למערכת, אך הוא לא שודר.

בבירור שנערך אחר־כך התברר, כי ה־ידיעה אבדה באיזשהו מקום בין עורך־התמליל של אותה מהדורת־חדשות, **גיל סדן**, לבין עורך המהדורה, **יעקוב אחימאיר**. סדן טוען, כי העביר את הידיעה, ואילו אחימאיר טוען, כי לא קיבל אותה.

יבין ציונר את חלבי

כתבתו של **רפיק חלבי** בהשבוע יומן אירועים על התסיסה בגדה, שבה הובאו גם צילומים מבית־לחם, קוצצה על־ידי מנהל מחלקת החדשות, **חיים יבין**. שני קטעים, שבהם התבטאו ערביי בית־לחם בחומרה רבה נגד השילטון הישראלי, ו־אשר שודרו בתחנות־טלוויזיה זרות, קו־צצו על־ידי יבין.

אנשי מחלקת־החדשות מקבלים בהבנה קיצוצים מעין אלה, מאחר שהם יודעים על הלחצים הגדולים שבהם עומד יבין, הנובעים מכך ש**יוסף** ("טומי") **לפיד** רוצה לסלקו בכל מחיר.

חלק מהראיון שהביא למשבר הגדול בשבוע שעבר בטלוויזיה — הראיון של חלבי עם **כאמם אל־שכעה** — שודר בהשבוע מבלי שלפיד העז לערער על־כך כלל.

מישפט נגד פאפו

מנהל מחלקת החדשות **חיים יבין**, ו־עורך מבט, **יעקוב אחימאיר**, שוקלים הגשת תביעה מישפטית על־פי החוק לאי־סור לשון הרע, נגד חבר הוועד־המנהל של השרות, עורך־הדין **אהרון פאפו**, מי שנודע כמוקיון של הרשות.

בישיבת מליאת רשות־השידור האשים פאפו את יבין ואת אחימאיר, כי הם „סני־גורים של אש"ף." למרות שדבריו של פאפו מתקבלים כבר חודשים רבים באוז־ני הציבור כדברי־ליצנות של שוטה, נעל־בו השניים מדבריו, ובודקים עתה עם יר־עיהם המישפטיים את האפשרות לתבוע אותו.

לפיד רוצה ביבין

למרות שברור לכל, כי מטרתו של **יוסף** ("טומי") **לפיד** היא להיפטר מ־

חבר־ועד פאפו
עילה למישפט

מנהל מחלקת־החדשות, **חיים יבין**, קרא לפיד בשבוע שעבר ליבין, ואמר לו, כי אין בכוונתו לפטר אותו, וכי הוא מרוצה מהצורה שבה הוא מנהל את מחלקת־החדשות.

לאיש אין ספק, כי הודעה זו של לפיד, כמו הודעות רבות אחרות שלו בעת ה־אחרונה, היא שקר, וכי לפיד הבין, כי עתה עליו להרגיע את הרוחות.

הכישלון של רז

בדרך־כלל שומעים את ההצהרה: „אנחנו טלוויזיה יהודית, ציונית וישרא־לית," מפי מנכ"ל הרשות **יוסף** ("טומי") **לפיד**, כאשר הוא מסביר את הפסילות הפוליטיות שלו.

בשבוע שעבר אפשר היה לשמוע זאת זאת דווקא מ**חיים יבין**, מנהל מחלקת־החדשות, הנתון בשבועות האחרונים להתקפה מצד לפיד.

יבין התרגז על הכתב **מנשה רז**, ש־הכין כתבה על פרשת הפלאשים באת־יופיה ועל אחיהם בארץ הדורשים לעזור להם. הכתבה לא מצאה חן בעיני יבין.

סטירה לעבאדי

אחרי שהוכה שוק על ירך במאבקו נגד מנהל הרדיו, **נדעון לב־ארי**, ספג סמנכ"ל רשות־השידור **שלמה עבאדי**, סטירת־לחי נוספת, הפעם מהוועד־המנהל.

עבאדי התנגד לכך שיהיה ברשות רואה־חשבון. במשך חודשים אחדים ניסה עבא־די למנוע בעד הרשות לשכור את שי־רותיו של רואה־חשבון, אולם ביום השי־שי שעבר התכנס הוועד־המנהל לישיבה מיוחדת, שבה ישב כוועדת־מיכרזים, ו־

כתב חזבי

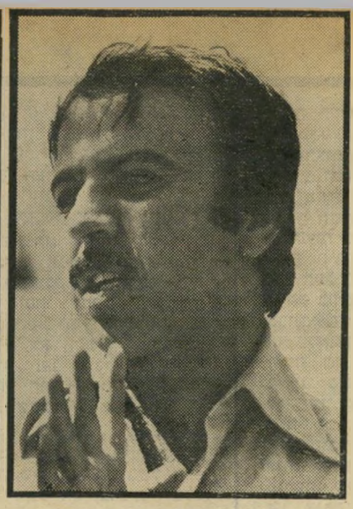

עורך אחימאיר

לאן נעלמו הסקופים?

בחר ברואה־החשבון **משה ברזילי** מ־ירושלים כרואה־החשבון של הרשות.

הצלמים אשמים

הכתב הפרלמנטרי של הטלוויזיה, **יורם רונן**, הביא בשבועות האחרונים חומר ממישכן־הכנסת הסוערת, שכימעט לא היה ראוי לשידור.

להצדקתו טען רונן, כי האשמה היא בצלמים, ולדבריו „נותנים לי את הצלמים הכי גרועים לסיקור הכנסת."

גורן לא רצה להתמודד

הכתב לענייני התיישבות של הטל־ויזיה, **יגאל גורן**, הודיע למערכת־החד־שות, כי אינו מתכוון לסקר את פינוי או התפנות אילון־מורה, כאשר ייערך, אם שילטונות צה"ל ינסו לגרש עיתונאים מ־המקום, כפי שהם נוהגים בעת האחרונה.

גורן הודיע, כי נמאס לו לעסוק בריב עם קציני צה"ל, תחת לעשות את עבודתו העיתונאית. רק אחרי מאמצי־שיכנוע של ידידיו ממחלקת־החדשות, שהסבירו לו,

כתב רז
ציונות ופאלאשים

כי חובתו של עיתונאי היא להשיג את החומר בכל צורה, לא רק כאשר הוא מוזמן לכך על־ידי השילטונות, הסכים גורן לסקר את אילון־מורה.

החדר של ויינשטין

מאז פרשת הדחתו של **מרדכי** (מוטי") **קירשנבאום**, איבד סגן יושב־ראש הוו־עד־המנהל, **אריאל ויינשטיין**, הרבה ממעמדו בתוך רשות־השידור, וכימעט אין מתחשבים עוד בדעתו.

למרות זאת דורש ויינשטיין כיבודים. באחרונה סילק את עוזרת דובר־רשות־השידור, **עדנה חפץ**, מחדרה, אחת ל־שבוע, בטענה, כי הוא זקוק לחדר ו־עבודתו.

חפץ, המקבלת משכורת כדי לעבוד, נותרה חסרת־חדר אחת לשבוע, בעוד ויינשטיין כימעט אינו משתמש בחדר, ורק לעיתים נדירות עורך ממנו כמה שיחות־טלפון שאותן יכול היה לנהל, כמו כל חבר של הוועד־המנהל, מחדר המזכירות של יושב־ראש הוועד־המנהל.

ההתפטרויות של לב־ארי

במשך החודשים הספורים שבהן מכהן **גידעון לב־ארי** כמנהל הרדיו, הוא התפטר כמה פעמים, ובכל פעם חזר בו, אחרי שקיבל ממנכ"ל הרשות, **יוסף** ("טומי") **לפיד**, את אשר דרש.

ההתפטרות האחרונה היתה ערב משבר „מיסמך־גורן". לפיד היה בחו"ל, ולב־ארי החליט לשלוח את כתב־הספורט, **גידעון הוד**, לכמה בירות באירופה, שם נערכו תחרויות־ספורט חשובות. ההוצאה הכספית נאמדה ב־20 אלף לירות.

סמנכ"ל הרשות לענייני־כספים, **שלמה עבאדי**, סירב לאשר את ההוצאה. לב־ארי פנה למזכירתו של לפיד, כדי שתבקש מלפיד, באחת משיחות־הטלפון שלהם, לא־שר את ההוצאה, למרות התנגדותו של עבאדי. תשובתו של לפיד, כפי שנמסרה על־ידי המזכירה, היתה שלילית.

לב־ארי הודיע על התפטרותו, וכעבור כמה שעות הגיעה ההודעה מלפיד כי הוא מאשר את נסיעת כתב־הספורט.

אולם לב־ארי ראה כי עבאדי ממשיך לכרסם בסמכויותיו. „הוא מחבל לי בעבו־דת הרדיו," אמר לב־ארי ללפיד והגיש התפטרות נוספת.

שיחה בת שעתיים בין לפיד ללב־ארי לא שיכנעה את מנהל־הרדיו לחזור בו. אז גייס לפיד את שר־החינוך, זבולון המר. המר הזמין את לב־ארי לביתו והבטיח לו שהוא אישית ייכנס לעובי הקורה ויפ־תור את כל „בעיות עבאדי".

לראשונה בתולדות הרדיו התייצבו ה־עובדים כולם מאחורי המנהל. נוסף על אסיפות־עובדים שתמכו בלב־ארי, הוא קי־

חבר־ועד ויינשטין
שימוש לחדר

בל יותר ממאה מיכתבים אישיים מעובדים ברדיו מכל הדרגים, התומכים במאבקו.

לב־ארי הישגה את התפטרותו. הוא ממתין עתה לראות אם המר ימלא את הבטחתו, ואם ינתן לו להפעיל את הרדיו לפי שיקוליו המיקצועיים.

יום רביעי

21. 11

● **מגזין לנוער (6.32).** עפעף עוד מביאה שני נושאים מרכזיים בתוכנית המיוחדת שלה. האחד: הדרכה לילדים כיצד לבנות תיבת־דואר, והשנייה על המיבצע הגדול של הטלוויזיה למען ילדי קמבודיה.

● **מר אד (7.00).** בעיקבות תוכנית־טלוויזיה לילדים שבה הוא צפה, מחליט אד לאמץ לו סייח צעיר. וויל־בר קונה לו פוני, אך מתברר

על אדונים: ג'ורג'ינה
יום רביעי, שעה 8.30

כי הפוני הוא רעה חולה אפילו יותר מאד עצמו. הוא משתולל ומפריע לשכנים, עד שגם אד מוכן להחזיר אותו.

● **על אדונים ומשרתים (8.00).** אדוארד מגיע לחופשה בת 48 שעות ומחליט לנצל אותה כדי להינשא לדייזי. אחרי החתונה נערכת מסיבה בחדר המשרתים ומיד אחר־כך חייב אדוארד לחזור ליחידה שלו, כשהכל יודעים כי יתכן שזו הפעם האחרונה שהם רואים אותו בחיים. ג'יימס בלאמי נמצא בצרפת, אולם הוא אינו משתתף בקרבות הקשים שבהם משתתף הגדוד שלו. תחת זאת הוא עסוק במשך שעות רבות בכתיבת מיכתבים לג'ורג'ינה המחליטה להתנדב כאחות.

יום חמישי

22. 11

● **מועדון החתול שמיו (5.30).** מארח הערב שלל כוכבים. במרכז התוכנית הוריעה פעתה של זו שנמצאת במקום הראשון בהערצת הילדים, ציפי שביט, וזו תארח את להקת

מועדון החתול שמיו: ציפי שביט ולהקה מנתניה
יום חמישי, שעה 5.30

הרקדניות מנתניה בהדרכתה של אסתר בש, את השחק בן ה־83 שמואל אורנשטיין ואת הפתעת הערב, שחקן הכדורסל מיקי ברקוביץ.

● **יש לי שאלה (7.00).** על פעילותה של האגודה ליחסי־אנוש, אגודה יהודית־ערבית היא הטעונה כי הדמוקרטיה היא היסוד לחיים משותפים בישראל. כיוון שהסירטון על האגודה לא הספיק למפיק התוכנית יעקב למדן, הוא מביא בשידור חוזר את התוכנית משבוע שעבר.

● **בועות (11.25).** צ'סטר, המדוכא בעיקבות הרשעתה של ג'סיקה ובשל הרס הקאריירה המיקצועית שלו, מנסה להתאבד כמה פעמים, אך מי שמציל אותו הוא דווקא ברט. השופט גוזר על ג'סיקה 50 שנות מאסר, ואז מתוודה צ'סטר כי הוא הרוצח. קרול וג'ודי נכנסים לגור בדירה משותפת, אך כאן מופיע שוב דני ספיליפס, המאהב ההומוסכסואל לשעבר של ג'ודי.

יום שישי

23. 11

● **ארמון באויר (5.32).** הסרטים המצרים ממשיכים לעסוק בבעיית הילודה במצריים ובבעיות העוני הצומחות ממנה. נורה, בת למישפחה מרובת ילדים, השחקנית יוסרה, מבקשת לעזור בפרנסת המישפחה אחרי שסיימה את לימודי ההוראה. אך המורה הופכת, לגמרי במיקרה, זמרת מפורסמת וסביב עלילה זו מתרחשת עלילה שבה אהבות רבות, אכזבות ומוסיקה וריקודים. מלבד יוסרה משחקים בסרט גם מרים מכר ארין בתפקיד אמה, מוסטפא פהמי ומוסחן פרחן.

● **שאיפה ל?א מצרים (9.20).** סידרה חדשה הבאה במקום בשרות הבית הלבן, הנוגעת אף היא לבית־הלבן, בתקופתו הסוערת ביותר, תקופת פרשת ווטרגייט. הסידרה מבוססת על ספר בשם זה ועל הספר מו, ששניהם רבי מכר, המעלים את זכרונותיו של ג'ון דין ושל אשתו מורין מתקופת היותם בבית־הלבן. פרשת ריצ'ארד ניכסון מובאת מנקודת מבטו של היועצו וכן נעשה שימוש לצורך הסידרה בסירטי ההקלטה המפורסמים של ווטרגייט. הסידרה צולמה במשך 82 ימים בוושינגטון ובלוס־אנג'לס, ומתארת תקופה בת חמש שנים, ממאי 1970, כאשר מונה דין לתפקידו, ועד ינואר 1975 כאשר התבשר על שחרורו. התפאורנים של הסידרה עשו מלאכה מצויינת כאשר שיחזרו בדייקנות את החדר הסגול הפורסם של הנשיא, ואת קמפדייוויד. הם לא יכלו לצלם בקמפ־דייוויד, מפני שבדיוק ב־

שאיפה ל?א מיצרים: מיכתב ההתפטרות של ניכסון
יום שישי, שעה 9.20

יום ראשון

25. 11

● **תיכת נוֹעַם (5.30).** מוקדשת למוסיקה ספרדית. אמן הגיטרה פקו פנייה הוא הכוכב ולצידו מארח נועם צור את להקת האמוציאציה הספרדית עם הזמרת יעל וגנר, את להקת צעדים ואת בונה הגיטרות מקיבוץ גדות יוחנן אהרונסון.

● **הנגב חזון ומציאות (7.00).** דווקא הטלוויזיה בערבית הצליחה להכין סידרת תוכנית מצויינת על השינויים

אותה תקופה נערכו שם השיחות המשולשות מצריים־ישראל־ארצות־הברית. בתפקיד דין מופיע השחקן מרטין שין הזכור ממיכלכוד 22. אשתו מורין היא השחקנית תרזה ראסל ששיחקה בטייקון האחרון ובשעת מיבחן. ריפ טורן מגלם את תפקידו של ניכסון. טורן שיחק בחתולה על גג פח לוהט בבייבי דול ובנער מסינסנטי. אד פלאנדרס שהופיע בשרות הבית הלבן בתפקיד הנשיא קולינ' משחק כאן את תפקיד פרקליטו של דין. פלאנדרס שיחק גם בסרט על היי האוורד יוז שהוקרן בטלוויזיה הישראלית. הפרק הראשון מתאר את פגישתו של דין עם שאפר כאשר מנסה דין לשכנע את ה־

פרקליט לייצג אותו. אז חוזר דין בפלאש־באק לאירועים מאי 1970 כאשר מונה כיועצו של ניכסון ולתחילת הרומן הסוער שלו עם אשתו.

● **העולם החדש (10.05).** התיזמורת הפילהרמונית הישראלית בניצוחו של משה עצמון מגגנת את יצירתו של דבוז'אק סימפוניה מהעולם החדש.

● **כתי הקטנית (שעה (10.50).** כן, לא, כן, לא. לבסוף החליטה הטלוויזיה להוריד מהמירקע את הוואי חמש אפס. אם לא יהיה שינוי נוסף, הערב יוקרן הסרט האחרון.

שבת

24. 11

● **חידושים והמצאות (6.30).** בדיקה פשוטה ומהירה מאפשרת לקבוע את בשלות ראות התינוק בטרם היוולדו. עוד שהוא נמצא ברחם. הפרק השני הוא ישראלי: כיצד לגנס עצי־פרי הנותנים פרי בשנה הראשונה, ומורכבים רק מענפים נושאי פרי.

● **רצח בחשמלית (10.05).** בסן־פרנסיסקו יש קצין משטרה כושי ונאה, לוטיס ואן אלסדייל, שאותו מגלם רוברט הוקס, הוא מייסד מסידרה בשרות הבית הלבן. על אלסדייל הוטל לחקור את רצח בנו של איל־ספנות עשיר, שבוצע בחשמלית. את תפקיד האב העשיר מגלם ג'ון רנדולף ואילו שותפו של האב הוא השחקן דובוש ואנגר. במהלך החקירה מציל השוטר הכושי את אחות־הנרצח היפהפיה, השחקנית קרול לינלי.

החלים, ואותם שיחולו בנגב בעיקבות המערך החדש. צוות של הטלוויזיה בערבית עם המאי במאי סרגיו מיכל, התחקירנית דגנית אנילי והצלם דני ברנע, שהה שבועות אחדים בנגב ומביא ישן לעומת חדש: נופים וזכרונות עם תוכניות והערכות.

● **עוד יהיט (8.00).** הפעם להיטים עבריים אבל אלה ישודרו בצבע.

● **דישראלי (10.50).** ווינדהאם לואיז, בעלה של מרי אן נפטר ודישראלי ממהר לבקש את ידה. לכל ברור, כולל לדישראלי עצמו, כי הוא רוצה בה בעיקר בגלל כספה, אך במשך הזמן ברור לו כי הוא באמת מאוהב בה. המלכה ויקטוריה סולדת מדישראלי אולם אחר־כך הופכת ידידתו הקרובה. דישראלי מתמנה כשר־האוצר. אחדות מהסצנות בפרק זה צולמו בביתו של דישראלי, שהפך מוסיאון, ובכנסיית מכפר קרע המרכזת את סניף נעמ"ת בכפר.

● **חטף פתח (9.35).** מאיר שלו מארח את קריין הרדיו הוותיק מנחם פרי, המסביר את המיבטא הנדרש מקרייני רדיו ואת אמות המידה לקבלת קריינים חדשים. נראה שתהיה לפרי עבודת הסבר רבה.

● **הסימפוניה האיטלקית (9.42).** שידור ישיר של קונצרט המשודר בו־זמנית גם ברדיו וגם בטלוויזיה. היצירה שתושמע תהיה הסימפוניה האיטלקית של פליכס מנדלסון.

● **ג'יימס לאסט ותיזמורתו (11.25).** כמשקל־נגד לקונצרט תוכנית עם לאסט. הערב מתארחים בה להקת אחוות האדם, ג'ורג' בייקר מישהיק כטיבריוס בסידרה אני קלאודיוס וכבלש בסידרת התח הניו־זילנדית ששודרה לא מכבר בטלוויזיה, וכן את הזמר חוליו איגלסיאס.

סנט־ג'ורג' בלונדון, שם נישאו דישראלי ומרי אן.

יום שני

26. 11

● **מסך גדול מסך קטן (8.30).** אם יוסף („טומי") לפיד לא יתעורר ברגע האחרון תובא בתוכנית סקירה במאים גרמנים. כן יוקרן גם קטע מתוך סירטו החדש של דאק קסמור, השומה.

● **קובי ומלי (9.35).** די בעובדה שקובי ומלי זכה בפרס רשות־השידור כדי להעלותו בשידור חוזר, אלא שהפעם הוא יוקרן בצבע. יצחק („צפל") ישורון הוא הבמאי המתאר את עלילת הסרט רחוב וסיפור אהבתם של קובי ומלי. מלי היתה קודם חברתו של מנהיג קבוצת נערי הרחוב. השחקנים כולם לא מיקצועיים, או לפחות לא היו מיקצועיים כאשר הסרט צולם, מלבד אחד, יוסף אלפי המגלם את מדריך החבורה. את קובי מגלם מישל אזולאי, את מלי דליה מלכה ואת שלמה שלום שמואלי.

יום שלישי

27. 11

● **למישפחה (7.00).** את הפרחים יעצבו הערב בתוך ליפה. עיצוב הפנים יהיה מוקדש לחדרי הילדים כשהדגש הוא על נוחיות הילדים והאם. המצלמה המסיירת מבקרת אצל מוטיעה עותמאנה

קובי ומלי: אזולאי ושמואלי
יום שני, שעה 9.35

חודש יקרים בלבד

הצהרו מחיקוים!

דגמים: SAKE, PYROLE FUJI, TITCHA (פרח)

~~490~~ ל"י

295.- ל"י

(כולל מע"מ)

דגם ASTI YOGA

~~352~~ ל"י

195.- ל"י

(כולל מע"מ)

8 HUIT

תוצרת צרפת

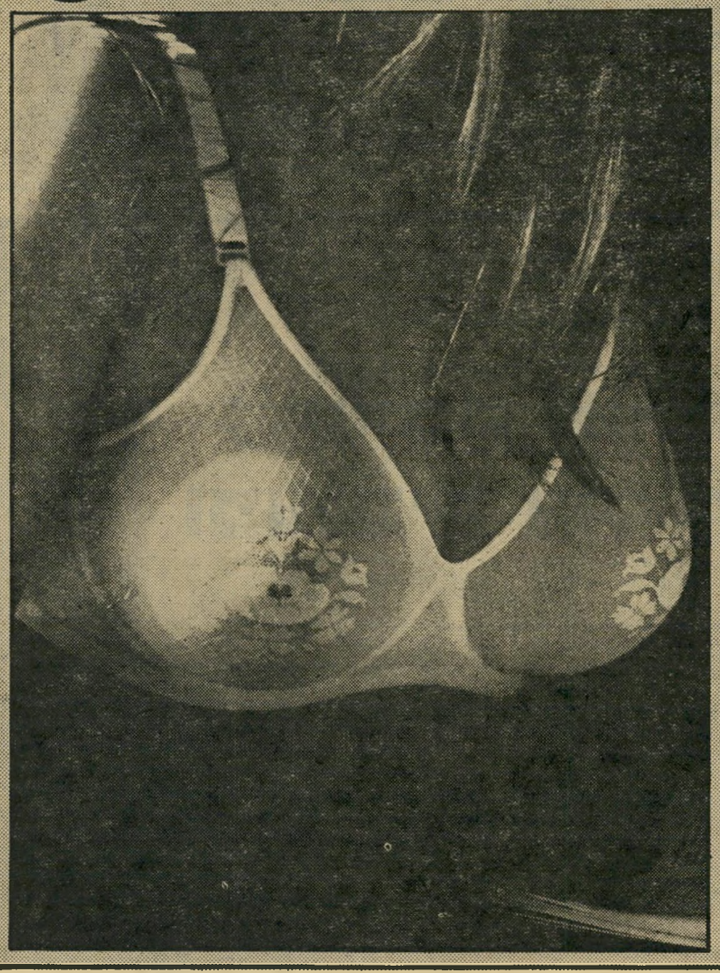

עם חזיות "8 HUIT" את מרגישה "בלי"

דגמים חדשים
בשלל צבעים מרהיבים
דגמי 1980

להשיג בחנויות
ובסלונים המובחרים

סרטי ארז מציגים:

קומדיית טלויות לכל המשפחה

טעות במספר

סרטו החדש של הבמאי
זאב רווח

שייקה אופיר * זאב רווח

שיקה אופיר · שולה רווח · ישראל גורין · אופלייה שטראל · גדעון זינגר

משה איש כסית · מנשה ורשבסקי · מרים פוקס

צלם: אמנון סלומון · תפאורן: ברוך אלה · תפאורן בפועל: מיכה שרפשטיין · עורך: טל שובל · תלבושות: יואל שר · מלים: חיים חפר · בצוע השיר: עדנה גורן

בכורה עולמית בעת ובעונה אחת

תל־אביב „מקסים"	ירושלים „רון"	חיפה „רון"	גבעתיים „הדר"	פתח־תקוה „היכל"
הרצליה „דוד"	חולון „סבוי"	בת־ים „עצמאות"	טבריה „חן"	אופקים „כוכב"

רץ

הוועד לשלום צודק בין ישראל והארצות הערביות
תל־אביב, ת.ד. 4964

לישיבה מורחבת ופומבית של הוועד

יום שלישי, 27.11.1979 — 7.30 בערב
תל־אביב, „בית סוקולוב", רח' קפלן 4

מדוע יש לנהל מו"מ לשלום עם אש"ף?

בהשתתפות אישי ציבור מהגדה המערבית ורצועת עזה.

במדינה

(המשך מעמוד 49)

בריכות סולאריות על גגותיהם, כדי שיעמדו לרשותם מקורות אנרגיה עצמאיים לאספקת חום.

מרכז החיזוי עוקב גם מקרוב אחרי תוכניתה של סוכנות החלל האמריקאית, לשיגור לווייניים לחלל שיפיקו שם אנרגיה חשמלית מקרינה סולארית וישגרו אותה בגלים לכדור הארץ.

אנשי המרכז לחיזוי אינם מתלהבים מהתוכניות לבנות כור גרעיני לאספקת אנרגיה בארץ. לדעתם, אין המדינה בשלה עדיין לטכנולוגיה גרעינית מעין זו, שאינה עונה על צרכיה של מדינה קטנה כל־שהי. לעומת זאת מנבאים מומחי המכון מעבר לשימוש במימן נוזלי כבדלק.

בארצות־הברית נעשים כיום ניסויים בכיוון זה. על פי התחשיבים אין כדאיות בשימוש בדלק זה. אולם תוך 20—15 ה־שנים הבאות עשויים חישובי הכדאיות להשתנות. כבר היום צריך להיערך לקראת אפשרות כזאת, ולחפש דרכים להפקה זולה יותר של מימן.

הפקת המימן הנוזלי יקרה כיום, בגלל צריכת אנרגיה חשמלית רבה להפקתו. אולם עשויה להימצא דרך להפיק מימן מהמים, תוך שימוש באנרגיית השמש ובחומרים כימיים שיהיו קאטליזטורים. אולם אלה טרם התגלו. „כשיגלו את מרכיבי החומר הזה ויבינו ממה הוא מורכב," טוען הפרופסור רז, „זאת תהיה המהפכה האמיתית בגילוי חומר אנרגטי חדש."

הטיפול במימן מחייב זהירות רבה, כי זהו יסוד המתלקח ומתפוצץ בקלות. השימוש בו יצריך אינסוף מחקרים, כדי ללמוד את כל ההיבטים הכימיים, הביטחוניים וההנדסיים הכרוכים בניצולו.

בנוסף לתחומים אלה עוסקים מומחי המרכז לחיזוי גם בפרוייקט אחר, שניתן יהיה לחשוב עליו רק לכשיושג השלום בין ישראל וירדן. זוהי התוכנית להצפת ביקעת הירדן במים מלוחים מהים התיכון, בצורה שתאפשר הקמת תחנות־כוח משותפות, סכרים משותפים ופרוייקטים כלכליים משותפים לשתי המדינות.

„מדינת ישראל חייבת להבטיח לעצמה מקור אנרגיה תחליפי לדלק," אומר הפרופסור רז. „אני מסופק מאד אם האחראים לנושא זה במישרד האנרגיה מטפלים בכך, בעודם מנהלים את המשא־ומתן על אספקת הדלק ממצריים."

פרופסור בריך רז
מימן במקום נפט

דרכי אדם

האיש מאחרי הפסל

„בישראל יש אקדים לפפלי־זכוכית," אומר הפסל שבעה־הנדודים, החולם להקים את מיגדל־השלום ואת פפל־המידכר

הפועלים שניקו את מיזרקת הזכוכית הצבעונית בכיכר־דיזנגוף נשאו את עיניהם

אל־על בתימהון. בעודם עסוקים בעבודתם לא הבחינו באיש הקטן שטיפס על המיזרקה והיה ניצב ומקרצף את הזכוכית הירקרקה בציפורניו.

„תיסלח לי,” פנה אחד הפועלים אל האיש, „אפשר לעזור לך?” קהל קטן של אנשים עמד והתבונן במחזה בסקרנות. האיש הקטן, המקריח, זקף את ראשו בגאווה והתריס לעבר הפועלים באנגלית: „מדוע אתם לא מנקים את הפסל כמו שצריך?”

בהתחלה הביטו הפועלים זה בזה בהבנה וצחקו. אך להפתעתם הסביר להם האיש הקטן, כי הוא הפסל שעשה את המיזרקה בכיכר. „זו לא המיזרקה הראשונה שעשיתי,” סיפר להם האיש, אלן דייוויד, שמו.

פסל הזכוכית של דייויד בלונדון
אם רוצים — אפשר

„יש לי מיזרקות נוספות ברחבי העולם, אבל שם יודעות הרשויות איך לטפל בפסלים. צריך חומר מיוחד כדי לנקות את האבן המצטברת על הפסל, אחרת אובד כל הברק והפסל נראה כאבן פשוטה, לא כזכוכית.”

מדי יום ביומו עוברים אלפי אנשים ליד מיזרקת הזכוכית שבכיכר־דיזנגוף. תיירים רבים עוצרים כדי להנציח במצלמה את הפסל המפורסם ביותר בתל־אביב. רק מעטים יודעים כי שם הפסל שיצר אותו, הוא אלן דייוויד.

דייוויד, יליד הודו, הגיע ארצה לפני כשנתיים. יש הרואים בו תמהוני, מפני שאינו נשוי, אוכל מאכלים צמחוניים, מגדל חתול רחוב, ואינו מרשה לאיש לצפות בו בשעת עבודתו.

האדם הנכון בזמן הנכון. בגיל 17 התיידד דייוויד עם בחור, שצייר בצבעי שמן. דייוויד החליט לנסות ולצייר אף הוא. „פיתאום גיליתי שיש לי רגשות כל־כך חזקים של אושר וחופש כשאני מצייר,

פסל דייויד
להבין את החיים

כך שמאז ועד עכשיו לא הפסקתי לצייר. כשאני לא מצייר אני מרגיש שחלק ממני נעלם.”

בהודו התחיל לצייר נופים, עצים וכפרים, בצבעים חזקים. באותה תקופה כמעט לא היו בהודו יצירות אירופיות, כך שדייויד יצר לעצמו סיגנון מיוחד בלתי־מושפע.

„בעיני, הודו היא עד היום הארץ הכי יפה בעולם,” אמר, „אני מדבר, כמובן, מנקודת־מבט רוחנית. כי למרות העוני, אי־הצדק הרב והקשיים, הודו היא בעלת יופי מרהיב.”

בשנת 1947 כאשר קיבלה הודו את עצמאותה, גורשו מרבית התושבים הזרים מתוכה. מישפחתו של דייוויד, שמוצאה מעיראק, עברה לאוסטרליה, „ארץ התיקווה, ההבטחות והשטח הגדול ואנשים נפלאים,” כפי שרואה אותה דייוויד.

אחר־כך עבר לאנגליה. הוא התאקלם שם מהר מפני שבהודו למד בבית־ספר אנגלי. משם הגיע ארצה. שתי אחיותיו ואמו כבר התגוררו כאן. דייוויד הגיע לפני שלוש שנים רק לביקור, ואז חזר לאנגליה, אסף את מטלטליו ועלה לארץ לצמיתות.

את פרוייקט הפסל בדיזנגוף קיבל ב־מיקרה. „זה היה האדם הנכון בזמן הנכון,” הוא טוען. עד אז כבר הספיק להקים את פסלי הזכוכית שלו בגילדהול בלונדון, באוניברסיטות באוסטרליה, בבנק־הלאומי בירושלים, זאת מלבד ציוריו המכסים קירות שלמים במיבנים שונים באירופה ובאוסטרליה.

סמל היציבות והשלום. כשקיבל דייוויד את הפרוייקט, עמדו בפניו קשיים רבים. בסיס המיזרקה כבר היה קיים. הוא היה צריך לחשב בזהירות את מדתי הפסל. הוא תיכנן דגם קטן של המיזרקה והעבודה החלה. את הזכוכית של הפסל עשו בבית־חרושת באמסטרדם, ומשם נשלח הפסל ארצה, בששה חלקים, במטוס אל־על. דייוויד בחר במיוחד בצבעי זכוכית ירוקים וכחולים כדי להתאים אותם לצבעי המים.

„בישראל יש ממש אקלים לפסלי זכוכית,” סבור הפסל. „יש כאן הרבה אור ואפשר לראות דרך הזכוכית את הניצנוצים. שמש וזכוכית הולכים ביחד. האור מביא את הזכוכית לחיים. זכוכית היא גם דבר טבעי. אינני אוהב דברים מלאכותיים. הזכוכית עצמה עשוייה מחול ומסיליקון לא סינתטי. הכל משתלב ביחד, האדמה, המים, האור־האש.”

דייוויד קבע לעצמו בסיס בדירה שכורה בשדרות בן־גוריון. את אחד החדרים הפך סטודיו, ובשאר מוצגים לראווה תמונותיו ופסליו. תמונות של נוף מידברי, שמשות וירחים, כוכבים וציפורים מוזרות, עצמים דמויי יהלומים, פסלי עיסת־נייר של דמויות אפריקאיות. אין תמונה אחת הדומה בסיגנונה לשנייה. עם כל תמונה הוא משתנה.

עכשיו הוא מתכנן לבנות את „מיגדל השלום” שלו, זה יהיה פסל־זכוכית ענקי שיוצב בארץ או בקאהיר, ושיסמל את היציבות ואת השלום. הוא רוצה להקים גם בנגב פסל ענקי ש„כאילו יצמח מתוך המידבר, כמו טוסם שיהיה עשוי מסלעים וחומר וצבעים של הנגב ויהיה חזק כמו הנגב.”

עד שייבנה הפסל בנגב, הוא מצייר ומפסל כמעט בכל שעה פנוייה. „העבודה שלי מתבטאת בתיקווה ובשמש,” אומר דייוויד. באמונתו מעורבת הדת היהודית עם יסודות מהבודהיזם. „כל יום הוא יום חדש, זמן חדש, עתיד חדש. צריך להבין את החיים ולא להיות מריר. את כל הבעיות אפשר לפתור לבד, ללא כוח מבחוץ. הכי חשוב בחיים זה שלום והרמוניה.”

וכשהוא עובד ומנקה את המיזרקה שלו, הוא אומר: „תאמינו לי, לפני שאני עושה פסל אני מרגיש שאני יוצר משהו גדול. אבל אחרי שהפסל כבר ניצב במקום, אני מרגיש כאילו הוא תמיד היה שם, ואני נהנה לראות בשבת איך הילדים מטיילים עם הוריהם ליד הפסל. רק חבל שלא יודעים בארץ לנקות את הפסל. הוא התכסה עכשיו שיכבה של אבן. צריך מיכשור מיוחד כדי להוריד את הליכלוך מהפסל וכדי שהוא יבהיק כמו בהתחלה. אני חושב שיום אחד אני אבוא עם כלים ואראה לפועלים מהעיריה שבכל זאת אפשר, אם רוצים, לנקות את הפסל.”

אלן דייויד ליד פסל הזכוכית שלו בכיכר דיזנגוף
העבודה שלי מתבטאת בתיקווה ובשמש

שווה כל מחיר

כך חושבים מיליונים ברחבי העולם. כך תחשוב גם אתה כשתיהנה כמוהם מהטעם היחיד בסוגו של קנט. טעם עדין ומשובח – שילוב של תערובת טבק מעולה ופילטר „מיקרונייט” המפורסם.

קנט-אתה יכול לטעון בשקט

קשר בר מאים

רהיטים להרכבה עצמית

ציפעץ 1 בכל הארץ

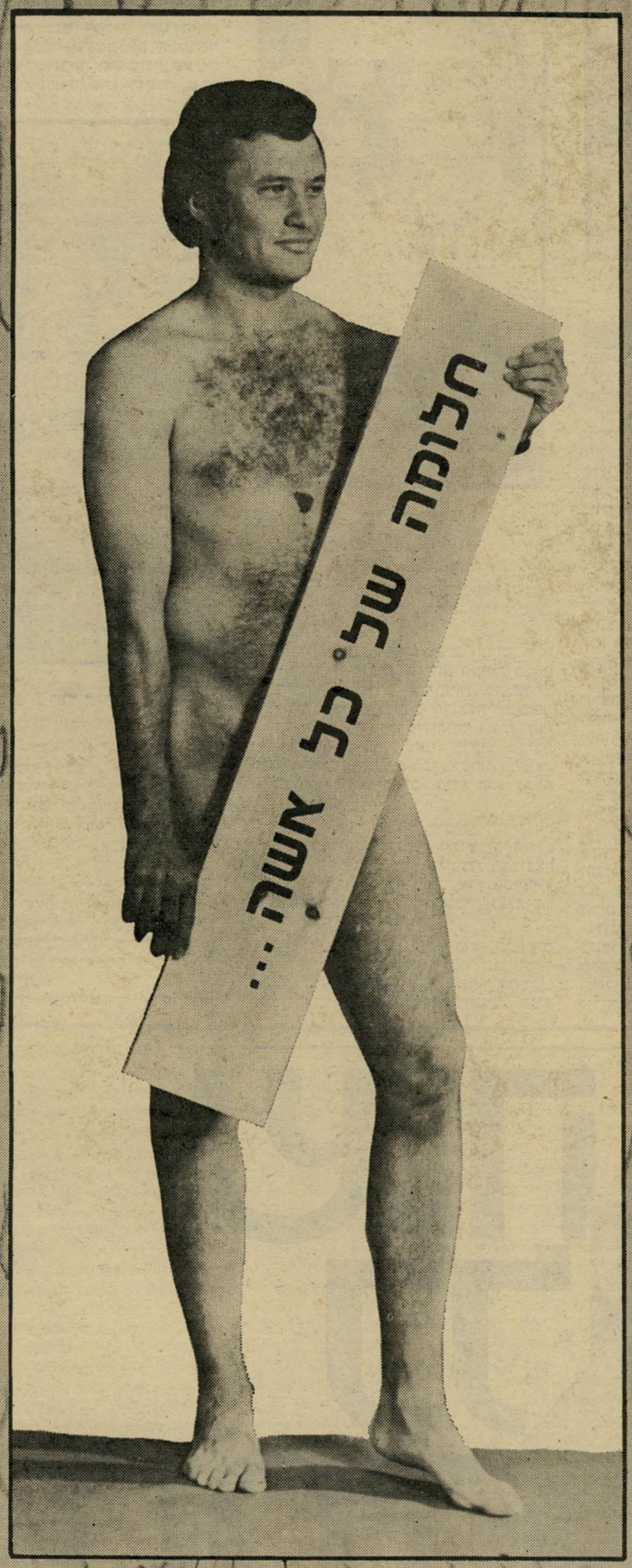

חדר השינה „המפתה" של ציפעץ עשוי מעץ אורן באיכות מעולה!

כמו־כן ניתן להשיג:
ספריות, ארונות, שידות,
כורסאות, שולחנות, כסאות
באיכות מעולה
ובמחירים מפתים.

ציפעץ

פתוח במוצ"ש תל־אביב, רח' הפטיש 4 פינת הרצל 125

פרסום זיו / מאג גרפיקה

המחליטנים

(המשך מעמוד 51)

הכללית. תחילה סבל הבנק ממשברים ומ־הפסדים, אך מילחמת־העולם השנייה הע־ניקה לו תנופה, כמו לכל הבנקים האח־רים בארץ. באותה תקופה, ב־1942 נוסדה בארצות־הברית חברת אמפל ובנק ישראל־אמריקה לפיתוח התעשייה השייך לה. אלה נייסו הון באמריקה לצורך השקעות והל־וואות לתעשייה הקיבוצית ולמיפעלים ה־איזוריים.

בנק הפועלים רכש חברה זו, הנשלטת על־ידי הון אמריקאי. במידה רבה חב בנק הפועלים את התרחבותו המהירה למעור־בותו של הון זה, כאשר ההתחרות בין בנק לאומי ובנק הפועלים משקפת במידה רבה תחרות בין הון בריטי ודרום־אפרי־קאי ובין הון אמריקאי.

בבעלותו ובשליטתו של בנק הפועלים מצויים גם בנק זרובבל, בנק הלוואה וחי־

יו"ר הנהלת „הפועלים" ריינר
לשעבר — חבר־קיבוץ

סכון תל־אביב, בנק יפת וחברת ההשקעות שלו, בנק לחרושת, בנק משכנתאות לשי־כון, בנק תל־אביב למשכנתאות ופיתוח, בנק למשכנתאות ולהשקעות בבניין, בי־צור בע"מ, תעודה חברה להנפקות, תש־תית־הנפקות בע"מ, ניר, יהב, בנק קונטי־ננטל וגמול — חברה להשקעות. לבנק הפועלים שליטה בהסנה לביטוח, וכימעט 50% ממניות השליטה בקונצרן כלל, ענק התעשייה הישראלית.

● **השם הראשון העולה על הדעת ב־הקשר זה הוא שמו של** יעקוב לווינסון, **בנו של גיבור ההסתדרות גרשון לוויי־סון. לוינסון נולד ב־1932 בתל־אביב, ו־היה חבר קיבוץ ראש־הניקרה. היום הוא יו"ר מועצת המנהלים של** בנק הפועלים, **חבר המועצה המייעצת של** בנק ישראל, **וחבר הוועד־המנהל של** חברת העובדים.

● **אפרים ריינר הוא יו"ר הנהלת הבנק. הוא נולד בירושלים ב־1924, והיה חבר קיבוץ מישמר־העמק. את הקאריירה שלו עשה בחברת העובדים, בקונצרן כלל ובתיעוש־אזורי פיתוח.**

● **משה אוזניק,** סמנכ"ל בנק הפוע־לים, נולד בישראל ב־1929, למד בגימנ־סיה הרצליה ובאוניברסיטת לונדון, ואת הקאריירה שלו עשה כמנהל במיפעלים כלכליים של הקיבוץ המאוחד, וכמזכיר חברת העובדים ההסתדרותית.

● **גד גיץ הוא** מנכ"ל משותף של בנק הפועלים. **הוא נולד ב־1936 בישראל, את לימודיו השלים באוניברסיטת יוסטון בטכסס. גיל הוא חבר קיבוץ גיבעת־חיים־איחוד, והיה מרכז אגף הכלכלה של אי־חוד הקבוצות והקיבוצים.**

● **עוזי וורדי־זר נולד ב־1938 בחיפה. הוא מנכ"ל** בנק משכנתאות לשיכון, **הש־ייך לבנק הפועלים, ואחראי על המערכת האפותיקאית של** בנק הפועלים. **את הקא־ריירה שלו עשה** בבנק ספחות, בבנק כר־מל, בבנק לאומי **ובמישרד הפיתוח.**

● **אלחנו מרגלית נולד ב־1902 בירו־סיה. היום הוא מנכ"ל** בנק קונטיננטל, **ה־מסונף לבנק הפועלים. בעבר היה מנכ"ל** בנק יפת, בנק משכנתאות לשיכון ובנק הפועלים.

● **חברים אחרים בהנהלת** בנק הפוע־לים **הם הסמנכ"לים אמנון שדה וצבי עתיר, והמישנים־למנכ"ל חיים ברנ־שטיין, ריצ'רד ערמון, שלמה זיו ויעקוב גבע. איתן בניאן,** מנכ"ל הסנה, **וכעשרים אנשים נוספים, מנהלי בנ־קים וחברות השייכות** לבנק הפועלים, **מה־וויים את תרומתו למישפחת המחליטנים.**

דיסקונט: הספרדים העשירים

בנק דיסקונט נוסד ב־1935 **על־ידי ליאון רקנאטי, שלעזרתו באו מישפ־חות קרסו וחסידוף העשירות. כמו הבנ־קים האחרים, זכה גם** בנק דיסקונט **בתקו־פת הפריחה שלו במילחמת העולם השנייה.**

ב־1944 רכש דיסקונט **את** בנק מרכנתיל החיפאי, **ועם קום המדינה כבר היה בנק זה גדול הבנקים הפרטיים בארץ.**

בעלת בנק דיסקונט **היא חברת אי־די־בי, הנשלטת על־ידי מישפחת רקנאטי ב־אמצעות אחזקות פיננסיות** בישראל, **חברת אל־ים והחברה הישראלית למימון ולהש־קעות. חברות־הבת החשובות של אי־די־בי הן החברה להשקעות של** בנק דיסקונט, בנק דיסקונט **עצמו, ופי־אי־סי, שבאמצ־עותה מעורב בבנק הון אמריקאי רב.**

בבעלות קבוצה זו ובשליטתה מצויים גם בנק ברקליס־דיסקונט, בנק לפיתוח ומשכנתאות לישראל, בנק מרכנתיל וישׂ־ראל מרסט קומפני (ניו־יורק). **רשימת ה־עסקים והחברות שבנק דיסקונט שולט בהן ארוכה מאד, וכוללת כ־70 שמות. נזכיר כאן רק את העיקריים שבהם:** בשמ, ה־פניקס וחברה לביטוח **בענף הביטוח, חב־רת** דלק **וחברת** אל־ים, ברינקס, חברה לנכסים ולבניין, סיינטיפיק דאטא, מיפעלי נייר ישראלים, ישקר, אלרון ואלסינט. **ה־בנק שותף** בכלל **ובבנק** לפיתוח התעשייה, השולטים בחלק עצום של התעשייה הישׂ־ראלית.

● **דני רקנאטי הוא** יו"ר אי־די־בי, יו"ר ברקליס־דיסקונט, יו"ר מרכנתיל ו־יו"ר החברה להשקעות. **הוא נולד ב־1921 בסאלוניקי, ועלה ב־1935. הוא בעלה של מתילדה קרסו, וגר בהרצליה־פיתוח.**

● **האריי רקנאטי** נולד בסאלוניקי **ב־1918, והוא חבר מועצת־המנהלים של הבנק ומנכ"ל** בנק דיסקונט **בז'נבה.**

● **יעקוב רקנאטי הוא** מנכ"ל משו־תף **של** אל־ים, **נולד בסאלוניקי ב־1923 ועלה ב־1935. הוא למד באוניברסיטת מי־שיגאן בארצות־הברית וגר ברחוב המרג־לית בחיפה.**

● **רפאל רקנאטי הוא** יו"ר ומנכ"ל אל־ים, סמנכ"ל ברקליס דיסקונט, **וחבר מועצת־המנהלים בכמה מחברות־האם של קבוצת** בנק דיסקונט. **הוא נולד ב־1924 בסאלוניקי, עלה ב־1935 וגר בהרצליה־פיתוח.**

● **אחד האנשים החשובים בקבוצת דיסקונט הוא בנו גינטר, שנולד ב־1919 באמסטרדם, ושעלה ב־1958, אחרי שניהל מיפעלי תעשייה ומיסחר בהולנד ובארגנ־טינה. גינטר הוא סיו"ר ההנהלה** באי־די־בי, **ויו"ר מועצת המנהלים** במיפעלי־נייר חד־רה, בדלק **ובבנק** לפיתוח ומשכנתאות.

● **מנכ"ל החברה להשקעות של** בנק דיסקונט **הוא האלוף (מיל.) דן טולקובסקי,** מי שהיה מפקד חיל־האוויר. טול־קובסקי נולד ב־1921 בתל־אביב ולמד ב־לונדון. **הוא שרת** בחיל־האוויר הבריטי, **וגר בצהלה.**

● **מחליטנים חשובים אחרים בקבוצת** בנק דיסקונט **הם קרל רייך,** מנכ"ל ה־בנק לפיתוח ומשכנתאות, **פליכס שינ־ער,** יו"ר מועצת־המנהלים של דלק, האלוף (מיל.) **בנימין פרד,** מנכ"ל אלביט, **אב־רהם אגמון** מנכ"ל דלק, **גידעון אר־חרד,** מנהל בחברה להשקעות, **ועזרי גיץ,** מנכ"ל אלרון.

מאה אנשים, לכך היותר, נמנים עך מחליטני שלושת הבנקים הגדו־לים. מאה האנשים הללו — אולי יותר מכך אדם אחד, הם הקובעים את גורלו של המשק הישראלי. בתוקף תפקידיהם הם נמצאים כי־צומת ההשפעה החשובה ביותר, שממנה נפרשים חוטי רשת־ענק של שיטה וכעזות, החובקת חלק עצום מן הכלכלה בישראל.

על מחליטנים נוספים בין הבנקאים, ועל מחליטנים בענפי־משק אחרים — בפרק הבא.

הסכון

מפוארת וחסכונית-"רנו 18"

מכונית שנות ה־80, המעוצבת בקווי העתיד ולפי תקני הבטיחות הקפדניים ביותר.

רנו־18, מרווחת, חסכונית בדלק ובהוצאות אחזקה, ככל דגמי רנו. לרשותך דגמי נוסעים וסטיישן, 4 או 5 הילוכים ואוטומטית.

רנו־18 — הקניה המשתלמת ביותר לטווח ארוך בישראל.

RENAULT 18 רנו

בני משה קרסו:
תל־אביב טל.333241 חיפה טל.510296. ירושלים טל.226491.

השבוע בפיס!

שני מיליון

בוא עוד היום אל הפינה שלך, ב

הפיס

שני מיליון ל"י
פרס ראשון
כשלוש מאות אלף זכיות העולות בגורל!
כשנים עשר מיליון ל"י סך כל הזכיות!
עשרים וחמש ל"י מינימום הזכיה בזוטא.

האם "יתכן שאדם יורשע ברצח בכל הערכאות המישפטיות - ומתגלה אחר־כך כחף מפשע?

סליחה, טעות במאסר עולם!

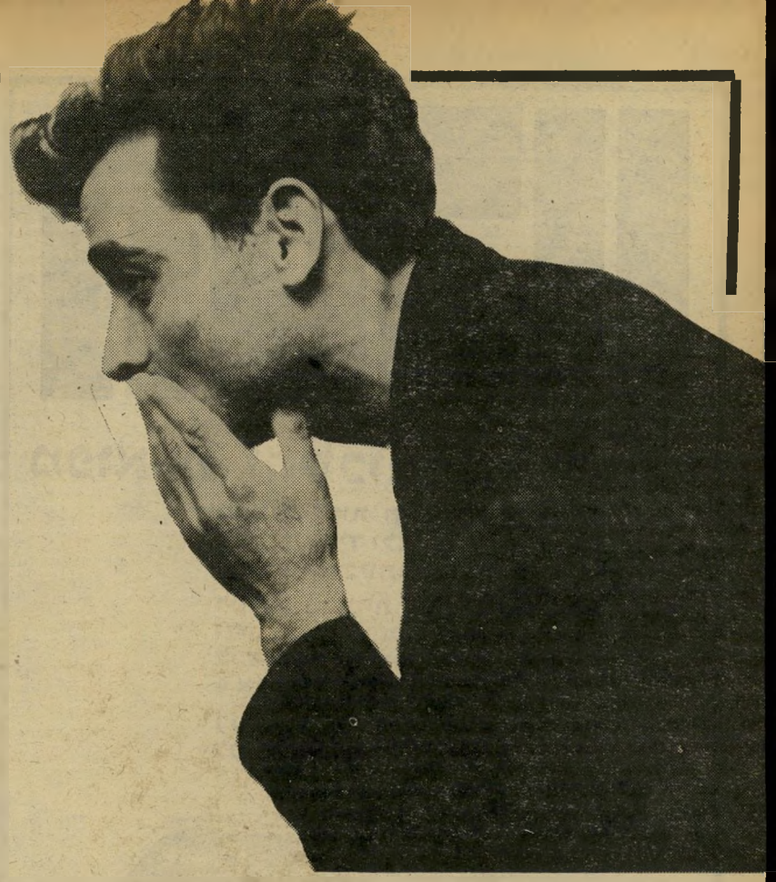

האיש שהורשע ברצח

פינחס („פילצ'י") צבאג, כפי שנראה בעת שנאשם ברצח שלום („סלים") דבי. צבאג היה אז בן 25. הוא בילה שתים עשרה שנים בכלא, אחרי שהורשע ברצח ונידון למאסר־עולם. משטוכנע שר־המישפטים כי קיימת אפשרות שהוא חף מפשע, למרות שלא התגלו ראיות חדשות שאיפשרו עריכת מישפט חוזר, הוא זכה בחנינה מהירה.

האם ייתכן שאנשים חפים מפשע נמקים בבתי־הסוהר בארץ?

לאחרונה הוקם ועד־ציבורי לשם הוכחת חפותו של עמוס ברנס, שהורשע ברצח החיילת רחל הלר. אסירים נוספים היושבים בבתי־הסוהר זועקים שנים רבות כי הם חפים מפשע. אחד מהם הוא עמוס אורין, שנאשם ברצח שומר ברינקס, בבניין כל־בו שלום בתל־אביב. גם הוא נאבק לטיהור שמו, ומגיש מפעם לפעם בקשות לבג"ץ.

האם ייתכן מצב שב ומורשע אדם על לא עוול בכפו, בפשע חמור כמו רצח, בכל הערכאות המישפטיות, כולל בית־המישפט העליון?

הפרשה של פינחס צבאג, שזכה בחנינה אחרי שריצה 11 שנות מאסר בכלא, מוכיחה כי טעויות שיפוטיות הן בלתי נמנעות.

צבאג נאשם כי בשנת 1965 רצח את סלים דבי, ברמת־גן. הוא הורשע בשתי הערכאות ונגזר עליו מאסר עולם. מאז שנעצר זעק כי הוא חף מפשע. הוא טען כי נפל קורבן לראיות נסיבתיות, וכי לא היתה לו כל סיבה לרצוח את דבי.

אך העובדות דיברו נגדו. פינחס הכיר את סלים דבי באמצעות ברתה מקמל. פינחס וברתה עבדו יחדיו זמן מה בבית־החרושת ויטה ברמת־גן. הם התיידדו ולמרות הפרשי הגיל ביניהם הפכו לנאהבים. פינחס היה בן 26, ברתה בת 32. שניהם היו יוצאי עיראק, ילידי בגדד. הם ידעו כי הפרשי הגיל ימנעו מהם עתיד משותף.

הרומן ביניהם שהתחיל בין מכונות ל־עשיית מרק בבי תהחרושת ויטה נמשך עד נישואיה של ברתה. לדבריה ניסה פינחס לקיים איתה יחסים גם אחרי נישואיה לסלים, בחדר השינה המשפחתי נישק אותה פינחס וציפה ממנה לתגובה אוהדת, אך היא לא דחתה אותו מעליה והסבירה לו כי הכל ביניהם נסתיים עם נישואיה.

כאשר נעצר פינחס הכחישו גם הוא וגם ברתה בתוקף את מהות היחסים ה־אמיתיים ששררו ביניהם. אך כאשר גילתה ברתה שפינחס חשוד ברצח בעלה מיהרה לספר את סיפורה לשוטרים.

סיבוך מישפחתי נוסף גרמה בתה של ברתה מנישואיה הראשונים — איבון. נערה יפה, בת 17, שגם פינחס וגם אחיו של סלים, בעלה השני של ברתה, ביקשו את קירבתה.

אך איבון לא התלהבה משני מחזריה אלה. היא דחתה אותם אחרי בילוי משותף אחד בלבד.

אחיה הצעיר של איבון, רימון בן ה־14, הפך לעומת זאת לידידו הטוב ביותר של פינחס.

הוא היה הולך בעקבותיו, וכאשר סיים את שיעוריו בבית הספר היה ניגש ישר למקום עבודתו של פינחס ואוכל יחד עימו ארוחת צהריים.

ואמנם גם ביום הרצח אכל רימון עם פינחס בצהריים, משם המשיכו לבית שם נפרדו — ורימון גילה את גופת אביו ה־חורג.

כשהכירה ברתה את הקורבן, סלים דבי, שהיה בשנות ה־40' שלו, הסכימה להינשא לו. הם נישאו בתחילת חודש מארס 1965.

הקורבן ומישפחתו

שלום דבי בן הארבעים עם אשתו ברתה ובנה בביתו של דבי וחיזר אחר איבון בת ה־17, בתה הגדולה של ברתה דבי. ברתה טענה כל הזמן כי צבאג חף מפשע. "אינני יכול להעלות על הדעת כי הוא רצח את שלום. לא היתה לו שום סיבה לעשות את זה," טענה. למרות זאת הורשע צבאג ברצח בעלה.

בחוג המישפחה. גם פינחס היה בין הקרו־אים לחתונה, אך הוא נראה עצוב ועזב מוקדם.

קול מיסתורי וסיפור של בגידה

ביתם של סלים וברתה הפך בית שני לפינחס. הוא ביקר שם כימעט מדי יום, והפך לידיד המישפחה. הוא עזר בשי־פוץ הדירה, והיה מטפל בבנה של ברתה כשהיא חיתה בעבודה.

סלים חשד כי פינחס הוא שכתב את המיכתב. ובאותו הערב, כאשר ביקר פינחס כמינהגו בבית הזוג דבי, חקר אותו סלים אם הוא אשר כתב את המיכתב. פינחס נעלב מאד, אך כאשר ביקש ממנו סלים שיעתיק את המיכתב בכתב ידו, לשם השוואת כתבי־יד, עשה זאת.

חוליה נוספת בשלשלת החשדות היתה שיחת טלפון שקיבל דבי יום לפני מותו. הוא קיבל את השיחה במקום עבודתו, ותקול המיסתורי הודיעו, כי אשתו בוגדת בו. דבי סיפר על השיחה לבני מישפחתו ואמר שהוא חושד בפינחס, מכיוון שהוא לא עברו שבועיים מאז החתונה, ר־פינחס בא אל אחיו של סלים ושאל אותו אם אחיו יתגרש מברתה כאשר ישמע ש־היא בוגדת בו. בדרמאתיות יתרה הביא פינחס את האת לבית־כנסת, להשביעו שם שלא לגלות לאיש את הסוד. הוא סיפר לו כי ראה בחור שתרחר יוצא מדירתם של סלים וברתה. הוא הציע לעזור לאח לעקוב אחרי ברתה והגבר הצעיר המבקר בדירתה.

גבר צעיר ושחרחר הדומה בתיאורו לאשר, סיפר פינחס, אמנם היה בדירתם של ברתה וסלים בבוקר אחד. אך בבית־המישפט התברר, כי היה זה פינחס עצמו ששלחו לשם, בתואנת שווא, כאילו מישהו ביקש את מיספר הטלפון של סלים ב־עבודה.

למחרת בבוקר מצא סלים מיכתב מוזר על חלון מכוניתו. המיכתב, שהיה כתוב בעברית עילגת, הודיע לבעל הטרי כי אשתו בוגדת, נפגשת עם חבר בירקון, וכי מוטב לו שישוב במפתיע לביתו ויתפוס את השניים בקלקלתם.

היחידי היודע את מיספר הטלפון שלו בעבודה.

למחרת, בבוקר יום הפשע, ליווה סלים את אשתו למקום עבודתה בבית־החרושת דובק. הוא חזר, וליד תחנת האוטובוס פגש את פינחס. הם נסעו כברת דרך יחדיו. סלים המשיך למקום עבודתו, פנה אל מנהל העבודה שלו וביקש לצאת לכמה שעות. לאחר שהמציא סיפור שהתגלה כשקר, נעתר לבסוף מנהל העבודה ונתן לו לצאת. סלים הלך לאשתו, שהיתה בהפסקת הבוקר, כדי לוודא כי אכן היא נמצאת שם, ולא הלכה לפגישת אהבים.

החוקר

עורך־הדין דוויד ליבאי, פגש בצבאג במיקרה בבית־הכלא, אחרי ששמע כי האסיר שניהל למאסר־עולם ממשיך לטעון כי נעשה לו עוול מישפטי, וכי הוא חף מפשע. בדיקתו מחדש את התיק המישפטי הביאה להענקת חנינה לצבאג.

בצוהרי היום יצא סלים בדרכו לביתו. השערה מבוססת היא, כי עשה זאת כדי לארוב לאשתו ולבדוק אם אמנם יש לה מאהב, כפי שמסרו לו במיכתב ובטלפון.

זמן קצר אחרי השעה שתיים, הגיעו ברתה ובנה יחד עם פינחס, שליווה אותם, אל ביתם. האשה ובנה עלו לדירה וכאשר פתחו את הדלת ניגלה לעיניהם מחזה זוועה. סלים שכב על ריצפת המיטבח, כל גופו שותת דם. בדיקה הרופאים הוכיחה כי סלים נחנק, הוכה בחפצים קשים, ונדקר דקירות רבות בכל חלקי גופו. בדירה נתגלו סכין שלא היתה שייכת לבני הזוג, בלוק־בניין ספוג דם שהושלך לאמבטיה מלאה מים, ושרפרף שבור שבו השתמש כנראה הרוצח להכות את סלים. חלקו של השרפרף היה באמבטיה, ספוג גם הוא מים ודם.

בשלולית של דם

ציור של הצייר מנחם גפן, שפורסם לפני שתים־עשרה שנים בעיתון חיילי צה"ל במחנה, שבו משחזר גפן את טיפורה של ברתה דבי, כיצד מצאה את בעלה בדירתם מתבוסס בדמו, אחרי שנדקר בצווארו שלוש פעמים בדקירות־סכין, נחבט בלבנה, וכשבאמבטיה צף שרפרף.

במקום הפשע

שוטר ניצב בחדר־המדרגות בביתו של שלום דבי בפרדס־כ"ץ, ליד הדירה שבה נמצא דבי הרוג. עם תחילת החקירה המישטרתית בפרשת הרצח עצרה המישטרה שלושה חשודים. מלבד פינחס צבאג נעצר גם אדם שהתגורר עם דבי בדירתו לפני שנשא אשה, ואדם נוסף.

וחלקו האחר היה בצד הגופה ונשא עליו כתמי דם. וכך, פחות מחודש אחרי הנישואין, נרצח סלים. ברתה הפכה אלמנה.

פינחס חזר לעבודתו בויטה זמן קצר אחרי השעה שתיים. הוא עבד עד חמש, ונעצר על־ידי המישטרה באותו ערב.

טביעת אצבעות ומכונת השחזה

בסף **ראיות** הנסיבתיות התגלה למישטרה עד־ראיה: אשר חנוכר, צעיר בן 18, יליד הודו, שביקר כמה ימים קודם לכן את סלים כדי לברר את מיספר הטלפון שלו. אותו צעיר היה ידיד של פינחס, והוא סיפר כי בבוקר הרצח אכל ארוחת בוקר עם פינחס, ויחד יצאו בשעה 11 לדירת ברתה וסלים. פינחס רצה להביא לו משם זוג מכנסיים ישנים במתנה. כאשר היה פינחס בדירה חיכה חנוכר על המדרגות וראה את סלים מגיע. הבעל נכנס לדירה וחנוכר שמע קולות מתוכה. הוא פתח את הדלת והציץ פנימה, שם ראה את סלים ופינחס מתקוטטים, ובידו של פינחס סכין מיטבח. חנוכר הסתלק מהמקום בשקט ועזב את רמת־גן.

בית־המישפט התייחס לעד זה כאל שקרן מוחלט. הן התביעה והן הסניגוריה מצאו סתירות בעדותו. הזמנים עליהם דיבר לא התאימו לזמנים שהוכחו באופן אובייקטיבי. גם דלת הדירה לא ניתנה לפתיחה כפי שסיפר העד. באופן פסקני קבע בית־המישפט המחוזי, שאינו מאמין לחנוכר ואינו חושב כי היה נוכח במקום הרצח.

בית־המישפט יצא על כן מתוך הנחה, שאין לו כל עדות ראיה למיקרה, אלא עדויות נסיבתיות בילבד. הוא ניתח אותן אחת לאחת.

ראשית, ייחס בית־המישפט חשיבות גדולה למניע של פינחס. אהבתו לברתה, שנישאה לגבר אחר, ושוב לא רצתה לקיים עימו יחסים כמקודם. בית־המישפט האמין שפינחס עדיין היה קשור בנפשו לברתה, ולא התגבר על "בגידתה" בו. לשם כך גם סיכסך בין בני הזוג הן בכתב והן על־ידי שיחות טלפון אנונימיות.

סכין דומה לכלי־הרצח נראתה בידו של פינחס זמן מה לפני הרצח. אם כי היתה זו סכין רגילה, הרי שהושחזה בצורה גסה, שאינה מתאימה לסכינים ממין זה. במקום עבודתו של פינחס היו מכונות השחזה. המכונה לעיבוד עדיין היתה מקולקלת ביום המיקרה, והוא נראה משחיז דבר מה על המכונה הגסה.

ההוכחה החשובה היותר היתה טביעת כפו של פינחס על השרפרף ששימש לרצח. טביעה זו היתה מוכתמת בדם. והשאלה הגדולה היתה: האם הטביעה היתה מתחת לכתם הדם, שאז יכולה היתה להיות שם מקודם. שהרי היה פינחס בן־בית בדירה, וטביעות אצבעותיו נמצאו בה לרוב. אולם אם היתה הטביעה מעל לכתמי הדם, משמעותה היחידה היתה כי פינחס נגע בכיסא כשידו מגואלת בדמו של סלים.

בלוק הבניין, אשר גם בו השתמש הרוצח כדי להלום בסלים, יוחס גם הוא לפינחס. עדה ראתה אותו מטלטל בלוק דומה בחצר המנוח, כמה ימים לפני הרצח.

אותם בגדים, אותן נעליים

סניגורו **של** פינחס, נתן קנת, ניסה להפריך את העדויות אחת לאחת. המיכתב שנשלח לסלים והודיע לו על בגידת אשתו, נתגלה ככתוב כולו בכתב־ידו של פינחס. אך הנאשם הסביר שהוא העתיק את המיכתב כולו לפי בקשתו המפורשת של סלים, שאותה שמעה גם ברתה, וכי המיכתב שהוגש לבית־המישפט לא היה כלל המיכתב המקורי, אלא ההעתק שכתב לפי בקשת המנוח.

הוא הכחיש את כל יתר העובדות, והעלה את הטענה העיקרית לטובתו — כי הוא לא החליף את בגדיו כל אותו היום. לעת ערב, כאשר נעצר על־ידי המישטרה, היה לבוש באותם הבגדים ונעול באותן נעליים, שבהם אמור היה לבצע את הרצח. על בגדיו לא נמצא אפילו שמץ רבב של דם. הגופה היתה מרוטשת וזבת דם, כל הבית היה מגואל בדם, האפשרות שהרוצח יצא משם ללא רבב שדבק בבגדיו היתה בלתי אפשרית.

בית־המישפט אמר על כך: „אין זה כלל דמיוני, וזוהי אפשרות סבירה ביותר, כי הפושע דאג להוריד את נעליו ובגדיו, לפני ההתנפלות... השערת הקטיגור כי הרוצח לבש את לבני המנוח גם היא אינה דמיונית ובלתי אפשרית. יצויין עוד כי בן־בית היה עלול לחשוב ולעשות את כל הדברים האלה."

בית־המישפט העליון בדונו בנקודה זו אמר רק: „חידה היא, ותהי לחידה."

התביעה הכללית לא הצליחה להוכיח אם סביעת הכף היתה מעל לכתמי הדם או מתחתם. אולם עד ההגנה, ד"ר אריה נפתלי, שנקרא במקור להעיד על כתב־ידו של הנאשם, עשה בדיקות וקבע כי היד שנגעה בשרפרף היתה מוכתמת בדם. ודבר זה הוא אשר קבע את גורלו של פינחס. בגלל מישקלן המצטבר של כל הראיות הורשע ברצח סלים דבי, ונגזר עליו מאסר עולם.

מאותו רגע זעק פינחס שהינו חף מפשע. הוא עירער לבית־המישפט העליון. לאחר שנבדקו כל הראיות, הרשיעו גם בית־מישפט העליון, וקבע: „לכל המיבנה המרשיע כה חשובה סביעת היד של המערער, על חלק מהמושב שנתגלה מוכתם בדם אדם, שההכרעה בקיומה של נסיבה זו כמות שהיא עשויה להוות את כל ההבדל בין הרשעה לזיכוי."

תום ליבו של האסיר

צבאג **הזועק** לחפותו ישב במאסר 11 שנים תמימות, עד שניתקל בבית־הסוהר בעורך־הדין ד"ר דויד ליבאי. ליבאי היה בביקור אצל נאשם אחר, כאשר הביאו לידיעתו שפינחס משתוקק לשוחח עימו, וכי 11 שנה הוא זועק לחפותו. אחרי השיחה עם פינחס עשה ליבאי שני דברים: הוא קרא היטב את התיק, על כל המיסמכים שנותרו במישרדיהם של עורכי־הדין, ואז פנה במיכתב אל ד"ר אריה נפתלי, וביקש ממנו לכתוב הערות לעדותו, שניתנה לפני שנים רבות כל כך לבית־המישפט.

(המשך בעמוד 64)

מישפט חוזר - מתי?

מותו של מאיר טוביאנסקי העלה את הצורך בחוק שיסדיר את האפשרות למישפט חוזר במדינת־ישראל.

מאיר טוביאנסקי הוצא להורג על־ידי כיתת חיילים, בכפר חנטוש בית ג'יז, ליד שער חגיא, אחרי מישפט צבאי קצר, שבו הורשע בעבירת בגידה בשעת מילחמה. הדבר היה בשנת 1948. הקנאות במדינה היתה גדולה. חרו־חות היו סוערות. וטוביאנסקי הוצא להורג מייד לאחר שנגזר דינו.

כעבור שנים טענו אלמנתו ובניו, כי טוביאנסקי היה חף מפשע וכי הוצא להורג בגלל טעות מישפטית. אז נת־גלה לפתע, כי במדינת־ישראל לא היתה אפשרות חוקית לדון מחדש במישפטו של מי שהורשע פעם. אחרי עיירור סופי לא נותרה כל דרך לחדש את הדיון. טוביאנסקי טוחר לבסוף, באמצעות חנינה.

בשנת 1957 נחקק חוק בתי־המישפט, וסעיף 9 מסדיר במפורש את המישפט החוזר. רק מי שהורשע באופן סופי על־ידי בית־המישפט, יכול לפנות ולבקש כי ידונו בעניינו במיש־פט חוזר. וגם אז קיימים סייגים חמורים לפני שיעתרו לבקשה.

שוב, בהמשך למישפט טוביאנסקי, ניתנה הזכות לבקש מישפט חוזר לנידון עצמו, או אם נפטר — לצאצאיו, בן־זוגו או אחיו של הנידון.

העילות לפנייה למישפט חוזר הן מצומצמות מאד: רק אם נתגלו ראיות או עובדות חדשות, שלא היו בידי הנאשם במישפט הראשון, ואשר אילו היו ידועות, היו עשויות לשנות את תוצאות המישפט לטובתו.

שתי העילות האחרות הן (1) אם פסק בית־מישפט כי ראיה שבמישפט הראשון יסודה בשקר או בזיוף; או (2) אם הורשע אדם אחר בביצוע העבירה שבה נאשם הנידון, והתברר בעת מישפטו שהנידון לא ביצע אותה עבירה. אלה הן עילות לחידוש מישפט.

סמכויותיו של בית־המישפט שידון במישפט החוזר הן כשל בית־מישפט רגיל; מלבד זה שאינו יכול לחת־מיר בעונש. ורשאי הוא לפצות את הנידון או לתת לו כל סעד אחר. אם מת הנידון, יינתן סעד זה למי שבית־המישפט יראה לנכון.

תקנות שהותקנו לפי חוק זה בשנת 1957, קובעות את דרכי הדיון בבקשה. היא תוגש ליועץ המישפטי לממשלה, באמצעות פרקליט המחוז שבו התנהל המישפט המקורי. והיועץ המישפטי יעביר את הבקשה לנשיא בית־המישפט העליון.

לאחר עיון בבקשה יחליט נשיא בית־המישפט העליון אם יש מקום להיענות לה. ואז יקבע את בית־המישפט שידון בה. הרכב בית־המישפט יהיה של שלושה שופטים; ותהיה לחם זכות לסטות מסדרי חדין המקובלים, לשם עשיית הצדק.

כאשר זוכה אדם במישפט חוזר, יפורסם ביטול פסק־הדין והזיכוי בדרך שיורה עליה בית־המישפט.

סליחה, טעות במאסר־עולם

(המשך מעמוד 64)

נפתלי, שלא קרא את פסק־הדין מעולם, נידהם כאשר גילה כי עדותו היתה הגורם העיקרי להרשעתו של פינחס ברצח. כאשר נתבקש להגיב על עדותו לאור תוצאותיה, הסביר שהוא בכלל לא בדק אם החומר שהיה על הטביעה היה כתמי דם. הוא קיבל זאת כנתון, ועשה רק בדיקות מסו־יימות כדי לברר אם הכתם היה מעל או מתחת לטביעה. וגם תוצאות בדיקתו זו לא היו מוחלטות.

במיכתב תשובה כתב נפתלי ואמר: „אך קיימת אפשרות של טעות בתום־לב, כי הרי המסקנות שלי מבוססות לא על ספרות מדעית ולא על נסיון במיקרים אחרים. ...המסקנה של השופט המלומד אינה מס־תמכת על עובדות כי אם על השערתי, כי הרי אמרתי: ‚שלושת הכתמים הנראים על טביעת הכף באו **כנראה** (ההדגשה במקור) יחד עם טביעת הכף.‟

נפתלי, שהוא מומחה נודע לכתבי־יד, לא עשה בדיקה מסוג זה בכל מיקרה אחר. לא עמדו לרשותו מעבדות וציוד משוכלל, וקביעתו באה לאחר שכל מומחי המישטרה לא הצליחו לקבוע זאת.

ליבאי, שעשה את מלאכתו בהתנדבות, כי האמין בתום ליבו של פינחס, חיפש גם את עד הראיה אשר חנוכר. התברר לו כי חנוכר עצמו שוחרר מבית־סוהר באותו זמן, וסירב לדבר עם עורך־הדין על מישפט הרצח. השמועות אמרו כי הוא חושש להסתבך בעדות שקר, מכיוון שעדותו במישפט צבאג בשקר יסודה, והוא נאלץ בזמנו לתת.

למרות הגילויים הללו לא היה, לפי החוק מקום לדרוש מישפט חוזר ולטהר כליל את פינחס מאשמת רצח.

כדי לפתוח במישפט חוזר יש צורך בראיות חדשות, שלא היו בפני בית־המישפט הקודם, ולא יכלו להיות מובאות בפניו באותו זמן. דרישה זו חוסמת את הדרך בפני צבאג. שכן הראיות שהתגלו כאן אינן חדשות. זוהי פרשנות על עדויות שניתנו בפני בית־המישפט הקודם, ואפשר היה לגלותן כבר אז.

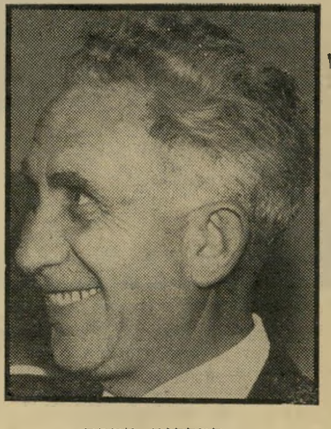

פרקליט אדרת
„האשמה לא הוכחה מעל לכל ספק״

חנינה „באופן שישוחרר מייד...״

כיון שאין אפשרות לפתוח במישפט חוזר, פנה ליבאי יחד עם עורכי־הדין יצחק אדרת ויצחק טוניק אל שר־המיש־פטים, והעלו בפניו את מימצאיהם.

הם גם הדגישו, כי העדים הראשונים במקום הרצח ראו על הריצפה עקבות נעלי גומי בתוך שלולית הדם. מומחה מטעם המישטרה בדק את העיקבות וקבע שאינן מתאימות לאלה של הנרצח, ולא לאלה של פינחס, ואפילו לא לאלה של חנוכר. אך מימצא חיובי לא נקבע. כלומר: נשארה אפשרות ממשית כי היו אנשים אחרים בדירה בשעת הרצח.

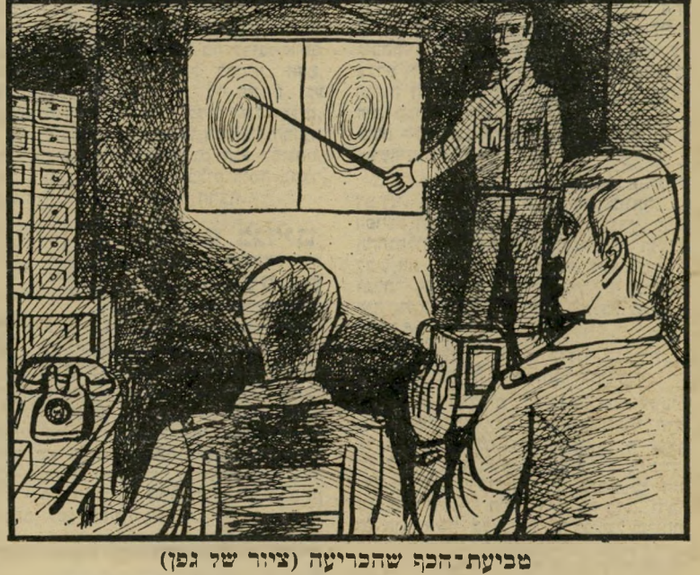

טביעת־הכף שהכריעה (ציור של גפן)
לא ברור אם הכתם אכן היה דם הקרבן

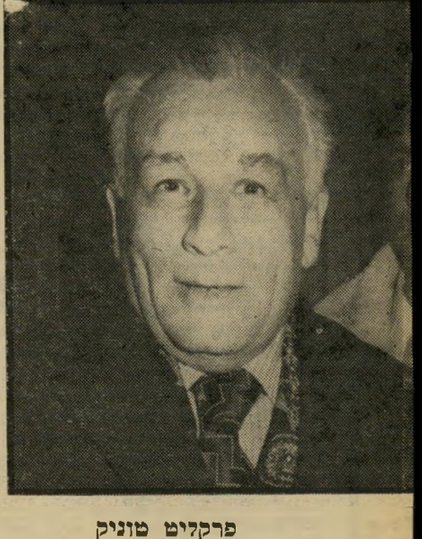

פרקליט טוניק
„הפחתה מיידית במאסר״

בזהירות מירבית סיכמו עורכי־הדין את מיכתבם ואמרו: „איננו טוענים כי הוכח לגו שפינחס צבאג ריצה 12 שנות מאסר בהיותו חף מפשע. אבל לעניות דעתנו, לאחר לימוד הפרשה, אשמתו של צבאג בביצוע הרצח לא הוכחה מעל לכל ספק סביר. אין לנו חומר הכשר לפי החוק לפתיחת מישפט חוזר. אין אנו מבקשים להזן אותו מן העבירה בה הורשע (דבר שמשמעותו הוא זיכויו של צבאג מכל אשמה). בקשתנו מצטמצמת, נוכח כל הנסיבות שפרטנו, להפחתה מיידית נוספת בתקופת מאסרו באופן שישוחרר מיד.״

שר־המישפטים קיבל את ההמלצה, ונשיא המדינה חנן את פינחס צבאג.

פינחס שוחרר מבית־הסוהר וצלל לתוך חיים חדשים. הוא החל לעבוד ומצא חברה שאיתה הוא מתגורר. האם קיימים אנשים נוספים כמותו בבתי־הסוהר של המדינה, אשר לא התמזל מזלם ולא נפגשו עם עורך־דין שהקדיש את זמנו ומרצו כדי להוכיח שיש ספק סביר באשמתם?

אילנה אלון ■

אמנות

ציור
ולאדימיר וייסברג
במוסיאון תל־אביב

תערוכה הנערכת במוסיאון, לצייר, ב־עודו חי, אך בהעדרו, היא תופעה יוצאת־דופן בעולם. מדוע, אם כן, ערך מוסיאון תל־אביב תערוכה לוולאדימיר וייסברג, כאשר הצייר לא נכח בה?

ולאדימיר וייסברג, הוא כיום מחשובי הציירים ברוסיה. מלבד היותו צייר גדול ומיוחד במינו, שאי־אפשר להשוותו לשום צייר אחר, הוא מורה, שמרבית הציירים הצעירים הרוסים הנמצאים כיום בארץ, למדו אצלו. בין התלמידים גם יאן רייכ־וויגר, שעלה לארץ לפני שבע שנים, עם אשתו אירה. עוד בהיותו ברוסיה רכש יאן מיצירות מורו הנערץ, וכמוהו עשו שאר התלמידים. וכך, לאט לאט, הצטברו בארץ די יצירות, היכולות להוות תערוכה.

כרושצ׳וב כעס. באופן רישמי, נחש־בים האמנים ברוסיה פרזיטים, ונתונים לביקורי המישטרה חדשות לבקרים, בעק־בות כל תלונה קטנה, כמו, למשל, תלונה של שכן על ריח הטרפנטין העולה מחדר הצייר. מי שחבר באגודת־האמנים, מוס־רד קצת פחות על־ידי המישטרה. החב־רות באגודת־האמנים ברוסיה מזכה את ה־אמן בתמיכה, בסכום המספיק למחיה ב־משך חודש ימים. בארץ, לעומת זאת, צריך האמן לשלם דמי חברות עבור השתייכותו לאגודת־האמנים. וייסברג, נאלץ במשך שנים רבות להיעזר באשתו ובקיצבת־הנכים של אימו, על־מנת להתקיים, ולצייר כרצונו, מבלי להתפשר בסגנונו.

ציור וייסברג
חתירה אל השלמות

וייסברג נולד לאב יהודי משכיל, פסי־כיאטר, שהיה מתלמידי זיגמונד פרויד, ול־אם נוצריה רוסיה, ששימשה תחילה כמו־רה, ומאוחר יותר כספרנית בספריה ההיס־טורית של מוסקווה. במוסקווה נולד ושם הוא גר עד היום מלבד שנות המילחמה, שבהן חיה המישפחה באורל, בגלל רדיפת הנאצים את אביו.

בגלל שלא צייר, על פי הקו הרישמי, את הריאליזם הסוציאליסטי לא היה ולא־דימיר וייסברג חבר באגודת־האמנים ב־משך שנים רבות — עד 1961. ב־1962 הציג בתערוכת יובל ה־30 של סניף מוסק־וה של אגודת־הציירים — אך מאחר שה־תערוכה עוררה את זעמו של כרושצ׳וב, הוא נדרש לסלק את ציוריו ממנה. ב־1978, הציג 60 ציורי שמן בבית אגודת־האמנים. רבים מציוריו מוצגים מחוץ לגבולות רו־סיה, ווזכים להערכה בינלאומית רבה.

בארץ הוצגו חלק מיצירותיו בעבר, ב־מוסיאון ישראל, אך היו אלה יצירות שנ־עשו עד 1971. בתערוכה החדשה, במוסי־און תל־אביב, מוצגות יצירות שנעשו עד 1978, והתערוכה מציגה תמונה מקיפה ור־חבה הרבה יותר על עולמו של אמן רגיש ופיוטי, המזכיר, בנגיעות המכחול המעודי־נות, את גדולי הציור האימפרסיוניסטי, כסיזאן והפוסטיאליסטיים. את הנושא מצ־ייר וייסברג מטבע דומם המונה בסטודיו שלו. הנושא מתמזג תמיד עם הרקע מבחי־נה צבעונית, וכך נוצרת הרמוניה מושל־מת, המעידה על התפתחות עיקבית של הצבע על הבד.

אופן הציור שלו מעיד על אופיו הבל־תי־מתפשר והעקשני. הוא עובד על יצי־רתו עד שהתוצאה מניחה את דעתו, וה־שלמות היא לגביו צו ראשון. כדי להת־מסר לשלמות במיקצועו, ויתר וייסברג על כל מותרות החיים, ואפילו על ילדים. תל־מידיו הם כמו ילדים לו, ולהם היקנה את כל עקרונותיו וערכיו האמנותיים.

מהפכה בגלירה

גלריית הקיבוץ, חלון־הראווה של אמני הקיבוצים, עשויה להפוך הגלריה חשובה ביותר בתל־אביב. רפי לביא, אמן, מוסי־קולוג ומורה שהעמיד דור חדש של אמ־נים, נבחר על־ידי ועדה בין־קיבוצית, להיות מנהלה האמנותי החדש של הגל־ריה לשנה הבאה. רפי לביא מצטיין בידע רב בכל שיטחי האמנות, ובנסיון עשיר כאמן מהשורה הראשונה. הוא נחשב כמי שיוכל להזרים „דם חדש״, ולמלא בתכ־נים רבגוניים את הגלריה.

רפי הזמין את מבקרי האמנות למיפגש־צהרים, מעין מסיבת־עיתונאים של טרם פתיחת תערוכת־הבכורה של פעילותו כמ־נהל. במיפגש הזה, כשהוא לבוש מיכנסיים קצרים וסנדלים, כדרכו, הציג את תערוכת הפתיחה של העונה. כאן ראו המבקרים במו עיניהם, שאם היה חשש שמא יכפה רפי את טעמו האישי והמוכר על אופי התערוכות, הרי חשש זה נתבדה נוכח ה־מיבחר הגדול של הסגנונות המוצגים.

בצד ציור נוף ריאליסטי של אופירה ברק מקיבוץ גונן, הוצגו צילומים של סליה ירדני מקיבוץ עין־גדי, יצירה של ידיד רובין, וציור מופשט אכספרסיוניסטי של אליהו גת. אך היצירה שבלטה בייחו־דה, היתה של הפסלת פני יסעור, מעין־חרוד־איחוד, יצירת־פיסול העשויה פחים, שביניהם מצויים, לסירוגין, בחלוקת שטח שווה, חלוקי אבנים וחול בצבעים שונים או חצץ. מתוך ערימת החול, החל נובט דשא טרי, והיצירה האמנותית, כאילו קיב־לה חיים ודינמיות משל עצמה.

בלי מתווכים. רפי לביא מתכנן לע־רוך מה שמקובל בגלריות רציניות בניו־יורק ובערים אחרות בעולם, „יום פתוח״. ביום קבוע בשבוע, יקבל רפי אמנים, יע־נה על שאלות, ויהיה מוכן לראות יצי־רות שתובאנה לגלריה. דבר זה לא קיים עדיין באף גלריה אחרת בארץ. קשר ישיר ובלתי־אמצעי עם מנהלי גלריה, ללא עו־רת שתדלנים ומתווכים הוא נדיר ביותר בארץ. צעד זה ראוי שיאומץ על־ידי שאר הגלריות, שרבות מהן, נסגרו בקליפתן, ומסרבות לראות יצירות של אמנים צעי־רים שאינם מוכרים עדיין.

עירום של וייסברג
לא לפי הקו הרישמי

כמו שהגדולים אוהבים.

בקולקציית החורף של אבילי
תמצאו השנה את כל מה שהקטנים והגדולים אוהבים...
הרכות הנשית, הצבעים האופנתיים, הגזרות המשגעות
ו"הגברברים" הקטנים...
כמו ש"הגברות" אוהבות.

"אופנת ילדים משגעת"

אבילי
אופנת ילדים של:
אבי מוזר

ההמראה שלי ושלך
בנעלי קנון

Kanon

„אפשר לחיות טוב וללא הגבלות גם אם - מקבלים החקף לב בגיל צעיר!"

אומרת רב־סרן ישראלה, בת 34, שנתיים אחרי ההתקף

כ**ששוחררה** מיחידת־הלב אמר לה הרופא: „תראי... את יודעת... אני מבין שזה קשה... לא נעים. בחורה בגילך, שעברה התקף־לב וכל־כך הרבה צרות אחרות, קחי את הכל easy easy, easy." הצעירה חייכה בהבנה. „למה לא לתת לו את ההרגשה שאני מקשיבה?" אמרה לעצמה.

היה לה ברור שמוכרח להיות בסדר. היה לה ברור שהיא חוזרת ל„טמפו מלא", כדבריה היום. „מה, השתגעתי?" היא קוראת בצחוק, „מצא לו מי שישב בבית."

היום קשה להשיג אותה. היא עובדת במרץ רב כעשר שעות ביום. „אם צריך אז נשארים," היא אומרת כאילו אין דבר ברור מזה. בשעות הערב, הלוח עמוס. לפעמים היא לוקחת לעצמה ערב חופשי ומנתקת את הטלפון. היא ישנה חמש שעות בלילה ומי שעובד איתה מעולם לא התלונן שהיא נראית עייפה.

מדי פעם, אם משגיחים מהצד, מבלי שתראה, רואים אותה מניחה את ידה על צידה השמאלי. „יה אללה, איזה אקסטרה־סיסטולה! רציניות בחיי!" (אקסטרה־סיסטולה = מצב של אי־סדירות בדופק, כאשר פעימה אחת קרובה מדי. זו הבאה אחריה חזקה מאד.) „הלב אצלי זה לא דבר שדופק ב־100 אחוז," היא מסבירה למי שמצליח להציץ לה לתוך הצרות. ישראלה מירוז, היא בת 34 „עם היסטוריה של בת 104," היא מוסיפה בצחוק. בלונדית קצוצת שיער, עיניה כחולות, עיניה השורבביות מסתתרות מאחרי משקפיים, מידות גופה בינוניות, אולם סיפור־חייה אינו בינוני כלל וכלל.

קשה לראותה כשאין חיוך מאיר את פניה. ואם חלילה איננה מחייכת הרי זה מפני שהיא חולה. וכשהיא חולה, היא חולה מאד. „נזלת אף — פעם לא היה לי," היא אומרת. המחלות שלה הן הרבה יותר רציניות: שיתוק בעצב הראיה, שיתוק או חולשה בחצי־הפנים, ניתוח בטן או התקף־לב.

היא נולדה בקיבוץ מישמר־השרון. אמה נפטרה כשהיתה בת 4. אביה, אחותה ו־אחיה ניסו להעניק לה, בהיותה ילדה, את כל מה שחסר לה. „אני חושבת שהם די הצליחו. אבל אמא זה דבר שאני מתגעגעת אליו עד היום, ואני כבר לא כל־כך צעירה."

שנות הילדות היו „התפרעות אחת גדולה, טיולים משגעים, הרבה חברים וחברות שרובם נשארו איתי עד היום."

כשהתגייסה לצבא היה ברור לה, שהיא תעשה כמיטב יכולתה במשך השירות. היא עברה קורס קצינות, וחתמה לשנת שירות־קבע כקצינת ח"ן.

האחות מוכרת מיכנסיים

א**חרי השירות** המשיכה ישראלה לחפש את דרכה. „יש לי תמיד ג'ץ כזה, לחפש, לראות, לא לעמוד על מקום אחד. זה אף פעם לא מספיק, צריך לשאוף קדימה." יום אחד חשבה שאולי לא עשתה די למען אנשים. „אולי תמיד הסתובבתי סביב הטיולים וההתפרעויות שלי." היא החליטה לעזוב את המשק.

היא הלכה ללמוד בבית־ספר לאחיות. בחורה — אשה בת 21. מפקדת, בוגרת, מתגוררת בפנימיה עם נערות בנות 18. „לא הייתי התלמידה הכי טובה בכיתה," היא אומרת היום במעט התנצלות. „אהבתי את הטיפול בחולים. נהגתי לבקר את החולים שלי בשעות הערב. אבל לשבת וללמוד נוסחות בכימיה? לא צריך להגזים!" ולמרות זאת היא נחשבה על ידי המורים לתלמידה טובה. „היא לא רצתה ללמוד אבל הכריחה את עצמה," סיפרה אחת ממורותיה. „לכן נתנו לה בסוף מילגת לימודים."

אחרי שנתיים: „הג'ץ המפורסם," היא מתבדחת על חשבון עצמה. „רציתי לראות עוד ועוד. רציתי להשיג את העולם." היא נסעה לניו־יורק עם אשרת־שהייה של חודש בכוונה להישאר שנה. בגמל־התעופה עיכבו אותה.

„חיזרי לישראל," אמר לה הקצין. „עשיתי את עצמי לא מבינה מילה. הביאו מתורגמן, רמזתי לו. הם המשיכו לדבר ואני המשכתי לא להבין. לא היה להם מה לעשות איתי. השאירו אותי שבוע. זה היה מספיק. רציתי מעורך־דין אחד לשני ומבית־חולים אחד לשני. לבסוף — השאירו אותי שם, ועוד אחר־כך נתנו לי אשרת־עבודה, משאת נפשו של כל ישראלי באמריקה."

גם אם חשבה שתעבוד כאחות, בוודאי ידעה שהגיע הזמן לנסות משהו אחר. „מוכרת. מה רע במוכרת? נהדר!" היא הלכה למכור מיכנסיים אצל ויקטור, איש אמונם של צוותי האוויר באל־על. בתחילה לא מצאה חן בעיני ויקטור, והוא שילם לה 7.5 דולר לשעה.

אחרי חודש למד ויקטור שיש לו מציאה בחנות. המשכורת עלתה בהתאם.

בוקר אחד התעוררה עם כאבי־בטן. בתחילה, כהרגלה, לא התייחסה לעניין. אולם אחרי שבועיים, כשהכאבים גברו והלכו, והאחות־לשעבר החלה חוששת, שבה הביתה. אחרי בדיקות אחדות אמר לה רופא־ידיד: „גברת, צריך ניתוח, לא ברור מה יש בפנים."

ישראלה שכבה בבית־חולים. בניתוח נמצא גידול ברחם. היא היתה בת 29.

היא המשיכה בנסיעותיה. יום אחד נסעה לבקר חברה באילת. יום אחר ביקרה חברה במטולה, ולמחרת השתתפה בברית־מילה בחיפה. היא המשיכה לרוץ ולשחק כדורסל. „כשהייתי קטנה הייתי אצנית."

הפחד להודות במחלה

ע**ברו כמה** חודשים ושוב, כצפוי, חיפושים אחר עבודה. למי חסר כוח־אדם? למי צריך לעזור? „התייצבתי ב־

(המשך בעמוד 68)

לחיות עם התקף לב

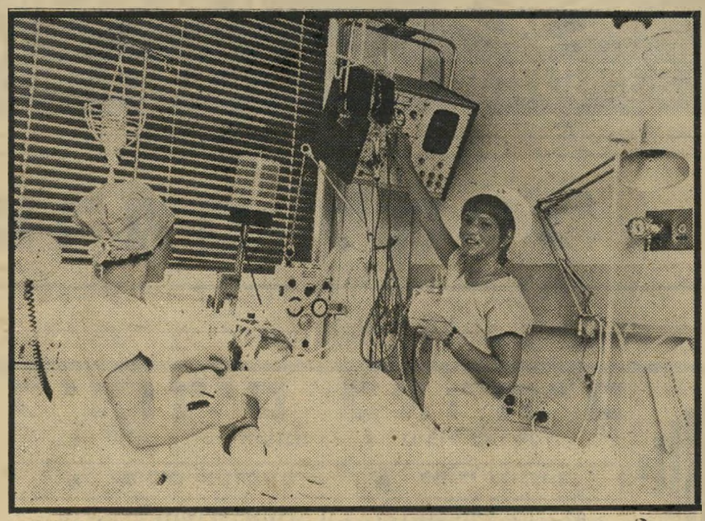

לפני ההתקף אחות בחדר־ההתאוששות אחרי ניתוחי לב־פתוח בבית־חולים „הדסה" בירושלים. „כבר אז נהגתי להסביר שבעיות־לב זה לא סוף העולם," אומרת ישראלה, „אפילו שלא עלה בדעתי שאהיה מעבר למיתרס."

(המשך מעמוד 67)

צבא!" היא מספרת. ושוב, הרבה עבודה והרבה מרץ. לא תמיד הקשרים רגועים, הרבה פעמים יש חיכוכים. "יש לה אובססיה לשלמות והיא לא הצליחה להתאפק. אמרה הכל. לא תמיד בצורה נחמדה. היו כאלה שנפגעו והיו כאלה שניסו לשים לה רגל." "מה פתאום רגל? מה זה השטויות האלה? הצחקתם אותי," מתקוממת ישראלה עצמה. אבל הצרות חיכו מעבר לדלת. "מה פיתאום צרות?" היא קופצת שוב, "סתם מחלות."

בוקר אחד, לפני שנתיים, התעוררה עם כאב־ראש עז. תחילה התעלמה ממנו, אחרי יומיים נטלה תרופות נגד כאבים. אולם לא היתה כל תגובה. הכאב הלך והתמקד מסביב לעין השמאלית. אחרי ארבעה ימים נעשתה ראייתה כפולה. היא פנתה לרופא, "את צריכה להחליף משקפיים," פסק בביטחון רב.

הפרעות הראייה גברו והלכו. "אחרי ימים אחדים התחילה לחבוש את עינה השמאלית. "העדפתי לראות בעין אחת, מאשר לראות כל בחור כפול ארבע." הרופא המשיך להתעקש בעניין המישקפיים. ברגע מסויים החלו הספקות מכרסמים בה. "אולי הייתי תמימה או טיפשה מדי," היא אומרת, והפעם ברצינות ובכאב.

הראשונה שפיקפקה בקביעתו של הרופא היתה חברת־ילדות שלה. היא ניסתה, בעזרת קשרים אישיים, לבקש טובה מרופאים ידידים. ישראלה לא הסכימה. "בסוף פניתי לרופא שהכרתי," היא מתנצלת. "לפני שהעניין נעשה רציני לא העזתי לחשוב על טובות בכלל. אישפזו אותי למחרת היום. פחדתי. זו הפעם הראשונה שפחדתי מאד. חשבתי שזה גידול ממאיר במוח. התחילו במערכת בדיקות. e"e"g (רישום התנועות החשמליות של המוח) וצילומי גולגולת, ללא מימצאים כל שהם.

הועלה רעיון לבצע בדיקה בהזרקת חומר ניגוד לווריד הרקה. חומר הניגוד מתפזר לצינורות־הדם שמסביב לעין ונעצר במיקרה של חסימה וריד.

ההכנה לבדיקה כללה הנחת מטליות חמות באיזורי הרקות. כששכבה בחדר הצילומים והתכוננה לצילום, התחילה להרגיש כאבים בחזה. השעה היתה 10 בבוקר. הכאבים גברו והלכו, ובעיקבותיהם החל קוצר נשימה. "חשבתי שאני פשוט מתרגשת. חשבתי שאסור לי להראות את הכאב שלי בפומבי. תמיד חשבתי כך. גם כשהראש התפוצץ ושאלו אותי מה נשמע, עניתי: ,מצויין, מקסים, נהדר!' גם לרופאים עניתי כך. אולי הגזמתי בתגובות. אולי פיספסו את האבחנה בגלל ההצגה שלי. ואותו דבר קרה גם ברנטגן. הייתי בטוחה שאני מתרגשת או שלפחות שיגידו עלי שאני מתרגשת. בסוף נתנו לי כדורי ארגעה. לא נרגע כלום. לא רציתי לעבור את הצילום. לא הייתי מסוגלת. ברגע מסויים הגיע חולה קשה מחדר מיון. צילמו אותו ואני, לשמחתי, התעכבתי, לא יכולתי לנשום. שוב קראו לרופא ושוב קיבלתי תרופות לארגעה. אחרי חמש שעות הבנתי

בחברה

"שאני אוותר על ענייני חברה ובילויים בגלל המנוחה שהרופא ציווה עלי? מה פיתאום?

בכל בקר
ב-7.50
לאתונה ומשם לכל העולם

פרטים במשרדי „אולימפיק" ובסוכנויות הנסיעות.

בואו אל האוכל הטוב
בואו אל הטעם הטוב
ג'חנון • חילבה • מלוואח
דגים • ומאכלי גריל
בית רצון רח.בן יהודה 73, ת'א. טל:235607

תן טרמפ לחייל

לימודים בארה"ב
יעוץ * הכוונה * טיפול בהרשמה
• למודים אקדמיים • למודי אנגלית
Academic Studies Abroad
תל-אביב (משרד ראשי): ת.ד. 10171, טל: 472707
חיפה: ת.ד. 4420, טל. 224034

שאני משחקת עם עצמי, שהפחד שלי להודות במחלה ספשי מדי, ושההצגות שלי אורילות."

ושוב, היא לא עזרה לעצמה. חברה טובה שלה ראתה שהמצב מחמיר והולך, כשהבחינה שישראלה החווירה, פנתה לרופאים. הגיעו שניים. אחד מהם החליט לבצע אלקטרו־קרדיו־גרם. מרגע לרגע הוא נראה מבוהל יותר ויותר. הוא בדק את חיבורי החשמל וביצע כמה בדיקות שוב ושוב. "פיתאום הוא אמר לי לא לזוז, לא לקום מהמיטה. הוא הוביל אותי לבניין חדש ולבן. חיברו אותי למוניטור.

מכה מתחת לחגורה

ב שיב זה היה צורך להסביר לי. ידעתי שזו יחידת־הלב."

אז פרצה בצחוק נבוך, "רגע חבר'ה, מה בעצם אני עושה פה?"

היא כתבה שיר. "אל אלי / ארצה כי תהיה לי / לי ואך שלי. / אשא עיני אליך, / אשפיל מראי ממך, / אבוא בתחינת אדם. / מפאת שבי הכל אשם, / מלראות, מלשמוע, / מלרצות או לפצוע / מילים של בקשות / שהן כולן תחינות / אל אלי אליך."

המצב החל משתפר. "ידעתי שזה או אני לעצמי או שאין בכלל ישראלה." היא התחילה לעלות במדרגות ולטייל. עוד כש־היתה בבית־חולים התחילה להתאפר ולטפח את עצמה, התחילה לקבל את פני מחזריה. "ברגע מסויים ידעתי שזהו זה. אני בסדר."

אחרי ששה שבועות חזרה הביתה. תחי־לה לקיבוץ, אחר־כך, לעבודה, לטיולים לבילויים האין סופיים.

נתנו לה רשימת תרופות ארוכה. "היו שם כל מיני," היא צוחקת, "נגד הדופק — כדור לבן, בעד הדופק — לבן. נגד הלב — כדור קטן, בעדו — כדור גדול. יום אחד נמאס לי. לא היה לי מקום בתיק. החליפו לי את המזכירה ולא היה מי

קצינה במישרד

אחרי כמה שנות עבודה כאחות חזרה לשירות קבע בצה"ל. באחרונה הוענקה לשראלה דרגת רב־סרן. "אין אצלי ויתורים. אני נמצאת בעבודה כל זמן שצריך. בעיות הלב שלי לא מעניינות."

אחרי שלושה שבועות נתגלתה תופעה נוספת. "בוקר אחד, הלכתי להתרחץ. פיתאום שמתי לב שאני לא מרגישה את הפנים. הפה היה שמוט לצד, העין השמא־לית מעוותת. פרצתי בבכי נוראי. נבהלתי, בכיתי כמה שעות."

ישראלה הפכה מוצג לימודי. רופאים הגיעו לבית־החולים כדי לראות אותה.

העובדות היו: אשה בת 32 עם ראייה כפולה, שיתוק בחצי הפנים והתקף־לב.

היא התחילה לתרגל את שרירי־הפנים. המצב השתפר. היא חזרה לצחוק. בשלב מסויים חשבה שבעצם טוב שהיא שוכבת במחלקת־הלב. "הורדתי את ממוצע הגילים מ־86 ל־80. האחיות היו מאושרות."

יום אחד אחרי־הצהריים, אחרי שכל המבקרים הלכו הביתה, והיא נותרה עם זרי־הפרחים הענקיים, עם הבונבוניירות ועם התרופות, שקעה בדיכאון.

"התחלתי לדמיין את ההלוויה שלי. כמה זמן אני עוד יכולה להחזיק מעמד? חשבתי שיבואו הרבה אנשים להלוויה. חשבתי על אבא שלי."

שיזכור להזכיר לי, ובכלל מה, אני חולה? למה אני צריכה תרופות. מה העניין?"

אבחנה ברורה אין עדיין. יתכן שקיים מוקד ממנו נזרקים קרישי דם הנעים עם זרם הדם עד אשר נתקעים בווריד קטנטן וחוסמים אותו.

"עכשיו אני מרגישה משגע, נהדר. לפעמים הלב מפספס איזו דפיקה קלילה. לפעמים לא כל־כך נוח, צריך לנוח במדר־גות. אבל מה פיתאום שאני אפסיק לעלות במדרגות, זה מצחיק, לא? אני חושבת שהפחד של אנשים מהתהליך שלאחר התקף־לב הוא מוגזם במידה מסויימת. נכון, העניין בכלל לא נעים. אני מוכנה להגיע לכל מי שרוצה לקבל הסבר, אני יודעת שהמצב שלי היום זה משהו מעודד. גברים ונשים שעברו התקף־לב והם מת־ביישים בזה ומכחישים את זה, שידעו: הכל נשאר אותו דבר, אותם חיים ואותו מרץ. צריך לרצות לחיות טוב. צריך להיות יותר חכמים ויותר חזקים מההתקף הטיפשי הזה. לתת לו מכה מתחת לחגורה. וחזק."

תנו לשמש לעלות!
שיער
HAIR
סרטו של מילוש פורמן
לראשונה בישראל
בשיטה הקולית החדשה
דולבי סטראו
DOLBY STEREO
בכיכוב ג'ון סבג · טריט ויליאמס · בברלי דאנג'לו ·
פס הקול המקורי מעל תקליטי אירוניקס RCA
בכורה | קולנוע שחף ★★★★ ליל שישי ב־9.45 — 12 חצות
ארצית | מוצ"ש 7 — 9.30 במשך השבוע: 4.15 — 7 — 9.30
שבוע 2 | ירושלים, "כפיר", מוצ"ש 6.45, 9.15. בימי חול: 4, 6.45, 9.
רק למבוגרים
United Artists
A Transamerica Company
רץ

יש לך חבר שאבין ענין??
תני לו הערב
את הספר המשגע
מילים זרוקות
כתובות קיר עסיסיות
כמו שהחברה כותבים
להשיג בחנויות הספרים המובחרות
הפצה: א. ערמוני, טל. 292026 (03)

תן טרמפ לחייל

הפרוטוקולים של זיקני ערב (2)

מנגנון־החעמולה של מישרד ראש־הממשלה מפיץ בין היהודים חומר נגד מקורבי הנשיא קארטר ומושן שהשרבים קנו אותם

בסף ערבי קונה את הכל

הבית הלבן נשטף בגוזל שחור סמיך. הנפט הערבי מאיים להטביע את מישכנו הרישמי של נשיא ארצות־הברית. ג'ימי קארטר נכבל בידיו וברגליו על־ידי הערבים ועושי־דברם. זוהי תמונה שאותה שוקדים לצייר לאחרונה מומחי־ההסברה ואשפי־התעמולה של מישרד ראש־הממשלה בירושלים.

הפופולאריות של קארטר עלתה השבוע פלאים בארצות־הברית, בעיקבות החרם האמריקאי על הנפט האיראני. רבים עדיין סבורים, כי הוא מגן הדימוקרטיה וזכויות־האדם, העשוי להביס את יריבו, אדוארד קנדי, במאבק על מועמדות המיפלגה הדימוקרטית לנשיאות ארצות־הברית. ישנם גם יהודים וישראלים לא מעטים, המתייחסים עדיין לקארטר כאל נשיא ידידותי, חרף התבטאויותיו, הצורמות לפעמים את האוזן הישראלית, בדבר „הזכויות הלגיטימיות של הפלסטינים" ו„הצורך בפיתרון הבעיה הפלסטינית".

אך אלה וגם אלה תמימים עד כדי להחריד. הם לא ידעו כנראה לסוף דעתו האמיתית של קארטר ולא עמדו על כוונותיו האמיתיות. האמת היא, שנשיא הגדולה שבמעצמות אינו אלא בובה בידי הערבים. והם — הערבים — מושכים בחוטים הניסתרים, המניעים את קארטר כרצונם ובשירותם.

יתכן גם שקארטר עצמו אינו מודע לכך. יתכן שלא הבחין עד היום בארגמן החוטים הניסתרים שמסביבו. יתכן, כי הוא מאמין עדיין, בתום־לב של חוואי אמריקאי, שבגר והיה לאיש הרחק ממרכזי התככים הפוליטיים של וושינגטון וניו־יורק, כי הוא משרת את עמו, את מדינתו ואת הערכים הדימוקרטיים שעל קדושתם הוא נשבע יומם ולילה.

אלא שהאמת היא אחרת לגמרי. כך, לפחות, גורסים המומחים להסברה ולתעמולה שבמישרד ראש־הממשלה, המפיצים ברחבי העולם, בעיקר בקרב יהודים, חומר הסברה מייוחד במינו, המוכיח באותות ובמופתים, כי קארטר שבוי בידי הערבים, וכי שומריו מקיפים אותו 24 שעות ב־יממה. הם, השומרים, עובדים אמנם בשירות הערבים, אך הם עצמם אינם ערבים, אלא אמריקאים טובים ומפורסמים, שניקנו על־ידי הערבים.

ומי שלא מאמין, שיפנה אל חוברת התעמולה האנגלית, שחוברה על־ידי יהודים אמריקאים וזוכתה בחותם רישמי של ממשלת־ישראל (העולם הזה 2202). בחוברת זו, המוכירה את הפרוטוקולים של זקני־ציון, שנכתבו והופצו על־ידי אנטישמים אחוזי פחד מן הקשר היהודי להשלט על העולם, מצויה האמת על קארטר. ליתר דיוק: האמת על הקשר הקארטרי במרכזי השילטון והכוח של ארצות־הברית של־אמריקה.

ידו הארוכה של קאדפי

ע? כינונו של הקשר הקארטרי, שנועד לקנות אחיזה ערבית בחדר הסגלגל של הנשיא בבית הלבן, החליטו הערבים בכינוסים סודיים, הרחק מעיניהם הבולשות של אנשי־התיקשורת. מזה שלוש שנים — טוענים מחברי החוברת, הראויה לשם הפרוטוקולים של זיקני־ערב — שאנשי כספים ערביים מצליחים לרכוש השפעה ולזכות בתמיכתם של אנשי החוג הקרוב לקארטר.

את מי רכשו הערבים עד כה?

הידוע מכולם הוא, כמובן, אחי הנשיא, בילי קארטר, המתואר למעשה כסוכנו של הקולונל מועמר אל־קאדפי. אך מילבדו ישנם רבים אחרים. דייוויד גמברל, למשל, הוא שותף במישרד ידוע של עורכי־דין. לפני תשע שנים היה אחראי על הקרן למימון מסע הבחירות של ג'ימי קארטר, לכהונת מושל ג'ורג'יה. בימים אלה הוא מטפל בצדדים הפורמאליים של הרפתקת קארטר האח עם הלובים.

פטריק קאדל, חבר קרוב של ג'ימי קארטר, הוא בעל חברה למישאלים וחקר דעת־קהל. עבד למען קארטר ערב בחירתו לנשיאות, נשכר לאחרונה על־ידי הסעודים. הוא מומן וקיבל לוואות מברנט בנקס אוף פלורידה, בראשותו של פרדריק שולץ, שהומלץ לא מכבר על־ידי נשיא ארצות־הברית להיות חבר במועצה הפדראלית האמריקאית לפיקוח על הבנקאות.

אדם אחר שנימנה על הקשר הקארטרי הוא ברט לאנס, חברו הקרוב של ג'ימי קארטר, שהיה במשך שנים גם שותפו בעסקים. הוא נאלץ לא מכבר לנטוש את תפקידו, כאחראי על התקציב האמריקאי, אחרי שנפתחה חקירה על עיסקי הבנק שלו בג'ורג'יה. אחד ממוקדי החקירה: עיסקה שבה מכר לאנס חבילת מניות לאיש־עסקים סעודי ידוע. העיסקה בוצעה באמצעות מישרד עורכי־דין שבו שותף המועמד לנשיאות ג'ון קונולי (ראה להלן). לאנס היה מעורב גם בפרשה אחרת, שבה שימש כיסוי לארבעה בעלי־ממון ערביים, שחיפשו דרכים סודיות כדי לקנות השפעה בחברה ושיגנונית לפיגנסים.

בהזדמנות אחת שיכנע לאנס את יועץ הנשיא, המיליטון ג'ורדאן, שיסדיר פגישה בין אחד בשם יוג'ין הולי לבין נציג של הסטייט־דפרטמנט, האחראי על הדסק של אמירות קאטר. כשנחשפה הפרשה התברר, כי אותו הולי נחשד כמי שקיבל שוחד מאמירות קאטר בסך 1.5 מיליון דולר. בעת הפגישה עם הפקיד הבכיר של מחלקת־המדינה ניסה הולי להוציא מפיו מענה לשאלה אחת בילבד: איך ישפיעו ההליכים המישפטיים שננקטו נגדו על המשך פעילותו באמירות הנפט, שלחופי המיפרץ הפרסי.

מה קורה בג'ורג'יה?

הקשר הקארטרי של הערבים מקיף, לדברי התעמולה הישראלית, לא רק אישי־מדינה ואשפי־כלכלה אמריקאים. הוא נוגע גם לאינטרסים פינאנסיים ורכוש דלא־ניידי באמריקה. דוגמה לכך יכולה לשמש אטלנטה, ג'ורג'יה, שבה כיהן קארטר כמושל מדינה ושבה בנה את התשתית הפוליטית־כלכלית, לקראת הזינוק שלו אל הנשיאות.

הפרוטוקולים של זיקני־ערב מספרים, כי בשנתיים האחרונות הזרימו הערבים כסף רב לאטלנטה, שהיא לא רק מעוזו של הנשיא אלא גם מרכז תעשייתי ובנקאי של מדינות הדרום בארצות־הברית. זוהי אטלנטה המתוארת בפי יודעי־דבר, כמטרה החדשה של ההשקעות הערביות.

עד כה הספיקו הערבים לרכוש באטלנטה ששחי קרקע נרחבים, כולל 1700 אקרים של קרקע לבנייה עירונית. כן רכשו את מלון הילטון במקום, בסך 100 מיליון דולר, והשקיעו בחברות מקומיות, בנקים וסוכנויות שונות.

חברת השקעות אחת באטלנטה הודיעה לא מכבר, כי נרכשה על־ידי משקיעים זרים, שתוארו כ„בני מישפחת המלוכה ב־ארץ ערבית מסויימת". ואילו הירחון מידל איסט מאגזין מבשר למשקיעים בג'ורג'יה, כי בעתיד הקרוב הם עשויים לגרוף רווחים נאים.

כסף! הוא תחביבו של היהודי — כך גורסים האנטישמים שונאי היהודים. הדבר בא לידי ביטוי בנאומים, במאמרים ובקריקטורות־זוועה, כדוגמת זו המתפרסמת כאן. הקריקטורה, המציגה את היהודי ליד אוצרו שבכספת, צוירה בשלהי המאה הקודמת בצרפת, במסע האנטישמי סביב פרשת דרייפוס.

כסף! הוא תחביבו של הערבי — כך גורסים האנטישמים שונאי הערבים. הדבר בא לידי ביטוי בנאומים, במאמרים ובקריקטורות־זוועה, כדוגמת זו המתפרסמת כאן. הקריקטורה, המציגה את הערבי ליד אוצרו שבשק, היא אחת מני רבות שפורסמו בשנים האחרונות, מאז החלו מחירי הנפט לעלות.

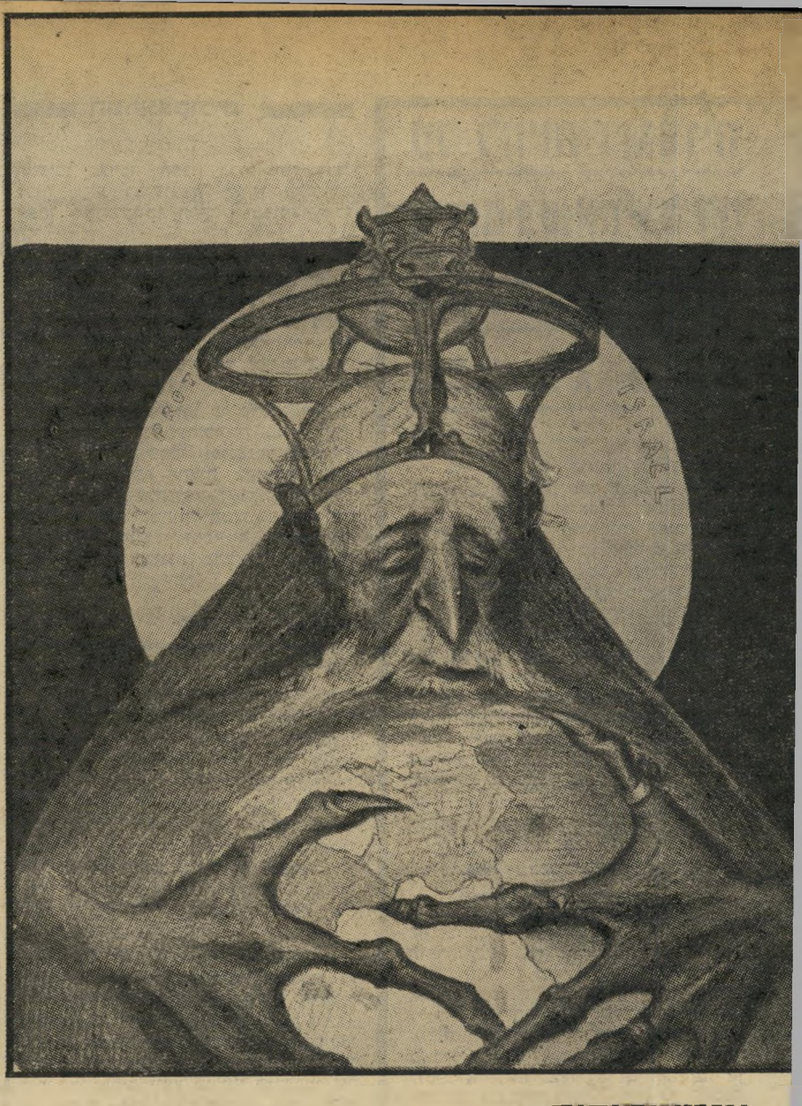

אנטי־יהודית היא הקריקטורה הזו, המתארת את הבנקאי היהודי רוטשילד, חובק עולם ומלואו בידיו המיפלצתיות. האנטי־שמים עשו שימוש רב בתעמולתם בדמותו של רוטשילד, כדי להוכיח שהכסף היהודי שולט בעולם והוא שמממן אסונות, סבל ויסורים על אוכלוסייתו האומללה. התעמולה האנטי־שמית הצטיינה תמיד בעיר־בוב של עובדות נכונות עם בליל של שקרים גסים, אסונות־שווא והזיות מהולות בפחדים.

אנטי־ערבית היא הקריקטורה הזו, המתארת את איל הכספים הערבי, חובק וחונק את ארצות־הברית. גם התעמולה האנטי־ערבית, הזוכה בשנים האחרונות לתפוצה גדולה, שוקדת לערבב עובדות נכונות עם בליל של שקרים גסים וכו'. הציור הזה נלקח מתוך שערו של ריבעון יהודי־אמריקאי בשם **אקספו**, שקטעים שלמים מתוכו אומצו על־ידי מישרד ראש־הממשלה.

חים טובים, שכן ג'ימי קארטר, בן המקום, יתן דחיפה לכלכלה במיסגרת נסיונו להי־בחר שוב לנשיאות.

שליח של הוד־מלכותו בווטרגייט

מ תי בדיוק תוכנן הקשר הקארטרי, והיכן?

התשובה על שאלות אלה מצויה בפרק הנושא את הכותרת המפוצצת: „תוכנית הקרב — איך נרקם הקשר". פרק זה חושף, לדברי מחבריו, את הפרטים ה־סודיים על תחילתה של הפלישה הערבית לאמריקה.

הימים היו ימי־חלום, מסופר בחוברת. מחירה של חבית אחת של נפט היה אז „קבוע ונוח" — 2.42 דולר בילבד. לשם השוואה: מחירה הנוכחי של חבית אחת, לפי התעריף של מדינות אופ"ק, מגיע ל־23.5 דולאר. פי עשרה בדיוק!

זה היה לפני שש שנים.

החלום הטוב הופרע על־ידי פחדם של הערבים, למראה „הרכבת האווירית הגדו־לה ביותר בהיסטוריה," שהובילה נשק וציוד צבאי מארצות־הברית לישראל, בשלהי מילחמת יום־הכיפורים. המלך ה־סעודי פייסל, שהיה נרגז, אבל וחפוי־ראש, בעיקבות הניצחון הישראלי, העביר מסר לנשיא ארצות־הברית דאז, ריצ'ארד ניכסון. השליח המלכותי היה עדנן חא־שוגי, איש־מפתח במילחמה השקטה ש־החלה באותם הימים, כשנדמו התותחים על גדות הסואץ ובמרומי הגולן.

שש שנים קודם לכן נטל על עצמו חא־שוגי את המשימה, לזכות בידידותו של ניכסון. הוא עשה זאת באמצעות תמיכה בניכסון, בעת מסע הבחירות שלו לנשי־אות.

איש־המיסתורין הסעודי נפגש עם ניכ־סון במישכנה של מזכירת הנשיא, רומרי וד, בבניין ווטרגייט הידוע לשימצה. הוא אמר לנשיא, בשם הוד מלכותו: אם חפץ הבית הלבן לסיים את המילחמה במיזרח־התיכון, עליו לחדול מייד מן המאמץ לצייד את ישראל.

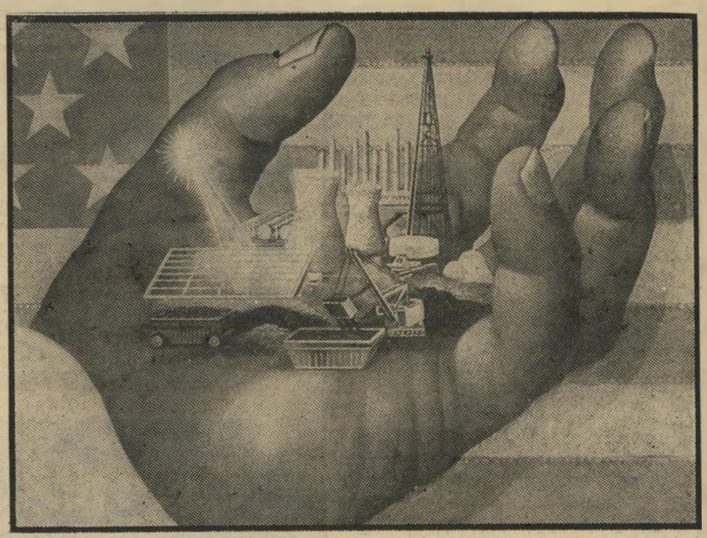

כך היד השחורה

האוחזת במשק האמריקאי היא כף יד ערבית, מאיימת, החודרת לכל פינה בארצות־הברית ועושה בלב ליבה של המעצמה הגדולה שבתבל כבתוך שלה. התמונה נלקחה מהריבעון **אקספו**, מטרתה להטיל אימה בלב הקוראים האמריקאים ולהצביע על הערבים כסכנה לעולם המערבי.

ההצעה הסעודית נדחתה, והערבים הח־ליטו לשלוף מגדנה את חרב הנפט.

בוועידת ראבאט, מרוקו, החליטו מנהיגי ערב, כי כל המגעים עם העולם הלא־ערבי, בשאלות דלק וכסף, ייבחנו מעתה והלאה בהקשר עם „נושאים אחרים". קרי: נסיגת ישראל מן השטחים הכבושים. האמצעים שבהם החליטו הערבים להש־תמש היו רווחי הנפט העולים בהתמדה. בעזרת כספים אלה ישתלטו על חברות כלכליות ותעשייתיות באמריקה ובאירו־פה. ואם ינסה הקונגרס האמריקאי להגבי־לם, ינסו הם מצידם לפגוע במערכת המו־ניטארית של ארצות־הברית ואף למוטטה. הם יעשו זאת באמצעות העברות הון מאסיביות מאמריקה לאירופה.

„איננו רוצים להרוס את אמריקה יותר מכפי שאתם, האמריקאים, רוצים לפעול נגדנו בכוח," אמר באותם ימים דוברו של המלך פייסל. והוא הוסיף: „אין שום סיבה למה שלא נעמול בצוותא כדי להשיג פשרה."

מחברי החוברת מקוננים, כי מאז ועד היום הספיק העולם לשכוח את ועידת ראבאט ואת האיום שנולד אז ושנועד לפגוע בעולם המערבי כולו. שכן מנהיגי המערב, אנשי הכלכלה והתיקשורת, מיקדו את תשומת־ליבם בניצני השלום שטיפחו ה־נשיא המצרי וראש־הממשלה הישראלי.

אך בפינות השקטות והנחבאות, הרחק מהמולת החוגגים את השלום, על מידש־אות הבית הלבן, התאסף קומץ אנשים, שראשיהם לא הסתחררו מבשורת השלום ומן השולחנות העמוסים והגדושים. אלה, המעטים, לא שכחו את ראבאט וניסו להע־ריך עד כמה נפגעה אמריקה מידי הער־בים.

שלושה מלונות במנהאטן

ל מה שהם גילו היה מחריד.

הערבים, כך מצאו אותם ראשים מסוכחים, מנהלים מזה שנים את מילחמ־תם הקשטה בחדרי ההנהלות של החברות הגדולות, בקאמפוסים ובמישרדי הממשלה באמריקה.

ומה הצליחו עד כה לנגוס מאמריקה. וכמה השפעה השיגו, ועל מה בדיוק הש־תלטו? על כך אין תועמלניה של ישראל מסוגלים להשיב. אף לא אחד יכול לתעד במדוייק ולאמוד את היקף החדירה הער־בית לאמריקה, מודים הישראלים ומאשי־מים בכך את הערבים.

לטענתם ניכשל הקונגרס בנסיונותיו לחו־קק חוקים שבאמצעותם אפשר יהיה לפקח על עיסקות כלכליות של מדינות זרות. לא האוצר ולא מישרדי המיסחר והתעשיה יודעים בביטחה, מהו היקף הרכישות של זרים בארצות־הברית. מה גם שהערבים מכחישים בכל הזדמנות את הרינונים, ה־שמועות והפירסומים הדנים בפלישתם ל־אמריקה.

אחמד אל־שאעטי, המתואר בחוברת ההסברה הישראלית כיד ימינו של מועמר אל־קאדפי, סייר בתחילת השנה בפלורי־דה, בג'ורג'יה ובקליפורניה וטען באוזני כל מי שרצה לשמוע, כי הדיבורים על פלישה ערבית מקורם ב„קשר ציוני", ש־נועד לשטוף את מוחותיהם של אזרחי ארצות־הברית. התעמלנים הישראלים טוענים, לעומת זאת, כי רבים מאותם פקידים אמריקאים שהרגיעו את דעת־הקהל בארצות־הברית על־ידי כך שהכחי־שו את קיומה של פלישה ערבית או ש־

((המשך בעמוד 72)

הפרוטוקולים

(המשך מעמוד 71)

המעיטו בערכה. הפכו, בסופו של דבר, לכוח מניע רב־עוצמה לאותן פעילויות עצמן שאת קיומן הכחישו בפומבי מכל וכל.

דוגמה לכך משמש ג'ראלד פ־סקי, ש־הרגיע את הציבור האמריקאי בעת שכיהן כעוזר שר־האוצר האמריקאי, בתקופתם של ריצ'ארד ניכסון וג'ראלד פורד. לכתב ניוז־ויק אמר: „האוצר האמריקאי גילה, ששום חדירה מאסיבית של כסף ערבי ל־אמריקה לא התרחשה."

והנה, לימים נתגלה, כי פרסקי זה, ה־מנהל מישרד של עורכי־דין בוושינגטון, מספק יעוץ מישפטי ופינאנסי לסעודיה ולמדינות ערביות אחרות. בחוברת המופ־צת מטעם ממשלת־ישראל נאמר עוד, כי אדם זה פעל כמתווך מטעם קבוצה של משקיעים מסעודיה ומכוויית, שרצו לר־כוש שלושה מלונות מרכזיים במנהאטן, ניו־יורק, בסכומי־עתק.

המרגל שחזר מאיראן

פרסקי אינו יחידי. רשימת סוכני הערבים ואלה המשתפים עימם פעו־לה, נקראת כרשימת המי־ומי של עושי־הכותרות בארצות־הברית. אישים אלה, לטענת התעמולה הישראלית, מנצלים את מעמדם ואת יוקרתם כדי לקדם את ה־אינטרסים הערביים ולשרת את לקוחותי־הם, או פטרוניהם, מן העולם הערבי. הם מכונים בחוברת הישראלית „הכוכבים של תיאטרון הבובות". כלולים ביניהם, בין השאר, האישים הבאים:

● **ג'ק קונולי,** מי שהיה מושל טכ־סאס ושר־האוצר תחת ניכסון, שנזכר ב־זיכרונות הנרי קיסינג'ר כחכם ושקול (ראה מדור עולם קטן, העולם הזה 2200). קונולי, השואף לזכות במינוי הריפובליקאי כמועמד לנשיאות, מוצג בחוברת הישרא־לית כמי שהיה יועץ פוליטי ומישפטי של הון סעודי, שכלל, בין השאר, בנק שהיה קשור לברט לאנס (ראה לעיל).

● **סטיוארט סימינגטון,** מי שהיה סנאטור ומזכיר הנשיא לענייני אוויריה, מייצג אינטרסים כלכליים של סעודים ו־כווייתים, ביניהם מי שהיה המפקח על שירותי הביון הסעודיים.

● **ויליאם פולבריט,** לשעבר יו"ר ועדת הסנאט ליחסי חוץ, משמש יועץ „האוסף", כלשון החוברת, 25 אלף דולר מדי שנה מן הנסיכויות הערביות ו־50 אלף מסעודיה.

● **קלארק קליפורד,** לשעבר שר־ההגנה האמריקאי, גם הוא יועץ האוסף כל שנה 150 אלף דולר מאלג'יריה. מיל־בד זאת הוא משמש יועץ מישפטי לאינ־טרסים סעודיים.

● **ריצ'ארד קליינדיינסט,** לשעבר התובע הכללי, אוסף כל שנה 120 אלף דולר מאלג'יריה.

● **ריצ'ארד הלמס,** הבוס לשעבר של הסי־איי־אי ומי שהיה שגריר ארצו באיראן, מספק היום ייעוץ לאיראנים ושו־תף בחברה מאריקאית־איראנית לייבוא־ייצוא.

● **ריימונד קרוז,** לשעבר איש־מפתח של הסי־איי־אי במיזרח־התיכון. כיום הוא משמש יועץ פינאנסי למישפחת המלוכה הסעודית.

● **גון אוק'נוב** לשעבר איש הסי־איי־אי במיזרח־התיכון. היום יועץ לירדן. הכנסתו לא ידועה.

● **פרדריק דוטון,** לשעבר עוזר שר־החוץ האמריקאי. כיום יועץ מישפטי ופי־נאנסי, האוסף מדי שנה 200 אלף דולר בעבור ייצוג סעודי בענייני נפט.

● **לינוד הולטון,** שהיה עוזר שר־החוץ האמריקאי, מייעץ היום לאופ"ק ב־תחום המוגדר כ„יחסים עם הקונגרס ה־אמריקאי".

● **ויליאם ארמסטרונג,** שהיה אף הוא עוזר שר־החוץ, מתואר בחוברת ה־ישראלית כ„העיניים של סעודיה בוושינג־טון".

על מידחמתם של הערבים בסנאטור פרנק צ'רץ', על עתידה של אמריקה ועל המקום שבו ייקבע גורלה של ישראל — בהמשך.

קל להיות דוגמנית

עירום כשאת צעירה

וחתיכה. לוסי עוסקת

בכך בג'ל 68

לכך צייר גדול, היתה הדוגמנית האהובה עליו, שאותה הירבה לצייר. תמונותיה, התלויות בכל המוסיאונים בעו־לם, של סוזאן ואלאדון, דוגמניתו של רנואר, הפכו את תווי פניה מוכרים לכל ילד ומבוגר. גם בארץ, יש מיספר קטן של נשים ונערות, המשמשות מודל עירום לציירים, אך רובן אינן מתמידות בעי־סוקן זה. רובן נשים צעירות, בעלות גוף נשי, המנסות להרוויח את לחמן כדי להמ־שיך הלאה. כזו היתה למשל מרי, המו־דל המפורסם של בית־הספר הגבוה לציור, שנסעה יום אחד לאמריקה, והשאירה מאחוריה הרבה ציירים מאוכזבים. למצוא מודל עירום, המתייחסת למיקצועה ברצי־נות, שהציירים כמעט רבים על הזכות להזמינה „לשבת" — ועוד למצוא שזו אשה בת 68 — זוהי הפתעה בלתי־מת־קבלת על הדעת.

הגורל, האכזר או הטוב, נוטל חלק חשוב בסיפור. כל מהלומה שניחתה על לוסי, הביאה כאילו במכוון, משהו חיובי ונשוב. לפני חמש שנים, לקתה לוסי בהת־קף־לב קשה, כתוצאה מלחץ בעבודתה כ־תופרת. היא נאלצה להפסיק את העבודה. שישה חודשים מאוחר יותר, נכנסה בוקר אחד לביתה, שכנתה, הציירת רחל סיאני, „לוסי," שאלה אותה הציירת, „האם את מוכנה לעשות לי טובה, ולבוא לשבת בשבילי ובשביל כמה חברותי, כמודל?". לוסי לא ידעה במה דברים אמורים, אך הסכימה. כשגמרה לדגמן, נתנה לה השכנה, להפתעתה, תשלום עבור הישיבה.

אחרי שבוע, שוב ביקשה ממנה הציירת לבוא ולדגמן. לוסי המשיכה בכך, ולפתע מצאה עצמה מעורבת בעבודה והחלה נס־חפת בהתלהבות, כאילו יצאה להרפתקת חייה.

„בתחילה, הייתי כמו תלמידה בכיתה א'," מספרת לוסי. לאט לאט, למדה את סודות המיקצוע, וכשהיתה שבה הביתה, נהגה לחשוב במה תוכל להוסיף לעניין, ואיך תגוון את צורות הישיבה. עולם האמ־נות לא היה זר ללוסי גם לפני שהפכה מודל. תמיד אהבה תיאטרון וגילתה כי־שרון לעיצוב. במשך שנים רבות עבדה כמעצבת תילבושות לחברה־הגבוהה במצ־ריים. את כישרונה ונטייתה לעיצוב ולתי־אטרון ביטאה בתפירת כובעים שונים ומעניינים בעלי תיתורות, מלמלות ופר־חים. בבואה לדגמן היא מביאה איתה גו־צות בת־יענה וצעיפים ססגוניים שרקמה במו־ידיה.

כיצד התייחס בעלה לעובדה ששתו בת ה־68 הפכה דוגמנית־ציור? בתחילה התייחס לכך כאילו עבדה אשתו בבית־זונות. אך הציירים הרגיעו אותו, ואמרו לו, שעל־מנת שיהיה בטוח בכך שעבודת אשתו כשרה, הם מזמינים אותו לבוא עימם, ואף להצטרף ולשבת כמודל ולהרוויח. הוא הסכים. בא פעמיים, ישב כמודל בחוסר־סבלנות בולט, ומאז פסק לבוא, אך הסיר את התנגדותו. גם ילדיה של לוסי יודעים כי אימם עובדת כמודל של ציירים, והם אף חשו בשפע האהבה והרגש שמרעיפים עליה כל הציירים והכבוד שהם רוחשים לה. והם יודעים כי אימם, בזכות כל התכונות הגלומות בה, מצליחה לגרום לציירים רבים ליצור דב־רים נפלאים. היותה השראה והאווירה שהיא יוצרת סביבה, גורמים לציירים רבים להפוך, תודות לציורי דיוקנה של לוסי, הצלחה מיסחרית בטוחה. פשוט, אי אפשר להיות אדיש למראה הציורים שהם ציירו.

התכונה האופיינית ללוסי היא המקוריות. כל מה שקרה לה, וכל מה שעשתה, היה תמיד מקורי. כבת למישפחה אמידה ב־מצריים, שמוצאה מהונגריה, צרפת, תור־כיה, ולבסוף מצריים.. היתה רגילה לוסי לראות סביבה שפע, פאר ואורח־חיים מסוג־נן. כשנפטר אביה, ממחלת־לב, בגיל אר־בעים וארבע, הותיר את המישפחה במצב כלכלי מעורער. האם, שהקדימה ודאגה לגורל המישפחה, למדה תפירה, והפכה תופרת־צמרת במצריים. לוסי, נישאה ב־

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים וכנדינים. בשמירה על בריאותך ורכושך.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
ירושלים-664015 , אילת-059-3012
איתן עמיחי - הדברה עד הסוף

צמד לויט שמיכות
נפתח מחסן מכירות בתל-אביב!
*חוטים לסריגת יד *שמיכות איכות *כיסוים למיטה
*טודפי יצוא. מחירים מיוחדים לטודפים וסוג ב'
רחוב הרצל 16 ק"ב ת-א (200 מ' ממגדל שלום)
מפטלי לויט בע"מ טל: 03-916135

ציוד בטחון בע"מ
משווקי תוצרת מגן גולדמן בע"מ
מציע לרגל הפתיחה:
כספות ביתיות, קופות פלדה
ארונות חסיני אש, תאים מיוחדים
בתנאים ובמחירים מיוחדים.
פרטים „ציוד בטחון" בע"מ, טל' 244093,
אבן גבירול 9 תל-אביב.

לוסי של הציירים

גיל 19, ועד גיל 26 כבר היתה אם לארבעה ילדים, מלבד תינוקת שנפטרה בגיל חודשיים, בתאונה, מאורע שהיה ללוסי „מעשה ידם של השדים", זמן קצר אחרי לידת הילד הרביעי, התחילה לעסוק בתפירה, תחילה בבית, ואחר־כך בסאלון בן שלוש קומות, עם עשרות תופרות תחת הנהלתה. היא החלה רוכשת לה מוניטין של תופרת מעולה, בזכות המקוריות שלה, וכשרונה לעצב דגמים מייחדים.

שדים ומלאכים

לוסי מקרינה סביבה חום, אהבה ורגש, וזוכה בהם בעבודתה. בלעדיהם איננה מסוגלת לעבוד. בהיותה במצריים, היו כל לקוחותיה מתייחסים אליה כאל בת מישפחה, ולא כאל עובדת. „אף פעם, לא הייתי מסוגלת לתפור למישהו שאינני אוהבת," מספרת לוסי. „באותה מידה, אינני מסוגלת לדגמן, בלי אווירה." החום הזה, שלו היא כה זקוקה, הוא הדבר הראשון הפורץ ויוצא ממנה כאשר היא יושבת, ומשפיע בצורה כל־כך ישירה על הציירים.

בשנת 1955, עלו לוסי ובעלה הראשון לארץ, מפני שרצו שילדיהם ימשיכו את לימודיהם בישראל. השנים הראשונות היו קשות מאד. כל מיטלטליהם נגנבו בדרך ארצה, הם גרו בצריף בשכונת מחלול, שאומנם גם בו הישרתה לוסי חמימות ונוי, אולם יום אחד, בסופה עזה, נעקרו רוב הרעפים מגגו, והם נותרו בלי מיסתור מהגשם. גם הסביבה שבה היה נמצא הצריף היתה דלה, והנוף שמחוצה לו, היה מדכא.

העבר מזכיר ללוסי את אמונתה בכוחות הטוב והרע — „שדים ומלאכים". הפעם, היא מספרת, ניקרה המלאך הטוב בדרכה.

בטבע ובאמנות מול הממדים הנדיבים שהטבע חנן בהם את לוסי, מתקבלים תמיד, בלי יוצא מהכלל, ציורים אימפרסיוניסטים רכים ובעלי אווירה. דווקא ממדי הענק של גופה, הקווים העגולים והחמוקים הדשנים, בצירוף עושר הבעות בפנים, מתקבלים טוב יותר בציור מאשר בצילום. טיגנון טולוז לוטרק קם לתחיה ב־1979, בתל־אביב.

הדוגמנית המועדפת בהיותה כה מיוחדת, מיקצועית ובעלת השפעה מיידית על כל צייר שהיא מדגמנת לפניו, מקובלת לוסי על ציירים רבים, כמודל האהוב והמועדף על ידיהם.

ביום כפור, כשהגג שלראשם חסר חלק גדול מהרעפים, היה שיטפון, שכמוהו לא נראה שנים רבות. המטר העז שטף את ביתם, וכמעט הרס אותו כליל. לוסי היתה מהלכת ברחוב, ואחת משכנותיה פגשה בה, וסיפרה לה על דירה בת שני חדרים, בלב תל־אביב, העומדת למכירה. בגלל מצבה הגרוע, נמכרה במחצית משוויה האמיתי, וכך, התאפשר ללוסי, לעבור מהצריף ההרוס לדירה במרכז העיר, שאומנם היתה קטנה, אך מאחר שהילדים כבר גדלו ועזבו את הבית, הספיקה לצרכי הזוג.

אך בזה לא תמו צרותיה של לוסי. חמש שנים אחרי שעלו לארץ, נפטר בעלה ממחלת־לב. מאותו יותר, הכירה את בעלה השני, שלו היא נשואה שמונה־עשרה שנה.

יד הגורל

ידיה של לוסי, מקושטת כולה בלאכת־יד, החל משטיחים המכסים את ריצפת־הבית, דרך כריות התפורות מפיסות בדים צבעוניים ומעוטרות בתחרה וריקמה, וכלה בקישוטים על הקירות. קירות חדר־המגורים עמוסים ציורי דיוקנאות, שלוסי, כמובן, שימשה להם מודל. אין זה מנהג של יום־יום להעניק ציורים כשי למודל. אך הקשר העמוק שנוצר בינה לציירים, והכרת התודה שלהם על מה שהיא מחוללת עבורם, באים לידי ביטוי בשי שהם מעניקים לה.

הציורים שלוסי היא נושאם מצטיינים בעושר של צבעים, חום־מוג, דרמתיות ואכספרסיביות, רגש רב. כאשר היא מטה את פניה הצידה, ועיניה כמעט עצומות, כובשת לוסי ומהפנטת את הציירים המציירים אותה. אחת הציירות, אומרת לה „לוסי, הידיים שלך הן פורטריט!" ואכן, אצבעות ידיה ארוכות ונאות. למרות הממדים הנדיבים של חזה, הבטן והירכיים, בזכות הידיים, הרגליים והפנים, שכולם יפים ומעודנים, אין כל וולגריות בעירום שלה. למעשה, אין היא מרבה לשבת כמודל עירום, אך גם ביושבה לבושה, היא יודעת איך לחשוף קרסול או חלק אחר בגוף, ולתת תחושה חזקה מאד של נשיות לכל הציור.

לוסי, היא דוגמנית יוצאת דופן בעולם הציור הישראלי. לראשונה בחייה, הגיעה בגיל כה מבוגר למיצוי כל התכונות הטמונות בה. אהבת התיאטרון, באה לידי ביטוי בעושר התנוחות שבהן היא עומדת או יושבת, מבלי שהציירים יצטרכו לתת לה הוראות והנחיות. כישרון העיצוב, שבו השתמשה בהיותה תופרת, והרקע שממנו באה, משמשים אותה בעיצוב תמונה מסוגננת שלה. לפעמים, היא עוטה זוג כפפות שחורות, כובע רחב־שוליים, המקושט בתחרה ובפרחים, גרביים שחורות עד הברכיים, המקושטות בגדיל אדום. לפעמים, היא מקיפה את גופה העירום, בכמה שורבלים של נוצות בת־יענה, שבצרוף כובע קטן ומסוגנן, יוצרים את דמות האשה, שצויירה על־ידי הצייר אנרי דה טולוז לוטריק, בציורים כה רבים, ואף בראשוני הליטוגרפיות של העולם המערבי, של ה„בל־אפוק", תקופת סוף המאה שעברה, ותחילת המאה העשרים.

את הופעתה הצעירה והתוססת מסביר בעלה. הוא נוהג לומר לה: „מזלך, שאת כל כך עמוקה, לכן אין לך פנאי להדקדק, כל כולך, תוססת, כמו שמפניה." והיא מוסיפה: „אם אני אנוח — סימן שאני עייפה. אם אני עייפה — סימן שאני חולה. אם אני חולה — סימן שאני כבר זקנה." לכן, כדי להחלץ מזה, היא אינה חדלה מלהעסיק עצמה בעבודות־יד, ריקמה, תפירה, ועיצוב האביזרים שהיא לוקחת איתה, כשהיא הולכת לדגמן.

מהו סודה של לוסי? מדוע העירום שהיא מציגה, איננו רגיל, פיסי, ארצי ואירוטי? מדוע כה אסתטי ורוחני? הסיבה היא, שכאשר היא מדגמנת, היא מחציגה את כל אופייה ואישיותה העשירה. היא נותנת את כל כולה לעת הישיבה. הקשר ההדוק שנוצר בין־רגע בין הציירים לבינה, מהווה את הגורם הראשוני להצלחה המוחצת של כל שמצייר אותה. „לא תיארתי לעצמי, שאשה מבוגרת יכולה להיות מודל. היה זה פשוט מיקרה, יד הגורה," מסכמת לוסי.

עמ' טז

על המסלול

גורם ההפתעה

בחשיפת הרגל

השנה היא השנה שתהיה זכורה לטוב לכל אוהבי השסע בחצאית. אם תיתקלו בגברת המתלבשת בהתאם לכללי האופנה האחרונה, תראו בוודאי גברת בעלת מראה סולידי, אפילו שמרני במידת מה. החליפה שלה מחוייטת כהלכה, בעלת כתפיים מוגבהות, אבל אם אך תסתובב אותה הגברת ותעיפו את מבטכם לעבר החצאית שלה, הרגל. מעניין לאן הם חותרי סלהגיע, אותם הרגל. מעניין לאן הם חותרים להגיע אותם מתכנני־אופנה. ככל שהשנים עוברות, ה־

השסע הוזך ומעמיק בחצאית
מבית האופנה האיטלקי „אלברטה פראטי"

שסע הולך ומעמיק. ומי יודע לאן נגיע. כפי שאתם רואים, נוח מאד לעלות במדרגות עם חצאית כזו. שלא לדבר על מחול סוער על פני רחבת־הריקודים.

אנגורה

וקאשמיר

איך היתה סבתא מעבירה את לילות החורף הארוכים בימים של טרם־טלוויזיה? התמונה הקלאסית היא, בדרך כלל, ליד האח, על כיסא נדנדה, כששתי מסרגות ב־ידה וסוודר ארוך מונח על ברכיה. שאלו את אמא שלכם, כמה סוודרים כאלה מו־

סוודרים, אפודות מחומרים כמו אנגורה, קאשמיר וצמר טלאים (למכפ־יוז)
מבית החרושת לסריגים „לנה־דקו"

נחים בארון הבגדים שלה. הרצון הזה, ללבוש סוודר מעשה ידיה של סבתא או של אמא, קיים למעשה עד היום. לא פעם אפשר לשמוע שיח נשים בחנות סריגים, כשאחת אומרת לחברתה: סוודר יפה, אבל לא נראה כמו עבודת־יד.

או, אז בעניין הזה יש לי חדשות בש־בילכן. מיפעל לנה־דקו החליט להשקיע מאמצים בפיתוח מכונות הסריגה שלו, על מנת שהסריגים ייראו כמו מעשה ידיה של סבתא. וכך ניתן לראות בקולקציית החו־רף של המיפעל סוודרים בעלי צווארון גולף מצמר מוהר, כשעל זה ווסטים מותאמים בסריגת פסים, אפודות ללא שרוולים בדוג־מת משולשים בסריגה, כשלזה מותאם צעיף. בקיצור, העיקרון של כל הסריגים הללו: שהם נראים כמו סריגת־יד.

איפור

בצבע קוניאק

בואו נעיף מבט, מה התחדש בתחום אופנת האיפור לקראת התקופה הקרירה של סתיו־חורף 80־1979. הלנה רובינשטיין מציעה שלל צבעים עזים ולוהטים, בגווני הקוניאק והיין. את שואלת מה זה קוניאק כשמדובר באיפור. ובכן, זוהי אופ־

גוונים חומים זהובים
כמו הקוניאק

נה בגוונים זהובים־חומים זוהרים ובו בזמן לא מוגזמים. אופנה שקטה ומחונה. ה־צבעים משולבים באור השמש, בשלים כ־גווני הגפנים על מורדות ההרים. זה נש־מע ממש כמו שיר של ביאליק. אבל היין הצלול הנובע מגפנים אלה משמש השראה לקשת גוונים חדשה. אדומים וזהובים, בו־הקים ומנצנצים. אלה המופקדים על הצבע בהלנה רובינשטיין למדו לרסן את הגוונים הלוהטים של היין החדש, על־ידי עירובם ביינות ישנים וכ דנוצר גוון הקוניאק של שימחת־החיים. הגוונים הללו יקשטו את השפתיים ואת הציפורניים.

אופנת איפור חדשה בגווני חשמש
הגפנים נותנים השראה לצבע

לחופש נולדתי!

הזמנים השתנו.
איזו נערה היתה מעלה בדעתה לעשות פעם מה שאני עושה בימי המחזור החודשי שלי?
אני רוכבת, שוחה ורוקדת בחופשיות וללא דאגה. הכל בזכות טמפון או־בֶּה, המומלץ לכל נערה צעירה החל ממחזורה הראשון. לאו־בֶּה שלושה דרגות ספיגה: **מיני** - לבתולה ולנערה המתבגרת, **נורמל** - **ואקסטרה** לנשים עם דימום רב. או־בֶּה בעל כושר בעולם, מתרחב ואוטם בפני דימום וריח. או־בֶּה להחדירו. או־בֶּה אינו זקוק למוליכים: והוא בפנים. בלתי מורגש ונעלם מעיני כל. או־בֶּה בקטנותו. אני נושאת אותו בכיס הג'ינס או בארנק הכסף שלי.

נסי את או־בֶּה אין טוב ממנו.

גדלים, בשלש למרבית הנשים הספיגה הטוב קטן וקל דחיפה קלה גדולתו של הקטן של

לכ' ענת עצמון
או־בה מח' ההסברה
ת.ד. 2115, חיפה

אבקש לשלוח אלי את חוברת ההדרכה + השי: 3 טמפונים בנרתיק

שם _____

כתובת _____

_____

גיל _____

□ משתמשת בטמפונים
□ לא משתמשת בטמפונים

o.b.

הטמפון הקטן שכבש את העולם

NIKKO
FAITH
APOLLON
APOLLON
FAITH
NIKKO
NIKKO
FAITH

המירשם למסיבה מוצלחת- מוצלחת!!!

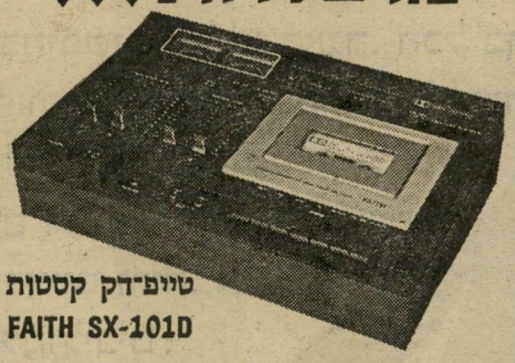

טייפ־דק קסטות
FAITH SX-101D

פטיפון APOLLON

טייפ־דק קסטות
* דגם-APOLLON CL-350
* דגם-ACD-35

—NIKKO 3035

הרסיבר שלא רק נראה טוב — אלא נשמע הרבה יותר טוב! אין לו מתחרה במחיר ובוודאי לא בחידושים המיוחדים של קונצרן NIKKO יפאן.
עוצמה: 2×15W RMS, רגישות מקלט 2.0uV.
NIKKO 3035 — יחידת מוסיקה נהדרת.
דרוש שישמיעו לך אותה בכל חנות סטריאו מקצועית.

המוסיקה רועמת
התופים קורעים
רינה מזיזה ת׳תחת
דני את רגליו מרים
״ניקו״ לא עייף אף פעם
״ניקו״ מנגן בלי סוף
״דיסקו־ניקו״ זה הטעם
״דיסקו־ניקו״ עד אין סוף!

חשוב לכיס שלך!
בדוק והשווה את מחירי המכשירים עם המתחרים – לא תמצא עיסקה יותר טובה בסטריאו. נקודה.

המפיצים: צלילי גיתית בע״מ,
ירמיהו 46, תל־אביב, טל׳ 443121

DISCO NIKKO

נמר של עיר

„מבחר הספרות" העברית האלמונית ✱ הפלונטר הבינוני של איריס מרדוך ✱ שיעור־מולדת של הראובני ✱ חישוף מחקרו לשירי יונתן רטוש ✱ מאה להולדת י. קורצ'אק

תולעי חרכות

התחזות

בדיחה ספרותית חסרת־תקדים הביאה חוברת מס' 5, כרך מ"ט, של ירחון עס־קני־הספרות מאזניים. הבדיחה: סידרת מודעות המתפרסמת בין עמודי הירחון, תחת הכותרת חשוב לשוחרי הספר הטוב. סידרת המודעות מבשרת כי „ניתן להשיג ספרים במחיר מוזל, ממיטב הספרות ה־עברית".

קורא מיקרי שבשגגה נפלה לידיו חוברת מאזניים זו, עשוי לחשוב כי הגר יוסף, מחבר בחינות היסטוריות, זלינסקי רפאל, מחבר מסות פילוסופיות, רוזי צבי, מחבר חוגים ובעיותיהם, ר.א.אריאל, מחבר לאור הוונוס, יוסף אריכא, מחבר צעדים באש, הגב' מלכה שפירא, מחברת שני־נן במגינים, והמחברים פינחס אלעד, ק.א. ברתיני, בנימין גלאי, ברוך בצנלסון, מאיר מוהר ויהודה קרני — נימנים, הם ויצירותיהם על מיטב הספ־רות העברית.

התחזות ספרותית זו, של עסקני אגודת־הסופרים העבריים, נמכרת בבית־הסופר, רח' קפלן 6.

אם גיבוב מיקרי זה של ספרונים, שראו אור על חשבון משלם המיסים ובסיבסודו, שכל קשר בינם לבין הספרות העברית, שלא לדבר על מיטב הספרות העברית, הינו מיקרי בהחלט, מסקרן לדעת, באיזה כינוי מכנים במיסדרונות בית־הסופר, את עה, שציבור הסופרים יסלק מעל גבו את החטוטרת של העסקונה הספרותית ויקים אינוד מיקצועי, שידאג לבעיות פרוזאיות כשכר־סופרים, ניצול סופרים בידי מו"לים, ספריות, הסדרי מס־הכנסה הולמים, ושאר צרות אינפלציוניות, שאגודת־הסופרים ה־נכה של היום, נבצר ממנה לעסוק בהם, וכתחליף הפכה את עצמה חנות ספרים קיקיונית למיטב הספרות העברית.

תרגום

רומנשרתות

מרטין גיבון־לינץ', סוחר־יינות אנין טעם, גבר לונדוני חלשלוש — הוא גיבורו של רומן־משרתות, שיעדה המחברת איי־ריס מרדוך לקהל מעריציה האינטלקטו־אלי והחצי־אינטלקטואלי. הספר הראש הכרות • דומה להכלאה של רומנטיקה ומ־שולשי־אהבה צרפתיים, על נפשות־פועלות בריטיות. זה קיסמו, וזה סוד דחייתו של ספר זה.

איריס מרדוך התפרסמה בסידרת מסות על סוגי כתיבה שונים, וכן על כתיבתו של ז'אן־פול סארטר, שבהן היא טוענת שעל הספרות לגלות לנו, הקוראים, את החיים. בסיפרה זה ניסתה ליישם, כמינהגה בספרים אחרים שלה, את השקפותיה ה־ספרותיות.

איריס מרדוך
חיי הבורגנות הבריטית

הבלים שיועילו למכירת הספר בקהל צר־כני רומן המשרתות.

הראש הכרות מתורגם לעברית כהלכה, מעלה שאינה משפרת את ערכו הספרותי. הראש הכרות הוא ספר מלאכותי למדי על חיי הבורגנות הבריטית, כאשר המח־ברת מצליחה לעורר בקורא את האשליה, שגיבוריה אינם עובדים, מנותקים מהרחוב, וכל מעשיהם מתמקדים במעברים ממשר־לש אוהבים אחד למישנהו.

לסיכום: הגב' מרדוך היא סופרת ש־ניתן לקרוא ספר אחד, או לכל היותר שניים, מפרי עטה, וכל קריאה נוספת של ספריה היא בלתי־נסבלת ורצופת חז־רות. חבל רק שהתירגום הסביר של הראש הכרות לא נפל בחלקו של ספר מעולה יותר מפרי עטה.

לקסיקונים

ארצישראל

חובבי ואוהבי ארץ־ישראל נתברכו החו־דש בלכסיקון חדש ומעולה, המביא רישום מדוייק וממצה של הישובים ואתרי עתי־קותיהם. הלכסיקון הוא ישראל — הישו־בים ואתרי עתיקותיהם, פרי עבודתו של עמנואל הראובני*, שהוא שיכלול שני לכסיקונים קודמים שלו, שראו אור בעבר.

לכסיקון זה הוא מלאכת־מחשבת לכסי־קוגרפית, המכילה מיקבץ של מפות לציון הישובים והאתרים, תמונות צבעוניות מר־היבות־עין, מפתחות שמות מעולים ומדו־ייקים, הכתובים בעברית רהוטה, ענייינית וקפדנית.

עמנואל הראובני מביא בלכסיקונו שי־עור־מולדת בדוק, עמוס נתונים. המידע העכשווי רצוף חבילות מידע היסטורי־ארכיאולוגי, שיש בכוחו לרתק את הדמיון ולהוציא את האנשים ממסלולי חוצלארץ שלהם לטייל ברחבי ישראל. בלכסיקון מצויים תצלומים צבעוניים מרהיבי־עין של דוגמות ארכיאולוגיות, כמו אותה צלמית־שנהב של אשה הרה, שנתגלתה בבאר־שבע.

צלמית שנהב של אשה הרה
שיעור מולדת

ביקורת

שלושה קופים

פרופ' הלל ברזל מביא בסיפרו משו־ררים בגדולתם • בחינה מקיפה ונרחבת עה, שציבור הסופרים יסלק מעל גבו את החטוטרת של העסקונה הספרותית ויקים אינוד מיקצועי, שידאג לבעיות פרוזאיות כשכר־סופרים, ניצול סופרים בידי מו"לים, ספריות, הסדרי מס־הכנסה הולמים, ושאר צרות אינפלציוניות, שאגודת־הסופרים ה־נכה של היום, נבצר ממנה לעסוק בהם, וכתחליף הפכה את עצמה חנות ספרים קיקיונית למיטב הספרות העברית.

• איריס מרדוך — הראש הכרות; עברית: חנה הרצוג; הוצאת זמורה ביתן מודן, מועדון קוראי מעריב; 183 עמודים, כריכה רכה.

• עמנואל הראובני — ישראל — הישו־בים ואתרי עתיקותיהם; הוצאת מסדה; 446 עמודים; כריכה קשה.

• הלל ברזל — משוררים בגדולתם; הוצאת יחדיו; ספרית מקור; 426 עמו־דים; כריכה רכה.

חשוב לשוחרי הספר הטוב

ניתן להשיג ספרים במחיר מוזל, ממיטב הספרות העברית.
הספרים הבאים יימכרו במחיר — 50 ל"י לכל ספר.

שם הסופר	שם הספר	ספר
אלעד פנחס	מזרח שמש	שירים
ברתיני ק. א.	שביל כחול	שירים
גלאי בנימין	סדום סיטי	(מחזות)
כצנלסון ברוך	מלב אל לב	שירים
מוהר מאיר	עין בעין	שירים
קרני יהודה	בימה קטנה	שירים ופרחה

כן ניתן להשיג את:
מאסף חיים הזז — בעריכתם של דב סדן ודן לאור — 100 ל"י.
"מאזניים", ספר היובל, תרפ"ט — תשל"ט — 80 ל"י.

המכירה: 8.30 בבוקר — 12 בצהרים
במזכירות אגודת הסופרים העברים, רח' קפלן 6 (קומה א')
תל־אביב

העסקונה הספרותית בחנות ספרים קיקיונית
להפסיק את הסיבסוד

ספריהם של עמוס עוז, פינחס שדה, עמוס קינן, יהודה עמיחי, נתן זך, יונתן רטוש ודמויות בולטות אחרות של הספרות הישראלית כיום.

בימים אלה של ניסיונות לקיצוץ תקצי־בים במישרדי הממשלה, אולי זו השעה, כמאמר איש שאינו מעולם הספר, שר־האוצר החדש, יגאל הורוביץ, לחתוך בבשר החי. במילים אחרות, למחוק את סיבסודם של עלוקות הספרות העברית, התופחות ומשמינות במיסדרונות בית משרניחובסקי הצליחו להבאיש את שמו של הסופר הישראלי עד תום, כשהם מתח־זים כנציגיו, שלוחיו ונבחריו, הגיעה הש־

מרטין גיבון־לינץ' הוא גבר מפונק, ה־מיטלטל בין אשתו המבוגרת ממנו בכמה שנים, והמתקרבת במהירות לבלות שאין בה עדנה, לבין פילגשו הצעירה ומלאת הפוריות. אלא שגיבון־פינץ' הנ"ל, אינו סתם סוחר־יינות, אלא היסטוריון חובב, שהתמחה במילחמותיו של ואלנשטיין וב־קרבות אחרים של אותה עת. סוחר־יינות, שהמחברת סיפקה לו את הבסיס, שיביא

נמר של נייר

(המשך מעמוד 77)

של 13 משוררים, ביניהם: **חיים נחמן ביאליק, שאול טשרניחובסקי, אורי צבי גרינברג, אברהם שלונסקי, נתן אלתרמן, לאה גולדברג, יונתן רטוש, יהודה עמיחי** ואחרים.

הנחת־היסוד הביקורתית של פרופ׳ ברזל היא, יציאה מהמיסגרות הכובלות של בחינת שיר זה או אחר של המשוררים האמורים, לעבר בחינה והערכת סך כל שירתם. באורי צבי גרינברג מוצא ברזל נושא המוות, והזדהות המשורר עם נושאו. בבחינת שירתו של **יונתן רטוש** עובר ברזל על כימעט־טאבו של הדורות החדשניים בשירה הישראלית, בהעמידו את רטוש במקום של כבוד בשירתנו. דרך שירי האהבים של המשורר הכנעני, ועל מות הבעל שלו, מביא ברזל ביאור תמציתי של השיר אביר, שעניינו שלושת הקופים המפורסמים, והמסתיים בתבנית ציורית.

מעניינת בחינתו של ברזל את שירת רטוש, תחת הכותרת: יונתן רטוש: עברית ואוניברסליות, תוך התמקדות בנושאי המיתוס של המשורר, כפי שהם מגיעים לידי ביטויים בקבצים חופה שחורה, בארגמן, יוחמד ובשירי חרב. ברזל מבהיר כי אלוהי העברים של רטוש אינו דווקא אלוהי היהודים. ברזל טוען כי „החידושים הצורניים מלווים את התשתית הרעיונית המהפכנית, ומעניקים לשירת רטוש את מקומה המיוחד בשירתנו. אפשר לראות ברטוש, כפי שראה קורצווייל, חוליה

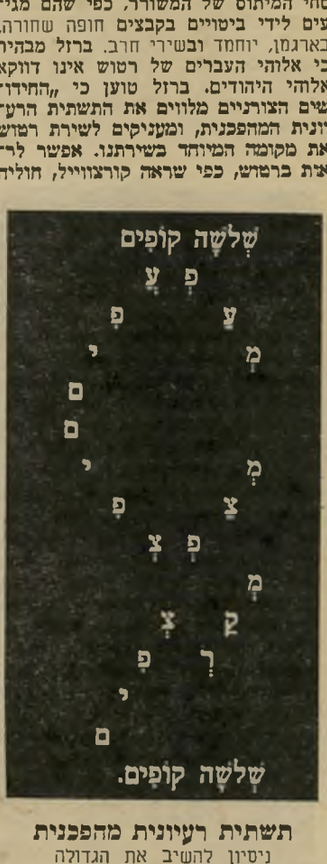

תשתית רעיונית מהפכנית
ניסיון להשיב את הגדולה

בשרשרת של מורדים בספרותנו, דוגמת ברדיצ׳בסקי, י״ל, שניאור ושטרניחוב־סקי (בחלק משיריו). מבחינת ההתקוממות כנגד ערכיה של היהדות הנורמאטיבית יש בוודאי צד מעשר...״

קצת מפליא למצוא בחברותה מכובדת של משוררים, מביאליק ועד לעמיחי, את **אבא קובנר, עזר רבין** ואת **זלדה**, שהנים בבחינת האנטי־תיזה השירית ל־שרשרת המורדים בספרותנו, והינם בעלי חיקוי, שגם כוחם כבעלי מלאכה סתם בשירה מפוקפק למדי. ספק אם שירתם תעמוד למעלה ממחצית הדור. שירה נטו־לת מעוף או בת־שיר, שירה־מטעם של משוררים שמינו עצמם לבעלי מסעמים, ואין בכוחם לעלות לספרות שיריות נוסח כשאדם נעזב של יהודה עמיחי, שאותו מביא ומצטט ברזל בפרק המוקדש למשורר זה: „כשאדם נעזב על־ידי / אהבתו, מתפשט בתוכו / חלל עגול כמו מערה / בשביל נמיפים מופלאים, לאט, / כמו המקום הריק / השמור בתוך ההיסטוריה / למשמעות, לתכלית ולרמעות...״

מרבית פרקי הספר מומלצים לעיון קפ־דני של שוחרי השירה הישראלית, שבש־גים האחרונות היה מי שניתן אם טעמם והרגילם לקרוא בשירתם של אפיגונים, במקום בשירתם של משוררים. משוררים בגדולתם הוא ניסיון להשיב את הגדולה להבנת השירה העברית. ברוב המאמרים עמד הלל ברזל במשימה בכבוד, למעט המשוררים שהוזכרו קודם לכן.

איזכור

יאנוש

בימים טרופים אלה, כאשר שבה ומת־עוררת שאלת טוהר־הנשק בחברה הישרא־לית, אין פלא ששבה ועולה דמותו של **הנריק גודשמידט** — הידוע יותר בכי־נוי: **יאנוש קורצ׳אק** — אחת מדמו־יות המופת של יהדות פולין, האיש שהלך גא עם תלמידיו למוות.

מדף הספרים של יאנוש קורצ׳אק ואו־דותיו, בעברית, התעשר החודש בשניים נוספים. הראשון, סיפורו של **ישראל זינגמן (סטאשק)**, יאנוש קורצ׳אק — בין היתומים * השני: **חוברת בעריכת ד״ר אדיר כוהן**, יאנוש קורצ׳אק — דיוני הקונגרס הבינלאומי במלאת מאה שנים להולדתו **.

קורצ׳אק, שנודע כמחבר ספרי־מופת ל־ילדים ולנוער, ביניהם המלך מתיא הרא־שון, המלך מתיא באי השומם *** יוחם הקסם **** וספרים רבים אחרים — היה תערובת של מתקן חברתי ברמה עולמית, וסופר שפועל לקידום אמונתו בספריו. את רעיונותיו החדשניים בחינוך יישם קור־צ׳אק במערכת חינוך היתומים שאותה טי־פח, רעיונות המונחים על־ידי ערך אחד ויחידי: כבודו של הילד. זכות שעליה הוא עומד בספריו זכות הילד לכבוד וב־סיסנאט המטורפים. קורצ׳אק היה מהראשונים שניצלו את כלי־התיקשורת ההמוניים להטפה. לעומת נאומיו המטר־רפים של הנאצי **גאבלס**, החל קורצ׳אק, בשנת 1935, במחזור שיחות־ראדיו, על ילדים ולילדים, בראדיו הפולני.

רבים מחניכיו של קורצ׳אק בימים ש־קדמו למילחמת־העולם עלו ארצה, וה ו בין מקימיהם של קיבוצים רבים. כאשר פרצה מילחמת־העולם לבש קורצ׳אק מדי קציו פולני, וסירב לענוד את הטלאי ה־צהוב, שהנאצים כפו על היהודים. הוא נעצר, ושוחרר רק אחרי השתדלות של

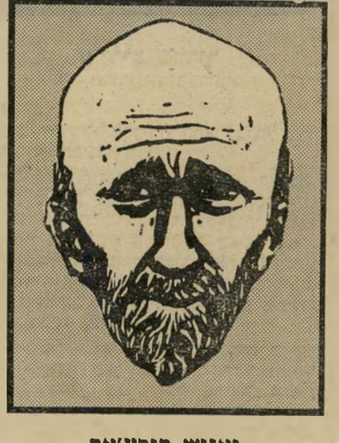

יאנוש קורצ׳אק
צוואת „הדוקטור הזקן״...

תלמידיו. קורצ׳אק נסגר עם יתומיו בגיטו, שם נשבע חגיגית, ביחד עם הילדים, לח־יות ולעבוד לפי חוקי האמת והצדק. בגיטו חיבר המחנך את היומן שלו, שהוא רשי־מה מזעזעת של מצבים נפשיים אל מול הכיליון. כאשר מצליחים לסדר לקורצ׳אק תעודת־מעבר על־מנת שייצא מן הגיטו,

---

* ישראל זינגמן (סטאשק) — יאנוש קורצ׳אק בין היתומים; הוצאת ספריית פועלים; 176 עמודים; כריכה קשה.

** יאנוש קורצ׳אק — דיוני הקונגרס הבינלאומי במלאת מאה שנה להולדתו; הוצאת אוניברסיטת חיפה; 156 עמודים.

*** קורצ׳אק — המלך מתיא הראשון; המלך מתיא באי השומם; עברית: אורי אורלב; הוצאת כתר; ירושלים.

**** יאנוש קורצ׳אק — יותם הקסם; עברית: י. ליכטנבאום; הוצאת עם־עובד.

בחטף

ילד הצל מלקק ★ בן־עזר מבקר

ספר שהביא לבית־הדפוס ★ כתב־העת

החדש של זב״מ ★ סופשבוע של יחיאל מר

●● הנהלת פינקסים מעוררת גיחוך ערך בשבוע שעבר המזכיר לשעבר של הסי־עה הליברלית בכנסת, וסופר־הילדים בהווה **יעקוב שביט**, ברשימתו תכלת או דימדומים שעסקה בבאור התכלת העזה של **עמוס עוז**. שביט, שנזעק להגנת הליכוד, מעטו ושיבטו של עוז, כאשר זה עלה לשילטון, ותקף את רשימותיו של עוז לפני יותר משנתיים, ממשיך במיגננת הערכים של הימין הארצישראלי ברשימה זו, כשהוא מדביק לעוז כינויים כמו „רומנטיקה פולנית״; ביטויים שהקינאה הספרותית צוערת מתוכם ●● **בן־ציון תומר**, איש הליגה החמישית של סופרי דור־הפלמ״ח, שהפך מחוסר־עבודה עם נפילת המערך (שימש ככותב נאומים של **יגאל אלון**), שובץ במיסגרת תיכנון העבודה הלאומי לסופרי דור הפלמ״ח, כראש אירגוד סופרי ישראל. בשבוע שעבר נראה תומר חוסה בצילו של הסופר הגרמני האורח, **זיגפריד לנץ**, שביקר בארץ וקרא בגרמנית מיצירותיו. בכל מקום בו נראה לנץ, מטייל או מבקר, היה זה תומר, מחבר מחזה־השואה ילדי הצל, שחסה בצילו. לנץ רצה לפגוש בעמוס עוז, היה זה תומר שהסיעו אל עמוס עוז. כאיש וצילו נעו השניים בכבישי הארץ שבוע ימים בקירוב. העיר על כך משורר תל־אביבי: „ילד הצל ילקק עד שהצל ימס כולו...״ ●● האתיקה המקובלת בעולם הספרות, וגם בישראל, קובעת שאין סופר או מבקר עוסק בביקורת ספר שאותו ערך, תירגם או הביא לבית־הדפוס. אתיקה זו אינה חלה על

בן ציון תומר
לקקן...

אהוד בן־עזר
מכשילן...

מאיר שליו
בלשן?...

המחבר הפתח־תיקוואי **אהוד בן־עזר**, שהביא לדפוס את סיפרו של חתן פרס־נובל **יצחק בשוויס־זינגר**, שונאים — סיפור אהבה. ב־2 בנובמבר פירסם בן־עזר רשימה שבה הוא מבקר את סיפרו של בשוויס־זינגר, תוך שהוא מכשיל את עצמו ואת עורך המוסף־הספרותי הג״ל ●● הגנה ממקום בלתי־צפוי לזכות קריאת־הביניים של חברי־הכנסת הביא עסקן אגודת־הסופרים **ישראל כוהן** ברשימתו כיבשונה של קריאת־ביניים, שאותה סיכם במילים: „הבה נשכלל את קריאת־הביניים ונשמור עליה מכל מישמר״ ●● הוצאת הספרים זמורה ביתן מודן עומדת לפרסם כתב־עת חדש לספרות, במטרה לקדם את מכירת ספריה. כתב־עת זה ייערך בידי שני עורכים־לשעבר של מדור הספרות בהארץ, **יהושע קנז** ו**יורם קרונובסקי**, שחברו יחדיו למטרה זו, שעשויה לחדד את מיל־חמת כתבי־העת הקיימת ●● כתב־עת אחר, שהשמועה טוענת כי אומץ בידי הוצאת זמורה ביתן מודן הוא כתב־העת למדע־בידיוני פנטסיה 2000, בעריכת הצעיר **אלי טנא** ●● פעם היה משורר מינורי בשם **יחיאל מר**, שנודע יותר בשל תרומתו לפיז־מון הישראלי, תחת חשם **יחיאל מוחר**. השנים נקפו ומר־מוחר מת ואיננו. שירתו נשכחה והלכה, ופיזמוניו המשיכו להישמע בתוכניות הנוסטלגיה השונות של תחנות השידור. למר־מוחר יש בן ושמו **אלי מוחר**, שהוא מגיש תוכניות מוסיקה בידורית בקול ישראל ובגלי צה״ל, שבהן הוא נוהג לשבץ משירת אביו, מבלי להניד עפעף או לראות בכך פגם. הוא אינו טורח אף לציין, כי השיר שכתב המשורר מר הוא אביו של המגיש מוחר. וכך, בימי שישי, בתוכנית סופשבוע, נעשית החייאה חדשה לשירת יחיאל מר, הגוררת תשלום תמלוגים ליורשיו החוקיים ●● הבלשן **חיים איזק**, במדורו מילים מילים, ליגלג על שדרן הטלוויזיה **מאיר שליו** ועל הופעתו במוסף־קמבודיה של הטלוויזיה הישראלית כסופר־תרומות. כתב איזק בדבר: „הסיח דעתם של צופים רבים מן המיספרים המרקיעים של תרומות הציבור בשל התמדתו בספירה משובשת של אלפי הלירות: שתים־עשרה אלף, חמש־עשרה אלף, שבע־עשרה אלף. כאילו מעולם לא שמע שאלפים הם ממין זכר. חיברתי לי כמה הסברים אפשריים לשיבוש עקשני זה: א) גודל הסכומים בילבל את דעתו של מאיר שליו והוא, פשוט, שכח את דרך הספירה הנכונה; ב) מכיוון שהיה „מחוץ לתפקידו״, כעורך מדור לשון, נטל לו חופשה מן העברית המדוקדקת וחזר לשיגרת החבר״ה; ג) הוא, כרבים מדוברי העברית, אי־ידיעתו בעניין זה היא אמיתית, ולדעתם מינה של האלפים מותנה בעצמים הניספרים...״ ●●

הוא מסרב. ב־5 באוגוסט 1942 יוצא יאנוש קורצ׳אק בראש תלמידיו היתומים, ושאר מחנכיהם, נקיים ומסודרים, ברביעיות, תחת דגלם הירוק (תלתן ארבעת־העלים, עלי שדה ירוק, כבחלומו של המלך מתיא החדשן), דרך רחובות הגיטו של האומ־שלאפלאץ ליד תחנת הרכבת דנצי׳, ומשם לעבר מחנה־ההשמדה בטרבלינקה.

סיפורו של ישראל זינגמן (סטאשק) הוא ספר נוסף שחובר בידי אחד מחניכיו של קוצר׳אק. בעשרת פירקי הספר עולה דמו־תו המופלאת של קורצ׳אק המחנך, מבעד לממד הזמן, כהשתקפותו בעיני־הילד של המחבר. מרגש הפרק על דמותו של קור־צ׳אק בפני מישפט־הברים, ומעורר דמעות הפרק המתאר את מות־הגיבורים של ה־מחנך, שסירב להינצל.

אשתקד, במלאת 100 שנה להולדתו, נע־רך בארץ קונגרס שהוקדש לזיכרו ול־מישנתו של המחנך הדגול, שרבים מתל־מידיו חיים בישראל. חוברת הדיונים של הקונגרס, שהוצאה לאור בידי אוניברסי־טות חיפה ותל־אביב, היא גלעד נוסף לדמותו המוסרית ועשירת־הממדים של יא־נוש קורצ׳אק, שהיה לסמל בחייו, ולמופת במותו. בחוברת זו מצוי ניתוח מרתק של מישנתו החינוכית. מאמר מעולה של **צבי רזון**, על בעיית הניכור וביטולו במשנתו, ורשימתו של **יוסף שוואריץ**, פירושים אירוריים ל„המלך מתיא הראשון״. מאמר מתמצת לדמותו של קורצ׳אק הוא מאמרו של **איגור נברלי**, צוואת הדוקטור הזקן.

אין תימה על כך, שבימים אלה, כאשר דמותה המוסרית של ישראל מצויה במח־לוקת כה חריפה, ישנו ערך כפול ומכופל לדמותו המוסרית־חינוכית של הדוקטור ה־יהודי הזקן מוואר־שה, שהעדיף ללכת עם יתומיו למשרפות, במקום להינצל.

מאת דן תומר

פרומעז

גבינת עיזים כמו פעם — כלילת שומן. עשויה מחלב עיזים מפוסטר, המיוחד בטיבו ובטעמו. מתאימה הן למריחה והן לחיתוך.

גבע

גבינה קשה שמנה בטעם הולנדי. ממשפחת גבינות העמק המפורסמות.

עלמה

4 יחידות ארוזות יחד של גבינה מותכת חצי־שמנה, בטעם פיקנטי. מתאימה לחיתוך או לנגיסה.

תבור

גבינה שמנה מותכת בטעם מעושן. אניני הטעם מעדיפים אותה עם קריקרים.

הרדוף

גבינה בשלה, רכה ושמנה מחלב צאן מפוסטר. מוכרת בעולם בשם „ליפטאור", בעלת טעם פיקנטי. ניתנת למריחה או לחיתוך.

כל האריזות בנות 200 גר' סגורות בחום ובואקום וחתומות הרמטית בשני סגרים — לשמירה על טריותן.
את הגבינות יש לשמור בקירור.

אירוח במסורת אירופאית
גבינות קוקטייל של תנובה

תנובה

א' כסלו תש"ם, 21.11.1979 מספר 2203 80 עמודים שנה 44 המחיר: 30.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

יהלומיה של מלכת החברה נשדדו

מעל גופה בלב תל־אביב

שוד אשת הזוהר

מלכה
רוזנשטיין